

Stirinajsto poglavje.

Maščevanje.

Skrbi verige bado odstopile,
Odpadlo bo železje njih okorno,

.....
Vse njih se rane bodo zacelile.
Zjasnilo se mi bo spet mračno lice,
Spet upanje bo v srcu zelenelo
Na novo bo srce spet oživeló

(Dr. Fr. Prešeren.)

Če greš v Parizu ob desnem bregu reke Zene od bazéna di Kanál St. Martén proti Bulevárju Morlán, tedaj prideš na Ke de Celestén, dez Orm, de la Gref, Peletijé, de Gevr in de la Láiver, od tam na Plas di Šatelé in na cesto de Pretr. Podaljšek te ceste je cesta St. Germén l Okseroa. V tej ulici je meríja (magistrat) četrtega arondizmája (okraj). Nasproti magistrata četrtega okraja je stanoval v Ri de Lavánd, v prvem nadstropju hišne številke 4, profesor Leturbír.

Bil je isti profesor, pri katerem je bil doktor Janko Strnad asistent, preden je šel v Rodrigando na Špansko. Bil je najslavnejši zdravnik svoje stroke v Parizu, in je takoj spoznal, da je Strnad izredno nadarjen talent, ki je vreden, da postane njegov naslednik. Zato je nerad pustil Slovence na Špansko, in se zelo veselil, ko je doktorja Strnada zopet videl.

Čuli smo že, da je ušel Strnad svojim zasledovalcem

srečno čez Špansko mejo; srečali smo ga celo že na Bršljanovem pri nadgozdarju Podgorniku; vemo pa tudi, da je bil preje še v Parizu pri profesorju Leturbirju, ki je natančno preiskal njegovo umobolno ljubico.

Ko se je mudil takrat dalje časa v Parizu, se je vračal nekega večera precej pozno od profesorja v svoj hotel.

Hotel je bil v Ri de la Barilerí, zato je moral iti čez Zoneríjo in čez Pon Šanž.

Most je bil slabo razsvetljen, ker je bila zelo gosta megla. Žive duše ni bilo na celém mostu. Strnad je prišel skoraj na drugo stran mostu, ko zasliši nenadoma zamolkel glas:

„Jezus, Marija, odpustita mi!“

Takoj je slutil, kaj da je; skočil je hitro naprej, a bil je že prepozen. Ravno je prišel v sredo med dva stebra, ko skoči neka ženska z mosta v vodo.

„Na pomoč!“ je zaklical Strnad na ves glas.

Več ljudij se je oglasilo na mostu in ob bregu.

„Ali je kdo z mostu padel?“ je vprašal nekdo.

Medtem je slekel Strnad že svojo suknjo, vrgel palico, uro, klobuk in denarnico v stran in skočil za žensko v vodo.

Strnad je znal izvrstno plavati. Slutil je, da so odnesli valovi žensko že naprej, zato se je parkrat pognal in dosegel kmalu žensko krilo. Potem se je vlegel na hrbet, da ga je nesla voda naprej, in vlekel na pol mrtvo žensko truplo za seboj.

„Holá, tu je čoln!“ zakliče tedaj nekdo. „Ali je še kaj življenja v njej?“

„Le bližje!“ je ukazal Strnad.

a bregu se je nabrala velika množica radovednih

ljudi. Čoln je privesljal bližje; v njem je sedel en sam mož.

„Oh,“ je dejal, ko je zagledal plavajočega Strnada, „to je pogum in sreča!“

„Seveda, samo pomagajte mi malo.“

Dvignila sta iz vode na pol mrtvo deklico, in tudi Strnad je skočil potem hitro v čoln.

„Posrečilo se je!“ je rekel čolnar. „Sedaj pa le hitro veslajva na breg!“

„Ne,“ je dejal Strnad. „Tam je preveč ljudi.“

„To je vendar dobro, moj gospod!“

„Mislim, da bi bilo boljše, da ne vesljava na breg, in sicer iz ozira na to, ker je dama.“

„Ali je skočila namenoma v vodo?“

„Namenoma.“

„Potem imate pa prav, kajti to bi bilo za njo zelo sramotno. Vendar je naša prva dolžnost, da se pobri-
gamo za njeno življenje.“

„Zdravnik sem.“

„A tako, potem je pa vse v redu. Ali zahtevate, da vesljam navzdol?“

„Prosim.“

Mož je bil čolnar na reki Zéni. Polno radovednih ljudi je stalo na mostu in na bregu. Mož pa je zavil v sredo reke, da je nesla voda sama čoln navzdol. Medtem je preiskal Strnad utopljenko.

„Ali je mrtva?“ je vprašal čolnar.

„Ni. Še živi; samo onesveščena je.“

„Hvala Bogu! Žal bi mi bilo zanjo.“

„Ali poznate ob bregu kako hišo, kamor jo lahko spraviva?“

„Poznam, moj gospod,“ je odgovoril čolnar. „Tule na levo na Ke Koáti, tam kjer se začne cesta Žuénego

stanuje naša mati Mervěj, ki ima gotovo kako malo sobico na razpolago.“

„Kdo pa je mati Mervěj?“

„Kavo prodaja revnim ljudem, vendar je zelo dobra in poštena žena.“

„Torej peljite nas tja.“

Čolnar je zavil na levo in priklenil na bregu svoj čoln. Strnad je vzel deklico v svoje naročje in jo nesel za čolnarjem.

Stopila sta v hišo. V pritličju je bila na eni strani priprosta kavarna. Čolnar je prosil zdravnika, da naj malo počaka, in šel v kuhinjo. Kmalu je prišla gostilničarka s ključem in lučjo.

„Moj Bog!“ je dejala. „Ali je mogoče! Utopljenka!“

„Saj še živi, madám,“ je odgovoril Strnad. „Ali imate morda kako prosto posteljo?“

„Seveda imam, seveda, moj gospod!“ je dejala.

„Le pojdite z menoj zadaj; tam je spalnica moje hčere.“

Čolnar je hotel iti z njimi, a mati Mervěj mu ni dovolila.

„Le ostani tu, Gardón,“ je dejala. „Gospod doktor in jaz popolnoma zadostujeva; tvoja družba je pri bolni dami čisto odveč.“

Strnad deklice, ki jo je rešil, še niti natančneje pogledal ni. Šele ko jo je položil v mali sobici na zofo, da jo gostilničarka sleče, je videl njene poteze v obrazu.

„Kako je lepa!“ je rekla mati Mervěj. „Bog daj, da res še živi.“

„Še živi, še; gotovo ozdravi,“ je dejal Strnad, in kar milo se mu je storilo, ko je pogledal v njen mili, blede obraz. „Le položite jo v posteljo!“

„Zakaj je neki skočila v vodo?“ je vprašala gostilničarka sočutno.

„Slutim, zakaj,“ je odgovoril Strnad. „Morda jo je zapustil oče njenega otroka.“

„Oh,“ je vzdihnila gostilničarka razumno. „Slutite — —? Hm, zdravnik ste; Vi že veste. Ubogi otrok! Kaj naj storimo?“

„Skuhajte ji čašo bezgovega čaja. Jaz ostanem pri njej.“

„Ampak, monsjé, saj ste čisto mokri. Kje pa imate svojo suknjo?“

„Oh, niti mislil nisem na njo! Kako se imenuje čolnar, ki me je spremil k Vam?“

„Gardón.“

„Naj gre na Pon Šanž, s katerega sem skočil v vodo. Tam sem vrgel s sebe suknjo in klobuk. Uro in denarnico sem vtaknil v levi žep. Mislim, da saj ni nihče ukradel mojih stvari.“

„Gotovo, da ne. Le hiti naj!“

Odšla je, in ni še minilo pet minut, ko se začne rudečiti dekličin obraz. Premaknila je svoje roke in odprla kmalu potem tudi oči.

Gledala je začudeno na okrog.

„Kaj pa je?“ je vprašala po tihem. „Kje pa sem?“

„Pri dobrih in poštenih ljudeh, madmoazél,“ je odgovoril Strnad. „Kako se počutite?“

„Jaz?“ je vprašala počasi in malo pomislila.

Potem se je menda spomnila, kaj da se je zgodilo. Zakrila si je svoj obraz z rokami in se jokala. Strnad jo je pustil, da se je izjokala; sedel je pri njej in molčal.

„O, zakaj nisem umrla!“ je dejala slednjič.

„Ali bi bili tako radi umrli?“ jo je vprašal Strnad z milim glasom.

Debelo in začudeno ga je pogledala.

„Rada? O, zelo, zelo nerada!“

„In vendar ste hoteli umreti!“

Zopet si je zakrila obraz z rokami in se začela iznova jokati.

„O, mosnje, mari bi me bili pustili, da bi bila umrla!“ je dejala potem.

„Človek naj umre šele takrat, kadar je božja volja. Ali ne veste, da ste hoteli usmrtiti razun sebe še drugo bitje?“

„O, kako veste to? Ali me poznate?“

„Ne, ampak zdravnik sem. Skočil sem za Vami v vodo in Vas spravil sem.“

Zarudela je.

„Moj dragi gospod, vem, da sem hotela storiti velik greh,“ je dejala; „ampak izgubila sem ves pogum.“

„Le zaupajte! Bog je neskončno dobrotljiv in usmiljen; nobeden človek se ne pogubi.“

„Res je, Bog je dobrotljiv; ampak ljudje, ljudje — —!“

„Ali imate že tako hude izkušnje?“

„Tako hude, da je bila samo smrt še moja rešitev.“

„Ali niste imeli nobenega upanja več, nobene rešitve?“

„Nobene,“ je odgovorila zamolklo.

„Moj otrok, torej ste popolnoma obupali, a gotovo nimate vzroka.“

„Ne? O, če bi vedeli!“

„Torej zaupajte mi svoje gorje. Če Vam ne morem pomagati, Vam saj lahko svetujem, o tem niti ne dvomim.“

„Nemogoče, dragi gospod.“

„Zakaj je nemogoče? Pripravljen sem Vam pomagati, ali morda dvomite o tem?“

„Nikakor; saj vidim, da imate resno voljo, da imate usmiljeno srce, da hočete pomagati; ampak ne morem Vam povedati, kar naj bi Vam povedala.“

„Zakaj pa ne?“

Zarudela je in molčala.

„Ali ste sami?“ jo je vprašal, da bi ji pomagal govoriti. „Ali imate še stariše, brate in sestre?“

„Samo očeta in enega brata imam še. Oče je ribič, vendar je že dolgo, odkar ne živi več od svojega poklica.“

„Torej si je izbral drug poklic?“

Odkimala je z glavo in dejala po kratkem molku:

„Drug poklic? O ne, žalibog ne. Oh, moj dragi gospod, kako zelo sem nesrečna!“

Zakrila je svoj obraz z odejo in se bridko jokala. Strnad pa jo je prosil, naj bo odkritosrčna. Slednjič jo je pomiril, in začela mu je pripovedovati.

„Moj oče je bil priden in trezen mož,“ je rekla. „Res, pošten mož je bil — dokler ni umrla moja draga mati. Rad je imel svojo ženo; zato je bil zelo žalosten, ker mu je umrla, in iskal je tolažbe v žganjarijah. Takrat sem bila stara devet let, moj brat je starejši samo tri leta. Žganje se je dopadalo mojemu očetu vedno bolj in bolj, kajti zašel je poleg tega tudi še v slabo družbo. Občeval se z ljudmi, ki jih je preje zaničeval. Odvadil se je dela; prodal je polagoma vse, kar smo imeli; in potem smo začeli stradati.“

Obmolnila je. Videlo se ji je na obrazu, da težko pripozna vse svoje razmere. Vendar je nadaljevala:

„Moj brat je bil močan dečko; postal je kovač. Kovači so že navadno surovi ljudje; tudi moj brat je postal tak, a imel me je vedno rad, akoravno je začel kmalu posnemati svojega očeta. Pustil je svoje delo in

šel zvečer s svojim očetom. Ko sta prišla potem ponoči domov, sta bila včasih zelo bogata, včasih tudi revna, in nikoli nisem smela vprašati, kje da sta dobila te stvari, ki sta jih potem na skrivnem prodajala.“

„Ubogo dete!“ je dejal Strnad.

Žalostno je prikimala in potem nadaljevala:

„Nekega dne nista prišla več domov, in drugo jutro sem morala iti na merijo (magistrat). Tam sem zvedela, da sta oba zaprta. Zasačili so ju, ko sta nekje vlomila. O, to je bil žalosten dan! Jokala sem se, in jokala, a obupala vendar nisem. Zaprta sta bila več mesecev, jaz pa sem delala medtem pri neki šivilji. Godilo se mi je precej dobro, in prihranila sem si še nekaj, da ne bi stradala oče in brat, kadar prideta iz ječe. Prišla sta; vzela sta, kar sem prihranila, in vse zapila. Preseliti sem se morala k njima, in staro življenje se je zopet pričelo. Zaprli so jih še večkrat, a poboljšala se nista. Medtem sem dorasla, in moj oče je rekel, da sem čedno dekle. Dejal je, da je prišel sedaj čas, ko se mu ne bo treba več truditi za vsakdanji kruh. Pripeljal je k meni mlade može, ki so se mi pa studili. Dolgo sem se branila, a tepla sta me. Hotela sem iti proč, jima uiti, a zaprla sta me v stanovanje. Slednjič sta me prisilila nekega večera, da sem pila močno vino, ki me je upijnilo, in nisem se mogla več braniti.“

Zopet je obmolnila. Spomini na tiste čase so bili zelo žalostni, in bridko se je jokala.

„Ali Vas ni branil Vaš brat?“ jo je vprašal Strnad. „Saj ste vendar rekli, da Vas je imel vedno rad.“

„Res je, imel me je rad, a takrat se je udal tudi že pijači; kar je oče od mene zahteval, je smatral samo za zabavo, ne pa za sramoto; zato tudi nisem mogla upati, da mi pomaga. Ubogati sem jih morala. In

potem sem čutila, da dobim — otroka. Oče mi je dal zdravilo, da naj ga usmrtim, a nisem ga ubogala. Zato me je zopet večkrat natepel, največkrat, kadar ni bilo brata doma. Danes me je hotel zopet natepsti, a ušla sem, — da umrem.“

Obmolknila je. Povedala je svoj življenjepis. In tako se godi v Parizu tisoč in tisoč deklicam, ki jih zapeljejo nepošteni stariši.

„Ali se niste nikoli pritožili na sodniji, da Vas reši nepoštenega očeta?“ je vprašal Strnad.

„Nikoli,“ je odgovorila. „Saj sta bila moj oče in moj brat,“ je dejala.

„In sedaj? Kaj hočete storiti, moj otrok?“

„O,“ je tožila, „vem, da mi ne preostaja družega, da drugič skočim v Zéno.“

„Ne, tega ne smete storiti. Skrbel bom za Vas, da Vam tega ne bo treba storiti.“

Njen žalosten obraz se je zjasnil in vprašala je z zaupanjem:

„Moj Bog, ali res? Ali mi hočete res pomagati, ne da bi škodovali s tem mojemu očetu in bratu?“

„Gotovo Vam pomagam, in če je mogoče, ne da bi škodoval Vašemu očetu in bratu.“

„O, monsje, kako hvaležna bi Vam bila,“ je vzkliknila vesela. „Ljudje so me smatrali za vlačugo, vendar ne zaslužim tega imena. Saj hočem rada delati; vse storim, samo da bodete z menoj zadovoljni. Ali mi verjamete?“

„Verjamem Vam,“ je odgovoril Strnad. „Kje pa stanujete?“

„Stanujemo v stari hiši v Ri St. Klooá.“

„To je seveda slabo in sumljivo stanovanje. Na-

pram takim zakotnim ulicam izgubi človek vse svoje zaupanje —“

Tedaj se odpro vrata, in vstopila je gostilničarka s čašo čaja v roki.

„Tu sem prinesla bezgov čaj,“ je dejala. „Oh, saj se že zopet zavedate, moj otrok!“

„Že,“ je odgovorila deklica. „O, Madona, kako hvaležna sem Vam, ker ste tako prijazni in dobri z menoj.“

„Saj sem rada storila; le zahvalite se temu gospodu. Kako Vam pa je?“

„Hvala, že precej dobro. Samo trebuh me malo boli.“

„Torej izpijte hitro ta čaj, da odnehajo bolečine. Oh, tu prihaja že naš pridni Gardón.“

Res je vstopil čolnar. Za njim sta prišla dva moža, ki sta hotela priti z njim v sobo, a čolnar jima je dejal, da naj ostaneta zunaj.

„Tu, moj gospod, Vam prinašam Vaše stvari,“ je rekel.

„Oh, ali se ni nič izgubilo?“ je vprašal Strnad.

„Nič; policaj jih je shranil.“

„In Vam jih je izročil brez ugovora?“

„Kakor vidite. Poznal me je. Veste, gospod, čolnarja Gardóna poznajo vsi v tej okolici kot poštenega moža, kateremu sme vsakdo zaupati.“

„Kako ste pa našli obleko na mostu?“

„Bilo je na mostu mnogo ljudi, ki so čakali, da se vrneva midva s čolnom. Dva moža sta prišla z menoj.“

„Kaj pa hočeta?“

„Videti hočeta demoazélo; slutita, da je njihova sorodnica.“

„Kako se pa pišeta?“ je vprašala deklica.

„Pišeta se Mazón, oče in sin sta.“

„Sta že prava,“ je dejala. „Jaz se pišem Anéta Mazón.“

„Ali ju hočete videti?“ je vprašal Strnad.

„Ali smem, dragi gospod?“

„Smete. Mi gremo tačas ven.“

„Drugi naj le gredo ven, ampak Vas, monsjé, prosim, da ostanete. Bojim se očeta.“

„Dobro,“ je dejal Strnad materi Mervéj. „Naj vstopita!“

Mati Mervéj in čolnar sta odšla, in oče in sin sta vstopila.

Oče je imel top, rudeč obraz, kakor največji pijanci; videlo se mu je že na obrazu, da je velik grešnik in zločinec, da je zgubljen. Sin je bil močne in krepke postave, in gotovo oduren, silen in brezvesten človek, vendar se je njegovo oko od veselja zaiskrilo, ko je zagledal svojo sestro. Oče je takoj hitel proti svoji hčeri.

„Slednjič sem te našel!“ je zaklical. „Le pojdi hitro iz postelje, gremo domov.“

„Oče, saj sem bolna,“ je prosila hči.

„Bolna?“ je vprašal oče. „Saj čuješ in govoriš. Le pojdi hitro iz postelje!“

Tedaj je pristopil njen brat in jo vprašal:

„Ali si res skočila v Zéno, kakor si nama že večkrat grozila, Anéta?“

„Res,“ je priznala deklica.

„Kaka neumnost!“

„Neumnost?“ je zaklical oče. Kaj pa še, to je bila razposajenost, nič drugega! Osrämtiti naju je hotela; hotela naju je spraviti ob denar, ki bi ga morala

zaslužiti. Naj le gre z náma, doma že vidi, kaj jo tam čaka.“

„Ne dotakneš se je,“ je dejal sin.

„Prav gotovo, da se je ne dotaknem,“ se je rogal oče.

„Gotovo, da se je ne, kajti prepovedujem ti to!“

„Kaj mi smeš ti prepovedati! Uboga naj!“

„Saj bo ubogala, vendar, ne da bi jo pretepeval. Storila je neumnost, ki jo bo že še sama obžalovala. Pojdi, Anita!“

Deklica je pogledala proseče Strnada. Oba moža se dosedaj zanj niti brigala nista.

Mirno in odločno je dejal Strnad:

„Demoazéla ostane tu!“

„Oho!“ je rekel oče. „Kdo pa ste?“

„Skočil sem za Vašo hčerjo v Zéno in ji rešil življenje, zato mislim, da sem si pridobil tudi nekaj pravice do njene oskrbe.“

Starec ga je strupeno pogledal in dejal:

„Zamojdel! Ampak jaz sem se že pogovoril z njo.“

„Mislim, da še ne,“ je rekel Strnad. „Vi zahtevate, da naj gre Vaša hčer z Vami, a jaz ji to prepovedujem.“

„Oho! Ali res?“ je vprašal Mazón zasmehljivo. „Kako pravico pa imate?“

„Prvič imam pravico kot zdravnik.“

„O, zdravnik ste? Torej greste po svoje bolnike kar sami v vodo? To je pa res zelo praktično! Žalibog imam tu samo jaz pravico določiti, kateri zdravnik da bo zdravil mojo hčer.“

„Molči, starec!“ je tedaj ukazal sin. „Ta gospod je rešil Anéti življenje; skočil je za njo v Zeno in bil sam v smrtni nevarnosti; njegova obleka je še sedaj

vsa mokra. Hvaležen mu moraš biti, zato bodi z njim uljuden. Če je zdravnik, tedaj morava poslušati njegov svet.“

„Vrag naj ga posluša,“ je odgovoril starec. „De-klico hočem imeti, pa je. Hajd, vstani!“

Prijel je Aneto za roko in jo hotel potegniti iz postelje; a Strnad ga je porinil v stran.

„Stojte,“ je dejal. „Ne dotaknite se bolnice. Zdrav-nik sem, zato tudi vem, ali sme že iz postelje ali ne. Ostane naj! Z Vami ne bo šla niti sedaj, in morda tudi nikdar več.“

„Oh, ali res?“ se je začudil starec.

„Res, res!“

„In to se upate reči meni, ki sem njen oče?“

„Saj slišite, da se upam. Vaša hči je bolna, zato ostane danes tu v postelji. Ker pa dobro vem, kaj da jo čaka doma, zato se ne vrne več domu.“

„Ne? Gotovo ne?“ je vprašal starec začudeno in vendar neskončno jezno.

„Ne, gotovo ne. Ravnali niste z njo, kakor mora ravnati pošten oče s svojo hčerjo, zato ste izgubili svoje očetovske pravice; Vašo hčer bodo že drugod pre-skrbeli.“

„Ravnal nisem z njo pošteno? Ne, ne? Kdo Vam je to rekel? Gotovo nihče drugi, kakor ona sama. To mi še drago poplača.“

Vzdignil je svojo roko in hotel udariti svojo hčer; a Strnad ga je sunil v stran, da je telebnil ob zid.

Sedaj je pristopil sin, ki je ves čas mirno gledal in poslušal.

„Moj gospod,“ je dejal, „rešili ste sicer mojo sestro, a zaraditega še nimate pravice tepsti mojega očeta.“

Tedaj je vstal Strnad s svojega sedeža, in se vzravnal v vsej svoji orjaški moči pred kovačem, ki je opazil šele sedaj, kak junak da je doktor.

„Monsjé Mazón,“ je dejal, „saj tudi namena nimam, da bi tepel Vašega očeta; branil sem samo to deklico. Odkritosrčno Vam povem, da ne bo šla z Vami, in da ji preskrbim službo pri pošteni družini, kjer se bo čutila srečno. To hočem storiti, in kdor mi bo pri tem branil, je sam kriv vseh posledic, če se poslužim sile.“

„To je pa res lepo,“ se je posmehoval starec. „Imeti jo hoče sam záse.“

„Kaj pa še!“ je odgovoril Strnad. „Tujec sem in odpotujem kmalu iz Pariza; popolnoma poštene namene imam.“

„Verjamem Vam,“ je dejal sin. „Pošten mož se mi vidite. Kaj pa hočete storiti, če Vam ne pustiva sestre?“

Strnad se je nasmejal in dejal:

„Ali mislite, da jo morete zadrževati?“

„Gotovo!“

„Tedaj se pa zelo motite. Dokazati mi je samo treba, da nimate potrebnih dohodkov, da bi vzdrževali svojo hčer, in da jo hočete prisiliti, da naj bi si prislužila denar na nepošten in nenraven način. Policija jo vzame potem takoj v svoje varstvo, in bo pazila tudi na Vas malo pozornejše, kakor dosedaj.“

„Grom in strela, ali nam grozite?“

„Seveda!“

„In mislite, da se Vas bojiva?“

„Slutim.“

„Oh, tega mi ni še nihče rekel.“

„Že mogoče, ampak jaz Vam rečem. Svetujem Vam,

da se udajte razmeram. Če se protivite, Vam to prav nič ne koriti, samo škodovati Vam utegne.“

„Le poskusimo,“ je dejal stari. „Primi, dečko. Z nama mora iti!“

Njegov sin ga ni hotel ubogati. Videl je pred seboj krepkega, in ponosnega Slovenca; zrl je v njegove mile in resne oči, in premagale so ga. Strnad je vplival s samim pogledom na neodločnega sina.

„Molči!“ je ukazal svojemu očetu.

Potem pa je vprašal zdravnika:

„Ali imate z mojo sestro res poštene namene? Ali ji hočete res preskrbeti službo, da se bo potem sama pošteno preživela?“

„Res; verjemite mi!“

„In ji ne ukažete, da bo morala zatajiti svojega očeta in brata in ju zaničevati?“

„To je od nje same odvisno, v tem oziru ne bom vplival na njo. Preskrbel ji bom službo, kako da potem živi, to je pa popolnoma njena stvar.“

„Ali zvemo pozneje, kje da je?“

„Vam bo že povedala.“

„Dobro, dragi gospod, zjediniili smo se. Rad Vam prepustim svojo sesto.“

„Ampak jaz mu ne prepustim svoje hčere,“ je klical starec. „Rabim jo; star in šibak sem že, in ne morem več delati.“

„Saj imate sina,“ je dejal Strnad, „močnega in krepkega sina, ki bo gotovo rad skrbel za Vas.“

„Bom,“ je rekel sin. „Pojdi oče, idiva svojo pot, nama saj ne bo očitala vest, da sva pokvarila Aneto.“

„Ne, ne grem, toliko časa ostanem, dokler me deklica ne uboga,“ je trdil mož.

„Kaj pa še! Jaz hočem, in tudi ti moraš hoteti,“ je dejal njegov sin. „Jutri pridem zopet vprašat, sedaj pa greva! Naprej!“

Oče se je hotel upirati, a sin ga je prijel in porinil skozi vrata.

Aneta je ležala v postelji in molčala, sedaj pa je podala zdravniku roko.

„Moj dragi gospod, o kako hvaležna sem Vam,“ je dejala. „Dvakrat ste me rešili. Potegnili ste me iz Zéne, in sedaj ste me rešili žalostnega življenja, h kateremu sta me hotela zopet prisiliti.“

Opazil je, da se deklica poti, imela je čisto mokro čelo.

„Kaj pa Vam je?“ jo je vprašal. „Ali se potite vsled čaja?“

„Ne vem. Tako hude bolečine imam.“

„Nenadoma?“

„Da, komaj jih přenašam.“

„Oh, slutil sem. Takoj Vam pošljem koga. Le potrpite malo.“

Oblekel je svojo suknjo, vzel klobuk in odšel iz sobe. Zunaj mu je prišla že gostilničarka naproti.

„Slišala sem, ko sta odšla ta dva moža. To sta bila suroveža.“

„Madáma, ali dovolite, da ostane deklica tako dolgo pri Vas, da popolnoma ozdravi?“

„Iz srca rada dovolim, dragi gospod.“

„Ampak imeli bodele veliko sitnosti.“

„To nič ne de. Deklica ni kriva svoje nesreče.“

„Gotovo, da ni. Bog Vam bo poplačal, kar ji storite, gospa Mervéj. Sicer se pa razume samo ob sebi da gre vse na moj račun.“

„Zelo velikodušni ste, dragi gospod. doktor, ako-ravno bi nič ne računala, če sem tudi sama revna.“

„Torej vzemite mojo denarnico, madám. Ker je padla naša bolnica tako globoko v vodo, in ker je bila voda precej mrzla, Vas prosim, pošljite takoj po babico. Sedaj moram iti, ampak jutri zjutraj zopet pridem. Lahko noč!“

„Takoj izvršim Vaš ukaz, dragi gospod. Kaj naj pa storim, če pridejo zopet njeni sorodniki?“

„Na nobeden način ne sme nihče k njej.“

Nato je Strnad odšel.

Ko je prišel v svoj hotel v Ri de la Barilerí, je bilo že polnoč. Obiskal je najprvo svojo bolno nevesto, kateri sta stregli Elvira in usmiljena sestra, potem je šel pa spat.

Ko je obiskal drugo jutro svojo bolnico pri materi Mervéji, je zvedel, da je prav uganil včeraj zvečer. Deklica je porodila, akoravno je bila šele sedmi mesec v drugem stanu, in Aneta je ležala bolna v postelji. Otrok je bil mrtev.

Seveda ni bila to nesreča za Aneto, ker je začela sedaj lahko brez vseh skrbi novo, pošteno življenje.

Strnad je obiskal potem profesorja Leturbirja, kjer je bil povabljen na zajutrek. Med zajutrekom je pripovedoval, kar je včeraj doživel, in gospa profesorica se je tako zanimala za ubogo deklico, da se je ponudila, da jo sprejme v službo. To je nameraval Strnad.

Posebno je veselilo Strnada, ko se je ponudila gospa profesorica pri njegovem odhodu, da ga spremi k njegovi bolnici.

Bolnica se je že malo okrepčala. Od samega veselja se je jokala, ko je slišala, da jo sprejme tako

imenitna gospa v svoje varstvo, in Strnad jo je izročil tudi že takoj gospej profesorici.

Dva dni pozneje je odpotoval Strnad s Silvo, Alimpom in Elviro na Bršljanovo pri Ljubljani, da obiše svojo mater.

Častiti bralec že ve, da se mu je tam posrečilo, ozdraviti svojo umobolno nevesto. — — —

Strnad je odpotoval iz Pariza, in samo en dan pozneje se je pripeljal po orleanski železnici v Pariz mlad gospod, ki je izstopil iz prvega razreda. Njegov črno oblečen služabnik, ki se je peljal v drugem razredu, je prihitel, in mu pomagal izstopiti.

„Prtljaga ostane tu. Naroči voz v bližnji hotel!“

Služabnik ga je ubogal, in kmalu sta drdrala v kočiji na trg Valhibér, kjer je bil najbližji hotel.

V hotelu je zahteval tujec steklenico vina in adresno knjigo celega Pariza. Odprl je knjigo pri črki „L“. S prstom je šel od vrstice do vrstice in se ustavil pri imenu „Leturbír, Šarl Fransoá, Profesér de medisín.“

„Pri tem profesorju gotovo zvem njegov naslov,“ je mrmral. „Asistent tega profesorja je bil, preden je prišel v Rodrigando. Gotovo ga je sedaj med potom tudi obiskal. Torej Ri de Lavánd, številka 4.“

Namignil je svojemu služabniku in mu dejal na tihem:

„Ko sem te vzel v Orleánu v službo, si dejal, da se spoznaš v Parizu.“

„Seveda se, milostivi gospod.“

„Ali veš, kje je cesta de Lavánd?“

„Natančno. Med Ri de Rívoli in med kejom de la Megiserí.“

„Dobro. Vzemi fijakerja in se pelji v Ri de Lavánd, številka 4. Tam stanuje profesor Leturbír, kjer lahko zveš, kje da stanuje doktor Janko Strnad, ki se je vrnil pred kratkem iz Španije.“

„Ali smem vprašati direktno pri profesorju?“

„Ne bilo bi mi ravno ljubo, če bi vprašal naravnost pri profesorju. Glej, da zveš na kak drug način.“

„Ali smem povedati, kdo da želi doktor Strnadov naslov?“

„Na nobeden način.“

„Kmalu se vrnem.“

Služabnik je odšel, najel fijakerja in se peljal v Ri de Lavánd. Nasproti številke 4 je stopil v vežo in videl, da gre vedno mnogo ljudi noter in ven. Slednjič je zapazil deklico, ki je začela pometati vežo. Šel je čez cesto in jo uljudno pozdravil:

„Dobro jutro, madmoazél. Oprostite! Ali ste v tej hiši v službi?“

„Sem,“ je odgovorila prijazno.

„V katerem nadstropju pa ste?“

„V pritličju.“

„Oh, škoda, ker bi rad zvedel nekaj v prvem nadstropju.“

„Ali smem morda Marijón vprašati?“

„Kdo pa je Marijón?“

„Profesorjeva hišnica, ki stanuje prvem nadstropju.“

„Prosim, bodite tako prijazni, madmoazél. Pa se saj ne bo zdelo komu sumljivo?“

„Nikakor, dragi gospod.“

Drla je po stopnjicah v prvo nadstropje. Kmalu se je vrnila z deklico, ki je imela bretánjsko nošo.

„To je tisti gospod, Marijón,“ je dejala.

„Kaj pa želite, monsje?“ je vprašala Marijón v trdem bretánjskem narečju.

„Nekaj bi rad zvedel, cenjena gospodična.“

Pri tih besedah je segel v žep in dal vsaki deklici popolnoma nov frank.

„Torej naj pa bo, cenjeni gospod,“ je rekla Marijón. „Vidim, da ste v službi pri fini gospodi.“

„To je že res,“ je rekel služabnik. „Moj gospod je vikónt de Raliné in je že dolgo časa hudo bolan.“

„Oh, obžalujem!“ je rekla deklica iz pritličja prijazno.

„Jaz tudi,“ je pripomnila Marijón.

„Hvala lepa, moje dame. Gospoda vikónta je zdravil preje neki doktor Strnad, ki je zelo spreten zdravnik, in ga je skoraj ozdravil. Vendar je odpotoval ta zdravnik kar nenadoma na Španško.“

„Vem,“ je hitro pripomnila Marijón. „Monsje Strnad je moral iti zdraviti imenitnega grofa de Rodriganda.“

„To je bilo zelo hudo za gospoda vikónta, njegova bolezen se je poslabšala, in nobeden zdravnik mu ni mogel pomagati. Sedaj pa je zvedel slučajno moj gospod, da se je vrnil monsje Strnad iz Španije — —“

„Res je,“ je rekla Marijón.

„In ker ve moj gospod, da ve gospod profesor gotovo njegov naslov — —“

„Seveda, cenjeni gospod!“

„Zato mi je naročil, da naj zvem tu njegov naslov, seveda, ne da bi s tem nadlegoval gospoda profesorja.“

„Zvedeli bi torej radi, kje da stanuje monsje Strnad? To Vam lahko čisto natančno povem. Pojdite od tu čez Zoneríjo in potem čez most Pon Šanz — —“

„Dobro, madmoazél.“

„Tedadaj pridete med kejom de l' Horlož in kejom o Fler na cesto de la Barilerí — —“

„Poznam jo,“ je prikimal služabnik.

„Na desni strani te ceste je justična palača in mala cesta St. Šapél, in na oglu te ceste je hotel d' Egl. V tem hotelu stanuje monsje Strnad v prvem nadstropju.“

To mu je pravila zelo nerodno, vendar se je uljudni služabnik globoko priklonil in dejal:

„Hvala lepa, madmoazél. Ali je monsje Strnad ob tem času doma?“

„Ne vem. Oh, ravno sem se spomnila, mislim, da so se predvčerašnjim pogovarjali, da odpotuje kmalu iz Pariza.“

„Mislite torej, da moram hiteti?“

„Na vsak način, moj gospod. Slišala sem sicer samo mimogrede, vendar je boljše, da hitite.“

„Potem Vas pa ne smem več nadalje nadlegovati. Adijo, moje dame!“

Globoko se je priklonil in odšel.

Ko se je vrnil v hotel k svojemu gospodu, mu je sporočil, kar je zvedel.

„V hotelu d' Egl stanuje, praviš?“ je vprašal gospod.

„Da, v Ri de la Barilerí.“

„Torej bodeva tam stanovala.“

„Ali naj preskrbim voz, milostivi gospod?“

„Ne.“

Zrl je potem nekoliko časa zamišljen v tla, si vihal v zadregi svoje brke; in dejal potem svojemu služabniku:

„Ali se res dobro spoznaš v Parizu?“

„Natančno.“

„Hm, naredil bi namreč rad majhno šalo.“

Služabnik se je priklonil.

„Oh, razumem, milostivi gospod. Spreoblekli bi se radi, in rabite umetno brado in tako dalje!“

„Tako je, ampak vse mora biti zelo fino. Ali veš, komu bi smel zaupati v tej zadevi?“

„Hm, to je zelo nevarna stvar. Oprostite mi, milostivi gospod; ampak taka stvar se zdi ljudem sumljiva — —“

„Vem, vem!“

„Če hočete iti h kakemu znanemu brivcu ali kozmétiku, tedaj mu morate gotovo pokazati svojo legitimacijo.“

„To mi seveda ne ugaja.“

„Dovolite, da Vam zato nekaj predlagam, kar je seveda zelo drzno. V Parizu je mnogo ljudi, ki se večkrat preblečejo, vendar ne zaradi šale — —“

„Oh, nočne viteze misliš?“

„Da. Ti poznajo ljudi, ki se razumejo imenitno na take stvari, boljše kakor vsak gledališki kozmétik. Ti umetniki stanujejo seveda tudi v skrivnih umazanih brlogih, in ne vem — —“

„To nič ne de. Ali poznaš takega tacega človeka?“

„Poznam, starega očeta Terbilóna namreč; v kleti neke stare hiše v Ri de l' Odeón stanuje.“

„Torej misliš, da bi me ta znal tako predrugačiti, da me celo moj najboljši prijatelj ne spozna?“

„Gotovo zna.“

„Ali nas ne izda?“

„V takih zadevah zna molčati kakor kamen.“

„Zvita glavica si! Kdo bi si bil mislil, da imam takega služabnika, ki je izurjen celo v takih stvareh.“

„Oprostite, milostivi gospod! Gospodje, kjer sem služil, so zahtevali, da se spoznam tudi na take stvari.“

„Torej pelji me tja! Ali je daleč?“

„Precej. Na koncu Ri de Forigár je.“

Nato sta se odpeljala iz hotela do ulice Monsjé le Prins. Tam sta izstopila in šla peš do ceste de l' Odeón.

„Ali te pozna starec?“ je vprašal gospod.

„Pozna.“

„Torej pa pojdi z menoj.“

Ko sta prišla v vežo dotične hiše, sta morala iti še čez temno, umazano dvorišče. V kotu so bila stara vrata, poleg katerih je bil na vrvici lesen ročaj. Služabnik je pozvonil, in kmalu je prišla odpirat stara babura.

„Kaj pa hočete?“ je vprašala.

„Ali je papá Terbilón doma?“ je vprašal služabnik.

„Je.“

„Torej odpri nama. Prijatelji smo! Reči mu!“

„Počakajta!“

Starka je izginila in zaprla vrata za seboj. Morala sta čakati precej dolgo.

Čakati pa sta morala zaraditega, ker ni bil papa Terbilón sam doma, ampak ga je ravno nekdo obiskal. Pri njem je bil mlad, močan človek, ki ga že dobro poznamo, namreč Anétin brat, kovač Edvard Mazón.

Stari Terbilon je bil pokvečen, grbast in plešast možiček. Imel je velika rožena očala in staro nočno suknjo, ki je bila na vseh koncih in krajih zakrpana.

Soba, kjer sta sedela, je bila majhna in umazana. V tej luknji je bila stara miza, trije stoli, klop, majhna železna peč, staro ogledalo in petrolejasta svetilka, ki je vedno gorela, ker ni imela soba nobenega okna.

Iz tega pohištva se ni dalo sklepati, katerega stanu da je starec. Čepel je na klopi, držal roke okoli sključenih kolen in poslušal, kaj mu pripoveduje kovač.

„Torej je res ušla?“ je vprašal starec.

„Res.“

„In skočila v vodo.“

„Naravnost v vodo.“

„Kaka neumnost! Tako lepa deklica, ki bi zaslužila dvajset do trideset frankov, če bi bila malo prijaznejša z gospodi. Ali je utonila?“

„Ni.“

„Ne? Za Boga, kaj pa?“

„Neki gospod jo je videl; skočil je za njo v Zéno in jo potegnil iz vode.“

„Iz vode jo je potegnil? Kaka neumnost! Človek, ki se hoče utopiti, naj ostane v vodi; to je samo ob sebi razumljivo. Kdo pa je bil dotičnik?“

„Ne vem.“

„Ali ga nisi videl?“

„Sem, celo govoril sem z njim.“

„I ne veš, kdo da je! Kaka neumnost!“

„Videl sem ga, govoril sem z njim, a vprašal ga nisem, kdo da je. Zdel se mi je tako pošten mož, da se ga niti vprašati nisem upal.“

„Neumnost!“

„Sicer sem pa mislil, da ga bo Anéta vprašala.“

„Pa ga gotovo tudi ni. Kaka neumnost!“

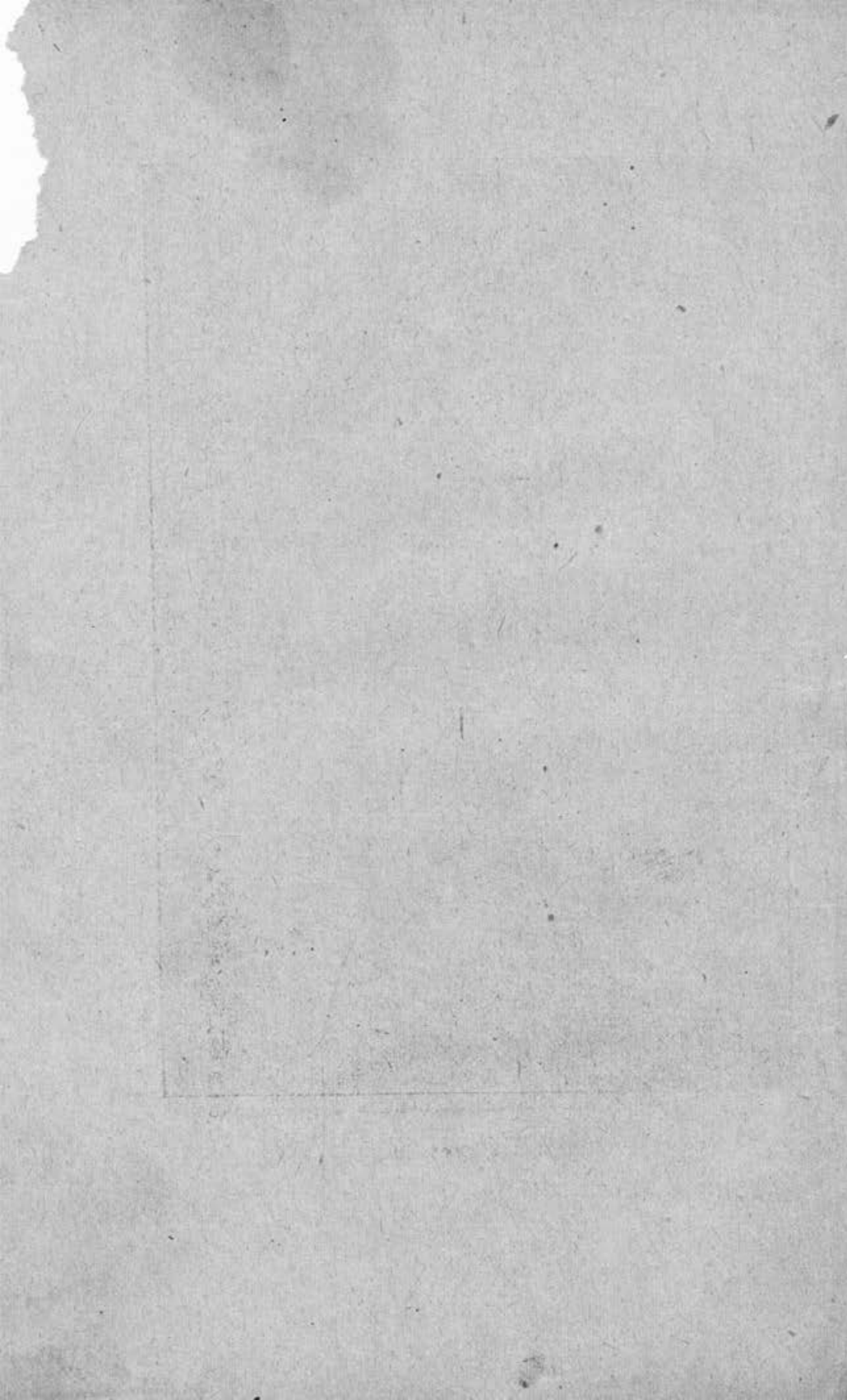
„Mislila je, da ga še večkrat vidi, a ni se več vrnil,“ se je opravičeval kovač. „Odpotoval je.“

„Torej je bil tujec?“

„Gotovo. Šel je ravno čez most, ko je skočila Aneta v vodo; skočil je za njo in ji rešil življenje;

Slavko je ustrelil drugič, in

spravil jo je k materi Mervéj, in sedaj pride v službo k slavnemu zdravniku Leturbirju.“

„K profesorju? Kako da pride tja v službo?“

„Njen rešitelj jo je priporočil.“

„In vidva vse to mirno gledata? Kaka neumnost! Ali ne vesta, koliko Vam je vedno prišla? Toliko, da Vama ni bilo treba prav nič delati!“

„Res je!“

„Sedaj morata pa delati!“

„Saj tudi hočeva; zato sem prišel k tebi, papá Terbilón. Gotovo imaš kaj dela zame.“

„Kaj dela? Hm! Dosedaj si bil v službi pri starem Gambrellju, kajne?“

„Da, bil sem garotér.“

Garoterji so ljudje, ki napadajo posamezne ljudi, in jih tako dolgo davijo, da omedle; potem jim pa vzemo denar in zlatnino. Garoterji so močni ljudje; navadno delata dva skupaj. V velikih mestih je mnogo garotérskih podjetnikov, pri katerih služi včasih pedeset in še več delavcev.

„Koliko si zaslužil?“

„Prokleto malo. Šest frankov na dan.“

„Hm, dam ti osem frankov, ker si krepak dečko. Kolikokrat so te že ujeli?“

„Šele petkrat.“

„In tvojega očeta?“

„Dvanajstkrat.“

„Kaka neumnost! Dvanajstkrat! Ti si menda bolj prebrisan kakor tvoj oče. Če hočeš za osem frankov, pa mi sezi v desnico.“

„Ne nameravam ostati garotér, zaslužil bi rad več. Koliko pa plačaš tatu, ki zna dobro vdreti?“

„To je zelo različno. Do sto frankov na dan.“

„A tako! Ali imaš že dovolj tatov?“

„Precej, ampak urnega dečkota vzamem vedno v službo. Poslušaj me torej: vzamem te za poskušnjo kot garotérja, plačam ti deset frankov na dan. Ali si zadovoljen?“

„Sem, naj pa bo; ampak denarja nimam prav nič.“

„Pa začniva takoj danes. Plačam ti današnji dan.“

Starec je segel v staro suknjo, vzel iz velike mošnje cekin za deset frankov in ga dal kovaču.

„Tu imaš svoje plačilo za danes. Če sem s teboj zadovoljen, postaneš kmalu tat. Sicer pa poznaš naše postave in veš, da je vse moje, kar pokradeš.“

„Dobro vem vse to.“

„Le pomisli, da svoje delavce lahko nadzorujem! Marsikdo me je že hotel ogoljufati; nekaj časa se mu je posrečilo, potem pa — —“

„In potem?“

„Potem sem ga pa spravil za kazen v prisilno delavnico. Svoje delavce dobro plačam, če me pa goljufajo, tedaj vem, kako jim lahko pride policija do živega. Ampak, ravno sem se spomnil, kako ti že pravijo tvoji tovariši? Ali nimaš posebnega imena?“

„Imam.“

„Edvard l' Alemán ti pravijo, kajne? Zakaj pa?“

„Ker znam nemško.“

„Kje si se pa naučil?“

„Moja mati me je naučila, ker je bila Nemka. Moj oče je pa bil Talijan iz Trsta, ta me je pa naučil laško in slovensko. Pred tremi leti sem prepotoval celo Nemčijo in Avstrijo.“

„To mi je pa zelo ljubo; gotovo te lahko dobro porabim.“

Tedaj je pozvonil zvonec, in kmalu potem je vstopila starka.

„Kaj pa je?“ jo je vprašal papá Terbilón.

„Dva moža sta zunaj. Rekla sta, da sta prijatelja; a ne poznam jih.“

„Dobro, jih pa grem pogledat.“

Vstal je in odšel. Pred vratmi so bile temne stopnjice. Po teh stopnjicah je šel starec navzgor do vrat. V vratih je bilo več izvrtanih luknjic, in skozi te je pogledal starec tujce. Takoj se je vrnil v sobo in dejal kovaču:

„Morda imam takoj kaj dela zate.“

„Veselilo bi me.“

„Enega poznam; služabnik je, ki mi je pripravil že marsikaterega gospoda. Drugi je skoraj gotovo nje-gov sedanji gospod, fin mož s prstani pod rokavicami, in verižico ima pri uri, ki je petsto frankov vredna.“

„Grom in strela!“

Starec je pokazal kovaču mala tapetna vrata pri peči in dejal:

„Pojdi tukajle noter. Opazuješ ga lahko skozi ono malo okence. Natančnejše se pogovoriva pozneje.“

Edvard je izginil v mali kabinet, kjer je bilo polno ukradenih stvari. Stopil je k malemu okencu v vratih in gledal v sobo.

Kmalu sta vstopila tujca.

„Dober dan, papá Terbilón!“ je pozdravil služabnik.

„Dober dan!“ je odzdravil starec osorno, ne da bi vstal s svoje klopice.

„Vstani vendar, papá Terbilón, če te obiščejo fini ljudje,“ je dejal služabnik.

„Kakor se meni poljubi, tako pa storim. Sicer pa pravi marsikdo, da je fin gospod, če mu pa storiš potem kako uslugo, se prepričaš o nasprotnem.“

„V tem slučaju je pa to vse drugače. Ta gospod je plemenitaš.“

Starec ga je začudeno pogledal in vprašal:

„Odkod?“

„To je stranska stvar.“

„Zame je glavna stvar! Ljudi, ki me obiščejo, moram poznati. Kaj pa hočeta?“

„Ta gospod bi rad napravil majhno šalo — —“

„Saj ni predpust!“

„Prokleta si slabe volje! Ta gospod se tudi noče obleči kot pustna šema, ampak samo za šalo.“

„Nimam prodajalnice za predpustne obleke.“

„Saj vem, da ne. Gospod želi samo, da bi ga tako ostrigel in napravil, da ga nihče ne spozna; ali prevzameš to delo? Dobiš dobro plačilo!“

„In vendar tega ne storim, ker je prepovedano. Kolikokrat pride kak hudodelec k meni po baroko; če bi vsakemu ustregel, bi sedel vedno v ječi.“

„Premisli vendar, da ta gospod ni hudodelec!“

„Bógve?“

Tedaj je spregovoril šele gospod:

„Papá Terbilón, ali hočete, ali nočete? Nimam navade, da bi dolgo in prav ponižno prosil.“

Sedaj je starec šele vstal in se priklonil gospodu.

„Oh, to se pa res tako glasi, kakor bi bili pravi plemenitaš. Ali mi dobro plačate, če Vam ustrežem?“

„Koliko zahtevaš!“

„Kakoršno je delo, tako je tudi plačilo. Kaj pa želite?“

„Želim, da me napraviš tacega, da me nihče ne spozna. Kako da to napraviš, to me nič ne briga.“

„Za koliko časa pa?“

„Hm,“ je dejal tujec in malo pomislil. „Če hočem za dalje časa, in potem slučajno želim, preden poteče tisti čas, da bi bil tak kakor preje, ali odstranim lahko ponarejeno brado in lase?“

„Takoj lahko odstranite.“

„Za koliko časa napravite nadalje?“

„Za pet do šest tednov. Pozneje Vas izda lastna brada, ki medtem zraste.“

„Torej poskusimo za tako dolgo. Koliko zahtevaš?“

„Dvesto frankov.“

„Tristo vragov, to je preveč!“ je dejal tujec.

„Pa pojdite k drugemu!“

„Naj bo, ostanem! Ampak plačam ti šele potem, ko izgotoviš svoje delo.“

„Preden ne plačate, pa ne začnem. Marsikdo pride k meni, ki me hoče opehariti.“

Tujec je zaničljivo mignil z roko in dejal:

„Glavna stvar je, če je tvoje delo vredno dvesto frankov.“

„Tisoč frankov je vredno!“ je zatrjeval starec.

„Torej dobro, sedaj ti plačam polovico, če sem s teboj zadovoljen, pa drugo polovico.“

„Pa naj bo, monsjé.“

„Tu imaš torej prvo polovico!“

Segel je v žep in dal starcu iz listnice bankovec za sto frankov.

Starec se je delal, kakor bi njegove polne listnice niti opazil ne bil, in vendar jo je natančno videl.

„Hvala,“ je dejal in vtaknil bankovec v svojo staro suknjo. „Prosim, vsedite se na tale stol!“

Tujec se je vsedel, starec pa je izginil pri tretjih vratih. Kmalu se je vrnil in prinesel s seboj veliko škrinjico, v kateri je imel nože, škarje, česalnike, lase, barve, mazila in različne steklenice in škatljice.

„Svetlorujave lase imate,“ je dejal starec. „Ali naj Vam naredim temnorujave ali črne lase?“

„Take, da me nihče ne spozna, družega ne zahtevam.“

„Torej Vam napravim črne.“

„Ampak da mi barva ne škoduje.“

„Le bodite brez vseh skrbi, monsje!“

Papá Terbilon je začel delati. Delo mu je šlo sicer počasi izpod rok, vendar je znal izvrstno! Videlo se mu je, da ima veliko vaje. Slednjič je šel za nekoliko časa v sobico, kjer je bil kovač.

„Ali si si ga natančno ogledal?“ mu je zašepetal na uho.

„Sem,“ je odgovoril Edvard na tihem.

„Denar ima, mnogo denarja!“

„Sem videl.“

„Moram ga imeti, in sicer s pomočjo garóte. Če mi prineseš njegovo denarnico, dobiš dvesto frankov.“

„Poskusiti hočem.“

„Ampak bodi pošten; svojo plačo imaš; tega moža si spoznal pri meni, in zato je tudi denar moj.“

„Le bodi brez vseh skrbi, papá Terbilón!“

„Torej dobro, pojdi sedaj iz hiše in ga čakaj zunaj na cesti. Potem greš danes za njim, pa glej, da ga ne izgrešiš.“

„Kako pa morem ven, ne da bi me videl?“

„Pojdi!“

Peljal ga je v temi po ozkih stopnjicah navzgor. Potem je odklenil vrata, in Edvard je bil na dvorišču.

„Sedaj pa pojdi! Čakam te danes, dokler se ne vrneš,“ je dejal Terbilon.

„Če ga dobim pa šele zelo pozno?“

„Pa prideš jutri zjutraj.“

„Če je pa danes previden?“

„Tedad bo gotovo jutri nepreviden. Adijo.“

Zaklenil je za Edvardom vrata in se vrnil v sobo, kjer je čakal tujec in njegov služabnik. Tam je še nekoliko časa mazal in strigel, potem pa je dejal:

„Končal sem! Dolgo je trajalo.“

„Dolgo, pa to nič ne de, če se ti je stvar dobro posrečila,“ je dejal tuji gospod.

„Mislim, da se mi je,“ je rekel stari Terbilon zadovoljno.

„Kako je?“ je vprašal tujec svojega služabnika.

„Izvrstno!“ mu je odgovoril. „Milostivi gospod, živ krst Vas ne spozna.“

„Se bom pa pogledal!“

Stopil je k zrcalu in se začudil.

„Prokleta!“ je zaklical. „Res je. Samega sebe ne poznam!“

„Pa kako fin obraz imate!“ je dejal služabnik.

„Starec, umetnik si!“ je rekel tujec Terbilónu.

„Tu imaš drugih sto frankov. Kako dolgo pa ostaneš tak?“

„Šest tednov.“

„Kaj pa moram storiti, da se mi nič ne pokvari?“

Nato ga je Terbilon natančno podučil, kaj da naj stori, in potem sta tujca odšla.

Na cesti pa se je ustavil gospod in dejal svojemu služabniku:

„Pojdi sedaj na kolodvor in spravi prtljago v hotel d' Egl. Jaz pridem pozneje za teboj.“

„Kot kaj naj Vas pa naznanim, milostivi gospod?“

„Kot to, kar sem, markí Akróca.“

Služabnik je hitel na orleanski kolodvor, gospod pa je šel počasi po Ri Macarén in se gledal v velikih izložbah.

Pri neki izložbi, kjer je bilo veliko zrcalo se je ustavil. Videl se je v naravni velikosti in spoznal šele sedaj, kakšen umetnik da je papá Terbilón.

„Za Bóga, živ krst me ne more spoznati,“ si je mislil. „Niti mojemu bistrournemu očetu, Gasparinu Korteju, bi se ne sanjalo, da sem njegov nezakonski sin, grof Alfonso de Rodriganda. Dobro, da moj francoski služabnik ne ve mojega pravega imena. Naj le misli, da sem markí Akróca. Človek mora biti previden.“

Nato je šel v bližnjo kavarno in sedel tam tako dolgo, dokler je mislil, da je njegov služabnik že vse uredil. Potem je najel voz in se peljal v hotel d' Egl na cesti de la Barilerí.

Pred hotelom ga je gostilničar častitljivo sprejel in ga sam spremil v njegovo stanovanje. Tam je vprašal svojega gosta, kaj da želi.

„To Vam sporoči vse moj služabnik,“ je dejal Alfonso de Rodriganda. „Sedaj bi Vas samo rad vprašal: Ali stanuje v bližini kak izkušen zdravnik?“

„Moj hišni zdravnik, ki je najboljši v celem okraju, stanuje v sosednji ulici.“

„Druzega zdravnika ni v bližini? — Tudi v Vaši hiši ni slučajno nobenega?“

„Nobenega.“

„Nobenega? Slišal sem, da stanuje pri Vas neki doktor Strnad.“

„Stanoval je pri meni do včeraj.“

„Torej se je včeraj preselil?“ je vprašal Alfonzo začudeno.

„Ne, ampak odpotoval je včeraj v Avstrijo.“

„Na katero stran je pa šel?“

„Mislim, da se je odpeljal z severno železnico, ker je naročil vozniku, da naj odda tam njegovo prtljago.“

„V katero mesto je pa šel?“

„Zdi se mi, da je govoril o Ljubljani; menda je doma na Kranjskem. Pravil mi je, da sta blizu Ljubljane v neki vasi ali graščini njegova mati in sestra.“

„V kateri vasi pa?“

„Mislim, da je imenoval tisti kraj Bršljanovo.“

„Hvala lepa. Ali je stanoval sam tu?“

„Ne. Pri njem sta bili tudi dve dami in eden gospod; ti trije so bili Španci.“

„Kaj so pa bili?“

„Mlajša dama je bila bolna. Občeval je z njo posebno ljubeznivo, zato mislim, da je gotovo njegova žena. Druga dva sta pa služila pri gospodu doktorju.“

„Ali ste jih zapisali v knjigo za tujce?“

„Ne.“

„Mislim, da morate vsakega človeka zapisati!“

„Monsjé Strnad ni bil moj gost. Stanoval je pri meni stalno, še preden je potoval na Španko. Najel je pri meni stanovanje, zato nisem imel pravice nadzorovati ljudi, ki so bili pri njem.“

„Torej tudi imen ne veste?“

„Ne.“

„Kakšen je pa bil služabnik?“

„Bil je majhen in imel močne črne brke. Služabnica je bila tudi majhna, ampak zelo debela. Zdela sta se mi zelo poštena človeka.“

„Kakšna je pa bila mlajša dama?“

„Bila je izredno lepa dama in — slišal sem nekoč, da jo je imenoval monsjé Strnad »Silva«.“

„Rekli ste, da je bila bolna. Kako bolezen je pa imela?“

„Bila je umobolna. Samo trikrat sem jo videl, in takrat je vedno molila. Gotovo ima monomanijo.“

„Hvala lepa, monsjé. Žalibog odpotujem že jutri iz Pariza, ker moram v Lijón.“

Nato je gostilničar odšel, in Alfonso je ostal sam. Jezen je hodil po sobi semtertja. Sledil je Strnadu, da ga dohiti in ga uniči; a Strnad mu je vendar ušel v Avstrijo.

„In vendar se ni rešil, ni se ne! Izmed naju dveh sme samo eden živeti, kajti preveč že ve. Uničiti ga moram! Za njim potujem na Avstrijsko! Tudi če ga srečam, se mi ga ni treba bati, ker sem sedaj ves drugačen. Kaj naj pa storim z služabnikom, ki ve da imam umetno brado in lase? Iznebiti se ga moram. Za nos ga moram voditi do — — do kam pa? Že vem, do kakega večjega mesta, naprimer v Ruán; tam pa izginem. Na nobeden način ne sme vedeti, kaj da nameravam.“

Nato je pozvonil in služabnik je vstopil.

„Ali si že bil v mestu Ruán?“ ga je vprašal.

„Samo enkrat,“ je odgovoril služabnik.

„Kateri je najboljši hotel?“

„Hotel pri »Treh kronah«.“

„Potovati moram v Ruán zaradi neke precej važne stvari. Jutri moram biti že tam, ampak vedeti moram takoj, če je grofica Rozé v kakem tamošnjem hotelu.“

„Ali naj odpotujem preje, da natančno poizvem?“

„Drugáče seveda ne morem zvedeti tega. Odpotuj

torej jutri zjutraj in me počakaj v hotelu pri »Treh kronah«.

„Ali naj naročim za Vas stanovanje?“

„Ni treba, ker še ne vem, če ostanem tam dalje časa ali ne.“

Alfonzo si je vse to izmislil, da se iznebi služabnika. Dal mu je potrebno vsoto denarja za železnico, in služabnik je odpotoval v Ruán.

Šele sedaj je mislil, da je popolnoma varen. Popoldan je šel na izprehod, a opazil ni, da ga nekdo vedno od daleč zasleduje. Bil je kovač Edvard Mazón, ki ga je zasledoval, da ga v kaki primerni ozki ulici garotira.

Zvečer je šel Alfonzo v gledišče, vendar ne zaradi zabave, ampak samo zaradi tega, da vidi, če se zdi komu njegov nov obraz morda sumljiv. Nihče se ni brigal zanj, in to ga je pomirilo. Po gledišču je šel v neko restavracijo, potem se je pa vračal v svoj hotel.

Bilo je že precej pozno, menda že ena po polnoči. Zavil je v Ri de la Tonelerí in odtod v ozko ulico de la Poterí. Mislil je, da ima tam bližje domov.

Žive duše ni bilo v temni, ozki ulici. Počasi je šel naprej in premišljeval svoje hudobne naklepe, zato tudi zapazil ni, da mu sledi kovač Edvard Mazón. Dohitel je grofa. Šele sedaj je slišal Alfonzo, da hiti nekdo za njim, in ognil se je v stran, da bi šel tujec lahko mimo. A v istem trenutku, ga je prijel nekdo zadaj za vrat. Tako močno ga je davil, da je pošla Alfonzu sapa, in je padel onesveščen na tla.

Kovač ga je garotiral sam, brez pomagača. Sklonil se je k onesveščenemu grofu in mu vzel uro, verižico, denarnico, listnico in prstane.

„Lahko delo!“ je mrmral Edvard zadovoljno. „Sedaj pa le hitro proč!“

Odhitel je skozi Ri de la Poterí, Leonár, Burdoné in Bertén Poaré do keja de la Megiserí. Od tam je šel do nacionalnega mosta, kjer so bili Bató a vapér pur St. Klu.

Tam je bilo mnogo praznih čolnov. Edvard si je izbral pripraven čoln, se vsedel vanj in odvesljal. Ker so gorele ob kéju plinove svetilke, je lahko opazoval sedaj svoj plen.

Ura in verižica sta bili dragoceni. Prstani so bili briljantasti, bilo jih je pet. V denarnici je bilo par sto frankov v zlatu in nekaj srebrnega drobiža, v listnici pa osemnajststo frankov v bankovcih.

„Grom in strela,“ je godrnjal kovač, „to ti je plen! Kako se neki piše ta vrag?“

Odprl je knjižico, ki je bila v listnici in bral na prvi strani:

„Alfonzo grof de Rodriganda y Sevilla.“

Listal je naprej in zmajeval z glavo. Vse je bilo pisano v španskem jeziku.

„Tega pa ne razumem; tuj jezik je. Ali naj vržem listnico proč?“

Malo je pomislil, potem pa je dejal:

„Ne, ne vržem je proč. Morda mi še koristi. Zvedeti moram, če je italijansko ali špansko; potem pa kupim besednjak in iščem tako dolgo, da prestavim vso vsebino. Prepisati mi je treba samo eno vrstico, da vprašam kakega knjigotržca, kakšen jezik da je.“

Vtaknil je vse v svoj žep in se potem vprašal:

„Kaj naj pa storim? Ali dam res vse papá Terbilónu? Kakšen norec bi bil! Čez dvatisoč frankov imam v gotovini; s tem denarjem lahko precej časa

živim, ne da bi se mi bilo treba brigati za tega starega Terbilóna. Kaj naj pa storim z uro in prstani? Prodam jih, pa je. Etijén Lekuvér jih gotovo takoj kupi. Torej le naprej, k njemu grem!“

Izstopil je iz čolna in šel po keju Voltér, Malaké, Kónti, dez Ogistén in St. Mihéj do hotela Dijé. Potem je zavil po ozki ulici na desno in prišel na Ri de Karm.

Na tej cesti je stanoval takrat slavní pariški najemnik garoterjev in tatov. Rekli so mu Etijén Lekuvér. Imel je gostilno in žganjarijo. Njegova gostilna je imela dva oddelka; javni in skrivni oddelek. V skrivni oddelek so smeli samo njegovi zaupniki. Kovač je bil tudi njegov zaupnik.

V temni veži je stala stara omara. Na to omaro je potrkal Edvard na poseben način. Takoj se je odmaknila omara, ki je bila na kolescih, in kovač je vstopil skozi odprta vrata v sobo. Takoj za njim se je omara zopet primaknila.

V veliki sobi je bilo več miz, okrog njih pa stoli. Oken soba ni imela, samo na stropu je bila odprtina, da je prihajal v sobo vedno čist zrak.

Nobenega gosta še ni bilo; samo gostilničar **l**ja sedel pri vinski omari, in pri vhodu je stalo pohabljenó človeče, ki je odpiralo in zapiralo vrata.

„Dober večer, Etijén Lekuvér!“ je pozdravil Edvard.

„O, Edvard d' Alemán!“ je dejal gostilničar.

Vstal je in podal prišlecú prijazno roko.

„Ali ni še nikogar tu?“ je vprašal kovač.

„Še žive duše ne.“

„Ravno prav, ker imam nekaj kupčije zate.“

Nihče bi ne bil mislil, da je gostilničar zaščitnik pariških garotérjev in tatov, tako poštenega obraza je bil.

„Ali imaš kaj tacega, da bo kaj dobička?“ je vprašal poželjivo kovača.

„Mislim, da ga bo. Sicer pa, ali je vse varno?“

„Kakor v nebesih.“

„Torej, Etijén, oglej si tole uro!“

Vzel je uro iz žepa in jo dal gostilničarju.

„Prokleta!“ je zaklel gostilničar, ko jo je zagledal.

„Gotovo ni revež, ki si mu jo vzel! Kako dolgo jo pa že imaš?“

„Deset minut.“

„Tristo vragov, kako se ti mudi. Koliko pa zahtevaš za uro in verižico?“

„Koliko pa daš?“

Gostilničar si je ogledal uro in verižico od vseh strani, vse natančno preiskal in potem dejal:

„Dvesto frankov ti dam. Več ne morem.“

„Pa uro drugemu prodam,“ je dejal kovač hladno-krvno.

„Saj je nihče ne kupi od tebe,“ mu je odgovoril Etijén ravnotako mirno, „ker je prepovedal danes papá Terbilón vsem svojim tovarišem, da ne sme nihče ničesar od tebe kupiti. Poslal je svojo staro na vse kraje, da nam sporoči, da si pri njem v službi.“

„Vrag ga vzemi! Vrnem mu tistih par frankov in ostanem sam svoj gospod. Le daj mi nazaj mojo uro!“

Gostilničar je ogledoval uro iznova in potem dejal:

„Saj veš, da se prav nič ne brigam za starega Terbilóna. Drugi se ga boje, jaz pa ne. Edini sem, ki kupi uro.“

„Za tako slepo ceno je ne dobi nihče!“

„Dobro, ti pa primaknem pedeset frankov.“

„Ura in verižica staneta tristo franko. Če jo kupiš,

imam še druge in sicer boljše stvari záte. Če jo pa ne kupiš, pa grem.“

„Le počasi, le počasi!“ ga je miril gostilničar. „Še druge stvari imaš?“

„Imam še drage kamne.“

„Torej si bil danes posebno srečen. Pokaži!“

„Preden mi ure ne plačaš, ne pokažem.“

„Pojdi, pojdi, Edvard, to ní lepo. Dvesto frankov ti dam!“

„Lahko noč!“

Vzel je gostilničarju uro iz roke, jo vtaknil v žep in hotel oditi.

„Stoj!“ ga je zadrževal gostilničar. „Dam ti tristo frankov!“

Kovač se je hladnokrvno obrnil.

„Daj mi denar!“ je dejal.

„Ali imaš res še drage kamne?“

„Ali sem te že kedaj nalagal?“

„Še nikoli, — saj ti verjamem. Tu imaš denar.“

Odprl je omaro, naštel vsoto na mizo, in kovač je vtaknil tristo frankov v žep.

„Oglej si tale prstan,“ je dejal potem.

Vzel je po svojem mnenju najcenejši prstan iz žepa in ga dal gostilničarju. Ta ga je ogledal od vseh strani in potem dejal:

„Pravi kamen je! Pedeset frankov ti dam za ta prstan.“

„Dobro. In za tega?“

Edvard mu je dal drugi prstan.

„Grom in strela, tako velik rubin! Dvesto frankov dam.“

„In za tega?“

Dal mu je tretji prstan.

„Oh, pravi sibirski smaragd; tudi za tega dam dvesto frankov.“

„In ta?“

„Safir!“ je zaklical gostilničar in ogledoval kamen.

„Za vraga, saj imaš celo zbirko. Sto frakov ti dam za tega.“

„In za zadnjega?“

Dal mu je peti in najdragocenejši prstan. Gostilničarjevo oko se je zaiskrilo, ko je zagledal pravi, čisti dijamant.

„Pravi briljant. Tisto vragov, srečo si imel! Za tega ti pa dam petsto frankov.“

„Tedaj mi pa le daj prstane nazaj.“

„Nazaj? Zakaj?“ se je začudil Lekuvér.

„Ker jih ne prodam za tako slepo ceno.“

„Nihče ti ne obljubi več.“

„Kajpada! Gotovo jih prodam drugje dražje.“

„Hm. Edvard, prijatelja sva, nikar me ne odiraj. Povej, koliko da zahtevaš.“

„Saj me poznaš, Etijén, in veš, da ne odjenjam, če povem kako številko. Za vseh pet prstanov mi daj petnajststo frankov. Ali hočeš?“

„Dečko, ali me misliš živega odreti?“ se je začudil gostilničar.

„Pa mi jih daj nazaj, če nočeš!“

Edvard mu je hotel tedaj vzeti prstane, a Etijén se je branil. Natančno je vedel, da je sam briljant med brati desetkrat toliko vreden.

„Dvanajststo ti dam,“ je rekel.

„Petnajststo.“

Dvanajst — oh, kako si poreden!“

Edvard mu je iztrgal namreč nenadoma prstane s silo iz rok.

„Lahko noč!“ je rekel.

„Naj bo štirinajststo,“ je dejal gostilničar.

„Petnajststo. Niti za pol vinarja ne odjenjam.“

„Oh! Naj pa bo! Samo, ker si ti, ti dam petnajststo. Daj mi prstane!“

„Najprvo mi daj denar; in pa še nekaj. Papá Terbilón ne sme zvedeti ničesar o najini kupčiji.“

„To se samo ob sebi razume.“

„Torej sva se zjedinila. Tu imaš prstane.“

„Tu je pa denar.“

Gostilničar je naštel na mizo petnajststo frankov, in tako je imel Edvard vsega denarja čez širitisoč frankov.

„Sedaj mi pa še povej, kje da se ti je posrečil ta fini plen?“ je vprašal gostilničar.

„Na Ri de la Poteri.“

„Tam kjer stanuje tvoja Minjon! Dotičnik je bil gotovo tujec. Ali si ga garotiral?“

„Da, garotiral sem ga, in sicer ravno pred Minjoninim stanovanjem; bil je neznan tujec.“

„Torej želim tebi in sebi vsak dan tako lep plen. Kajti upam, da ni imel samo uro in prstane, ampak tudi še polno denarnico, ali celo listnico.“

„Imel je samo malenkost, in — —“

Obmolknil je, kajti nekdo je potrkal na vrata.

„Odpri!“ je ukazal gostilničar vratarju. „Pravo znamenje je.“

Omara se je odmaknila, in vstopili sta dve osebi, deklica in tuj gospod za njo.

„Grom in strela, Minjon!“ je zaklical gostilničar veselo, ko je zagledal deklico.

Tudi kovač je veselo zaklical, a takoj je obmolknil

in pobledel, kajti tuji gospod, ki je prišel z deklico, je bil — Alfonzo, katerega je ravnokar garotiral. — —

Hiša, pred katero je garotiral kovač grofa, je bila ena izmed onih mračnih hiš, kjer prodajajo ljubezen za denar. V pritličju je bila gostilnica, in gostilničarka je imela približno dvanajst deklic, ki so bile obžalovanja vredne Magdalene.

Najlepši izmed njih so rekli Minjon, kajti nobena nima tam svojega pravega imena. Akoravno prodajajo te deklice ljubezen, vendar imajo trdne nazore o svojih ljubimcih. Redkokedej najdeš tako deklico, ki nima svojega pravega ljubčka, ki se ne briga za njen stan, in ima pri tem svoj dobiček.

Minjonin ljubček je bil kovač Edvard.

Vseh teh dvanajst usmiljenih sester je sedelo danes zvečer v lepih oblekah v gostilnici, oziroma v salonu, kakor so imenovali gostilniško sobo. Ni jednega gosta ni bilo, zato je bilo vse tiho v sobi.

Kar potrka nekdo na vrata, in vstopil je mlad mož, znan gost. Deklice so skočile k njemu in ga obkolile.

„O Robér Barlemí!“ so zaklicale. „Zdravo, zdravo!“

Obkolile so ga od vseh strani, in hotele prisiliti, da naj se vsede, a Robér se je branil in dejal odločno:

„Pustite me, devičice! Sedaj imamo nujnejše delo.“

„Nujnejše delo? Kaj pa?“ je vprašalo vseh dvanajst.

„Pojdite in pomagajte mi. Pred vratmi leži mrtev človek!“

„Mrtev človek! Oh! O jej! Mój Bog!“

Tako so se prestrašile ena za drugo.

„Ali res?“ je vprašala gostilničarka v strahu.

„Res,“ je odgovoril gost. „Skoraj sem padel čez njega.“

„Torej mora iti kdo na policijo. Mrliča morajo spraviti proč.“

„Ne, ne,“ je dejal mož. „Najprvo ga spravite tule noter.“

Gostilničarka se je začudila in zaklicala vsa prestrašena:

„Ali norite! Mrliča naj spravimo o našo hišo. Kaj naj pa storimo z njim?“

„Saj je morda še živ; zdelo se mi je sicer, da je mrtev, vendar se moramo prepričati, če je res. Krvav ni bil; sicer je bil pa fino oblečen. Zdi se mi zelo odličnega stanu.“

„Pa ga prinesite noter, ampak ne sem v salon, temuč v zadnjo sobo.“

„Ne, ne,“ je rekla usmiljena Minjon, „nesite ga v mojo sobo.“

Gost in hišni hlapec sta stopila potem na cesto in spravila grofa v majhno Minjonino sobico. Gostilničarka in deklice so šli za njima.

„Saj res ni ranjen,“ je rekla gostilničarka.

„Kako je lep,“ je rekla prva deklica.

„In še mlad,“ je dejala druga.

„In tako eleganten,“ tretja.

„Tako je mora iti kdo po zdravnika,“ je rekla gostilničarka.

„Le počajte malo!“ je dejal gost. „Saj še živi.“

„Še živi?“ so zaklicale vse enoglasno.

„Še. Gorak je in srce mu bije.“

„Moj Bog, saj že odpira oči,“ je dejala Minjon.

Alfonzu se je res vrnila zavest, in odprl je oči.

„Res živi! Rešen je! Vidi nas!“ so rekle deklice na okrog.

Alfonzo se je šele počasi spomnil, kaj da se je zgodilo, potem pa je vprašal:

„Kje pa sem?“

Govoril je zamoklo, ker ga je bolel še vrat.

„Pri zelo dobrih ljudeh ste, monsjé,“ je odgovorila gostilničarka. „Česar pa želite?“

„Prosim, dajte mi požirek vina.“

„Takoj Vam ga prinesem. Sicer Vas pa li smem vprašati, kdo da ste?“

„Marki Akróca sem.“

„Marki? O moj Bog, prinesite hitro kozarec vina, kozarec najboljšega, oziroma celo steklenico! Hitro, hitro!“ je ukazala gostilničarka. „Ampak, monsjé le marki, kako pridete v tak položaj?“

„Nekdo me je davil in pobil na tla.“

„In pobil na tla! Morda Vas je celo garotiral?“

„Kaj pa je to?“ je vprašal Alfonzo.

„Toliko časa davijo človeka, da omedli, potem ga pa oropajo.“

„Oropajo ga? Oh!“

Šele sedaj je opazil, da nima rokavic na rokah. Segel je v svoje žepe in se prestrašil.

„Kaj pa je?“ ga je vprašala gostilničarka. „Ali Vam kaj manjka, monsjé?“

„Žalibog,“ je stokal grof. „Vse mi manjka. Moji briljantasti prstani, ura, verižica, denarnica, v kateri je bilo par sto frankov, in moja listnica, v kateri sem imel bankovcev za osemnajststo frankov.“

„Celo premoženje,“ so tožili navzoči.

„Pa za denar mi ni,“ je dejal; „ampak v listnici sem imel knjižico, kjer so zame zelo važne bilježke.“

„Kaka nesreča! Sicer je pa prinesla vino. Pijte, monsijé.“

Alfonzo je natočil in pil. Šele sedaj se je ozrl na okoli. Opazil je, v kaki hiši da je, in vprašal:

„Kako sem pa prišel v Vašo hišo, madám?“

„Ležali ste pred našimi vratmi.“

„In sprejeli ste me v svojo hišo?“

„Da. Ta gospod Vas je našel.“

„Hvala lepa. Čegava je pa tale soba?“

„Moja,“ je odgovorila Minjon.

„Torej ostanite pri meni, da se malo okrepčam: Druge pa prosim, da naj se nikar nadalje z menoj ne trudijo.“

Takoj so izginile deklice in tudi gostilničarka je odšla z prvim gostom. Alfonzo in Minjon sta ostala sama v sobi. Grof je premišljeval, deklica je pa sedela nasproti njemu. Njegova bilježna knjižica ni bila sicer tako zelo važna, kakor je dejal, ampak bile so v njej gotove opazke, ki ga lahko izdado. In tega se je bal.

„Le potolažite se, moj dragi gospod,“ je dejala deklica. Morda se Vam posreči, da najdete storilca.“

„Kdo ga neki najde?“

„Policija. O, pariška policija je zelo premetena.“

„Kam pa moram iti glede te zadeve?“

„V merijo (na magistrat) tega okraja.“

„Torej grem pa tja. Vendar ne upam, da bi kaj pomagalo. Garotérji niso tako neumni ljudje.“

„Monsijé, nekaj Vam svetujem. Pravite, da Vam je samo za knjižico. Naznanite v nekaterih časopisih, da ne mislite zasledovati storilca, če Vam vrne knjižico na Vaš naslov.“

„Oh,“ je dejal grof, „saj res!“

„Mislim, da dobite knjižico, prav gotovo, kajti garoterji so sicer zelo siloviti, vendar drugače pošteni in dobri ljudje.“

„Mislite?“

„Prepričana sem o tem,“ je odgovorila deklica. „Garoterji so bolj pošteni kakor vsak tat.“

Deklica je imela seveda malo čudne nazore, zato ji je dejal Alfonzo smehljaje:

„Mislim, da mi tega ne morete dokazati.“

„Ne? O, prav lahko, če bi le hotela.“

„Hm! Kako mislite to, madmoazel?“

„Torej,“ je rekla in nalahko zarudela, „morda ne veste, v kaki hiši, da ste sedaj.“

„Slutim,“ je odgovoril grof.

„Potem mi gotovo tudi verjamete, da zahajajo k nam moške vseh stanov, celo hudodelci in garoterji.“

Mislila je pri tem na svojega ljubčeka Edvarda, o katerem je natančno vedela, da je garoter.

„In ti so pošteni ljudje?“ se je nasmejal grof.

„Saj eden izmed njih. Priden, zvest, hraber in molčeč je. Sicer je priden garoter, ki zna svoje rokodielstvo, vendar mu sme zaupati njegov prijatelj.“

Alfonzo jo je pazno poslušal. Prišlo mu je na misel, da je morda znan ta človek z drugimi garoterji, in mu na ta način lahko pomaga dobiti njegovo bilježno knjižico. Mislil je celo naprej. Morda rabi še kedaj tega človeka.

„Ali se poznajo zločinci med seboj?“ jo je vprašal.

„Večinoma, saj garoterji se. Vsak oddelek pozna svoje tovariše.“

„Morda bi mi mogel oni človek, o katerem ste govorili, pomagati, da dobim svojo knjižico nazaj?“

„Monsje, to je prav lahko mogoče.“

„Če bi le mogel z njim govoriti. Ali pride večkrat sem?“

„Večkrat; ampak danes gotovo ne, ker je bil šele včeraj.“

Alfonzo jo je molče pogledal in potem dejal:

„Madmoazél, zelo neprevidni ste.“

„Zakaj pa, monsje?“

„Ker mi zaupate take skrivnosti. Na ta način bi prav lahko škodovali sebi, Vaši gospodinji in dotičnemu garoterju.“

Nasmehnila se je brezskrbno.

„Motite se, cenjeni gospod,“ je dejala „Tudi policija pozna te ljudi, ampak nihče ne sme kaznovati garoterja, če ga ne zasači pri zločinu in mu ne dokaže dejanja.“

„Kedaj Vas pa obišče zopet ta mož?“

„Ne vem.“

„Oh, če bi vedel, kje da ga dobim.“

„Hm. Ali mu plačate za njegov trud?“

„Plačam. Sto frankov mu dam za listnico, Vam pa pedeset, če mi poveste njegovo bivališče?“

„Monsje, ali naj Vas spremim?“

„Prosim, ampak takoj.“

„Takoj? Ne vem če mi dovoli madám.“

„Tudi če ji plačam ne?“

„Potem morda.“

„Torej vprašajte jo.“

Deklica je odšla, in kmalu je vstopila gostilničarka.

„Kaj bi pa radi, monsje?“ je vprašala grofa.

„Ali dovolite, da me spremi tale mlada dama? Pokaže naj mi pot k nekemu gospodu, ki bi ga rad poznal.“

„H kateremu gospodu pa?“

„K Edvardu d' Alemán,“ je odgovorila Minjon.

„Oh,“ je rekla gostilničarka. „Saj veš, kje da je. Dovolim Vam, mōnsje, če mi plačate trideset frankov odškodnine.“

„Plačam.“

„Saj so Vam vse ukradli!“

„Svojo glavno blagajnico imam v hotelu. Z gospodično grem naprvo v hotel po denar.“

„V kateri hotel pa?“

„Hotel d' Egl na Ri de la Barilerí.“

„Dobro, zaupam Vam in dovolim, da gre gospodična z Vami.“

Gospodinja je odšla.

Minjon pa je vprašala :

„Ali naznanimo na magistratu, da so Vas napadli?“

„Sedaj ne naznanim, ker upam da mi Vaš prijatelj pripomore k moji listnici. Kako mu je ime, pravite?“

„Edvard d' Alemán.“

„D' Alemán? Ali je Nemec?“

„Ne, ampak nemško zna, ker je bila njegova mati Nemka. Tudi laško in slovensko govori, ker je bil njegov oče Tržacān.“

Alfonzo jo je pazno poslušal. Garoterja bi potreboval, in ker zna ta še celo nemško, slovensko in laško, je res srečen slučaj zanj, da se seznani z njim. Ker grofu in bilo za denar, zato ni naznanil policiji, da so ga napadli, kajti neljubo bi mu bilo, če bi prišla njegova knjižica policiji v roke. To bi bilo za njega zelo nevarno.

„Ali greste torej z menoj?“ jo je vprašal.

„Grem. Samo plašč še oblečem.“

„Prosim Vas, naročite voz.“

Kmalu sta oddrdrala proti cesti de la Barilerí, kjer se je ustavil kočijaž pred hotelom d' Egl. Alfonzo je izstopil in šel v svoje stanovanje. Odklenil je svoj kovčeg in vzel iz njega nekaj denarja in nabasan revolver za slučaj, da bi mu pretila iznova kaka nevarnost.

Nato se je peljal z Minjon naprej proti Ri de Karm.

„Kje pa je Vaš prijatelj?“ je vprašal grof.

„V neki gostilnici.“

„Tam se pa ne moremo pogovoriti, ne da bi nas kdo motil.“

„Le bodite brez skrbi, monsje. Tam je vse varno, živa duša Vas ne opazi.“

Na oglu ulice de Noajé je ukazala Minjon kočijažu, da naj ustavi, in potem sta šla peš do gostilnice. Tam je bila deklica znana, kajti prišla je tja večkrat s svojim ljubčekom. Zato je potrkala na omaro, in ko se je odmaknila, je vstopila v skrivno sobo.

„Grom in strela, Minjon!“ je zaklical gostilničar, ko jo je zagledal.

„Za Bóga, saj res, Minjon je!“ je pritrdil Edvard.

Takoj potem je pa pobledel, kajti spoznal je Alfonza, ki ga je garotiral pred dobre pol ure. Prvo, kar mu je prišlo na misel, je bilo to, da je gotovo zvedel Alfonzo na kak način, kdo da ga je garotiral, in kje da je.

„Tristo vragov, odkod pa prideš tako pozno?“ jo je vprašal gostilničar.

„Naravnost z doma.“

„In — — s tujim gospodom?“

Resno jo je pogledal, kakor bi jo hotel pokarati, Minjon pa je hitro dejala:

„Le bodite brez skrbi, Etijén Lekuver! Ta monsje išče mojega Edvarda d' Alemán.“

„Kaj pa hoče z menoj?“ je vprašal Edvard.

Njegovo oko se je zaiskrilo pri tem napol v skrbeh in napol grozeče.

„Takoј zveš. Le vsedi se k nama. Ta monsje, ki je marki d' Akróca, bo že poskrbel, da ne bomo žejni.“

„Gotovo,“ je dejal Alfonzo in se postrežljivo nasmehnul. „Prosim, prosim, gospóda, če dovolite.“

Edvard je molče prikimal. Še vedno ni bil na jasnem. Kaj neki hoče ta prokleti marki?

„Ali imate vino?“ je vprašal Alfonzo gostilničarja.

„Nimam,“ je odgovoril ta. „Točim samo absint in elzaško pivo. Če pa hočete, gospod marki, Vam pre-skrbim tudi vino.“

Imel je vino v kleti, vendar se je zlagal, da ga dražje proda.

„Ali nimate potem preveč sitnosti?“ je dejal Alfonzo.

„Nikakor. Čez ulico je gostilnica, ki je gotovo še odprta. Kako vino pa želite, monsje?“

„Kako pa imajo?“

„Najrajše pijejo tam rudečega rusilónca.“

„Torej dobro, prinesite mi dvajnost steklenic. Tu imate pedeset frankov!“

Segel je v žep in naštel vsoto na mizo.

Edvard Mazón se je začudil. Kje je dobil ta mož denar? Ali je imel dve denarnici?

Gostilničar je izročil denar vratarju in mu na skrivnem namignil, kaj da naj stori.

Ta je šel v lastno klet in naložil v pletenico dvajnost steklenic navadnega rudečega vina, ki ga je pro-

dajal Etijén Lekuver po osemideset centimov (približno osemdeset vinarjev).

Medtem so se vsedli gostje k mizi, in tudi gostilničar je prisedel.

„Torej mene si iskala?“ je vprašal Edvard, „ki je bil že zelo radoveden.“

„Da, tebe,“ je odgovorila Minjon. „Ta gospod bi se rad pogovoril s teboj o neki kupčiji. Ali hočeš zaslužiti sto frankov, ljubček moj?“

Edvard se je zasmeljal in pokazal pri tem celo vrsto svojih lepih, belih zob.

„O, tudi tisoč, če bi jih mogel,“ je dejal.

„Tačas samo sto. Ta gospod ti jih da. Sicer je pa dal tudi meni pedeset frankov, ker sem ga seznanila s teboj.“

Pri teh besedah je pogledala poredno Alfonza, ki jo je takoj razumel in segel v svoj žep.

„Oh, madmoazel, skoraj sem pozabil,“ je dejal.

„Tu jih imate!“

Položil je vsoto na mizo.

„Hvala lepa,“ dejala Minjon. „Kdor dobro in točno plača, temu tudi vsak rad dobro postreže. Monsje, le zanesite se na Edvarda d' Alemán.“

„Saj mi res tudi vsakdo lahko zaupa,“ je dejal kovač. „Sicer pa prosim, kaj bi pa pravzaprav rad ta gospod? Sedaj je že pozno, in kmalu pridejo stalni gostje, potem pa nismo več sami.“

„Gre se namreč za to. Tega gospoda so danes garotirali,“ je začela Minjon. „Tega je menda dobro uro in sicer v Ri de la Poterí.“

„To jê tam, kjer ti stanuješ, Minjon?“

„Da. In sicer ravno pred našimi vežnimi vrati.“

„Nemogoče.“

Kovač se je zelo nedolžno začudil. Gostilničar pa ga je od strani pomenljivo pogledal, česar seveda nihče drugi opazil ni.

„Prav lahko je mogoče, celo gola resnica je,“ je dejala Minjon. „Ležal je onesveščen pred našimi vrati na cesti, in potem smo ga spravili v mojo sobo.“

„To je lepo, da ste tako usmiljeni!“ je pripomnil gostilničar ironično.

„Pa premislite, kako neusmiljeno so mu vse ukradli!“

„To morate takoj naznaniti,“ je dejal gostilničar. Edvard pa je vprašal Alfonza:

„Povejte mi vendar, gospod, kako so Vas pa napadli?“

„Žive duše ni bilo v celi ulici,“ je odgovoril grof „jaz sem pa tujec v Parizu. Niti slutil nisem, da mi preti nevarnost.“

„Ponoči mora biti človek povsod previden; le zapomnite si to. Torej nenadoma so Vas napadli?“

„Ne. Slišal sem, da je prišel nekdo za menoj; pravzaprav ni bilo nenadoma.“

„Torej ste bili pa zelo neprevidni. Ponoči se mora človek obrniti, če pride kdo za njim. Kaj se je pa zgodilo potem?“

„Stopil sem v stran, da se mu izognem, a zagrabil me je za grlo in me tako stisnil, da mi je pošla sapa, in sem se zgrudil onesveščen na tla.“

„Tristo vragov!“ je dejal gostilničar. „Ta je bil pa močan in odločen dečko!“

„Res je bil močan,“ je pritrdil Alfonzo. „Ko se prebudim, sem bil v sobi tele gospodične in zapazil, da so me oropali.“

„Kaj so Vam pa ukradli?“ je vprašal gostilničar radovedno.

„Pet prstanov, uro, verižico, denarnico, v kateri sem imel čez dvesto frankov drobiza, in pa listnico z osemnajststo frankov v bankovcih.“

Gostilničar se je tako začudil, da je kar zazijal.

„Prokleti potepuh!“ je zaklical. „Dvatisoč frankov v denarju. In vrag sigavédi, kakor odre reveža, kateremu prodaja zlatnino. Vrag ga vzemi!“

Pri tem je jezno pogledal kovača. Dobro, da Alfonzo in Minjon tega nista opazila.

„Kaj pa briga vse to mene?“ je vprašal Edvard radovedno.

„Najprvo sem hotel naznaniti policiji —“ je dejal Alfonzo.

„Prav imate! Vendar bi Vam prav nič ne koristilo.“

„Tega mnenja sem jaz tudi. Sicer mi pa ni za denar, ampak samo za mojo listnico. V njej sem imel zapisane različne važne stvari. Zato mislim naznaniti v nekaterih časopisih, da mi naj vrne dotični garoter saj mojo listnico. Vrne mi jo lahko brez vsake nevarnosti, vse drugo naj ima.“

„Hm!“ je zagodnjajal gostilničar. „Brez vsake nevarnosti Vam je ne more vrniti. Kako neki?“

„Naj jo odda na pošti.“

„Dobro. Uradniki bodo tudi brali Vaše naznanilo, n bodo dotičnika prejeli, ko vidijo Vaš naslov. Kajt kot navadno pismo vendar ne morete vreči tako velike listnice v poštno škrinjico.“

„Prav imate,“ mu je pritrdil Alfonzo. „Sicer mi pa lahko pošlje listnico naravnost v moje stanovanje.“

„In dotičnika Vi potem primete.“

„Tega pa gotovo ne storim.“

„Če bi Vam dotičnik verjel. Taki ljudje so zelo previdni in ne zaupajo vsakemu kar tja vendar.“

„Saj mi pošlje lahko postreščka, ki ga niti ne pozna.“

„Ki ga pa morda vendar zopet spozna! Ne verjamem, da bi bil dotični garoter tako nepreviden.“

„Jaz tudi ne,“ mu je pritrdil kovač. „Prav brigal se bo za to, ali rabite svojo listnico ali ne.“

„Tedaj mi preostaja samo še zadnja pot. Madmoazel mi je rekla, da bi morda Vi lahko kaj poizvedeli —“

„Oh!“ je dejal kovač in temno pogledal deklico.

„Ker se Vam morda boljše posreči poizvedeti storilec kakor policiji.“

„In potem naj Vam ga naznanim?“ je vprašal Edvard hitro.

„Ne, tega ne zahtevam. Morda mi lahko preskrbite mojo listnico.“

„Hm! Koliko je pa vredna za Vas?“

„Sto frankov.“

„To je premalo. Če najdem moža, tedaj zve, da je listnica za Vas zelo važna. Gotovo zahteva več kot sto frankov. Kaj pa dobim potem jaz za svoj trud?“

„Dobro, pa Vam dam dvesto frankov.“

„To utegne zadostovati, akoravno mislim, da ne najdem tistega moža.“

„Zakaj pa ne?“

„Glavni vzrok je ta, ker ne morem poizvedovati?“

„Zakaj pa ne morete?“

„Ker moram delati, da se preživim. Da bi mogel poizvedovati, rabim časa in denarja, a nimam ni prvega ni drugega.“

„Tako, tu imate kožo,“ je rekel Ludevit.

„Torej Vam pa plačam še sto frankov posebej.“

„To pa že!“ se je nasmejal Edvard.

„Tu jih imate!“

Kovač je vtaknil denar ravnodušno v žep in dejal:

„Do jutri zjutraj morda že zvem, če smete upati.

Kam naj Vam pa sporočim?“

„V hotel d' Egl, Ri de la Bariléri.“

„Dobro. Potruditi se hočem po svoji moči, vendar Vam ne morem nič obljubiti.“

S tem so končali svoj pogovor in začeli piti, kajti prihajali so že gostje. Prišli so različni pomočni roko-delci, ki so prinesli Etijénu Lekuvér prodat svoj plen. Alfonzo je spoznal, kje da je, zato ga je začelo malo skrbeti v tej družbi. Kmalu se je poslovil in odšel, vendar je moral še preje obljubiti gostilničarju, da ne izda nikomur skrivnosti njegove gostilnice.

Ko je odšel, je dejal kovač deklici:

„Kako moreš biti tako neumna, da pripelješ tega vraga v to gostilno!“

„Smilil se mi je,“ je rekla Minjon.

„Ta — — —?“

„Da. Tako odličen in pošten se mi zdi.

„Odličen in pošten? Hahaha! Hudobnež je, veš, desetkrat nevarnejši kot jaz ali sto drugih.“

„Kdo ti pa verjame!“

„Res je, res! Saj sem ga videl pri papá Terbilónu.“

„Nemogoče! K papá Terbilonu zahajajo vendar sami — — —“

Obmolknila je.

„Sami zločinci — — —, si hotela reči?“ se je smejal. „Prav imaš, in ta markí d' Akróca je tudi hudobnež, ker ima ponarejene lase in brado, in pobar-

vano kožo na obrazu. V resnici nima črnih las, ampak svetlorujave.“

„Tacega ga je naredil Papa Terbilón?“

„Da, in tega človeka mi pripelješ sem!“

„O, saj vendar nisem slutila — —“

„Le molči! Rekla si mu celo, da sem garoter.“

„Edvard — —“

„Le priznaj! Rekla si mu, da gotovo najdem storilca, ker sem garoter in poznam vse svoje tovariše.“

„Odpusti mi! Zaslužiti sem hotela pedeset frankov, in jih tudi tebi sto pridobiti. Oh, ravno sem se spomnila, da mi je pozabil plačati trideset frankov za mojo madám!“

„Trideset jih je zahtevala?“

„Da. Kaj naj storim, da mi jih plača.“

„Jaz ti jih dam, in jutri mi jih mora plačati.“

„Hvala lepa! Pa vendar ne boš imel nikake škode, ker sem ga k tebi pripeljala?“

„Hm, tega sedaj še ne vem.“

Tedaj je namignil gostilničar Edvardu, da naj pride malo k njemu k omari za vino.

„Ali ve Minjon vse?“ ga je vprašal.

„Ne.“

„Torej ti sam si ga garotiral, zlobnež!. Kaj si pa mislil, ko je vstopil?“

„Hm, zdi se mi skoraj, da sem se malo prestrašil; potem sem se pa trdno odločil, da ga usmrtim, če ve, da sem ga jaz garotiral.“

o ti paže zaupam. Sploh ti pa zaupam danes zvečer vse, vsako hudobijo, celo to, da utegneš izdat svoje prijatelje.“

„Ali sem te izdal?“

„Nisi me, ampak ogoljufal si me, kar se da!“

„Pa saj ne misliš, da si mi zlatnino predrago plačal?“

„Seveda mislim!“

„Pa mi jo vrni; takoj ti vrnem tudi tistih par sto frankov!“

„Tega ti pa nočem storiti,“ je dejal gostilničar v zadregi.

„O prosim, zakaj pa ne?“ je odgovoril kovač. „Gotovo ne bi imel jaz nikake škode.“

„Pravzaprav bi imel tisoč frankov dovolj!“

„Kaj pa še!“

„Saj si mu ukradel čez dva tisoč frankov čistega denarja.“

„Ali jih nisem prislužil; truditi sem se moral.“

„Pa mi vrni saj tistih sto frankov, ki ti jih je preje dal.“

„Kako pravico pa imaš do njih?“

„Tvoj zaveznik sem; če bi bil zinil eno samo besedico, pa bi te bil lahko izdal.“

„In samega sebe tudi, starec! Ne, ne, niti centima ti ne dam. Sicer si pa zaslužil pri svojem vinu čez štirideset frankov, poleg tega smo pa izpili samo tri steklenice. Lahko noč! Spremiti moram Minjon domov.“

„Kedaj pa prideš zopet?“

„Morda jutri.“

„Lahko noč, skopuh!“

Kovač in Minjon sta odšla. Med potjo pa je vprašal Edvard svojo ljubico:

„Minjon, koliko si dolžna svoji madámi?“

„Približno štiristo frankov.“

„Ali si prosta, če jih plačaš?“

Deklica se je začudila in ga debelo pogledala.

„Zakaj me pa kaj takega vprašaš?“ je dejala. „Saj veš, da te ljubim!“

„In da si želiš postati poštena deklica?“

„Seveda. Kaj bi vse rada storila, če bi se le mogla oprostiti madáme. Šivati, kvačkati in plesti znam; prati in likati; gotovo bi ne stradala. Dan in noč bi delala, da bi le ne bilo treba živeti tebi v t ki nevarnosti. Ampak kje naj dobim štiristo frankov!“

„Ali bi me res rada imela, in mi ne očitala, da sem bil garoter?“

„Niti mislila ne bi na to, saj bi moral tudi ti pozabiti, kaj da sem bila jaz.“

„Torej dobro, Minjon; imam štiristo frankov.“

„Ali res, ali je mogoče?“ je vprašala neverjetno. „Kdo ti jih je pa dal?“

„Ta markí Akróca.“

„Nikar se ne šali! Saj ti je dal samo sto.“

„Ne, dal mi jih je širitisoč.“

Zopet se je začudila in ga debelo pogledala.

„Ne razumem te,“ je dejala.

„Ali ti nisem pravil, da sem ga videl pri papá Terbilónu?“

„Seveda si.“

„Torej, tam sem videl njegovo verižico, prstane in bankovce.“

„Naprej, naprej,“ je dejala deklica.

„Papa Terbilón me je vzel v službo kot garoterja za deset frankov na dan; ukazal mi je, da ne smem zgrešiti tega markíja — —“

„O, sedaj pa že slutim vse. Ti sam si ga garotiral pred našo hišo. O, če bi bila to prej vedela!“

„Vzel sem mu denar in prodal zlatnino pri Etijénu Lekuvér; sedaj imam celih štiri tisoč frankov.“

„Moj Bog, kaka sreča!“

Deklica niti mislila ni na to, da je ta sreča na zelo zločinski podlagi.

„Jutri pridem k madámi in te oprostim.“

Vsa srečna ga je objela.

„Edvard, prisegam ti, da se nikdar ne boš kesal,“ je dejala.

„Tudi jaz postanem pošten človek,“ ji je obljubil Edvard.

„O moj Bog, kako je to prav.“

„Res je. To mi je svetovala moja sestra Aneta. Saj sem ti menda že pravil, da je skočila v Zéno. Sedaj je že zopet zdrava. Danes tem jo obiskal. Stanuje pri profesorju Leturbirju, in je spoznala, da je mnogo boljše, če ne živi tako pregrešno.“

„To sem tudi jaz že davno mislila. Ampak — tisti denar je pravzaprav lastnina papá Terbilóna.“

„Hm, naj ga le išče.“

„Maščeval se bo.“

„Morda niti ne zve, da se mi je posrečil napad.“

„O, premeten je; vse zve.“

„In vendar se ga ne bojim. Sicer me bo zasledoval, a jaz ne ostanem v Parizu, zato me gotovo ne najde. Ti greš seveda z menoj.“

„O Edvard, kako sem srečna! Kam pa greš?“

„Na deželo. Tam boš moja majhna ženica. Šivala in pletla boš, jaz pa grem za kovača v kako tovarno. Potem mi Aneta saj ne reče, da ima brata, ki se ga mora sramovati.“

„In tvoj oče?“

„Gre z nama.“

„Edvard, ali ni to prenevarno?“

„Nikakor. Moj oče je bil tudi pošten človek. Samo vsled žalosti, ker mu je umrla moja mati, se je udal žganju. Strog bom z njim, in ubogati bo moral.“

„Le stori, kakor vidiš, da je prav, moj predragi Edvard; samo to te prosim, oprosti me zares madáme. Tako ne morem več živeti.“

„Le nikar se ne boj; še jutri dopoludne pridem.“

Medtem sta prišla že do Minjoninega stanovanja. V salonu je gorela še luč, kajti v takih hišah gredo pozno spat.

„Ali greš z menoj?“ ga je vprašala.

„Ne. Se moram malo odpočiti.“

„Danes gotovo ne zatisnem očesa. Takoj grem v svojo sobo in se zaklenem, da lahko mislim na našo srečo.“

Poslovila sta se.

Edvard je šel v svoje stanovanje. Tam je ležal njegov oče pijan na žimnici. Edvard se je vlegel poleg njega in ga ni zbudil. Na vse zgodaj se je že zbudil in šel najprvo k svoji ljubici, da izpolni svojo obljubo.

Deklica res ni mogla zaspati celo noč; vsa srečna ga je sprejela.

„Ali je res, da me oprostiš?“ ga je vprašala.

„Saj sem prišel zaraditega.“

Objela ga je od same radosti, in bila je vsa drugačna. Zdela se mu je tako ljubezniva in poštena, da se je čutil Edvard čisto srečnega.

„Kje pa je madám?“ jo je vprašal.

„Še spi, zbuditi je ne smemo, sicer je zelo jezna.“

„Pa počakajva,“ je dejal Edvard.

Vsédla sta se in se pogovarjala o svoji prihodnosti.

„Ali plačaš takoj, in me vzameš takoj s seboj?“ ga je vprašala Minjon.

„Seveda. Ali greš z menoj, kamor hočem?“

„Kamor hočeš.“

„Torej poslušaj, kako da mislim: Sedaj še ne moreva skupaj stanovati.“

„Ne,“ je rekla sramežljivo.“

„Prvič, ker se ne spodobi, in drugič iz previdnosti zaradi papa Terbilóna.“

„Gotovo te bo iskal po Parizu.“

„Gotovo, in če zve, da stanujeva skupaj, tedaj bo takoj vedel, da sem garotiral markíja. Sicer pa greva na deželo, in zato moram preje sam tja iti, da si pre-skrbim stanovanje in dobim delo. Tačas te moram spraviti nekam, kjer si popolnoma varna; vendar mislim, da ne greš rada tja.“

„Ali je tam tako hudo?“

„Nikakor, ampak dobro je. Samo za hudobne ljudi je slabo.“

„Torej povej, kam; ne bojim se.“

„Ali si že slišala o takih zavodih, kjer so take deklice, ki nočejo več pregrešno živeti?“

„Sem. Pravijo jim samostani svete Magdalene.“

„Ali veš, kako da žive v takih zavodih?“

„Menda zelo resno. Gojenke morajo delati in moliti.“

„Res je; ampak tam jih ne more nihče zasledovati ali zapeljati. Ali se bojiš takega zavoda?“

„Nikakor. Kdor se hoče resno pboljšati, temu se ni treba bati.“

„Torej v takem zavodu naj bi ti živela, dokler ne najdem primerne kraja. Ali hočeš?“

„Edvard, hočem. Veselim se tako mirnega življenja.“

Pogledala ga je pri teh besedah tako odkritosrčno

in pošteno, da jo je pritisnil na svoje prsi in jo pristrčno poljubil.

„Zelo srečna bodeva, kajti drug drugemu morava mnogo odpustiti,“ je dejal.

Tako sta se pogovarjala, dokler ni prišla madám. Začudila se je, da je kovač že pri njej.

„Minjon ni prišla včeraj niti več v salon, šla je naravnost v svojo sobo spat,“ je dejala. „Kaj pa je s tistimi tridesetimi franki?“

„Tu jih imate,“ je rekla deklica in položila denar na mizo.

„Ali si ti tudi kaj zaslužila?“ je vprašala gostilničarka.

„Pedeset frankov, ker sem mu pokazala pot.“

„Za vruga, to je pa veliko!“

„Edvard je dobil celo sto frankov, da mu pomaga najti garoterja.“

„Le delajta tako naprej, potem še obogatita, in na vse zadnje morda še ne boš več hotela pri meni ostati.“

„Že mogoče.“

„Oho, ali bi morda res rada proč šla?“ je vprašala madam, nekoliko razžaljena.

„Vzela bi se rada.“

„Le še malo počakajta. Zaslužita si najprvo potrebni denar. Zakon je draga stvar. Samo meni si dolžna tristo in osemdeset frankov.“

„Tristo in osemdeset?“ je vprašal Edvard hitro.

Vedel je, da bi rekla madam gotovo več, če bi vedela, da gre Minjon v resnici proč. Slutila ni, da ima Edvard denar, zato je odgovorila:

„Da, tristo in osemdeset frankov.“

„Mislim, da je preveč, madám!“ je dejal premeteni kovač. „Prosim, naštejte mi vse!“

„Oho, ali mislite, da goljufam svoje deklice, in da imam kaj dobička?“

„Nikakor, vendar me zanima, kako se more nabrati tako velik račun.“

„Tako Vam pokažem!“

Odšla je in prinesla kmalu knjigo, kjer je zapisavala vse, kar so ji bile dolžne njene deklice.

„Prosim, seštejte sami!“ je dejala.

Kovač je vse natančno preračunal in potem dejal:

„Res je, ravno tristoinosemdeset frankov znaša vse skupaj!“

„Torej, ali ste se prepričali!“ je dejala madam zmagonosno. „Ali mi sedaj verjamete, da sem poštena?“

„O, madam, saj o tem tudi nikoli dvomil nisem. Torej, kadar Vam plača Minjon to vsoto, je prosta in sme iti?“

„Gotovo.“

Tedaj je segel Edvard v svoj žep in dejal:

„Dobro, torej Vam takoj plačam.“

Madam se je začudila in ga debelo pogledala.

„Plačati hočete?“ je zaklicala. „To je vendar nemogoče, odkod pa hočete denar pricoprati?“

„Imava ga, pa je.“

„Ampak, ne razumem — —“

„Da le jaz razumem, madam! Že preje sem si prihranil nekaj, včeraj sem dobil sto frankov, in Minjon pedeset; to ravno zadostuje. Tu imate denar!“

Naštel je tristoinosemdeset frankov na mizo.

„Moj Bog,“ je dejala madam. „Torej gre res proč? Moja najljubša in najlepša deklica!“

„Ravno zaraditega, ker je čedno dekle, jo vzamem za ženo.“

„To ne gre, in ne gre,“ se je jezila madam, „kajti iznenadili ste me. Prevarili ste me. Niti slutila nisem, da misli Minjon iti proč.“

„Pa sedaj veste, da gre proč.“

„Vem, ampak račun je ves drugačen, in sicer večji. Mnogo premalo sem Vam računala.“

„In vendar morate biti s to vsoto zadovoljni,“ je dejal kovač odločno.

„Kdo me more prisiliti?“ je vprašala gostilničarka grozeče.

„Jaz, madam!“ je odgovoril Edvard mirno.

„Kako pa?“

„To Vam takoj razložim. Vaša obrt je prepovedana, ali saj policiji zelo neljuba. Vsako dekle, ki hoče iti od Vas proč, je pod policijskim varstvom. Če ima tudi dolgove, jo morate takoj izpustiti. Plačati Vam hočem pošteno. Če ne sprejmete denarja, tedaj moram pa drugače postopati.“

„Oho, kako pa?“

„Prvič zahtevam, da preišče sodnija Vaš račun, potem imate Vi mnogo škode, ker bi gospodje gotovo marsikaj prečrtali ali vsaj znižali — —“

„In drugič?“

„Drugič Vam pa ne plačam prav nič, vzamem Minjon vendar s seboj in jo izročim policiji v varstvo. Vi seveda ne dobite nijednega centima. Sedaj pa storite, kar hočete!“

Madam je uvidla, da ima Edvard prav, a udala se vendar še ni.

„Kako ste hudobni!“ je zaklicala grozeče.

„Vi pa neprevidni!“

„Maščevala se bom nad Vami. Gotovo zmagam pri policiji.“

„Na kak način pa?“

„Izdam Vas, da ste garoter!“

„O, madam, to policija že davno ve. Samo veselila se bo, da postanem pošten mož in vzamem svojo ljubico za ženo. Ali vzamete denar ali ne?“

„Ne vzamem,“ se je obotavljala.

„Ga pa vzamem jaz in Minjon seveda tudi!“

Hotel je tedaj vtakniti denar v žep, a madam ga je hitro vzela, in ga spravila.

„Stojte!“ je dejala pri tem. „Vidim, da ste nespetmetni, zato sem velikodušna. Vendar mi morate plačati še nekaj. Markí ni plačal včeraj svojega vina, ki stane deset frankov.“

„Pet frankov dam.“

„Deset.“

„Pa pojdite sami k njemu. Saj mene nič ne briga.“

„Edvard Mazón, kako ste neolikani,“ je zaklicala.

„Ali se tako občuje z damami?“

„Kakor dama zasluži, tako pa občujem z njo; vendar sem v tem slučaju rajše neolikan.“

„Dobro, pa plačajte pet frankov!“

„Tu jih imate. Minjon pospravi svoje stvari!“

Edvard je položil pet frankov na mizo, in Minjon je šla pospraviti svoj kovčeg.

„Kam pa greste sedaj z njo?“ ga je vprašala madam.

Kovač je zmignil z rameni.

„Tega Vam ne povem,“ je odgovoril.

„Zakaj pa ne?“

„Minjon gre od Vas proč, in v istem trenutku

mora pozabiti svojo preteklost in začeti novo življenje. Vse vezi hočem pretrgati.“

„Torej je nikdar več ne vidim, in Vas tudi ne?“

„Nikdar več.“

„Nehvaležni ste, in pozabila bom popolnoma na Vas!“

„Še prosim Vas, pozabite popolnoma na Minjon in na mene.“

Nato je odšel Edvard po voz. Ko se je vrnil, je bila Minjon že gotova. Kočijaž je naložil kovčeg, in odpeljali so se, ne da bi se še enkrat ozrli na hišo nesramnosti. — —“

Isti dan popoldne je sedel Alfonzo de Rodriganda, oziroma markí d' Akróca, v svoji sobi in mislil v velikih skrbah na svojo listnico. Kar potrka služabnik in mu naznani, da želi kovač Edvard z njim govoriti.

„Naj vstopi!“ je dejal grof hitro.

Garoter je vstopil in se uljudno priklonil.

„Oh, slednjič!“ je dejal Alfonzo. „Ali ste poizvedovali in našli?“

„Oho, to pa ne gre tako hitro, dragi gospod. Taki ljudje so zelo previdni.“

„Torej ničesar še nimate?“

„Storil sem slučajno nekemu garoterju majhno uslugo, in ker ti ljudje drug družega poznajo, upam —“

„Paperlapá!“ mu je segel grof v besedo. „Nikar ne mislite, da me prevarite! Natančno vem, da ste tudi Vi garoter.“

„Res?“ je vprašal kovač. „Kdo Vam je pa to povedal?“

„Vaša ljubica.“

„Dobro, monsje, priznam, da sem garoter. Obenem

pa tudi vem, da ste Vi zelo nezanesljivi, da ste neprevidni in brljavi.“

„Vi se upate meni kaj takega reči!“ je zaklical grof ponosno. „Jaz sem markí!“

„Jaz pa garoter!“

Te tri besedice so uplivale na Alfonza.

„Kaj pa mislite reči s tem?“ je vprašal grof.

„Da povem vsakomur resnico v obraz, naj si bo že ta ali oni. Zakaj ste mi pa rekli, da sem garoter? Zakaj ste mi povedali, da je bila moja ljubica tako neprevidna, da me je izdala? Nihče Vam ni dal povoda, in koristi tudi nimate od tega nobene!“

Alfonzu je imponiral ta mož.

„Ta bi bil pa zate; drzen, brezobziren in molčeč je!“ si je mislil in dejal na glas:

„Prav imate, Edvard; nepreviden sem bil. Torej kaj ste izvedeli?“

„Odkritosrčno Vam pripoznam, da poznam vse pariške garoterje. Vsak ima svoj okraj, zato vemo precej natančno, kdo je storil kak napad. Danes zjutraj sem obiskal lastnika dotičnega okraja, kjer so Vas oropali; ta ni bil, ker leži bolan v postelji. Poizvedoval sem potem nadalje, in mislim, da sem našel pravega.“

„Kaka sreča!“

„Rekel sem, da mislim, da sem našel pravega. Najprvo se moram prepričati. Ali Vas smem nekaj vprašati: Včeraj zvečer ste bili v gledišču, potem ste šli v neko gostilno, od tam pa čez Ri de la Toneleri?“

„Res je.“

„Potem ste pa zavili v nesrečno ulico de la Poterí?“

„Res je! Kje ste pa vse to izvedeli?“ je vprašal grof hitro.

„Dotičnik, ki ga sumničim, je bil namreč tu v gledišču in v dotični gostilni in je šel po isti poti domov. Povedal mi je vse to, ker niti slutil ni, kaj da pravzaprav nameravam.“

„Oh, je že pravi, je že pravi! Ali ste ga vprašali?“

„Ne; tako nepreviden vendar ne smem biti!“

„Kaj mi pa vse drugo pomaga?“

„Le nikar ne skrbite! Pravil sem mu, da so Vas napadli. Delal se je seveda, kakor bi ničesar ne vedel.“

„Ali ste mu povedeli, da ga ne naznamim na policiji; ampak, da mu pustim ves denar in zlatnino, ker mi je samo za mojo listnico.“

„Sem.“

„Kaj Vam je pa odgovoril?“

„Povedal sem mu, da sem se slučajno seznanil z Vami. Seveda je takoj uganil, da hočem imeti listnico; a bil je previden; ničesar ni priznal; delal se je, kakor bi ničesar ne vedel. Vendar sem zvedel toliko, da hrani listnico, če je ni še sežgal.“

„Kaj mi pa to pomaga? Imeti jo moram.“

„Če jo je shranil, Vam že mnogo pomaga, monsje. Od njega vendar ne morete zahtevati, da mi kar prizna, da Vas je garotiral, in mi potem izroči listnico.“

„Seveda ne.“

„Ravnotako ne morete zahtevati, da mi izroči listnico brez odškodnine, posebno ker ve, da je velike važnosti za Vas.“

„Seveda ne. Saj mu rad plačam!“

„Dobro. Nadalje bo gotovo skušal, da dobi kolikor mogoče mnogo za listnico.“

„Če ne zadostuje, kar sem obljubil, pa dam tudi več.“

„Dobro. Še danes ga obiščem.“

„Storite, kar je v Vaši moči; hvaležen Vam bom za to. Morda imam pozneje kako boljše delo za Vas; o tem se pogovoriša pa pozneje, kadar je ta stvar pri kraju.“

„Takrat bo morda že prepozno, ker odpotujem že v par dneh iz Pariza.“

„Res?“

„Res. Preselim se na deželo.“

„To mi pa ne ugaja — zelo neljubo mi je,“ je rekel grof in malo pomislil.

„Morda se pa še preje odločite!“

„Hm, dobro, vsedite se!“

Kovač se je radoveden vsedel; grof je šel parkrat po sobi semtertja in potem dejal:

„Ali more videti garoter kri?“

„Hahá!“ se je zasmel Edvard zaničljivo.

Vedel je, da namerava Alfonzo kak zločin; trdno je sklenil, da ga ne izvrši, in ravno tako trdno je sklenil, da izkoristi grofa. Oženiti se je hotel, in zato je rabil denar.

„Lahko se namreč pripeti, da mu umre kaka žrtev v rokah, akoravno tega nameraval ni.“

„Pripeti se že, monsje,“ je dejal kovač.

„Torej se ne boji garoter umora?“

„Kaj pa še! Vsi ljudje morajo umreti!“

„Ali se je Vam tudi že pripetilo, da ste koga usmrtili?“

„Hm,“ je dejal kovač hladnokrvno. „Le začnite, monsje! Zakaj bi tako na dolgo in široko začenjali.“

„Torej, stvar je namreč ta, rabim moža, ki se ne prestraši krvi; mislim, da ste Vi pravi.“

„Morda,“ je rekel kovač potuhnjeno.

„Ali ste zadovoljni?“

„Tega ne morem reči, saj niti ne vem, kaj da nameravate in proti komu.“

„Torej poslušajte! Sovražnika imam, ki mi hoče zelo škodovati, in grozi moji eksistenci — —“

„Pa tudi Vi začnite pri njegovi eksistenci!“

„Saj hočem; kaj pa mislite, če pravite eksistenca?“

„Njegovo življenje seyeda!“

„Dobro, o tem sva torej edina! Ali mi hočete pomagati?“

„Zakaj pa tega sami ne storite?“

„Ker ne morem. Vi znate nemško in slovensko. Jaz pa ne znam niti nemškega še manj pa slovenskega, zato se ne morem sam maščevati. Da bi se pa nemško in slovensko naučil, za to ni časa.“

„V kaki zvezi je pa nemščina in slovenščina z Vašim maščevanjem?“

„Mož, o katerem govorim, stanuje na Kranjskem; sedaj je bil v Parizu, in sicer v tem hotelu. Zasledoval sem ga do sem, a odpotoval je en dan prej, preden sem prišel v Pariz.“

„Sedaj greste pa za njim?“

„Da, in Vi greste z menoj.“

„To bo pa prav težko mogoče. Odpotovati mislim namreč iz Pariza in se oženiti s svojo ljubico — —“

„Z tisto, s katero sem včeraj govoril?“

„Da. Iz tiste hiše, kjer ste jo videli, je šla že proč. Torej vidite, da bi moral mnogo žrtvovati, če bi šel z Vami.“

„Saj sem bogat, vse Vam plačam.“

„Hm! Kam pa greste?“

„V Ljubljano. — Samo od Vaše odločnosti in izurjenosti in pa od nekaterih drugih razmer je odvisno, kako dolgo da ostaneva na Kranjskem.“

„Torej mislite, da naj Vas spremim kot tolmač?“

„Da, kot tolmač in služabnik v livreji; in drugič, da odstranite tistega mojega sovražnika in eno damo.“

„Ali sta oba v istem kraju?“

„Oba.“

„Torej koliko mi daste, če se za Vas žrtvujem?“

„Koliko pa zahtevate?“

„Očeta in nevesto moram zapustiti; marsikaj važnega moram odložiti ali celo opustiti, kar je zelo važno za mojo prihodnjost; mislim, da ni preveč tisoč frankov!“

„Plačam jih, in sicer preden odpotujeva.“

„Nadalje morati izginiti dve osebi. Koliko mi plačate za osebo, ki Vam je tako zelo nadležna, da je celo Vaše življenje v nevarnosti?“

„Tisoč frankov.“

„Kaj pa še, to je premalo. Ne vprašam Vas, kdo da ste te dve osebi. Pozneje, če vidim, da ste zelo odličnega stanu, bi morda zahteval mnogo večjo vsoto.“

„Torej, koliko zahtevate?“

„Petnajststo frankov najmanje.“

„To je tritisoč frankov za obe osebi; plačam, ali sva sedaj jedina?“

„Še ne.“

„Kaj pa še hočete?“

„Vsak trgovec se mora tudi ozirati na druge okoliščnosti. Pri tej stvari stavim svoje življenje in prostost v veliko nevarnost; tega pa ne morem storiti zastonj.“

„Tristo vragov, pa znate dobro računati!“

„Moram. Kaj pa potem, če me zapro in obesijo? Skrbeti moram vendar za svojega očeta in svojo nevesto.“

„Uvidim, da ste zelo previdni, in upam, da bodeite ravnotako v moji zadevi. Koliko pa zahtevate?“

„Tisoč frankov.“

„Prokleta, preveč je!“

„Pa mi saj verjamete, da je vredno moje življenje tisoč frankov!“

„Dobro. Vse skupaj znaša torej pettisoč frankov.“

„Da, in sicer mi plačate tritisoč takoj, ker jih rabim.“

Grof se je cinično nasmejal.

„Nujen vzrok je to res. Kaj pa, če Vam ne dam denarja?“

„Tedaj potujete sami v Ljubljano. Kar rečem, to velja. Sicer se pa že še natančneje spoznava v tem oziru.“

„Dobro, naj pa bo! Upam pa, da izpolnite vestno svojo dolžnost.“

Edvard se je dvoumno nasmejal in odgovoril:

„Le bodite brez skrbi, monsje, gotovo izpolnim prav svojo dolžnost.“

„Torej sva se pogodila. Ko dobim svojo listnico, takoj odpotujeva. Kedaj obiščete Vašega tovariša?“

„Morda zvečer; preje bi bilo preveč sumljivo, in bi zahteval tudi večjo odškodnino, ker bi vedel, da je listnica za Vas zelo važna.“

„Dobro. Pomagajte mi torej sedaj. Iz gotovih vzrokov se preselim iz tega hotela. Gostilničar naj misli, da sem odpotoval po orleanski železnici. Stanoval bi pa rad blizu severnega kolodvora. Ali je tam v bližini kak dober hotel?“

„Nasproti kolodvora je hotel de l' Amperér.“

„Rečite torej natakarju, naj mi prinese račun, in pojdite po fjakerja.“

Kovač je vstal in odšel. Zunaj je malo postal in zamrmral grozeče:

„Lopov! — Ti že še pristrižem peruti. Vendar moram najprvo zvedeti, koga nameravaš umoriti.“

Ko je prišel v vežo, je srečal hlapca.

„Dovolite, prijatelj!“ ga je nagovoril.

Segel je v žep in mu dal frank.

„Hvala lepa! S čim Vam pa postrežem?“

„Ali ni stanoval tu pred kratkem neki Slovenec, in sicer doktor Janko Strnad?“

„Da, doma je bil iz Ljubljane.“

„Ali ni bila z njim tudi neka dama?“

„Da, Španka je bila. Tudi služabnika in služabnico je imel.“

„Hvala lepa! Marki d' Akroca hoče plačati. Naj mu prinese natakar račun.“

Nato je šel kovač po fijakerja. Med potom je pre-mišljeval, kar mu je povedal hlapec.

„Torej doktor, zdravnik je,“ je mrmral predse. „Dama je pa Španka. Kaj mi je pravila Aneta, ko sem jo včeraj obiskal? Slovenski zdravnik ji je rešil življenje, in pri njem je stanovala bolna španska dama. Marijón ji je menda pravila o tem. Za vraga, če je ta tisti, ki naj ga usmrtil! — To pa moram zvedeti. Če je tista dama Španka, tedaj je ta markí d' Akroca gotovo tudi Španec, in njegova listnica je pisana v španskem jeziku. V listnici je njegovo ime: Alfonzo de Rodriganda y Sevilla. Veséli se, dečko! Fijakerja ti že preskrbim, ampak sam vrag pride po tebe, če je Strnad tisti zdravnik, ki je rešil mojo sestro Aneto.“

Dospel je na postajališče fijakerjev in najel voz. V hotelu so potem naložili markíjevo prtljago. Alfonzo je vstopil v voz, kovač pa se je vsedel h kočijažu.

Potem so oddrdrali navidezno proti orleanskemu kolodvoru. Pri mostu Nóter Dam pa so zavili proti severnemu kolodvoru.

Pri hotelu de l' Amperér na Ri St. Kentén so izstopili, in Alfonzo je najel fino stanovanje.

„Sedaj veš, kje da sem,“ je dejal grof Edvardu.

„Vem, monsjé.“

„Nikamor ne grem. Kadar dobiš listnico, pa pridi.“

„Danes zvečer grem k svojemu tovarišu.“

„Priti smeš, kadar hočeš, tudi ponoči sem ti na razpolago!“

Kovač je odšel. V prihodnji ulici si je najel fija-kerja in šel obiskat svojo sestro v Ri de Lavánd, kjer je stanoval profesor Leturbír. Tam je zvedel, da je rešil Aneto res tisti doktor Strnad, ki je stanoval v hotelu d' Egl z špansko damo.

Potem je šel obiskat domov svojega očeta, ki ni imel niti vinarja v žepu. Edvard je sklenil, da skrbi tačas, ko potuje na Kranjsko, za svojega očeta.

Ko je vstopil Edvard v stanovanje, je ležal stari popolnoma trezen na žimnici, ker ni imel denarja, da bi šel v žganjarijo, upal mu pa tudi ni nikdo več.

„Vendar prideš,“ se je jezil starec. „Človek bi lahko umrl same žeje.“

„Saj še živiš, kakor vidim,“ je odgovoril sin.

„Ampak kako! Ali imaš kaj denarja?“

„Hm! Malo.“

„Daj sem!“ je dejal starec in pomolil svojo tresočo se roko.

Edvard je segel v žep, in mu dal frank.

„Eden!“ je štel oče hripavo. „Dva — —!“

„Iz te moke pa že ne bo kruha, je odgovoril sin, „imam samo frank. Drugo rabim záse.“

„Potepuh!“

„Kaj praviš?“ je vprašal sin.

„Zakaj se pa lažeš! Praviš, da nimaš denarja, pa si tako bogat.“

„Bogat? Kje sem si pa pridobil toliko bogatstvo?“

„Hm! Saj si garoter.“

„Garota je jako slabo rokodelstvo.“

„Ni res, jako dobro je; o tem sem prepričan. Saj si garotiral bogatega Talijana.“

„Oho,“ se je začudil Edvard. „Kdo pravi?“

„Papa Terbilón; bil je pri meni.“

„To je pa res čudno.“

„Tako čudno pa res ni. Iskal te je zaradi Talijána. Najel te je in ti plačal deset frankov.“

„Res je.“

„Torej služiš pri njem.“

„Dokler se mi poljubi.“

„Ampak garotiral si Talijana v Ri de la Poterí.“

„Grom in strela!“ se je začudil Edvard. „Kdo pa to pravi?“

„Papa Terbilón. Natančno ve vse.“

„Kaj pa še! Laže se.“

„Saj ni res, dečko. Stari Terbilón je prepričan, ker te je sam opazoval. Bil je v gledišču in v gostilni, ti in Talijan pa tudi.“

„Papá Terbilón mi ne more ničesar dokazati. Če pravi, da sem jaz garotiral Talijana, tedaj se gotovo grozno moti.“

„Nikar se ne laži! Terbilón ima dobre oči. Naročil mi je, da pridi takoj k njemu.“

„Že grem, kadar se mi zljubi. Sicer pa nimam sedaj časa, ker odpotujem na Laško. Služabnik dotič-

nega gospoda bom, ki sem ga garotiral, kakor pravi Terbilon.“

„Tristo vragov!“

„S tem menda saj jasno dokažem, da ga nisem garotiral. — Terbilonu vrnem tistih deset frankov, mi saj ne more potem predbacivati, da sem ga ogoljufal.“

„Daj mi denar, mu ga jaz izročim!“

„Tega pa že ne, stari! Tedaj gre denar gotovo rakom žvižgat.“

„Grom in strela! Kaj pa misliš o meni?“

„O, prav nič hudega,“ se je smejal Edvard. „Saj te dobro poznam, kakšen tiček da si.“

„Potepuh!“ se je zadrhl starec. „Tak je moj lastni sin? Kako da je izbral dotični gospod ravno tebe?“

„Oglasil sem se.“

„Ali noriš? Sedaj si sam svoj gospod, potem boš pa služabnik, — suženj.“

„Zločinec in garoter nočem več biti.“

„Oh! Najprvo mi vzameš Aneto, potem greš pa še sam. Od česa naj pa potem živim?“

„Delaj!“

„Ali noriš?“

„Nikakor. Saj si preje tudi delal!“

„Takrat je bilo pa vse drugače; takrat je živela še tvoja mati, in bil sem še mlad in krepak in — in — —“
Obmolknil je.

„Udal se še nisi žganju,“ je pristavil Edvard.

„Hm, res je,“ je dejal stari. „Ne veš, kako okrepča požirek žganja staro telo.“

„Motiš se. Samo živce prevariš!“

„Ti tega ne veš, ker si še mlad.“

„Juha in čaša piva mnogo bolj okrepča. To ti lahko dokažem!“

„Oh, kako pa?“

„Skrketi hočem tačas zate, ko me ne bo tu, da ne boš stradal.“

„Torej imaš denar?“ je vprašal hitro starec.

„Imam za take stvari; ampak ne za žganje.“

„Daj sem, dečko!“

„Le pomiri se,“ je dejal Edvard. „Vem, da bi vse zapil.“

„Obljubim ti, da bom štedil z denarjem!“ je za-trjeval stari.

„Ne verjamem ti.“

„Kako pa hočeš skrbeti zame, če mi ne daš denarja?“

„Saj veš, kje da ima stara mati Mervěj restavracijo. K njej grem in plačam zate hrano. Vsak dan dobiš tam zajutrek, kosilo in večerjo.“

„Kdo bi ti prisodil, da si tak vrag. Denar imaš in še svojemu lastnemu očetu ne zaupaš! Ne grem k materi Mervěji.“

„Seveda, da ne. Sicer pa dam materi Merveji še posebej pedeset frankov zate.“

„Oh, vendar! Kedaj naj pa grem ponje?“

„Vsak dan.“

„Dobro. Torej grem takoj jutri po denar.“

„Le počasi, stari. Vsak dan dobiš samo en frank, da imaš vedno kaj drobiža. Če ti dam takoj ves denar, nimaš v dveh dneh nijednega centima.“

„Obljubim ti, da bom štedil z denarjem.“

„Ne verjamem ti.“

„Grom in strela! Ali naj te živega oderem za kazen, ker mi daš pedeset frankov, katerih se ne smem dotakniti.“

„To je prav dobro zate. Sicer pa plačam tudi stanovanje.“

„Daj mi torej denar, nesem ga takoj h gospodarju.“

„Tako, če hočeš. Sam mu grem plačat.“

„Sam vrag si!“ se je jezil starec.

„Ti pa angelj, ki ne sme imeti denarja. Dobiš torej vsak dan hrano in en frank; mislim, da imaš dovolj. Če si pameten, si še lahko kaj zaslužiš; potem se ti godi boljše kakor marsikateremu kavalirju. Sicer ti pa obljubim, da te razveselim, če boš dobro gospodaril. Ko se vrnem, te obdarim, in sicer dobiš sinaho.“

„Sinaho?“ se je začudil stari. „Kedaj ti je pa šinila ta neslanost v možgane?“

Stari se je zasmel na ves glas in potem nadaljeval:

„Dečko, torej si zaljubljen?“

„Zelo.“

„O, potem smo pa že pri kraju. Ves naš zaslužek gre rakom žvižgat.“

„Kakšen zaslužek pa? Morda garotiranje. Ta zaslužek naj gre le rakom žvižgat. Pošten delavec postanem, pa je.“

„Neumnost! Tega garoter ne more storiti.“

„Dokažem ti, da prav lahko stori.“

„Policija te predobro pozna.“

„Sicer pa ne ostanem v Parizu, ampak grem na deželo. Kam, tega še ne vem.“

„Kdo je pa tista deklica?“

„Delavka je in ima nekaj denarja; mislim štiritisoč frankov.“

„Grom in strela; to je pa že nekaj.“

„Za začetek bo že,“ se je smejal Edvard.

„Kaj bo pa z menoj, če gresta vidva na deželo.“

„Tedaj greš z nama.“

„Hm! Ali me bo hotela?“

„Gotovo, akoravno ve, da si pijanec in garoter.“

„Poskusiti hoče torej, če me more poboljšati. Dečko, pravzaprav niti vreden nisi te deklice. Edvard, zelo rada te mora imeti; le vzemi jo za ženo, mislim, da bo poštena in pridna.“

„Upam.“

„Torej hočem poskusiti, če se morem odvaditi žganja.“

„Le poskusi, in prepričaj se, da se lahko odvadiš. Saj vidiš, da sem se jaz tudi poboljšal.“

„Ti si mlad! — Kam pa greš sedaj?“

„K hišnemu gospodarju in materi Mervéji.“

„Ali smem s teboj iti.“

„Hm, — smeš; bolje je, da slišiš, kako sem se pogodil z njo. Pojdi!“

Potem sta odšla. Edvard je plačal stanovanje, materi Mervéji pa za hrano za dva meseca.

Šele pozno zvečer je šel Edvard večerjat v malo restavracijo. Tam je najel tudi priprosto sobico. Sedel je celo noč pri mizi in prepisal grofovo bilježnico. Razun tega je prepisal še eno posamezno stran.

Drugo jutro je šel potem k nekemu knjigotržcu in ga vprašal, kateri jezik da je. Zvedel je, da je špansko.

Potem je šel v Ri de St. Kentén obiskat grofa Alfonza. Ta ga je že nestrpno pričakoval.

„Torej, kako je?“ je vprašal grof Edvarda.

„Tako, tako, še precej povoljno.“

„Kako mislite to?“

„Reči hočem, da sem videl knjižico, a ne vem, če jo dobite, ker je cena prevelika. Dejal je, da zahteva tisoč frankov, in da ne odjenja niti za centim.“

„Vrag! Zakaj neki zahteva toliko vsoto? Knjižica vendar nima zanj nobene vrednosti!“

„Rekel je, da ima tem večjo vrednost za policijo.“
Grof je pobledel.

„Zakaj?“ je vprašal.

„Tega mi ni hotel povedati.“

„Gotovo ta listnica ni moja. Moja listnica ima pač veliko vrednost zame, a niti najmanjše za policijo.“

„O tem bi se morali pač prepričati. Prepisal je eno stran iz tiste listnice in mi dal prepis.“

„Oh, pokaži!“

Edvard je segel v svoj žep in pokazal grofu list. Alfonso ga je prebral in potem dejal:

„Res je, to je moja listnica. Ali si prebral te vrstice?“

„Ne; ne razumem španskega!“

„Grom in strela, veš pa vendar, da je špansko?“

„Tovariš mi je rekel, da je špansko.“

„Res?“ je dejal grof in pobledel.

„Res; bil je na Španskem trgovec.“

„Tristo vragov! To je pa prokletó neprijetno zame.“

V velikih skrbah je šel parkrat po sobi semtertja in vprašal slednjič:

„Kako se pa piše?“

„Tega Vam pa ne smem povedati; ne smem izdati svojega tovariša.“

„Neumnost! Če bi ti pa delal zapreke?“

„Dobri tovariši ne delajo nikoli drug drugemu zaprek.“

„Če jih pa delajo komu drugemu?“ je vprašal grof pomenljivo.

Edvard ga je takoj razumel, vendar se je delal, kakor da bi ga ne.

„To me pa nič ne briga,“ je odgovoril kovač.

„Ampak, če bi delal meni zapreke, in bi dobil ti tisoč frankov, če — — —“

Šele sedaj je pogledal kovač pomenljivo grofa Alfonza.

„Torej Vam dela ta mož, ki ima Vašo listnico, zapreke?“

„Seveda, in sicer zaradi listnice.“

„Torej so v listnici vendar stvari, ki bi Vam utegnile škodovati, in moj tovariš je opravičen govoril o policiji — —?“

„Hm, morda. Mislim, da ti smem zaupati!“

„Popolnoma, monsje. Moj tovariš je prebral Vašo listnico.“

„To je popolnoma umljivo. Povedal ti je torej samo nekaj? Bodi odkritosrčen!“

„Rekel je, da je popolnoma nemogoče, da bi bili Vi markí d' Akróca, če je listnica Vaša.“

„Kdo pa?“

„Tega mi ni povedal.“

„Oh,“ je vzdihnil Alfonzo olajšan, „torej je vendar molčeč.“

„Nadalje mi je povedal, da ste prišli iz Španije.“

„Druzega ni rekel ničesar?“

„Ničesar.“

„Torej tisoč frankov zahteva? — In vendar še nisem varen. Sedaj mu dam denar, pozneje pa vendar še lahko blebeta.“

„Obljubiti mi mora, da molči o stvari.“

„To ne zadostuje. Ali ga smem videti?“

„Ne, ker mi je strogo prepovedal.“

„Potem ne vem družega sredstva, da sem popolnoma varen, in to je smrt.“

„Tristo vragov! Pa vendar ne morete zahtevati, da naj Vam na ljubo umre!“

„Tega seveda ne morem. Ampak tebi se morda poljubi zaslužiti tisoč frankov.“

„Seveda se mi. Vprašam Vas samo, za kaj dobim tistih tisoč frankov.“

„Torej, za njegovo življenje.“

„Oh, ali se šalite, monsje!“ se je zasmel Edvard.

„Nikakor, popolnoma resno mislim.“

„Tega Vam pa ne verjamem, ker bi mi gotovo več obljubili, če bi resno mislili.“

„Prebrisanec!“

„Le preračunajte, monsje! Tisoč frankov daste temu možu za samo listnico, meni pa ponudite isto vsoto za listnico in za njegovo življenje. To ni pravo razmerje.“

„Torej dobro, koliko pa zahtevaš?“

„Moj tovariš je; dvatisoč zahtevam.“

„Premisli, da postaneš na ta način bogat; petnajststo ti dam.“

„Dvatisoč zahtevam. Sicer rajše o stvari nadalje ne govoriva.“

„Dobro, pa odjenjam. Kdaj pa stvar izvršiš.“

„Kadar bo ugodna prilika.“

„Izvršiti moraš stvar takoj. Sicer mi tačas že lahko škoduje.“

„Radoveden sem, če je sedajle doma.“

Edvard se je obrnil in hotel oditi, a grof ga je poklical nazaj.

„Stoj!“ je dejal. „Kaj mi prineseš v dokaz, da si ga usmrtil?“

„Vašo listnico.“

„To ni dokaz, da si ga usmrtil.“

„Na vsak način, monsje. Ali mislite morda, da mi da listnico svojevoljno?“

„Seveda. Saj sta tovariša. Teh dvatisoč frankov si razdelita, pa je.“

„Oh, prav malo mi zaupate.“

„To je popolnoma naravno.“

„Tedaj je tudi popolnoma naravno, da Vam tudi jaz ne zaupam.“

„Kaj hočeš reči s tem?“

„Da mi nihče ne jamči za teh dvatisoč frankov, če izvršim Vaše naročilo.“

„Dam ti svojo častno besedo!“

„Če pa Vaši besedi ne verjamem?“

„Človeče, plemenitaš sem.“

„Oh, imenitno,“ se je nasmehnil Edvard ironično.

„Jamčim naj Vam torej?“

„Da, in sicer zahtevam del njegovega telesa.“

„Tristo vragov! Kateri del pa?“

„Glavo.“

„Monsje, tega pa ne morem. Preveč sumljivo bi bilo zame, če bi prinesel celo človeško glavo.“

„Dobro, pa prinesi desno roko.“

Kovač je malo pomislil. —

„Hm,“ je dejal slednjič, „to bi bilo manj sumljivo. Roko lažje skrijem. Če Vam torej prinesem desno roko in listnico, dobim dvatisoč frankov?“

„Tako.“

„Dobro, zaupam Vaši plemenitaški častni besedi. Kje ste, monsje, če Vas ne dobim doma?“

„Sploh nikamor ne grem.“

„Potem pa adijo, monsje le markí.“

Nato je Edvard odšel.

Premeteno je gledal predse in mrmral med potom proti samemu sebi:

„Umetnost, pri moji duši, da je to umetnost; človeka naj usmrtilim, ki niti ne živi, ki ga sploh na svetu ni. Kako naj pa to storim? Ej, za vraga, za dvatisoč frankov izvršim tudi to lahko.“

Gredoč po dolgi cesti Ri de Fobúr St. Dení, je segel v žep in poskusil ob nohtu na palcu, če je njegov nož dovolj oster.

„Bo že,“ si je mislil. „Reže dobro, in hrbet je močan; mislim, da se mi ne zlomi.“

Vtaknil je nož zopet v svoj žep in krenil proti Morgí.

Morgí je hiša, kjer postavijo mrtva trupla samomorilcev in ponesrečenih ljudi na ogled, dokler jih sorodniki ne rekognoscirajo. Vsakdo ima v to mrtvašnico prost vstop.

Ko je zagledal Edvard vratarja, ga je takoj vprašal:

„Monsje, ali niso prinesli danes neko deklico?“

„Deklico? Koliko je pa stara?“

„Šestnajst let, svetlorujave lase ima in je precej velika in močna.“

„Soglaša. Ali iščete tako deklico?“

„Žalibog. Včeraj je izginila neka sestrična.“

„Le pojdite noter. Ravno nikogar ni v dvorani, jaz pa nekoga čakam. Prosim, odgrnite si sami prte.“

To je bilo za Edvarda zelo ugodno. Stopil je v mrtvašnico, kjer je ležalo šestnajst mrličev. Pokriti so bili z belimi prti. Odgrnil je prte, družega za drugim, in kmalu našel moža, ki se mu je zdel pripraven za njegovo stvar. Hitro je segel v žep po nož, in ravno tako hitro je odrezal mrliču desno roko. Nato je vtaknil roko in nož v žep, in potegnil mrliču rokav čez odrezano

roko, da bi kolikor mogoče pozno opazili, da manjka mrliču roka. Potem je odšel iz mrtvašnice.

Potepal se je potem še kake tri ure po mestu in se vrnil slednjič v grofovo stanovanje. Alfonzo mu je prišel že pri vratih nasproti.

„Torej?“ je vprašal Edvarda.

„Slaba se mi je godila!“ je odgovoril Edvard. „Zelo nevarno je bilo, skoraj bi me bili ujeli; vrag se je drl kakor sraka in se branil kakor medved.“

„Slabo znaš svoje rokodelstvo.“

„Seveda! Pomislite, da je bil garoter!“

„Ali imaš roko?“

Garoter je potegnil roko iz žepa in jo pokazal grofu, ki jo je hladnokryno opazoval, ne da bi se stresel, in dejal:

„Močan dečko je bil! Ampak roka ni prav nič krvava!“

„Še tega bi bilo treba! Človek mora biti pri takih stvareh zelo previden.“

„Torej si roko umil?“

„Da, v umivalniku.“

„Proketo si prebrisan! Kje pa imaš mojo listnico?“

„In Vi mojih dvatisoč frankov?“

Kovač je potegnil listnico iz žepa, Alfonzo je segel hitro po njej, a Edvard mu je odmaknil svojo roko.

„Le počasi, monsje,“ je dejal. „Ali je ta listnica Vaša?“

„Je.“

„Torej prosim, dajte mi denar.“

„Prepričati se moram še preje, če je še cela.“

„Torej ne dobim denarja, če kaj manjka?“

„Seveda, da ne.“

„Tako je se pa nisva pogodila, monsje.“

„To je samo ob sebi umevno.“

„Jaz vendar nisem kriv, če ni listnica popolna.“

„Če ni popolna, nima zame nikake vrednosti.“

„To bi bili morali pa preje povedati, monsje, potem bi moj tovariš še živel.“

„Naj pa bo! Daj mi listnico.“

Edvard je vtaknil listnico nazaj v svoj žep.

„Monsje, ne dam Vam listnice,“ je rekel odločno.

„Vidim, da niste mož-beseda, akoravno ste plemenitaš, in akoravno sem bil jaz mož-beseda, ki sem garoter.“

Alfonzo je hotel vzrožiti, vendar se je premagoval.

„Pa me saj ne misliš učiti morale,“ je dejal.

„Nikakor,“ je odgovoril kovač hladno; „ampak ravnotako upam, da ne mislite, da grem morda z Vami v Avstrijo.“

„Tristo vragov, ali se mi ustavljaš!“

„Tako je! Občujem samo z ljudmi, ki so zanesljivi. Adijo!“

Obrnil se je in hotel oditi, a Alfonzo ga je prijel za roko in trdno držal.

„Stoj, ostani!“ je dejal.

„Ne ostanem, monsje!“

„Plačam ti teh dvatisoč frankov in vse drugo, kar sva se dogovorila.“

„Dobro, torej ostanem.“

„Daj mi listnico!“

„Najprvo hočem denar.“

Alfonzo je nagubančil čelo, spoznal je, da se mora udati. Odklenil je svoj kovčeg in naštel kovaču vsoto na mizo. Edvard je preštel denar in potem dejal:

„Prav je, monsje, tu imate listnico!“

Dal mu je listnico, ki jo je grof takoj natančno pregledal.

„Ali je vse v redu?“ ga je potem vprašal Edvard.

„Vse,“ je odgovoril Alfonzo.

„Torej je ta zadeva pri kraju.“

Edvard je potem spravil denar v svoj žep in bil zelo zadovoljen, ker je prevaril tako zvitega tepca.

„Kaj pa storiš z roko?“ je vprašal grof.

„Vržem jo v Zéno.“

„Dobro. Ali si že vse uredil za potovanje?“

„Še ne. Posloviti se moram še pri svoji nevesti.“

„To lahko kmalu opraviš. Ali imaš še kak drug opravke?“

„Iti moram še v kako prodajalno za perilo in h kročaju, da kupim livrejo.“

„Saj res. Kupiš si seveda narejeno obleko.“

„Na vsak način. Kdo pa plača livrejo?“

„Ti,“ se je nasmejal Alfonzo.

„Oh, niti sanjalo bi se mi ne bilo, da je markí d' Akroca tak skopuh!“

„Dobro, pa kupi na moj račun. Koliko pa stane vse skupaj?“

„Štiristo frankov, če je livreja dostojna; perilo moram potem tako še sam kupiti.“

„Tu imaš denar!“ je dejal grof.

Edvard je vtaknil štiristo frankov v svoj žep in vprašal:

„Kedaj se moram pa vrniti?“

„Koliko časa pa rabiš?“

„Tri ure, če se peljem.“

„Torej ti dovolim štiri ure.“

„Hvala lepa. Adijo!“

Nato je Edvard odšel. V prihodnji ulici si je najel voz in se peljal naravnost v zavod Sv. Magdalene,

kjer je bila njegova Aneta. Predstojnica ga je takoj spoznala in ga prijazno sprejela:

„O, monsje Mazón, Vi ste prišli, ki ste nam pripeljali našo najnovejšo gojenko!“

„Oprostite, madám,“ je dejal kovač, „da Vas motim.“

„Prosim, prosim! Česa pa želite?“

„Povedal sem Vam menda že, da mislim vzeti Aneto za ženo; kako sodite o njej?“

„Do sedaj sem zadovoljna z njo. Iz srca ji želim, da bi se res poboljšala. Sicer pa oprostite, monsje, ali ste natančno premislili, ko ste se odločili oženiti se s ženo, ki ima tako preteklost?“

„Natančno sem se premislil.“

„Ali ljubite Aneto dovolj, da jo tudi pozneje spoštujete?“

„Gotovo, madam. Tudi jaz imam svoje napake.“

„Ali ste tudi premislili, da sta oba revna?“

Edvard se je zadovoljno nasmejal in dejal:

„O, revna pa nisva, madam; ravno zaradi te zadeve sem Vas danes obiskal. Zadel sem namreč majhno srečko. Pravil sem Vam menda že, da odpotujem iz Pariza, in zato sem v skrbah zaradi denarja.“

„Shranite denar pri kakem bankirju.“

„Tega ne maram.“

„Pa naj Vam ga shrani kak sorodnik.“

„Nimam sorodnikov, svojemu očetu pa ne zaupam, ker pogleda včasih malo pregloboko v kozarček, zato sem pa prišel k Vam.“

„K meni — — —?“

„Da, k Vam. Mislil sem si, da ste morda Vi tako prijazni in mi shranite denar, dokler se ne vrnem.“

„Ali mi tako zelo zaupate?“

„Gotovo. Saj sem Vam vendar zaupal svojo nevesto, ki mi je ljubša, ko ta denar.“

„Naj bo, pa shranim, če je mogoče. Kolika pa je dotična vsota?“

Edvard je segel v žep in ji naštel denar na mizo.

„Monsje Mazón, to je celo bogatstvo!“ se je začudila predstojnica.

„Mislim, da zadostuje za majhno kovačnico,“ se je nasmejal Edvard.

„In to vsoto naj Vam shranim?“

„Gotovo, če hočete!“

„Hočem. Naložila bom denar v hranilnici na obresti.“

„Storite kar hočete.“

„Najprvo Vam pa napišem potrdilo, da sem sprejela denar.“

„Saj vem, da me ne ogoljufate. Ali je potrdilo na vsak način potrebno?“

„Na vsak način.“

„Torej, pa mi napišite potrdilo. Potem bi Vas pa še prosil, da naj Aneta ničesar ne zve o tem denarju; razveseliti jo hočem namreč šele pri naši poroki.“

„Dobro, monsje.“

„Sicer pa, saj veste, da se pripeti človeku lahko marsikaj na potovanju — tudi meni se lahko kaj pripeti. Če se ne vrnem v treh mesecih, izročite denar moji nevesti, in sicer z opazko, da mora skrbeti za mojega očeta.“

„Ali ji toliko zaupate, monsje?“

„Prepričan sem, da ji smem popolnoma zaupati.“

„Dobro, torej zabilježim Vašo željo na potrdilu.“

Potem je napisala potrdilo, Edvard ga je vtaknil vež p, predstojnica pa je spravila denar.

Ko se je Edvard potem še poslovil od svoje Anete, je šel najprvo proti Zéni in vrgel mrličevo roko neopaževano v vodo.

Potem je šel kupovat livrejo, perilo in druge potrebščine, in preden so minile štiri ure, se je vrnil v Alfonzovo stanovanje.

Tudi Alfonzo je pospravil tačas že svoje stvari. Peljala sta se takoj na kolodvor in odpotovala v pol ure iz Pariza. — — — —

Bilo je še zgodaj spomladi, vendar je pihljal južen veter, in gorko je sijalo pomladansko solnce.

Zato ni čuda, da se je topil sneg, in so naraščale vsled tega vse reke, potoki in jezera.

Vsi časopisi so poročali o velikih povodnjih, ki preplavljajo cele pokrajine. Na večih krajih so bile zaprte vse ceste za promet, in tudi železnica ni mogla voziti.

Železniški uradniki so dobili strog ukaz, da morajo paziti posebno na mostove in nasipe, in železniški čuvaji so morali pred vsakim vlakom natančno pregledati svoj del železniške proge.

Med postajami Laze in Zalog je stala hišica železniškega čuvaja, ki je bil svak gozdarskega pomočnika Ludevita iz Bršljanovega. Ker je bil Ludevit včeraj krstni boter čuvajevega novorojenčka, je ostal tudi še danes pri svojem svaku, da izrabi pošteno svoj dvanedevni dopust.

Sedeli so pri večerji; ura je odbila devet, in v pol ure pride mimo dunajski brzovlak.

„Ali je pri vas na Bršljanovem tudi tako žalostno?“ je vprašal čuvaj.

„Hvala Bogu, da ne,“ je odgovoril Ludevit. „Nismo, tukajle tako blizu Save, da bi nas voda dosegla.“

Naš Ludevít tudi v tujini ni pozabil svojega »tukajle«.

„Kako se Vam pa drugače godi.“

„Zdravi smo. hvala Bogu, vsi. Nadgozdar preklinja po svoji stari navadi, in gospa Strnadova in gospodična Vida sta še vedno tako dobri in ljubeznivi; tudi krmar Krek je sedaj doma, in njegov Slavko — ta prešmen-tani dečko, gotovo postane še velik gospod, saj je pa tudi v dobrih rokah.“

„Ali si še vedno njegov učitelj?“

„Veš da!“ je rekel Ludevít samozavestno.

„Kaj pa delajo Vaši gostje?“

„Mislim, da bomo imeli kmalu poroko. Prav iz srca privoščim našemu gospodu Strnadu.“

„Grom in strela, dobro se bo oženil!“

„Res je, in grofica je, tukajle.“

„In še celo španska! Ali mi nisi pravil, da se ji je malo bledlo v glavi?“

„Da se ji je bledlo? Neumnost! To se pravi, da je bila neumna. Neumna pa že ni bila.“

„Saj so rekli ljudje, da je umobolna.“

„Veš kaj, svak, odkritosrčno ti povem, da si tele. Primójkokoš, da si tele. Kako moreš reči, da je naša ljuba, dobra grofica neumna! To presega pa res že vse meje! Španiš je bila, čisto navadno španiš, ne pa neumna. Nekaj so ji zavdali, da se ji je zmedlo. Kaj pa misliš, da so ji dali, hej, svak?“

„Ne vem!“ je odgovoril železniški čuvaj zabito.

„Nič družega kot španiš muho.“

„Špa — — a — a — oh!“ je zazijal čuvaj ves začuden.

„Res, španiš muho.“

„Ali človek vsled tega znori?“

„Seveda. Ali si že videl kedaj kako španiš muho?“

„To je tako mazilo.“

„Neumnost. Španiš muha je muha, iz katere napravijo potem mazilo. Španiš muha ni navadna muha. Tako velike repetnice ima kakor gos.“

„Saperlot, ta pa brenči!“

„Grozno. Šest nog ima, take kakor štoklja.“

„Grom in strela!“

„Res, res; kot lovec moram vse take živali poznati.“

„Ali si že kedaj ustrelil kako španiš muho?“

„Še ne, ampak skoraj že. Glavo ima na pol konjsko in na pol žabjo, njeno telo je pa tako veliko, kakor kak divji merjasec.“

„Grom in strela!“

„Res, res, in njen rep ropoče kakor klopotulja na velik petek, je pa same mrličice in pa grojzdje.“

„Zato je tako strupena!“

„Mrličova kri z grojzdom je najhujši strup. Če daš eno samo kapljico take krvi v cel čeber masti, pa se naredi tisto španiš mazilo.“

„Zato tako peče.“

„Samo zato. Potem ni nič čudnega, če človek znori, če požre kar celo španiš muho.“

„Celo — z perutnicami, nogami, glavo in repom?“

„Celo.“

„Grom in strela, potem se mi pa res smili vaša grofica.“

„Verjamem. Gotovo bi bila umrla, če bi ne bilo našega doktorja Strnada. Ta se je pa takoj spomnil na španiš muho.“

„Kako jo je pa iz grofice spravil?“

„Ne vem, tukajle.“

„Mislim sem, da si bil zraven.“

„V sobi ne.“

„Ampak muho si vendar potem videl?“

„Tudi ne. Mislim, da so jo dali v špirit, in jo nikomur ne pokažejo. Slišal sem, da je zelo grda žival.“

„Hm,“ je dejal čuvaj in zmajeval z glavo, „človek se kar čudi, če sliši, kaj se vse na svetu zgodi. Mi smo pravzaprav zelo neumni ljudje.“

„Prav imaš.“

„Mislim sem, da je španiš muha vsa drugačna.“

„Tako se ti godi, ker nisi lovec.“

„Lovci ste pač bolj pametni in imate mnogo knjig. Železniški čuvaji imamo pa samo mašno knjigo in naše postave.“

„Vrag vzemi vaše postave.“

„Hm, nikar ne govori tako glasno. Saj vidiš, da pride v dveh minutah brzovlak. Sicer moram pa že iti. Ali greš z menoj?“

„Grem.“

Znamenje, da je odšel vlak iz postaje Laze, je že odbilo. Čuvaj in Ludevit sta šla pred hišo, kjer je postavil čuvaj svojo svetilko na določeno mesto, v znamenje, da je vse v redu.

Kmalu je pribučal vlak mimo, in čuvaj je obrnil svojo svetilko, ker je bilo vse v redu.

„Sam vrag je taka lokomotiva!“ je rekel Ludevit.

„Kakor živ zmaj,“ je pristavil čuvaj. „Kaj bi si bili neki mislili ljudje pred sto leti, če bi bila predrdrala mimo taka stvar.“

„Kar zmešalo bi se jim bilo od samega strahu.“

„Kakor vsled španiš muhe. Sedaj moram pa pregledati železniško progo. Tam na oni strani je voda čisto do nasipa.“

„Dobro, grem pa s teboj.“

V temi sta šla po železniški progi naprej. Samo mala čuvajeva svetilka je razsvetljevala najbližjo okolico. Pod njima je šumela Sava, in bolneči valovi so se zaganjali ob železniški nasip.

Čuvaj je skrbno preiskal progo, in v desetih minutah mu je prišel njegov sosednji čuvaj s svetilko naproti.

„Dober večer!“ je pozdravil tuji čuvaj.

„Dober večer,“ je odgovoril Ludevit in njegov svak.

„Oh, gospod boter je še vedno pri vas.“

Ker je bil tudi sosednji čuvaj včeraj pri krstu, zato je poznal Ludevita.

„Še,“ je odgovoril Ludevit. „Ali slišite kako buči Sava? Na Vaši strani se mi pa zdi nevarnejše, kakor pri mojem svaku.“

„Seveda je nevarnejše; pa se nam še ni treba bati. Voda sega sicer do nasipa, a nasip je močan. Dokler stoji nasip na nasprotni strani, se nam ni treba na tej strani ničesar bati.“

Nato so se poslovili in šli domov, kajti v četrto ure pride osebni vlak iz Laz.

Ludevit in čuvaj sta prišla ravno k hišici, ko zagledata od daleč poštni vlak.

Vlak je pribučal mimo skoraj tako hitro kakor brzovlak. Čuvaj je storil navadno znamenje s svetilko, da je vse v redu.

Vlak je bil komaj sto korakov daleč od čuvajeve hišice, ko zagromi strašansko v daljavi, kar zemlja se je stresla.

„Moj Bog, kaj pa to pomeni?“ je vprašal čuvaj.

„Potres,“ je odgovoril Ludevit.

„Ne, ne, to ni potres; nasip, nasip se je podrli!“

„Potem je pa vlak zgubljen!“

„Morda še ne, če zdrkne srečno mimo vode. Pripravite hitro svetilke! Pojdimo, hitro, hitro! Videti moramo, kaj da se je zgodilo!“

Žena mu je pripravila svetilko, in ravno sta odšla z Ludevitom, ko zagromi strašno v daljavi.

„Oh, vlak se je ponesrečil! Le hitro naprej!“ je zaklical čuvaj.

„Vlak se je ponesrečil?“ se je prestrašil Ludevit.

„Prav gotovo se je.“

„Za božjo voljo, hitiva!“

„Žena, pojdi hitro nazaj po platno in obveze.“

Čuvajeva žena se je obrnila in ga ubogala, Ludevit in čuvaj pa sta hitela naprej.

Od daleč sta že slišala vpitje in klicanje, ki je prihajalo razločno iz vode, ki je predrla železniški nasip.

Slednjič sta dospela do cilja.

Voda je res predrla nasip. Lokomotiva je padla čez nasip. Sprednji vozovi so se prebrnili za lokomotivo čez nasip. Samo zadnji vozovi so stali še na progi.

Vlak je bil poštni, in je imel več tovornih vozov. Hvala Bogu, da so bili tovorni vozovi spredaj, osebni pa zadaj.

Nepoškodovani potniki so izstopili in pregledali, kaj da se je zgodilo. Nažgali so ugasle svetilke in preiskali ponesrečeni vlak. Sedaj sta prihitela Ludevit in njegov svak; sosednji čuvaj je bil že tam.

„Ali je hudo?“ je vprašal Ludevitev svak.

„Zelo. Trije osebni vozovi so razbiti, dva sta prebrnjena, poštni voz in dva druga osebna vozova sta pa nepoškodovana,“ je odgovoril sosed. „Vse drugo leži v Savi.“

Poskusili so rešiti, kar so mogli; žalibog ni bilo mnogo. Potnike v razbitih vozovih je vse zmečkalo; strojevodja, kurjač in zatvornik so bili mrtvi. Potniki v prebrnjenih vozovih so bili večinoma smrtno ranjeni. Ranjence so spravili na prosto. Kar je ležalo v Savi niso mogli doseči, ker je voda preveč drla.

Kmalu je prišla čuvajeva žena in prinesla obveze.

„Pojdi hitro domov in naznani, da pridejo na pomoč!“ ji je ukazal njen mož.

Potem so rešili, kar so mogli.

Pri prvem prebrnjenem vozu je stal mlad mož v služabniški livreji.

„V tem vozu je moj gospod,“ je dejal neranjenim potnikom, ki so mu pomagali.

„Okno je razbito. Odprimo vrata!“

Odpri so vrata in slišali, da stoče in toži nekdo v kupeju.

Železniški čuvaj je pristopil s svetilko in posvetil v voz.

„Trije potniki!“ je dejal.

„Vsi so mrtvi,“ je zaklical služabnik.

„Ne. Saj slišite, da nekdo zdihuje.“

„Mislil sem, da v sosednjem kupeju. Tu leži moj gospod; spravite ga ven.“

Služabnik je prijel enega izmed treh potnikov in ga dvignil varno iz voza. Ko ga je položil na tla, so takoj vsi spoznali, da je ranjenec fin gospod, posebno ker se je vozil v prvem razredu in imel livriranega služabnika.

„In tu je tudi njegov kovčeg,“ je dejal služabnik in spravljal majhen ročni kovčeg iz kupéja.

„Spravimo še druga dva ven,“ je rekel čuvaj.

Ludevit je pristopil in pomagal. Eden je bil mrtev, drugi pa težko notranje poškodovan in ranjen.

Služabnikov gospod je bil onesveščen. Šele ko mu je pregibal služabnik ude, da ga preišče, če je ranjen, se je zavedel. Odprl je oči in zavpil vsled bolečin.

„Oh!“ je zaklical. „Nikar!“

„Roka je zlomljena,“ je dejal služabnik.“

Preiskal je svojega gospoda še nadalje, vendar je bil drugače nepoškodovan.

Medtem so prišli že iz sosednjih postaj Laze in Zaloga na pomoč. Tudi več zdravnikov je prišlo. Ko je preiskal zdravnik tujega gospoda, je izjavil, da si je zlomil dvakrat roko.

„Kdo pa je ta gospod?“ je vprašal.

Tujec se je iznova onesvestil, zato je odgovoril njegov služabnik:

„Talijan je, in sicer markí d' Akroca.“

„Ali želite, da skrbim zanj?“

„Prosim.“

„Ali ste njegov služabnik?“

„Da.“

„Ali vidite tamle v daljavi luč?“ je dejal zdravnik in pokazal v temno noč.

„Vidim,“ je odgovoril služabnik.

„Tisto je vas Zalog. Tam poznam učitelja. Prav rad bo sprejel markija.“

Edvard Mazón, ta je bil namreč tisti služabnik, je šel potem hitro v temni noči proti Zalogu.

Od daleč je čul med potom že ljudi, ki so prihajali vedno bliže, zato je zaklical na glas.

„Holá,“ je odgovoril nekdo. „Kdo kliče?“

„Tujec. Pridite bliže.“

Kmalu je stalo pred Edvardom več mož z odejami in nosilnicami.

„Slišali smo strašen pok in tresk,“ je dejal vodja. „Slutimo, da se je ponesrečil vlak. Zato smo se takoj odpravili, in drugi pridejo še za nami; iz Zaloga smo.“

„Oh, ravno prav; tja sem se namenil.“

„Kam pa?“

„K nadučitelju.“

„Ravno prav; nadučitelj sem jaz.“

„Kako srečen slučaj, da sem Vas tako hitro našel. Zdravnik me je poslal k Vam. Moj gospod, markí d' Akróca, se je ponesrečil; zlomil si je dvakrat roko, in gospod zdravnik mi je rekel, da ga morda Vi sprejmete.“

„Seveda, prav rad. Ampak markí — —?“

„Da, markí.“

„Ali bo zadovoljen z vaškim učiteljem?“

„O, gotovo.“

„In Vi ostanete tudi pri njem?“

„Prosim, če je mogoče.“

„Že poskrbim, da napravimo prostor. Obnite se, in pojdite z nami.“

Ko so dospeli do ponesrečenega vlaka, je pristopil učitelj takoj k zdravniku in dejal:

„Sem že tu, gospod doktor!“

„Oh, tako hitro!“

„Srečal sem služabnika med potom.“

„Dobro, pojdite mi pomagat!“

„Roko zravnat?“

„Ne, samo provizorično obvezo naredim. Kadar uravnam vse drugo, pridem k Vam v Zalog, in tam zravnava potem roko.“

Alfonzo si je pretresel močno možgane, zato se je vedno iznova onesvetil.

Učitelj in zdravnik sta mu obvezala roko, in vsled bolečin se je Alfonzo malo vzdramil.

„Kje čutite bolečine?“ ga je vprašal zdravnik.

„V roki in v glavi, kjer me grozno tišči in boli.“

„Hm, hm! Možgane ste si pretresli. Celo noč bomo morali devati mrzle obkladke na glavo.“

„Gospod markí, ali se zaupate mojemu varstvu?“ je vprašal učitelj.

„Kdo pa ste?“

„Učitelj iz Zaloga.“

„Ali imate tam zdravnika?“

„Imamo, in sicer tegale gospoda.“

„Grem z Vami; hvaležen Vam bom za Vaš trud.“

Pogovarjali so se seveda s pomočjo tolmača Edvarda, ker Alfonzo ni znal niti slovenskega niti nemškega.

Nato so položili ranjenega grofa na nosilnico, in kmetje so ga nesli proti Zalogu.

Kmalu so dospeli do šole.

Tam jih je sprejela nadučiteljeva žena s svetilko v roki.

„Moj Bog, kaj ste pa prinesli?“ je vprašala v skrbah.

„Ranjenca, mati,“ je odgovoril njen mož.

„Torej se je res ponesrečil vlak?“

„Res. Pripravi hitro sobo za tujce.“

„O, tam je vedno vse v redu. Le vstopite!“

V veži so položili nosilnico na tla, in nadučiteljeva žena je posvetila Alfonzu v obraz.

„Onesveščen je,“ je rekla. „Nesrečni mladenič! Ali veš, kdo da je?“

„Plemenitaš je menda.“

„O, jej!“ je zaklicala in zapazila šele sedaj Edvardovo livrejo.

„Talijan je, in sicer markí d' Akróca.“

„Ali bo zadovoljen z nami?“

„Poskusimo.“

„Torej pojdite. Ali ga morete spraviti po stopnjicah v prvo nadstropje?“

„Mislim, da bo šlo.“

Nato so spravili grofa po ozkih stopnjicah počasi v prvo nadstropje in vstopili v majhno, čedno sobico za tujce. Tam so možje Alfonza previdno slekli in ga položili na posteljo.

Ko so vse uredili, so vsi odšli, in samo Edvard je ostal pri grofu. Alfonzo je ležal onesveščen v postelji, Edvard pa si je ogledoval sobico. Razun postelje je bila v sobi samo še miza, zofa, par žimnatih stolov, umivalna mizica, ogledalo in dve podobi na steni.

Čez nekoliko časa se je začel grof premikati, zato je obrnil Edvard svetilko proti zidu, da ni svetila luč bolniku naravnost v obraz. Vsled tega je razsvetljevala luč ravno obe podobi na steni.

„Tristo vragov!“ je zaklel Edvard po tihem in stopil bliže k podobama. „Kdo je pa to?“

Desna podoba je slikala mlado deklico, leva pa mladega moža. Mladi mož je bil opravljen v španski noši, deklica pa v raztrganih ciganskih cunjah, vendar si spoznal na prvi pogled, da je bila ciganka krasna ženska.

„Kdo je neki to?“ je ponovil Edvard začudeno. „Prokleto, če ni moj gospod!“

Tedaj se je premaknil Alfonzo, in Edvard je stopil hitro k njegovi postelji. Bolnik je odprl oči in gledal po sobi na okoli.

„Kje pa sem?“ je vprašal grof, ko se je zavedel.

„Pri učitelju,“ je odgovoril Edvard.

„Pri katerem učitelju?“

„Ali ne veste?“

„Ne.“

„O, tedaj ste si pa tudi možgane pretresli. Saj ste vendar govorili z učiteljem.“

„Govoril sem z njim? Kje pa?“ se je začudil Alfonzo.

„Na železnici.“

„Na železnici? A, tako! Prišel je neznan mož in me vprašal, če grem z njim. Sedaj se pa že spominjam. Kje smo pa?“

„V neki vasi, ki se imenuje Zalog. Učitelj Vas je gostoljubno sprejel in Vam dal svojo najlepšo sobo.“

„Kje sem pa ranjen? Oh, na roki!“

Hotel je premaknili roko, a zbolela ga je.

„Da, roka je ranjena, monsje. Dvakrat ste si jo zlomili.“

„Grom in strela! Kaj naj pa sedaj storiva?“

„Najino potovanje morava pač prekiniti za nekaj tednov.“

„Prokleta, je to neprijetno zame! Sicer pa mislim, da me roka ne bo toliko ovirala, da ne bi mogel nadaljevati svojega potovanja. Ko mi uravnajo roko, takoj odpotujeva.“

„Če Vam zdravnik dovoli.“

„Saj ga ne vprašam. Kedaj pa pride zdravnik k meni?“

„Ko opravi najpotrebnejše pri ponesrečenem vlaku.“

„Tako, ko mi uravna in obveže roko, odpotujeva.“
Edvard se je zasmejal.

„Saj si niste ranili samo roke!“ je dejal. „Tudi v glavi ni vse v redu.“

„Neumnost! Še na to naj se oziram, če me malo tišči v možganih.“

„Pomislite, da ste si tako zelo pretresli možgane, da se vedno iznova onesvestite.“

„Res?“

„Res. Mislim, da bodeva morala ostati tu več tednov.“

„Ali si našel moj ročni kovčeg? Ali so rešili mojo prtljago?“

„Ne vem, moram šele poizvedeti. Vaša prtljaga je bila v vozu za prtljago.“

„Kako se piše učitelj, kjer stanujeva?“

„Ne vem. Ali naj grem vprašat?“

„Ni treba.“

Nato se je obrnil Alfonzo v stran, in njegov pogled se je uprl naravnost na podobi na steno. Oči so se mu izbulile, in njegove ustnice so vztrepetale.

„Moj Bog, kaj pa je to?“ je dejal.

„Ali poznate te dve podobi, milostivi gospod?“ ga je vprašal njegov služabnik Edvard.

„Če jih poznam? Oh, seveda jih poznam!“

„Kdo pa sta te dve osebi?“

Grof se ni zavedal, kaj da govori, ker je imel pretresene možgane, zato je odgovoril Edvardu:

„Ta je moj oče.“

„Vaš oče? Oh, zato Vam je slika tako podobna.“

„In to je Carba.“

„Carba? Kdo je pa to?“

„Neka ciganka. Skoči hitro doli in vprašaj, kako se piše učitelj!“

„To bi bilo preveč sumljivo, monsje. Rajše malo počakajte. Učiteljeva žena je tako obljubila, da pride zopet kmalu gori.“

Bolnik je prikimal in zatisnil oči. Čez nekoliko časa je zopet spregledal, se prijel z zdravo roko za glavo in vprašal:

„Edvard, ali si že videl te dve podobi?“

Edvard se je začudil. Ali se morda meša njegovemu gospodu?

„Sem,“ je odgovoril.

„Ali si me morda vprašal, kdo da sta te dve osebi?“

„Ne,“ je odgovoril Edvard, da skuša svojega gospoda.

„Res, ne?“

„Res.“

„Zdelo se mi je, kakor da bi bil s teboj govoril o teh dveh osebah.“

„Prav nič ne vem o tem.“

„Torej le nikar se ne brigaj zanje. Ni ti treba vedeti, kdo da ste.“

Zatisnil je zopet oči, a živci na njegovem obrazu so se vedno krčili. Tedaj je vstopila previdno učiteljeva žena.

„Ali se še ni prebudil?“ je vprašala po tihem.

„O, že,“ je odgovoril Edvard ravnotako tiho.

Ampak bolnik jih je vendar čul.

„Edvard, kdo pa je tu?“ je vprašal, ne da bi odprl oči.

„Jaz sem, hišna gospodinja,“ je odgovorila učiteljica francosko.

Tedaj je odprl bolnik oči, jo natančno pogledal in potem vprašal:

„Ali znate francosko?“

„Znam, monsje.“

„Kje ste se pa naučili?“

„Na višji dekliški šoli. Bila sem tudi vzgojiteljica.“

„O, to je prav! Se vendar lahko pogovoriva.“

Zaprl je zopet oči, in minilo je skoraj četrť ure, preden je zopet spregledal; pozabil je popolnoma na svojega služabnika, se ozrl na podobi in vprašal:

„Kdo je pa ta deklica, madám?“

„Neka ciganka,“ je odgovorila učiteljeva žena.

„Podoba je seveda izmišljena?“

„Ne, po naravi je.“

„Oh, krasotica je! Kje je pa živela?“

„Na Španskem, v Šaragosi; ime ji je bilo Carba.“

„Carba! Ali še živi?“

„Mogoče.“

„Kdo je pa ta gospod poleg nje?“

„Neki Španec.“

„Saj ima res špansko nošo. Ali je ta slika tudi risana po naravi?“

„Tudi. To je Gasparino Kortejo.“

„Oh! Kaj je pa bil?“

„Tajnik in oskrbnik pri knezu Olzuna.“

„Ali ste Vi Slovenka?“

„Da.“

„Kje ste pa dobili te dve sliki?“

„Oddaljena sorodnica mojega moža nam jih je dala.“

„Kako se pa pišete?“

„Moj mož se piše Lapajne.“

„Oh! Kako se pa piše tista sorodnica?“

„Rojena Lapajne je; sedaj je pa vdova in se piše po možu Strnad.“

Alfonzu se je kar bliskalo pred očmi; premišljeval naj bi bil, a bil je preslaboten. Slednjič je vprašal zopet počasi:

„Kje pa je dobila Vaša sorodnica Strnad te dve sliki?“

„Na Španskem, kjer je bila vzgojiteljica.“

„Pri komu pa?“

„Najprvo pri bankirju Salmonu, potem pa pri knezu de Olzuna.“

„Ali še živi?“

„Še.“

„Ali ima kaj otrok?“

„Dva. Sina in hčer.“

„Kaj pa je sin?“

„Zdravnik; pred kratkem je bil na Španskem pri nekem grofu de Rodriganda.“

Edvard je pozorno poslušal.

„Oh! Kako krstno ime pa ima?“

„Doktor Janko Strnad.“

„Kje je pa sedaj?“

„Na graščini Bršljanovo pri stotniku plemenitem Podgorniku.“

„Kaj pa dela tam?“

„Tam zdravi svojo nevesto, grofico de Rodriganda.“

„Oh! Ali Vas kedaj obišče?“

„Nikoli.“

„Kje ste pa zvedeli, da je sedaj na Bršljanovem.“

„Graščinski lovec je bil včeraj boter pri svojem svaku, ki je tu v bližini železniški čuvaj; ker ve, da smo sorodni z Strnadovimi, nas je obiskal in mi vse povedal.“

„Zakaj Vam je pa dala gospa Strnad te dve podobi?“

„Narisala je te dve podobi sama, pred mnogimi leti, in sicer Korteja iz maščevanja, ciganko pa iz ljubezni. Ker ni hotela imeti teh dveh slik, da ne bi jo spominjali na tisti nesrečni čas, zato je dala spraviti sliki mojemu možu.“

„Ali ste slišali kaj praviti o doživljajih doktorja Strnada na Španskem?“

Gospa Lapajne ga je pozorno pogledala. Zakaj jo sprašuje bolnik o teh stvareh?

„Ali ga poznate, monsje?“ je vprašala.

„Ne,“ je odgovoril Alfonzo.

„Ampak praviti ste morda že slišali o njem?“

„Tudi ne. Zanimam se samo zaradi tega zanj, ker je človek, ki je slovenski zdravnik in ima špansko, grofovsko nevesto, gotovo doživel mnogo zanimivega.“

Ta odgovor je pomiril gospo Lapajnetovo.

„Res je. Janko Strnad je doživel cele romane, še več kot romane.“

„Kaj je pa doživel tacega?“

„Prav rada bi Vam povedala, a preslabotni ste, da bi me poslušali.“

Mrzlica je porudečila Alfonzu obraz, zato je še precej živo gledal. Vendar je bil izmučen do skrajnosti; roka ga je strašno bolela, glava ravnotako, a hotel je slišati na vsak način, kaj da ve ta žena.

„Saj nisem tako slaboten,“ je dejal. „Prosim, le povejte mi kaj o njegovih doživljajih.“

Služabnik Edvard je pazno poslušal pri vratih, in učiteljeva žena je začela:

„Stari grof de Rodriganda je bil slep, in Janko Strnad naj bi ga ozdravil. Operacija se mu je posrečila, a grof je zblaznel.“

„Gotovo je prerezal pri operaciji živec, ki gre v možgane.“

„O ne; grofu so zavdali strup, da je zblaznel.“

Alfonzu so kar otrpnili vsi udje, ko je slišal v tem kranjskem gnezdu govoriti o teh dogodljajih. Kar mraz ga je spreletaval, čutil je, da ga hoče onesvetiti nova omamica in slabota, a napel je vse svoje moči, da sliši vse do konca.

„Doktor Strnad je takoj uganil ta strup in vedel pravi protistrup,“ je nadaljevala učiteljica, „a naenkrat je grof izginil, ugrabli so ga.“

„Ugrabli? Nemogoče!“

„In vendar je mogoče!“

„Take stvari se dogode samo v romanih!“

„O, v resnici tudi.“

„Zakaj so ga neki ugrabli?“

„Zato, da ne bi ozdravel. Celo njegovi hčeri so zavdali tisti strašanski strup.“

„Ali je tudi zblaznela?“

„Tudi.“

„In sedaj je nevesta! Kako naj si to razjasnim?“

„Doktorja Strnada so po nedolžnem obdolžili in ga zaprli, da bi jih ne mogel ozdraviti. A posrečilo se mu je uiti iz ječe; oprostil je tudi grofico in prišel z njo na Kranjsko. Tu jo je srečno ozdravil. Dva dni je že popolnoma zdrava, in sedaj se bo Strnad menda kmalu oženil z njo.“

„To pa ne gre tako hitro!“

„Zakaj pa ne?“

„Ker je treba marsičesar, če se hoče poročiti španska grofica z navadnim slovenskim zdravnikom.“

„Dobro poznam Janko Strnada; ta ne pozna nikakih zaprek.“

„Ampak radoveden sem, zakaj da so zavdali grofu in grofici strup?“

„Zaradi dedščine.“

„Oh! Kakor v kakem romanu!“

„Res; slišala sem, da živi tudi še sin, ki niti grofov sin ni.“

„Grom in strela!“ je hotel zakleti Alfonzo ironično, vendar se je bolj začudil; kar pobledel je.

„Res, res,“ je nadaljevala učiteljeva žena. „Največji zlobnež je pa neki Gasparino Kortejo, taisti, čegar slika izza mladih let visi tamle na steni.“

Edvard Mazon je pazno poslušal. Ali ni dejal preje njegov gospod, da je to slika njegovega očeta? Ali je morda ta nepravi makí d' Akróca sin Gasparina Korteja? Zakaj ima pa potem v svoji listnici napis »Alfonzo, grof de Rodriganda y Sevilla«?

„Zakaj je pa ta Kortejo največji zlobnež?“ je vprašal bolnik.

„Ker je premenjal pravega sina starega grofa in posadil na njegovo mesto svojega pankerta.“

„Stristo vragov!“ je zaklical Alfonzo ves prestrašen.

„Res, res, in sedaj je Kortejev nezakonski sin mladi grof de Rodriganda; ampak doktor Strnad bo že poskrbel, da ne ostane več dolgo.“

Edvard je primerjal sliko z svojim gospodom; sedaj je vedel vse. Videl je svojega gospoda, še preden ga je predruščil stari papá Terbilón v Parizu, in sedaj je bil prepričan, da je markí d' Akróca Kortejev sin. Učiteljica seveda ni slutila ničesar.

„In vse to Vam je pravil tisti lovec?“ je vprašal Alfonzo.

„Vse.“

„Kdo mu je pa povedal.“

„Na Bršljanovem vedo vsi o tem.“

„To so si menda izmislili samo služabniki.“

„Ne, ne; resnica je! Ludevit je pravil tako resno, da mu vse verjamem. Edino to glede španske muhe, oziroma »španiš« muhe, kakor pravi, mu ne verjamem. Rekel je namreč, da je bil tisti strup, vsled katerega je zblaznela grofica, »španiš« muha. Edino to je smešno, drugo je pa gola resnica.“

„To je pa res cel roman, jako lep roman,“ je dejal Alfonzo trudno.

„O, monsje, onesvestili ste se zopet!“ je zaklicala učiteljica.

Hotela je priskočiti, a Edvard ji je zabranil.

„Le pustite ga!“ ji je zašepetal na uho. „To ga okrepča. Prosim, pojdite malo z menoj ven!“

Nato sta odšla po tihem iz sobe. Zunaj pa je dejal Edvard:

„Madám, prosim, obljubite mi, da ne poveste mojemu gospodu, da sem bil prisoten pri tem pogovoru. Zelo važne vzroke imam za to svojo prošnjo.“

„Kaki so pa ti vzroki?“

„Sedaj Vam jih še ne smem povedati, a povem Vam jih pozneje.“

„Zdi se mi, da pozna Vaš gospod rodovino de Rodriganda, morda je celo kak sorodnik.“

„Tega ne verjamem. Govorili ste o nekem lovcu, ki Vam je pravil te dogodke. Ali bi mogel govoriti z njim?“

„Lahko, mislim, da je še tu pri svojem svaku.“

„Torej počakam, da pride zdravnik, potem grem pa pogledat, če je še tu.“

Nato je odšla učiteljica v pritličje, Edvard pa je vstopil v sobo, kjer je ležal Alfonzo v postelji z odprtimi očmi.

„Edvard?“ je vprašal Alfonzo po tihem.

„Monsje!“

„Ali si bil sedaj v sobi?“

„Ne.“

„Ali je bila gospodinja pri meni?“

„Da.“

„Ali si slišal, kaj da sem govoril z njo?“

„Saj slišite, da nisem bil tu, ravnokar sem šele prišel.“

„Hm, daj mi svoje žepno ogledalo, da se pogledam, če sem slabe barve!“

Grof se je ogledoval potem v zrcalu in zadovoljno pokimal — kar je papá Terbilon napravil, je bilo še vse v najlepšem redu. — Vrnil je potem Edvardu zrcalo in dejal:

„Saj nisem tako bled, kakor sem mislil. Ali si si že kedaj zlomil roko ali nogo? Mislim, da grozno boli, kadar ravnajo kost — —“

„Hm, moj mojster v Parizu si je zlomil nekoč roko. Dejal je, da ga je bolelo takrat, ko mu je ravnal zdravnik kost, komaj toliko, kakor če vgrizne bolha.“

„Ali je bil kovač?“

„Da.“

„Kovač pa ni markí. Ti bi bil to lažje prestal ko jaz. Zakaj se je prebrnil ravno moj voz!“

„Vi ste se peljali v prvem, jaz pa v tretjem razredu, in ljubi Bog ima menda rajše tretji ko prvi razred.“

Nato se je Alfonzo iznova onesvestil.

Šele proti jutru je prišel zdravnik. Z njim je vstopil tudi učitelj, ki mu je pomagal ves čas pri ponesrečnem vlaku obezovati ranjence.

Kmalu se je razlegalo daleč na okrog grofovo vpitje, — zdravnik mu je namreč vravnaval zlomljeno roko.

Ko se je že čisto zdanilo, je odšel zdravnik in ukazal, da naj devajo markíju mrzle obkladke na glavo, ker si je pretresel možgane. Učiteljica mu je obljubila, da bo skrbela za dobro in točno postrežbo.

Potem je prišel tudi Edvard doli in odšel proti železnici. Čim dalje je šel, tem razločnejše je videl, koliko škodo da je napravila Sava. Tam, kjer se je ponesrečil vlak je bilo mnogo delavcev, ki so zazidavali in zasipali nasip in popravljali železniško progo.

Ko je prišel Edvard tja, je bila tam ravno sodnijska komisija. Dognali so, da nista kriva železniška čuvaja, ker sta pregledala pred prihodom vlaka progo, in da je razrušila voda nasip ravno v trenutku, ko je šel vlak čez.

Tudi Ludevit je bil kot priča, zato je prišel sem s svojim svakom.

Edvard je gledal, kako delajo močni železniški kovači, in ko je opazil, da je lovec Ludevit sam, se mu je približal in dejal uljudno:

„Dovolite, da se Vam zahvalim!“

„Zakaj pa?“ je vprašal Ludevit; potem se je pa spomnil in pristavil: „Oh, ali nisem govoril danes ponoči z Vami?“

„Da, prišli ste nam pomagat.“

„Torej Vam se ni nič pripetilo, tukajle?“

„Hvala Bogu, prav nič. Ampak moj gospod si je zlomil dvakrat roko in si pretresel možgane.“

„To je zelo hudo, tukajle! Kje pa leži?“

„V Zalogu, pri učitelju Lapajnetu.“

„Potem je pa v dobrih rokah.“

„Ali poznate Lapajnetove?“ je vprašal Edvard.

„Pa še zelo dobro. Sorodni so z mojo gospôdo, tukajle. Včeraj sem jih obiskal.“

„Z Vašo gospôdo? Oprostite, kdo je pa Vaša gospôda?“

„V službi sem na Bršljanovem pri nadgozdarju plemenitem Podgorniku. Neoženjen je, in gospodinja mu gosa Strnadova, ki je v sorodu z učiteljem Lapajnetom.“

„Ali gosa Strnadova ni oženjena?“

„Ne, vdova je, tukajle.“

„Strnad, Strnad — —!“ je dejal Edvard in malo pomislil.

„Ali Vam je znano to ime?“

„Da, in sicer iz Pariza.“

„Oh! Mogoče!“

„Poznal sem v Parizu nekega Slovence, doktorja Strnada.“

„Morda je bil sin naše gospe Strnadove.“

„Bil je asistent pri profesorju Leturbirju — —“

„Je že prav, tukajle! Naš mladi gospod je bil pri tistem profesorju.“

„Oh! Kje pa je sedaj doktor Strnad?“

„Pri nas, na Bršljanovem.“

„In pri njem je tudi neka španska dama.“

„Da, ki jo je ozdravil, tukajle.“

„In španskega služabnika in služabnico ima?“

„Da, to sta naš Alimpo in Elvíra. Kje ste pa to zvedeli?“

„Zvedel sem to slučajno, ker sem bil znam z neko služabnico profesorja Leturbirja.“

„Torej ste Francoz, tukajle?“

„Da.“

„In Vaš gospod tudi?“

„Ne; ta je Talijan, markí d' Akróca.“

„Torej me zelo veseli, da je tako dobro preskrbljen. Lapajnetovi mu gotovo postrežejo, da bo lahko zadovoljen, tukajle. Mislim, da — —“

Tedaj je počil zgoraj na železniškem nasipu železni tir, in polovica je odletela doli, ravno tja, kjer sta stala Ludevit in Edvard.

„Pozor!“ je zaklical nekdo na nasipu.

A bilo je že prepozno. Težak železni tir je zadel Edvarda, da se je zgrudil takoj na tla.

„Moj Bog, ubilo ga je, tukajle!“ je zaklical Ludevit ves prestrašen.

Takoj so pridrli vsi navzoči k onesveščenemu kovaču.

„Služabnik je. Kdo ga pozna?“ je vprašal sodnijski komisar.

„Jaz,“ je odgovoril Ludevit.

„Torej?“

„Služabnik laškega markija je, ki se je danes ponoči ponesrečil.“

„Kje pa je ta gospod?“

„V Zalogu pri učitelju Lapajnetu.“

Gospod se je sklonil in preiskal ranjenca.

„Mrtev ni,“ je dejal, „še diha. Železo ga je zadelo ravno na ramen. Močan mož je. Mislim, da mu je zdrobilo ključnico.“

Tedaj se je zavedel Edvard in pogledal na okoli.

„Kako Vam je?“ ga je vprašal komisar.

Edvard ga je začudeno pogledal, se potem zavedel, vstal in se prijel za ramen.

„Grom in strela, ključnico mi je zdrobilo,“ je dejal potem hladnokrvno.

Sklonil se je na tla, vzdignil z drugo roko železn tir in dejal potem:

„Saj čudno res ni. Sam vrag bi moral biti, komur bi ne zdrobil tolik kos železa ključnice, če odleti tako daleč in sedem metrov globoko.“

Vsi navzoči so ga začudeno pogledali; komisar pa je dejal resno:

„Prepričan sem bil, da Vas je železo ubilo!“

„Kaj pa še! Mora kaj hujšega priti, da bi me ubilo.“

„Hoteli smo Vas naložiti na voz in prepeljati v Zalog.“

„Hvala lepa, monsje! Grem sam!“

Nato je hotel Edvard oditi.

„Počakajte vendar malo,“ so ga svarili navzoči. „Naj Vas saj kdo spremi. Gotovo opešate med potjo.“

„Nikar ne skrbite, gospodje!“ je dejal kovač. „Če mi je zdrobilo železo ključnico, še ne opešam; to se samo zaceli. Hvala lepa, gospodje! Adijo!“

Nato je odšel, in vsi navzoči so gledali začudeno za njim. Šel je popolnoma mirno. Bil je garoter, njegovi živci so bili železni, in njegove mišice jeklene. — — —

Zgodnje južno pomladansko vreme je minulo, začel je pihati mrzli sever, in beli sneg je pokril zopet hribe in doline. Bilo je zopet mrzlo kakor v prosincu, in vsi preplavljeni travniki so zmrznili.

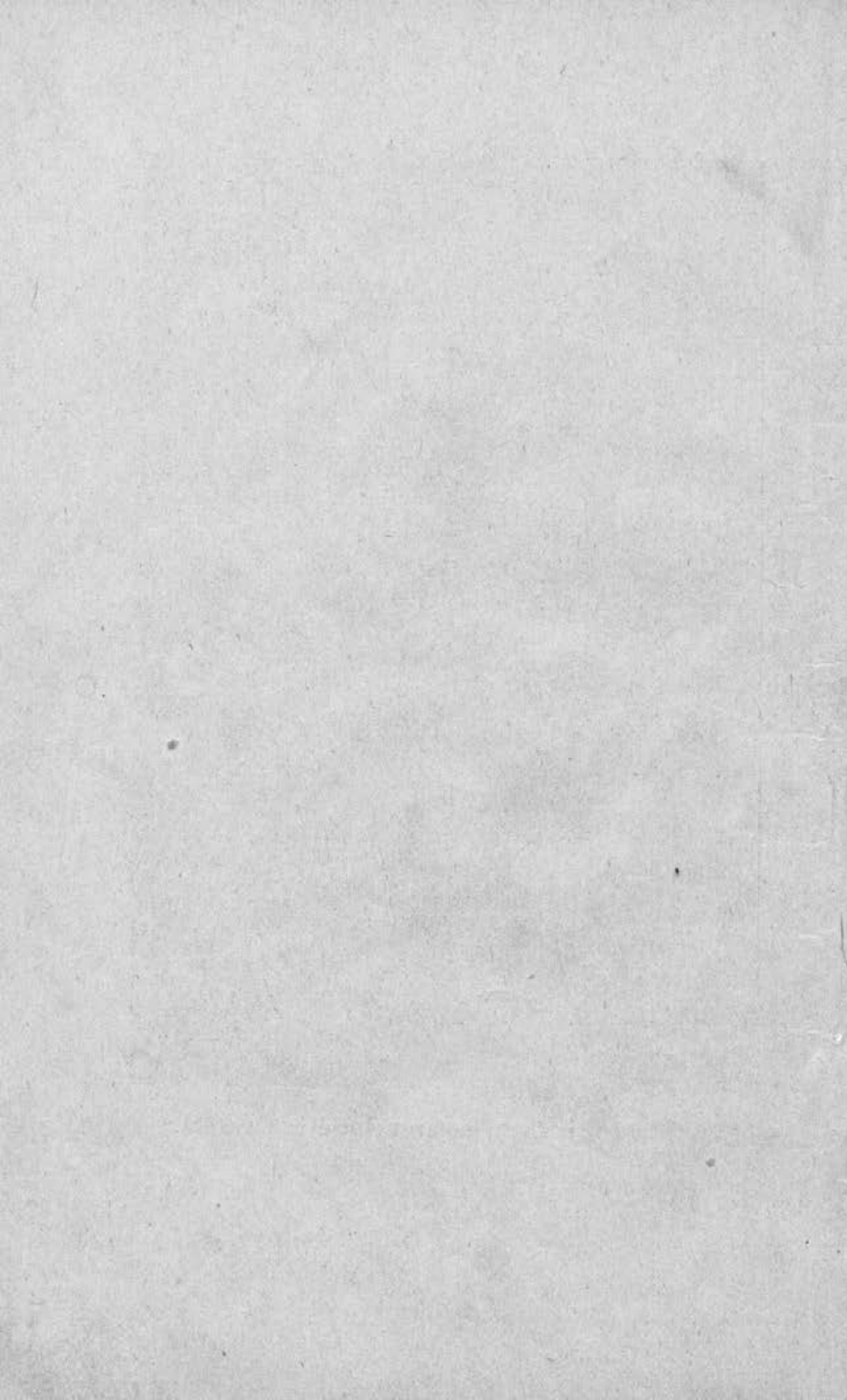
Ubogi kmetje so šli v gozd nabirat suhljad, in divjačina je prišla vsled mraza in lakote v bližino človeških stanovališč. — — —

„Ekselenca, jaz sem notar Beltušé iz Ovransha.“

Beračeve skrivnosti.

125

Stotnik plemeniti Podgornik je sedel že na vse jutro v svoji delavnici, kadil svojo pipo in računal, kar seveda ni bilo njegovo najljubše delo. Zato je gledal precej černo predse, ko je urejaval dolge vrste števil.

Kar potrka nekdo.

Na — — prrrrej!“ je dejal.

Vrata so se odprla, in vstopil je mali Krekov Slavko.

„Dobro jutro, gospod stotnik!“ je pozdravil.

„— — — brrro jutro!“ je zarentačil stari Podgornik in računal nadalje.

Šele čez nekoliko časa se je obrnil in pogledal dečka, ki je stal pri vratih v vojaškem »pozoru«.

„Grom in strela!“ je tedaj zaklical. „Kje pa imaš svoj kožuh in kučmo, dečko?“

„Doma v omari, gospod stotnik.“

„Doma v omari? Tako! Glej, da se mi hitro spraviš in greš po svoj kožuh in kučmo. Dvaindvajset stopinj mraza imamo po Reomirju.“

„Saj nisem zmrznjen, kakor stare babe!“

„Molči in ubogaj me! Pojdi domov, obleči kožuh in kučmo, potem se pa vrni k meni. Razumeš! »Reh-oum! Marš!“

Slavko se je molče obrnil in odkorakal. — —

Kmalu potrka zopet nekdo na vrata.

„Na — — prrrrej!“ je zaklical stotnik.

Vrnil se je Slavko v kožuhu in kučmi.

„Dobro jutro, gospod stotnik!“ je pozdravil že drugič.

„— — — brrro jutro!“ je zagodrnjal starec.

Počasi se je obrnil, položil pero v stran in dejal:

„Vidiš, zaradi tega vendar še nisi stara baba. Če je tako mrzlo, mora človek obleči kožuh. Ali si naredil svojo nalogo.“

„Sem.“

„Pokaži!“

„Tu je!“

Slavko je segel v žep in izročil nadgozdarju zvezek. Ta ga je odprl in ukazal:

„Odmor!“

Zadovoljno je opazoval starec Slavkotove risarije. Bili so sledovi najrazličnejše divjačine. Kar nenadoma se zatemni nadgozdarjev obraz, in zadrhl se je nad dečkom:

„Kdo ti je pomagal?“

„Nihče, gospod stotnik.“

„Nikar se ne laži, dečko!“

Tedaj so se zaiskrile dečku jezno svetle oči, pristopil je k pisalni mizi, segel v žep po svinčnik in dejal:

„Pa poskusite, če ne verjamete!“

To je izgovoril Slavko tako odločno, da je Podgornik takoj uvidel, da ga je po nedolžnem obsodil.

„Paperlapá!“ je dejal. „Zakaj bi neki poskušal! Ali si torej res sam narisal?“

„Res.“

„In nihče ti ni pokazal, in nikogar nisi vprašal?“

„Nikogar.“

„No, to presega pa že vse meje! Ta vražji dečko riše sledove tako pravilno in natančno, da jih jaz sam ne narišem lepše. Stopi bližje, Slavko, zato dobiš poljub, in sicer prav pošten poljub.“

Ravno je hotel poljubiti bradati nadgozdar lepega dečka, ko potrka nekdo na vrata.

„Na — — — prrrej!“ je dejal Podgornik.
Vstopil je Ludevit.

„Dobro jutro, gospod stotnik!“

„— — — 'brrro jutro! Kaj pa hočeš?“

„Ali želite kavo ali gorko pivo?“

„Gorko pivo. Dvaindvajset stopinj Reomirja je.“

Kmalu se je vrnil Ludevit in prinesel Podgorniku gorko pivo.

„Tako je prav!“ je dejal starec. „Sedaj pa le idi!“
A Ludevit ni šel, ampak ostal je.

„No, zakaj pa ne greš?“ ga je vprašal stotnik.

„Kaj bi pa še rad?“

„Nekaj izrednega, tukajle, gospod stotnik!“

„Oh, kaj pa?“

„Danes sem bil v gozdu in našel sled, oh!“

„Tu imaš sledove vseh živalij, ki žive v naših gozdovih,“ je dejal tedaj starec. „Kateri sled si videl?“

Ludevit je vzel Slavkov risarski zvezek in zaklical ves začuden:

„Grom in strela! Imenitno! Gotovo ste narisali, gospod stotnik, to še na gozdarski akademiji!“

Podgornik ga je kislo pogledal.

„Neumnost, akademija,“ je dejal; „tale dečko je to narisal.“

„Tale? Slavko?“ se je začudil Ludevit.

„Da. Ali slabo slišiš?“

„Da bi ga strela zadela! Celo mene je že prekosil, tukajle!“

Podgornik se je tedaj zadovoljno nasmejal.

„Da kdo tebe prekosí, mu ni treba posebno veliko pameti,“ je dejal nadgozdar, in dečku so se zaiskrile veselo svetle oči. „Torej, kateri sled si videl?“

„Tisti, ki sem ga videl, ni narisán v tem zvezku.“

„Potem je pa gotovo kaj izrednega!“

„Gotovo.“

„Torej?“

„Ali smem narisati tisti sled, gospod stotnik?“

„Smeš.“

Ludevit je začel risati, a ni še dorisal tretje stopinje, ko je skočil stotnik kvišku in zaklical:

„Ali res?! Volk!“

„Res, gospod stotnik, volk, pa še kakšen! Bil je pri ribnjaku.“

„Grom in strela! Pripravi se hitro; gremo takoj ponj.“

„Kdo gre pa še z nami?“

„Vsi in pa psi. Najprvo moram zajutrkovati in končati račune. V pol ure odidemo.“

Tako je zapovedoval gospod stotnik ves navdušen, kajti volk je na Kranjskem izredna žival.

„Ali smem z vami, gospod stotnik?“ je vprašal tedaj deček.

„Ti? Ali noriš? Volk bi te požrl.“

„Mene?“ je vprašal Slavko jezno.

„Da, tebe. To ni za take otroke. Volk je nevarna žival v takem mrazu.“

„Saj imam svojo dvocevko.“

„Paperlapá! Nimam časa, da bi se sedaj še s teboj ukvarjal! Pojdita!“

Ludevit in Slavko sta odšla.

Slavko je na dvorišču postal in malo pomislil. Kar mu šine pametna misel v glavo. Hitel je čez dvorišče v gospodarsko poslopje in si mislil:

„Le počakajte, za nalašč, pa ravno za nalašč grem! Mene, da bi volk požrl, mene — mene!“

V gospodarskem poslopiju je šel v sobo. Tam je sedel njegov oče pri mizi in gledal različne zemljevide. Ko je videl, da je snel Slavko svojo dvocevko iz stene in vtaknil nekaj patronov v žep, ga je vprašal:

„Kam pa greš?“

„Vrane grem streljat, oče.“

„Dobro, ampak nikar predolgo, ker je zelo mraz.“

Ker je streljal Slavko vsak dan za vajo vrane, zato se ni zdelo očetu sumljivo. Deček je vtaknil v žep še svoj nož in močno vrvico; potem je odšel. Za hišo je malo postal in premišljeval:

„Torej pri ribnjaku je. Nihče ne sme vedeti, da sem šel tja, zato moram iti mimo onih brez in čez tistile grič.“

Do ribnjaka je bilo kake pol ure. Mraz je bilo, da je kar škripalo pod nogami. A Slavko ni čutil mraza, šel je počasi naprej in nesel v desnici nabasano dvocevko.

Niti mislil ni, da je volk morda že bogve kje, akoravno je videl Ludevita zjutraj njegov sled pri ribnjaku.

Tako je korakal Slavko proti ribnjaku.

Kar zašumi nekaj v bližnjem grmovju. Slavko se je nehote ozrl in takoj obstal.

„Pes!“ je zašepetal. „Grozno velik pes! Za vraga, morda je pa volk?“

Hitro je stopil za bližnji hrast. Trideset korakov daleč je stala žival, ki je bila podobna velikemu psu. Bil je volk.

Žival ni zapazila dečka, zato se je približala hrastu. Volk je bil oddaljen samo še dvajset korakov.

Slavko je nameril in sprožil — — —

$$\begin{array}{r}
 222 \times 10 \\
 2220 \\
 222 \\
 \hline
 2220
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 225 \times 8 \\
 1800
 \end{array}$$

Volk je poskočil kvišku, zatulil in se zgrudil mrtev na tla.

Slavko je hitro vtaknil v prazno cev novo patrono in stopil potem bližje.

„Volk je!“ si je mislil vesel.

„Kaj naj storim?“ je ugibal. „Ali naj ga spravim domov? Nikakor. Sledili bodo njegovem sledu in ga našli že mrtvega. Opazili bodo moje stopinje. Oh kako se bodo jezili! Pustim ga, naj le tu leži!“

Slavko je odšel potem počasi naprej. Ker je bil že v gozdu, je hotel ustreliti še kakega zajca, zato je šel vedno globokeje v gozd.

Ko se je že precej utrudil, se je vsedel na posekano bukev, da se malo odpočije.

Sedel je že skoraj četrto uro, ko zasliši čuden glas na vrhu bližnjega hrasta. Ozrl se je v ono smer — in v istem hipu se je tudi že skril za posekano bukev.

„Mačka, divja mačka je,“ je zašepetal. „Pa kako velika je!“

Res je bila dotična žival podobna divji mački, ampak mnogo večja, na hrbtu rujave barve, na trebuhu pa bela. Dolga je bila čez en meter. Žival je skakala z enega drevesa na drugega, in prišla tako vedno bližje.

„To pa že ni divja mačka,“ si je mislil Slavko. „Kaka žival je neki? Oh, naj bo kar hoče, ustrelim jo, pa je konec besedi!“

Žival je hotela ravno skočiti na drugo drevo, ko nameri pogumni deček — in ustrelj. Žival se je obrnila parkrat v zraku in padla na tla. A na tleh se je vzravnala in šinila proti smeri, od koder je počil strel.

„Še enkrat!“ je zaklical Slavko glasno.

Žival je šinila vsa besna proti dečku. Slavko je ustrelil drugič, in žival se je zgrudila mrtva na tla.

Hitro je položil puško v stran in potegnil svoj nož iz žepa. Ko je pa videl, da je žival mrtva, je vtaknil nož v žep, nabasal iznova svojo dvocevko in stopil potem bliže.

Prestrašil se je.

„O, kaj je pa to!“ je zaklical na ves glas. „Oh, kakšna ušesa ima ta zver; to je ris!“

Zdelo se mu je popolnoma neverjetno, da je ustrelil tako žival; a ni imel časa dolgo premišljevati, kajti zaslišal je v goščavi nek šum. Obrnil se je, in zagledal moža, ki je imel lesene sani. Mož je bil reven in šel nabirat v gozd suhljad. Slavko in mož sta se poznala.

„Kaj pa to meni?“ je dejal mož. „O, mosje Slavko! Dobro jutro!“

„Dobro jutro, Miklavž!“ je odzdravil deček veselo.

„Čuj, Miklavž, ali hočeš zaslužiti goldinar?“

„Goldinar? O, zelo rad! Ampak kako?“

„Spravi mi enega volka in enega risa v graščino.“

„Volka in risa? Saj ni pri nas volkov in risov!“

„Ne?“ se je zasmel deček. „Ali staviva?“

„Kaj bi stavil, ko nič nimam.“

„Torej poglej za tole bukev!“

Slavko je pokazal za posekano deblo, in kmet si je ogledal mrtvo žival.

„Za Boga svetega, saj je res ris!“ je zaklical. „Kdoga je pa ustrelil?“

„Jaz.“

„Vi, mosjé Slavko? Nemogoče!“

„Ali nisi slišal, ko sem dvakrat ustrelil, sicer pa poglej, da ni v snegu drugih stopinj.“

Mož je pogledal pazno na tla in potem dejal:

„Primójdush, da je res, Vi ste ga ustrelili! Ampak, mosje Slavko, sam ljubi Bog Vas je obvaroval!“

„Je že dobro, le hitro napravi! Risa in volka morava naložiti preden pride gospod stotnik. Ustreliti hoče namreč volka.“

„Tegale?“

„Da, tegale,“ je pritrdil deček smeje se. „Hotel sem iti z njim na lov, pa mi ni dovolil, kajti mislil je, da me volk požre.“

„In potem ste šli sami?“

„Sam.“

„O, jéjheta!“ se je začudil mož.

„Sedaj pa le hitro naloži!“ je dejal Slavko.

Ko sta naložila nenavadni plen, je dejal deček kmetu:

„Čuj, Miklavž, gospod stotnik bo našel moj sled in mi sledil; zato morava skriti moj sled. Jaz grem naprej, in ti moraš stopati v moje stopinje. Sedaj pa le pojdiva!“

Slavko je šel naprej natančno po svojem sledu, in Miklavž je stopal v njegove stopinje. Tako sta prišla do ribnjaka, kjer je ležal volk.

Naložila sta ga na sani, pokrila živali z smrečjem in šla po isti poti proti graščini, od koder je Slavko zjutraj prišel. Tako sta dospela do graščinskega gospodarskega poslopja.

Krmar Krek je stal pri vežnih vratih in hotel okregati Slavkota, kje da se je tako dolgo potepal, a deček ga je prehitel in dejal:

„Oče, ali imaš en goldinar?“

„Goldinar?“ je vprašal Krek ves začuden. „Za koga pa?“

„Za Miklavža. Pod temle smrečevjem je nekaj; pripeljal mi je to iz gozda domov, in zato sem mu obljubil goldinar.“

„Hm, kaj pa je?“

„Tega sedaj še ne smem povedati, ampak šele kadar se vrne gospod stotnik iz gozda.“

Krek je malo pomislil. Morda je pa gospod stotnik kaj ustrelil?

„Ali je vredno en goldinar, kar si pripeljal?“ je vprašal kmeta.

„Še več, mnogo več,“ je odgovoril Miklavž.

„Dobro. Torej tu imaš goldinar!“

Dal je Miklavžu denar in vprašal potem svojega sina:

„Torej ne smem vedeti, kaj da je, in tudi nihče drugi?“

„Nihče.“

„Ampak Miklavž rabi svoje saní; odložiti moraš.“

„Pojdi torej tačas v hišo, in midva z Miklavžom odloživa tole v drvarnico; ključ pa spravim jaz sam.“

„O, kake skrivnosti imata!“ je dejal Krek in odšel v hišo.

Ko sta odložila, je odšel Miklavž z sanmi in goldinarjem, ne da bi izdal komu Slavkotove skrivnosti. Slavko pa se je potikal celo dopoldne po dvorišču in graščini; skrivnost mu je težila srce.

Slednjič se je vrnil stotnik s svojim spremstvom iz lova domov. Slavko mu je prišel nasproti.

„Ali ste ga dobili, gospod stotnik?“ je vprašal.

„Glej, da se mi pobereš izpred oči,“ je zarentačil Podgornik nad dečkom.

Nadgozdar je bil slabe volje. Porinil je dečka v stran in šel v svoje stanovanje. Slavko je počakal, da

so se zbrali vsi gozdarski pomočniki v družinski sobi, in je potem vstopil.

„Ludevit, ali ste ga dobili?“ je vprašal deček.

„Ne, za nos nas je vodil,“ je odgovoril Ludevit.

Potegnil je mehur izza pasa in nabasal svojo pipo. Ko si je prižgal tobak, se je vsedel za peč in dejal:

„Slavko, mlad si še, tukajle, ampak nekaj ti že smem zaupati.“

„Kaj pa?“ je vprašal deček radovedno.

„Nekaj, kar ti še ni treba vedeti, ker še odrašeni ljudje tega ne morejo razumeti. — Slavko, ali si že slišal praviti o črni kokoši, o rudečem petelinu in o zajcu s tremi nogami?“

„Še ne.“

„O zajcu z osmimi nogami tudi še ne?“

„Ne.“

„In o čuku z štirimi perutnicami, ali o psu, ki ima spredaj in zadaj glavo in rep?“

„Tudi še ne?“

„Ampak o povodnem možu si že slišal, in o zele-nem lovcu in o starih copernicah?“

„Že.“

„In o zakleti kraljčini?“

„Tudi že.“

„Torej dobro; gospod stotnik je rekel, da ti ne smemo praviti takih stvari; ampak meni se vendar zdi, da ni posebno varno v gozdu. Ali me razumeš?“

„Razumem.“

„Tudi jaz nisem vsega verjel; ampak danes verja-mem zopet na vse, ker sem videl v gozdu strah.“

„Strah si videl?“ je vprašal deček.

„Da. — Ježeš in sveta Pomagávka, da je res.“

„Kaj si pa videl?“

„Ali si že slišal o zakletem medvedu in o mrtvaškem volku?“

„Še ne.“

„Torej vidiš, Slavko, tega sem danes videl.“

„Mrtvaškega volka?“

„Da. Če ne poveš gospodu stotniku, pa ti vse povem.“

„Nič mu ne povem.“

„Torej dobro! Ko sem šel zjutraj v gozdu mimo ribnjaka, je zašumelo kake dvajset korakov daleč nekaj v grmovju.“

„Volk?“

„Da, volk. Ko pogledam sled, vidim, da je volk. Šel sem k gospodu stotniku in mu narisal sled; rekel je, da je volk.“

„Saj sem bil zraven.“

„Torej si priča, da je res, tukajle. Vsled tega smo šli vsi na lov na volka. Našli smo sled, ga zasledovali — a naenkrat je izginil. Spremenil se je v sled, ki ga napravijo majhne sani. Ta sled sani smo zasledovali do ceste, tam smo ga pa med drugimi izgrešili. Iz tega lahko vsakdo uvidi, da je bil tisto mrtvaški volk.“

„Pa bi me bili vzeli s seboj“ je dejal Slavko resno.

„Bog obvaruj! Veš, kaj pomeni, če se prikaže mrtvaški volk?“

„Kaj pa?“

„Da nekdo iz družbe umre. Jaz naj le umrem. Odkar sem ustrelil Valdino namesto lisice, mi je že vse eno, tukajle!“ —

Popoludne je moral iti Slavko zopet k nadgozdarju; takrat ga je navadno poučeval. Oblekel je svoj kožuh

in kučmo in šel v graščino. Potrkal je, in na Podgornikov »Na — prrrej!« je vstopil.

„Dober dan, gospod stotnik!“

„— — 'berrr dan! Kaj pa je?“

„Pouk, gospod stotnik.“

„Danes ni nič,“ je zagodrnjal nadgozdar. „Danes bom samega sebe poučeval.“

Sedel je na stolu in zrl skozi okno; šele čez četrte ure se je ozrl in vprašal dečka:

„Ali si govoril z Ludevitom o volku?“

„Sem.“

„Kaj pa je dejal?“

„Obljubil sem mu, gospod stotnik, da Vam tega ne povem.“

„Tako! Naj velja! Vendar si mislim, o čem da sta se pogovorjala. O duhovih in strahovih. Hm! Dečko, ali verjameš, da more izginiti kaka žival?“

„Verjamem, gospod stotnik!“

„Tristo vragov! Kaj?“ je zaklical Podgornik ježno.

„Če uide.“

„A tako!“

„Ali če jo kdo ustrelil in odnese.“

„Hm, utegneš prav imeti! Danes je izginil naš volk.“

„Torej je ušel.“

„Ne.“

„Ali ga je pa kdo ustrelil in odnesel.“

„Če bi ga le dobil tega vraga! Pameten dečko je. Takoj bi dal deset goldinarjev, če bi ga dobil!“

„Volka ali tistega človeka, gospod stotnik?“

„Najprvo tistega človeka.“

„Jaz ga poznam.“

Stotnik je skočil kvišku.

„Kdo pa je?“

„Tega pa ne smem povedati.“

„Grom in strela! Ali si mu morda obljubil, da boš molčal?“

„Da. Ničesar ne smem povedati; ampak pokazati Vam smem nekaj, po čem takoj uganete, kdo da je bil dotičnik.“

„Dečko, upam, da se ne šališ z menoj!“

„Popolnoma resno govorim.“

„Kje pa imaš tisto, kar mi hočeš pokazati?“

„Doma.“

„Torej pa grem s teboj, takoj.“

„Gospod stotnik, ali sme Ludevit z Vami? Naj tudi vidi tisto stvar.“

„Naj gre, če hoče.“

„In drugi naj tudi gredo! Prosim!“

„Torej dobro, naj gredo zamojdel vsi. Ampak vrag naj te vzame, če nas vodiš za nos!“

Odšla sta; poklicala sta vse gozdarje, in potem so šli čez dvorišče proti gospodarskemu poslopju. Tam je stal krmar pri vežnih vratih in se zelo začudil, ko jih je zagledal.

„Dober dan gospod stotnik!“ je ponižno pozdravil Podgornika.

„— — 'berrr dan! Ali veste, kaj da hočemo tu?“

„Ne.“

„Vaš dečko nas vodi menda za nos!“

„Mislim, da mu ne pride kaj tacega na misel.“

„Bi mu tudi ne svetoval!“

Slavko je stegnil zmagnosno svojo desnico in dejal svojemu očetu:

„Oče, tu imaš ključ. Odpri gospodu stotniku drvarnico!“

Krmar je vzel ključ.

„Oh,“ je dejal, „slednjič se razjasni skrivnost!“

„Skrivnost?“ je vprašal stotnik.

„Da, skrivnost. Nekaj je skril v drvarnici.“

Nato je stopil krmar v stran in odklenil drvarnico. Stotnik je vstopil, a obstal je takoj pri vratih ves začuden.

„Grom in strela!“

Navzoči so bili še zunaj in niso vedeli, zakaj da je stotnik tako zaklical. Krmar je jezno pogledal svojega sina in vprašal:

„Kaj pa je, gospod stotnik?“

„Grom in strela!!!“

„Gospod stotnik,“ je dejal Krek, „če je napravil deček kako neumnost, tedaj — —“

Šele sedaj se je obrnil nadgozdar. Njegovo obličje je žarelo samega veselja, in prekinil je krmarja.

„Molčite! Ludevit, ima ga!“

„Koga pa?“

„Ugani!“

Ludevit je malo pomislil in potem dejal:

„Kdo bi mogel to uganiti.“

„Torej, kar smo danes iskali.“

Ludevit je začudeno pogledal stotnika in rekel:

„Pa saj ne volka!“

„Da, ravno volka!“

„Mrtvaškega volka?“

„Mrtvaškega volka, ti presneti tepec!“ se je zasmel nadgozdar jezno.

Hotel je stopiti v stran, da bi lahko drugi pogledali v drvarnico, tedaj je pa prišel pismonoša. Vsi so se ozrli, in pismonoša je vprašal, ko je zagledal nadgozdarja:

„Gospod stotnik, ali naj nesem pisma v graščino, ali jih smem morda kar tukaj oddati?“

„Dajte sem!“

Izročil je stotniku pisma, med katerimi je bilo tudi veliko, uradno zapečateni pismo. Stotnik ga je pogledal.

„Iz ces.-kralj. nadgozdarskega urada!“ je dejal začudeno. „Pa še „nujno“ je! To moram pa takoj prebrati!“

Ostala pisma je vtaknil v žep, odprl zapečateni pismo in ga bral. Ko je končal, je zaklical:

„Tristotriintrideset vragov! Da bi treščila grom in strela iz jasnega neba!“

„Ali je tako žalostna vest, gospod stotnik?“ je vprašal Krek.

„Nikakor, ampak tako vesela, da mora človek nehote zakleti. Poslušajte!“

Stopil je pred drvarnična vrata, da ni mogel nihče noter pogledati, in bral počasi z mogočnim glasom:

„Gospodu nadgozdarju Slavkotu plemenitemu Podgorniku, stotniku v. p.,

na Bršljanovem.

Častiti gospod!

Ker sta mraz in lakota prignala različno škodljivo divjačino v doline, opozarjamo vse nadgozdarske in gozdarske urade, da naj strogo pazijo na divjačino.

Menda se potepa v deželi tudi več volkov; zato naznanjamo, da dobi dotičnik, ki ustrelil prvega volka na Kranjskem, pedeset goldinarjev nagrade, za vsakega sledečega pa deset goldinarjev.

Celo en ris se menda potepa v deželi, ki je najnevarnejša evropejska roparska žival; zato po-

ziviljamo vse urade, da naj ga iščejo in ustrele. Kdor ga ustreli, dobi dvestopedeset goldinarjev nagrade, in naj se javi takoj pri nadgozdarskem uradu v Ljubljani.

Toliko v pojasnilo!

Ljubljana, dne

Ces.-kr. nadgozdarski urad.

A. Kotnik mp. dež. preds.

Pripis:

V dokaz resnice se mora oddati volkove ušesa, in celo risovo kožo, za katero dobi dotični lovec še posebno plačilo, ki se ravna po kakovosti.

Z“

To pismo je zelo uplivalo na vse navzoče.

„Ris?“ se je začudil Ludevit. „Nemogoče!“

„Dokler živim, še nisem kaj takega slišal,“ je pripomnil drugi.

„Takoj moramo napraviti veliko, splošno gonjo,“ je svetoval tretji.

„Juhéj, hurá!“ je zaklical četrti, in ta je bil Slavko sam.

Nadgozdar ga je strogo pogledal in mu rekel:

„Kaj klepečeš? Molči, dečko! Pri takem lovu moraš ostati doma za pečjo! Sicer nam pa ni treba iti na lov, ker jih že imamo?“

„Koga pa?“ je vprašal Ludevit.

„Volka in risa.“

„Volka in r — —“

Ludevitu je zastala beseda v grlu.

„Le pogledjte tule noter!“

Podgornik je stopil v stran, in vsi navzoči so stopili v drvarnico ter se takoj jednoglasno začudili.

„O, presneto, res je!“ je zaklical Ludevit.

„Res, volk je!“ je dejal drugi.

„In ris!“ je pristavil tretji.

„Res je, res,“ je potrdil nadgozdar ponosno. „Ljudje, to bo pijače, ker imam čast, da smo ustrelili v mojem okrožju risa in pa prvega volka.“

„Haló, hurá, gospod stotnik!“ so zaklicali vsi navzoči.

„Ampak,“ je vprašal nadgozdar krmarja, „kje sta pa Vendelin in stari Štefan?“

To sta bila podgozdarja.

„Nisem ju videl, gospod stotnik,“ je odgovoril Krek.

„Torej niste bili danes doma?“

„Cel dan sem bil doma.“

„Tedaj ste morali vendar videti gozdarja.“

„Nobenega.“

„Kdo naj bi pa bil prinesel to žival?“

„Stari Miklavž.“

„Stari Miklavž?“ se je začudil stotnik. „Kdo ga je pa poslal? Gotovo Vendelin ali pa Štefan. Nemogoče, da bi kdo drugi ustrelil te dve živalici.“

„Gospod stotnik, vprašajte tegale,“ je dejal Krek in pokazal na svojega sina.

„Tegale, neumnost! Kaj ima pa ta opraviti pri tej stvari?“

„Šel je s svojo dvocevko v gozd in —“

„V gozd? In potem?“

„Tako, ko je prišel od Vas.“

Nadgozdar je nagubančil svoje čelo.

„Saj sem mu prepovedal! Presneto ga kaznujem, tega malega vraga. Pomislite, ta bedasti deček je hotel iti z nami na volčji lov! Torej naprej, Krek!“

„Torej,“ je nadaljeval krmar, „šel je s svojo dvocevko v gozd in se vrnil šele v poldrugi uri —“

„Ta porednež!“ je zaklical nadgozdar ježno. „Pol-drugo uro se je klatil po gozdu! Če bi ga bil volk ugriznil, ali pa ris raztrgal! Naprej!“

„Vrnil se je s starim Miklavžom —“

„Torej sedaj vendar zvemo!“

„Pripeljala sta na sanéh nekaj s smrečevjem pokritega. Ker sta rekla, da ne smem videti tiste stvari, sta jo spravila v drvarnico. Sedaj pa vidite, kaj da sta pripeljala, risa in volka.“

„Kje pa je Miklavž?“

„Tako je odšel.“

„Pa Vam je vendar povedal, kateri gozdar, da je poslal te dve živali?“

„Ni besedice ni črnil.“

„Neumnost, ta stari tepec! Pa kaj tacega pozabi!“ Sedaj se je obrnil Podgornik k Slavkotu in dejal:

„Ali je tebi povedal, dečko?“

„Ne.“

„Ali ga nisi vprašal?“

„Nisem.“

„Grom in strela! Še teke stvari ga ne vprašaš? Zakaj pa nisi odprl svojih ust?“

Dečku je dobro delo, da ljudi tako imenitno vleče.

„Ker sam bolje vem ko Miklavž, kdo da je bil,“ se je zasmeljal.

„Ti veš? Torej le hitro povej!“

Vsi so radovedno poslušali.

„Jaz sam!“ je dejal Slavko zmagonosno.

„Ti sam — — dečko, nikar se ne norčuj, sicer se ti utegne kaj pripetiti!“ je zavpil stotnik nad njim.

„Če je pa res!“

„Slavko!“ ga je svaril njegov oče.

„Če je res, je res!“ je trdil deček.

Vsi so stali začudeni okoli njega. Stotnik ni vedel, kaj da naj stori.

„Dečko, ali se presneto lažeš, ali pa imaš samega vruga v telesu!“ je zaklical. „Povej, kako je bilo!“

„Jaz sem ustrelil oba, gospod stotnik!“

„Oba?“

„Oba.“

Tedaj se je Ludevít trikrat prekrižal in dejal:

„Za Bóga svetega, samega živega vruga ima v telesu. Sicer je nemogoče, tukajle!“

„Dečko,“ je dejal nadgozdar neverjetno, „če se lažeš, potem sva pri kraju; takoj moraš proč iti.“

Dečku se je zdela stvar že preneumna. Temno je pogledal nadgozdarja, udaril z nogo ob tla in dejal:

„Še poditi me ni treba; saj sam rad grem!“

„Oho!“

„Pa še takoj grem! Kdor misli, da se bom lagal zaradi ubogega volka in take stare mačke, s tem sva izorala. To presega pa res že vse meje, da bi treščila strela z jasnega neba. Razumete?“

Nato se je obrnil in odšel v hišo. Vsi so gledali začudeni za njim. Kaj tacega se jim pa še ni pripetilo; celo stotniku je bila stvar neumljiva. Krmar se je ves tresel v strahu. Vedel je, da njegov sin ni lažnik, a zdelo se mu je neverjetno, da bi ustrelil Slavko dve taki živali.

Slednjič je stotnik globoko vzdihnil in dejal:

„Grom in strela! Ta mi je pa posvetil! Krek pojedite ponj!“

Krek je odšel in pripeljal iz sobe dečka, ki je ježno gledal predse.

„Torej porednež, ali si jih res ti ustrelil?“ je vprašal Podgornik.

„Saj sem že desetkrat povedal; ni treba, da bi ponovil še enajstič!“ je odgovoril Slavko.

„Dečko, nikar se ne kregaj!“

„Oglejte sti živali,“ je dejal deček, „in prepričajte se, da so moje kroglice!“

„Saj res, niti spomnil se nisem na to. Kje so pa streli?“

Sklonil se je in preiskal najprvo volka.

„Saperment!“ je dejal. „Kroglja mu je šla ravno skozi srce. Imenitno! Boljše še jaz sam ne streljam. In ris?“

„Tega sem pa počil dvakrat,“ je dejal Slavko.

„Kam pa?“

„Od daleč vidim oba strela!“

„Oho, dečko mi hoče morda še pridigovati! Saj res, tu sta obe rani. Prvi strel je zadel v pluća, drugi pa ravno v srce. To so pa trije mojsterski streli! Dečko samega vruga imaš v telesu. O tem niti ne dvomim!“

„Presneto, da ga ima, tukajle!“ je zagodrnjal Ludevit.“

A ozrl se je ponosno na dečka, saj je bil njegov gojenec.

„Torej povej nam vse!“ je potem ukazal stotnik Slavkotu.

Ta je začel pripovedovati. Stotnik mu je segal vedno v besedo, in vsi drugi se niso mogli dovolj navediti. Ko je Slavko končal, je zaklical Podgornik:

„Mojsterski čin, res mojsterski čin, za tacega dečka! Za vruga, če nima ta fant samega hudiča v telesu!“

Ludevit se je iznova trikrat prekrižal in dejal:

„Belcebuba ima; presneto, da ga ima, tukajle, ta vrli dečko!“

„Torej, krmar, povejte mi, kaj naj napravim s Slavkotom? Ali naj ga pošteno pretepem?“

„Hm!“ je odgovoril Krek, „pravzaprav bi zaslužil, da ga pošteno pretepete. Hvala Bogu, da je šla moja žena v mesto. Umrta bi bila vsled strahu!“

„Dečko je zaslužil, da ga pošteno pretepem, a zaslužil je tudi nagrado. Sicer se pa o tem še pozneje pogovorimo. Glavna stvar je, da hitimo z volkom, da nas kdo ne prehit. Ludevit, ti najboljše jašeš — —“

„Gospod stotnik, to je pa res, tukajle!“ je dejal Ludevit.

„Osedlaj rujavca! Tačas grem pisat pismo, in potem neseš volkove ušesa in risovo kožo v Ljubljano.“

Ludevit se je razveselil.

„K nadgozdarskemu ravnatelju?“

„Da.“

„Saperment, to bo pa imenitno! Ali naj oblečem svojo državno uniformo?“

„Seveda, še celo moraš jo. Goldinar dobiš za pot.“

„Hvala lepa. Ali naj povem, kdo da je ustrelil živali?“

„Seveda! Sedaj pa le pojdi in osnaži gumbel!“

V pol ure je odjahal Ludevit na svojem rujavcu z volčjimi ušesi, risovo kožo in nadgozdarjevim pismom proti Ljubljani.

Ko je prijahal pred stanovanje nadgozdarskega ravnatelja, je zvedel, da je ta na obisku pri deželnem predsedniku na graščini Račje, tričetrt ure iz mesta.

Takoj jo je krenil proti graščini Račje. Pred graščinskimi vežnimi vrati je razjahal svojega konja. Konjski hlapec je pristopil in ga vprašal, kaj da želi?

„Ali je gospod nadgozdarski ravnatelj tu?“

„Da, za par dni je prišel na obisk.“

„Iti moram k njemu.“

„Oho! Morate?“

„Da moram,“ je odgovoril Ludevit ponosno.

„Počakati morate, če Vam dovolijo,“ je odgovoril konjski hlapec ravnotako ponosno.

„Sel sem!“ je rekel Ludevit še ponosnejše.

„O, to je pa kaj družega! Kdo Vas pa pošilja?“

„To je pa skrivnost. Peljite mojega konja v hlev!“

Odvezal je s sedla zavitek, v katerem je imel kožo, in šel po stopnjicah navzgor.

V prvem nadstropju je srečal Ludevit lakaja.

„Kje pridem prav k gospodu nadgozdarskemu ravnatelju?“ ga je vprašal Ludevit.

„Kaj pa hočete?“

„Nekaj mu moram sporočiti.“

„Od koga pa?“

„Od gospoda nadgozdarja pl. Podgornika.“

„Ali je nujno?“

„Zelo.“

„Hm, ekselenca gospod deželni predsednik so pri gospodu ravnatelju; ker je pa tako nujno, Vas takoj naznanim.“

Nato je peljal lakaj Ludevita po dolgem hodniku v fino sobo, kjer je moral čakati. Nista še minili dve minuti, ko se odpro visoka, dvojna vrata. Ko je vstopil Ludevit v prekrasni salon, mu je skočil pogum v hlače.

Na dragocenih foteljih je sedel gospod in dve dami. Gospod je bil deželni predsednik baron Kotnik; dami pa sta bili gospa baronica deželna predsednica in gospa nadgozdarskega ravnatelja. Nadgozdarski ravnatelj pa je vstal in šel Ludevitu naproti. Gospoda mu

je seveda dovolila, da sme sprejeti sela v njihovi prisotnosti.

„Vi ste torej v službi pri gozdarju pl. Podgorniku?“ je vprašal nadgozdarski ravnatelj Ludevita.

„Na povelje, gospod ravnatelj!“

„In prihajate kot nujen sel?“

„Na povelje.“

„Potem je pa gotovo nekaj zelo važnega.“

„Nekaj zelo važnega, tukajle!“

Ravnatelj se je malo začudil zaradi besede »tukajle«, vendar je vprašal:

„Zaradi katere zadeve ste pa prišli?“

„Ustrelili smo prvega volka,“ je dejal Ludevit ponosno. Hotel je povedati najprvo samo o volku, da bi gospôdo bolj presenetil.

„In zaradi take stvari ste prišli kot nujen sel?“ je vprašal ravnatelj resno.

„Na povelje!“

„Ali Vam je naročil nadgozdar, da morate reči, da ste nujen sel?“

„Na povelje, ne.“

Gospod ga je temno pogledal.

„Pa zakaj ste to storili?“ je vprašal strogo.

„Hm,“ je odgovoril Ludevit, „ker je volk vendar proketo imenitna žival, tukajle!“

Deželni predsednik se je nasmejal, in nadgozdarski ravnatelj je vprašal Ludevita:

„Kaj pa imate v tem zavitku?“

„Kožo, Ekselenca!“

Tedaj se je zasmejala baronica glasno, ker se ji je smešno zdelo, da je prinesel Ludevit volčjo kožo kot nujen sel.

„Kaj naj pa storim z kožo?“

„Hm, to me nič ne briga, tukajle. Gospod, saj ste jo vendar zahtevali.“

„O tem pa ničesar ne vem.“

„Mislim, da so jo zahtevali celo Ekselenca, gospod deželni predsednik sam.“

Sedaj je pogledala Ekselenca Ludevita vprašajoče in dejala:

„Kdo Vam je pa to povedal?“

„Saj sem vendar pismo slišal,“ je odgovoril Ludevita hrabro.

„Katero pismo pa?“

„Ki ga je prejel danes gospod stotnik iz ces. kr. nadgozdarskega urada. Prebral nam ga je, in tam je bilo zapisano spodaj: Kotnik.“

Dami sta se komaj zadrževali smeha.

„Oh, tisti dopis, mislite!“ je dejal deželni predsednik.

„Na povelje, Ekselenca!“

„In na Bršljanovem ste brž ustrelili prvega volka?“

„Na povelje!“

„Torej pokažite nam kožo!“ je dejal baron prijazno.

„Tako, tu imate kožo,“ je rekel Ludevita pogumno in razprostrl na likanih tleh risovo kožo.

„Oh,“ je dejal baron Kotnik. „Kaj pa to pomeni! To je vendar risova koža, ne pa volčja!“

To je bilo Ludevitu pa že preveč. Da je gospôda tako neumna, tega si pa ni mislil. Togotno se je vzravnal, si potrkal s prstom na čelo in dejal:

„Za Bôga svetega, to se vendar samo ob sebi razume!“

Gospôda se je najprvo začudila; ko je pa videla Ludevitovo smešno postavo in kretanje, so se vsi na glas zasmeli.

„Mož, povejte mi vendar, kako Vam je pa ime?“ je vprašal potem deželni predsednik Ludevita.

„Ludevit Štampihar se pišem, tukajle.“

„Ludevit Štampihar? To ime si moram pa zapomniti.“

„Na povelje, Ekselencia!“ je odgovoril Ludevit.

Vsi so se iznova zasmeli, potem je pa dejal baron Kotnik:

„Koliko let že služite?“

„Petnajst.“

„In še niste gozdar?“

„Ne maram, tukajle, ker imam gospoda stotnika tako rad. Ker se tako dobro razumeva, ne maram proč iti.“

Zopet so se vsi zasmeli, ker je rekel Ludevit »se tako dobro razumeva«, potem je pa nadaljeval deželni predsednik:

„Ali ste imeli že kako ponudbo za gozdarja?“

„To je samo ob sebi umevno. Že štirikrat.“

„In je niste sprejeli?“

„Nisem.“

„Zelo zvesti služabnik ste. Ali Vam ni dal gospod nadgozdar nobenega pisma?“

Sedaj se je spomnil Ludevit šele na pismo.

„Saperlot,“ je dejal, „tako neumen pa še v svojem celem življenju nisem bil, tukajle! Tu je pismo!“

Segel je v žep in izročil nadgozdarskemu ravnatelju pismo. Ta ga je odprl in prosil barona Kotnika, da ga sme prebrati na glas. Pismo se je glasilo takole:

„Graščina Bršljanovo, dne
 Visokemu ces. kr. nadgozd. uradu
 v Ljubljani!

Akoravno mi ne preostaja mnogo časa, Vam vendar naznanjam, da imam dečka, v starosti petih let in nekaj mesecev. Streljati, jahati, plavati, sabljati se in bosti zna, ter se piše Slavko Krek; imeniten dečko je! Šel je danes v gozd, ustrelil prvega volka in potem pa še risa, ter pravi, da je ris mačka.

Zato Vam pošiljam takoj Ludevita Štempiharja. Tudi ta je priden dečko. Razume se imenitno na gozdarstvo, skoraj bolje ko jaz, ima dvoje ušes in kožo, kar mi blagovorite uradno potrditi. Prosim izročite mu tudi nagrado.

Če ustrelimo še več volkov, ga pošljem k Vam še z večimi ušesi, in želim, da dobro opravi pri Vas, posebno ker ima rad napitnino.

Sicer Vam pa želim, da se vsestransko dobro počutite in se podpisujem lastnoročno in z udanostjo
 Slavko plemeniti Podgornik,
 stotnik v. p., nadgozdar.“

Seveda so se zopet vsi iznova zasmejali, deželni predsednik pa je dejal:

„Naš stari Podgornik ostane vedno jednak. Vedno ima kaj zabavnega in originelnega za nas. Najprvo nam pošlje tega Ludevita Štempiharja, potem nam pa piše še tako imenitno pismo. Sicer pa, kaj je s tem dečkom?“

„To je naš Slavko,“ je odgovoril Ludevít. „Krmar Krek je njegov oče.“

„Ta stanuje na Bršljanovem. Mislim, da je ta deček nadgozdarjev ljubljeneč?“

„O, Slavko je ljubljenc nas vseh, Ekselenca, tukajle!“

„Ali je res šele pet let star, in je ustrelil že volka in celo risa?“

„Res.“

„Gotovo ste se zmotili ali je pa to mistifikacija.“

„Zmotili se pa res nismo; kaj se pa pravi mistifikacija, tega pa ne vem.“

„Da nas ima za norca.“

„Gotovo, da ne. Slavko nas nima nikoli za norca, in tudi ne pusti, da bi ga mi imeli za norca.“

„To je vendar neverjetno!“

„Tudi mi mu nismo hoteli verjeti; a dokazal nam je.“

„Ali zna tako dobro streljati?“

„Celo lastovke strelja.“

„Oh, to je pa res čudežno dete! Pomislite vendar, volka in risa je ustrelil!“

„O, Ekselenca, mislim, da je ložje zadeti volka ali risa, kakor lastovko, tukajle!“

„Res je,“ se je zasmejal predsednik, „ampak strah, strah pred tako živalijo!“

„Strah? Strah pa Slavkota ni! Zadnjič je napadel divji merjasec našega doktorja Strnada in našo grofico Silvo, a ta vražji deček ga je takoj ustrelil.“

„Doktor Strnad? Hm! To ime — —“

Tedaj je dejala baronica:

„Dovoli! Doktor Strnad je tisti slavní zdravnik, o katerem nam je zadnjič pravil tajni svetnik Belec.“

„Oh, saj res. Torej stanuje pri vas doktor Strnad in tista španska grofica de Rodriganda?“

„Da, Ekselenca!“

Deželni predsednik je šel parkrat po sobi semtertja in vprašal potem Ludevita:

„Ali bo jutri gospod nadgozdar doma?“

„Na vsak način, Ekselenca.“

„Doktor Strnad in grofica tudi?“

„Mislim.“

„In Slavko Krek?“

„Ta je vedno doma, če se ne potepa po gozdu, tukajle.“

„Ali jašete še danes na Bršljanovo?“

„Na povelje!“

„Torej pozdravite gospoda nadgozdarja in mu sporočite, da ga jutri dopoludne točno ob dvanajstih obiščemo.“

„Saperlot!“ se je prestrašil Ludevit.

„In da pride z nami več dam in gospodov.“

„Grom in strrr — — — oh, oprostite tukajle, Ekselenca!“

„Prepričati se hočemo sami, če je res, kar nam je pisal o dečku.“

„Res je, res; svojo častno besedo Vam dam!“

Baron Kotnik se je nasmejal in nadaljeval:

„In če imate Vi res kožo in dvoje ušes, kar naj uradno potrdimo.“

„Saj leži koža tule! Iz ušesa — o, za vse na svetu — no, na to sem pa čisto pozabil!“

„Ušesa ste pozabili?“

„Da, dosedaj. Hvala Bogu, da jih imam v žepu. Tu jih imate.“

Potegnil je volčja ušesa iz žepa in jih pomolil deželnemu predsedniku Kotniku. Ta jih je vzel in jih položil na mizo. Potem pa je dejal:

„Sporočite nadalje gospodu nadgozdarju, da naj nam predstavi gospoda doktorja Strnada in njegovo zaročenko.“

„Vse natančno sporočim, tukajle, Ekselenca!“

„Sedaj pride pa še glavna stvar, moj dragi! Gospod nadgozdar je tako skrben, da nas je spomnil celo na napitnino.“

„Hm!“

Ludevit je zmignil v zadregi z rameni.

„Ali imate tudi Vi take nazore?“

Gospôda se je zelo radovala te zabave. Slednjič je odgovoril Ludevit odločno:

„No, Ekselenca, le pustite, saj ni treba, tukajle!“

„Oh!“

„Res, res. Saj pridete itak jutri na Bršljanovo!“

Vsi so se iznova glasno zasmeli. Tako imenitno se že dolgo niso zabavali.

„Torej imam kredit pri Vas?“ se je pošalil deželni predsednik.

Ludevit se je čutil precej domačega, zato je takoj odgovoril:

„No, kdo pa, če Vi ne, tukajle!“

Iznova so se vsi zasmeli. Baron Kotnik pa je segel v žep po svoj mošnjiček in dejal:

„Rečite gospodu nadgozdarju, da mu plačamo nagrado jutri osebno. Koliko pa mislite, da je vredna koža?“

„Hm, nekaj izrednega je,“ je dejal Ludevit počasi.

„Oh, dober trgovec ste; kako hitro podražite svoje blago!“

„Nikakor, Ekselenca. Saj je bilo zapisano v pismu, da plačate kožo po kakovosti.“

„Seveda.“

„Torej, sibirski jazbec naprimer stane približno pedeset goldinarjev in ni vreden prav nič.“

„Ali to tako natančno veste?“

„Vem, dlaka se drobi. Ta koža gotovo ne bo mnogo cenejša. Dajte, kar se Vam vredno zdi, tukajle!“

„Ali bo dovolj petinsedemdeset goldinarjev?“

„Jaz bi bil že zadovoljen, če bi bili moji; ampak dobi jih gospod stotnik ali pa naš Slavko.“

„Vem, da bodeta zadovoljna. Tu imate pa še deset goldinarjev za Vas. Ali je dovolj?“

„Saperment, seveda je!“ je zaklical Ludevit veselo. „Gospod stotnik mi je dal za pot en goldinar, in jaz sem si mislil, da je že to precej imenitno!“

Sedaj je dejal pa še nadgozdarski ravnatelj:

„Pravzaprav je bila pošiljatev meni namenjena. Dovolite, Ekselenca, da tudi jaz nekaj priložim?“

„Dovolim, ampak manje ne smete dati ko jaz!“ je odgovoril deželni predsednik.

„Ubogam Vas. Torej, tu imate še deset goldinarjev!“

„Hvala lepa!“ je dejal Ludevit zadovoljno. „Če bi le vsak dan ustrelili enega takega risa, pa bi bil zadovoljen, tukajle!“

„In mi dame?“ je vprašala baronica.

„O, prosim,“ je dejal Ludevit skomno, „to bi bilo nespodobno, če bi od Vas kaj sprejel!“

„No, le vzemite; samo šest goldinarjev je!“

„Dvajset in šest je šestindvajset! Saperlot, saj še obogatim!“

„In štiri je trideset!“ je pristavila gospa ravnateljica. „Nisem vzela več s seboj.“

Ludevit je vzel denar in se ji prijazno nasmejal.

Beračeve skrivnosti ali preganjanje okoli sveta

Velik roman, poln
razkritja skrivnosti
spisal človeške družbe
kapitan

Ramon Diaz

de la Escosura.

Založila knjigarna
Josip Rubinstein na Dunaju.

„Poberi se odtod, starka!“ ji je ukazala Flora.

„Le bodite zaraditega brez skrbij, madam ravnateljica,“ je dejal. „Saj ne hrepenim tako po bogatstvu; z vsem sem zadovoljen, tukajle.“

„Torej, ali smo pri kraju,“ se je nasmejal deželni predsednik. „Sporočite, kar sem Vam naročil. Torej zdravstvujte!“

Ludevit se je večkrat globoko priklonil in poslovil ter potem odšel. Gospôda se je veselo zasmejala za njim.

Ko je prišel Ludevit na dvorišče, je šel naravnost k hlapcu v konjski hlev.

„Ali je že vse v redu?“ je vprašal.

„Vse.“

„Ali je bila gospôda milostiva?“

„Milostiva?“ je vprašal Ludevit važno. „Z menoj je gospôda vedno prijazna. Ali ste dali konju malo sena in vode?“

„Dal.“

„Torej povejte mi, koliko napitnine dobivate navadno, če denete kakega častniškega ali grofovskega konja v hlev?“

„Hm, napitnine? Navadno nič. Ti ljudje so največji stiskači. Včasih dobim par desetic. Vsak misli, saj imam dovolj plače.“

„Hm! Kolika je pa bila Vaša največja napitnina?“

Med tem pogovorom je pripeljal hlapec osedlanega konja na dvorišče, in Ludevit ga je zajahal.

„Največja napitnina je znašala en goldinar; dal mi ga je neki angleški lord.“

„Tako! Tu imate dva goldinarja. In če Vas kdo vpraša, kako da se pišem, pa mu rečite, da sem gozdarski pomočnik Ludevit Štempihar. Adijo, tukajle!“

Nato je Ludevit odjahal. — —

Medtem so se pogovarjali na Bršljanovem o resnih stvareh. Komaj je odjahal Ludevit v Ljubljano, ko se pripelje državni pravdnik, ki se je tako zanimal za doktorja Strnada.

„Ali je gospod stotnik doma in v svoji sobi?“ je vprašal graščinskega konjskega hlapca.

„Doma je, doma.“

Na stopnjicah je srečal državni pravdnik slučajno Strnada in ga takoj prijazno nagovoril:

„Oh, ravno prav, gospod doktor!“

„Pozdravljeni! Ali ste bili k meni namenjeni?“

„Da, k Vam. A popreje sem hotel še pozdraviti gospoda stotnika.“

„Torej pojdiva!“

Podgornik je prijazno sprejel državnega pravdnika.

„Prosim, vsedite se! Kako poročilo nam pa prinašate?“ je dejal.

Državni pravdnik si je nažgal smodko in potem začel:

„Saj veste, da sem poizvedoval o ladiji »La Pendola« in o španskem kapitanu Henriko Landola.“

„Da, bili ste tako prijazni,“ je dejal Strnad.

„Storil sem, kar sem mogel. Sorodnike imam v tujini in sem v zvezi z zunanjim ministerstvom na Dunaju. Moj prijatelj je poslanik v Londonu. Danes sem prejel torej prvo uspešno poročilo.“

„Ali je ugodno?“

„Mogoče. Iz Dunaja so brzojavili v London in na različna poslaništva. Uspeh tega poizvedovanja je ta, da je bila »Pendola« prejšnji teden na otoku St. Heleni. Od tam je odplula v Kapsko-mesto, kjer je še sedaj ukrcana.“

„To je zelo ugodno poročilo!“ je zaklical Strnad veselo. „Sedaj saj vemo, kje da moramo iskati tega moža.“

„Ali veste samo to?“ je vprašal stotnik. „Mislim, da ne samo to, ampak tudi kje da ga lahko primete!“ Državni pravdnik je zmajal z glavo.

„To pa ne gre tako hitro in lahko, gospod stotnik!“

„Ne? Grom in strela, zakaj pa ne?“

„Prvič nimate zadostnih, oziroma nikakih dokazanih vzrokov, da bi prišla policija Landolo.“

„Oho! In drugič?“

„Drugič je Landola Španec, mi smo pa Avstrijci. To se pravi, da morate storiti mnogo sitnih potov, ki so zelo neprilичni.“

„Zakaj so pa neprilичni?“

„Ker Vam Landola tačas lahko uide.“

„To se pravi, da ga s pomočjo vlade ne moremo nikdar prijeti.“

„Kolikor sedaj vem, ne. Gospod doktor, ali ste mi povedali vse o svojih razmerah?“

„Vse!“ je pritrdil Strnad. „Vsako malenkost.“

„In niste na ničesar pozabili ali mi prikrili?“

„Ničesar ne vem.“

„Torej vem natančno, da še ne moremo prijeti tega kapitana in ga vtakniti v ječo. Zato sem se potrudil, da zvem kaj natančnejšega.“

„Dovolite, kaj ste pa storili v tem oziru?“

„Pravite, da se ustavi Henriko Landola navadno v Barceloni?“

„Da.“

„Torej, kadar dospe tja, se gotovo opeče. Tam je nastavljen eden naših najbistroumnejših policistov.“

„Kako ste prijazni in previdni. Stroške poravnám seveda jaz!“

„O tem se že še pozneje pomeniva. Tistemu policistu sem tudi naročil, da naj strogo nadzoruje graščino Rodrigando.“

„Dobro, to nam lahko mnogo koristi.“

„Prvi uspeh v tem oziru sem že dosegel.“

„Kakšen pa?“ je vprašal Podgornik radovedno.

„Brzjavil mi je, da je odpotoval grof Alfonzo na Francosko. Takoj sem brzjavil v Pariz in zvedel, da si je najel v Orleanu služabnika in dospel z njim v Pariz. Tam je izginil brez sledu.“

„Gotovo ga najdejo.“

„Upam. Slutim, da je grofovo potovanje z Vami v zvezi. Nadalje mi naznanja tisti policaj, da Vam hočejo spregledati, ker ste ušli v Barceloni iz ječe.“

„To sem pričakoval,“ je rekel Strnad.“

„Nadalje mi naznanja, da hočejo priznati, da je dama, ki je tu na Bršljanovem, res grofica Silva de Rodriganda.“

„Iz tega torej sledi, da ji priznajo tudi njeno dedščino.“

„Na vsak način. Ravno zaradi te zadeve sem se tudi pogajal z španskim poslanikom na Dunaju. Obljubil mi je, da stori, kar je le mogoče.“

„Res, zelo hvaležen sem Vam.“

„Vidite torej, da smo v tem kratkem času že mnogo dosegli. Govoril sem nadalje tudi že z tajnim svetnikom Belcem.“

„V Ljubljani?“

„Da. Ta ima velik upliv pri vladi, deželni predsednik mu je zelo naklonjen. Obljubil mi je, da se bo

deželni predsednik sam pobrigal za Vas. Potem smo pa na konju. Vsako uro pričakujem odgovora.“

„Ali bi ne bilo dobro, če bi se mu predstavil?“

„Seveda. V prvi vrsti je Vaša naloga, da postane Vaša nevesta Vaša žena, in zato je treba, da Vam je vlada naklonjena. Sicer se pa vsak čas razmere lahko predrugačijo. Upam, da vse srečno izide.“

„Torej ali ste še vedno mnenja, da moremo prijeti tistega španskega kapitana Landolo samo na morju?“

„Še vedno. Vedeti morate, kam je spravil Vašega prijatelja, huzarskega častnika Alfreda de Lotervíl. Nadalje morate vedeti, kaj da je z onim možem, ki ga je naložil v Mehiki in ga prodal v Hereru kot sužnja. Vse to zveste pa samo tedaj, če ga premagate, če Vam pade v pesti.“

„Zato sem sklenil, da si kupim parnik in zasledujem kapitana Landolo.“

„To je edino, kar morete storiti. Preje si pa uredite še svoje tukajšnje razmere. To sem Vam mislil danes sporočiti. Ali smem iti sedaj dame pozdravit?“

„Tako jih pokličem v salon,“ je dejal stotnik.

„Prosim. Ko pozdravim dame, lahko nadaljujemo svoj pogovor.“

Potem so šli v salon, kjer so sedeli nadgozdar, Strnad, državni pravdnik, grofica Silva in obe dami Strnadovi do poznega večera in se pogovarjali.

Ravno se je hotel državni pravdnik posloviti, ko prijaše jezdec na dvorišče. Bil je Ludevít.

Med pogovorom je povedal Podgornik državnemu pravdniku tudi o Slavkotovem junajštvu in dejal, da je poslal Ludevíta v Ljubljano. Zato je državni pravdnik sedaj še toliko časa počakal, da je prišel Ludevít povedat, kako da je opravil.

Kmalu je vstopil Ludevit.

„Prišel sem, gospod stotnik!“ je naznanil.

„Pa si dolgo hodil!“ je dejal nadgozdar.

„Gospoda nadgozdarskega ravnatelja ni bilo v Ljubljani, tukajle,“ se je opravičeval Ludevit, „ampak bil je na Račjem.“

„Torej si šel potem na Račje? Torej kako si opravil?“

Ludevit je stopil ponosno k mizi in naštel denar.

„Tukajle!“ je dejal. „To je za kožo.“

„Petinsedemdeset goldinarjev? To je preveč. Tega bi ne bil prisodil nadgozdarskemu ravnatelju,“ je rekel nadgozdar.

„Saj mi jih ni dal on; ampak sam deželni predsednik.“

„Sam deželni predsednik? Ali si prismojen?“

„Nikakor, ampak bogat.“

Zasmejal se je iz dna svoje duše, segel v žep in zažvenketal s svojim denarjem.

„Duša, saj imaš same goldinarje!“ je zaklical stotnik. „Kje si jih pa dobil?“

„Imel bi še dva goldinarja več, če bi ju ne bil dal predsednikovem konjskemu hlapcu kot napitnino, ker mi je preskrbel rujávca.“

„Dva goldinarja?“ je vprašal Podgornik. „Ali noriš?“

„Nikakor. Dal sem mu jih, ker me je tako malenkostno pogledal, sicer sem pa imel trideset goldinarjev.“

„Trideset — — dečko, zdi se mi, da si pijan.“

„Čudno bi pač ne bilo, če bi bil pijan od samega veselja, tukajle.“

„Kdo ti je pa dal toliko napitnine?“

„Takoj Vam povem, gospod stotnik. Deželni predsednik baron Kotnik mi je dal deset goldinarjev — —“

„Z deželnim predsednikom si govoril?“ se je začudil stotnik.

„Da, govoril sem z njim, in on z menoj. Imenoval me je celo našega dobrega Ludevita Štempiharja, tukajle! Deželni predsednik mi je torej dal deset goldinarjev, gospod nadgozdarski ravnatelj deset goldinarjev, to je skupaj dvajset, gospa deželna predsednica mi je dala šest goldinarjev, jih je torej šestindvajset, in soproga nadgozdarskega ravnatelja štiri goldinarje, je skupaj trideset goldinarjev, tukajle!“

„Tristo vragov! Srečo si imel, da si govoril z deželnim predsednikom.“

„Kaj srečo! Tako srečo ima lahko marsikdo. Na primer Vi, in sicer takoj jutri.“

„Jutri?“ je dejal Podgornik iznenaden.

„Da, jutri. Jutri pride namreč deželni predsednik, nadgozdarski ravnatelj in mnogo drugih gospodov na Bršljanovo, in sicer vsi s svojimi ženami.“

„Dečko ubijem te, če uganjaš neslane burke z menoj,“ ga je svaril iznenadeni nadgozdar.

„Sam Bog ve, da res pridejo, gospod stotnik!“ je zatrjeval Ludevita.

„Moj Bog, ali je mogoče! Kako iznenadenje! In mnogo jih pride, in še celo z damami?“

„Da.“

„No, to bo pa imenitna pojedina! Kaj tacega bi morali vendar že nekaj dni preje vedeti! Zakaj pa pridejo ravno jutri?“

„Slavkota hočejo videti! In pa gospoda doktorja in našo dobro grofico Silvo; nagrade prinese deželni

predsednik sam. Tristo goldinarjev vsega skupaj, tukajle!“

„Kedaj pa pridejo?“

„Natančno opoludne.“

„Koliko jih pa pride?“

„Mnogo. Druzega ne vem nič, tukajle!“

„Torej povej nam, kako se ti je godilo na Račjem?“

„Oddal sem svojega konja hlapcu in povedal nekemu služabniku, s kom da hočem govoriti. Ta je dejal, da je nadgozdarski ravnatelj pri deželnem predsedniku, a da me vendar naznani, ker sem brzi sel.“

„Grom in strela, ali si rekel, da si brzi sel?“

„Tako je!“

„Ali noriš, dečko?“

„Nikakor; o tem se takoj prepričate.“

„Rodoveden sem! Jutri pa gotovo dobim dolg nos, če pride gospôda! Nadaljuj torej!“

„Služabnik me je naznanil, in prišel sem v sobo, kjer je, primojkokoš, lepše kakor v nebesih, tukajle. Tam so sedeli deželni predsednik in nadgozdarski ravnatelj s svojimi ženami.“

„Komu si pa izročil pismo?“

„Hm, najprvo ga nisem dal nikomur.“

„Nikomur? Ali nisi moral takoj oditi?“

„Niti na misel mi ni prišlo kaj tacega, kajti pozabil sem. Najprvo so me vprašali, kdo da sem, tukajle, in zakaj sem rekel zaradi volka, da sem brzi sel?“

„Saj sem vedel! Jutri gotovo dobim nos, ker sem poslal tacega tepca!“

„Tepca, gospod stotnik? To mi smete reči samo Vi, gospod stotnik, vsakemu drugemu bi jo zasolil, da bi jo pomnil še tri dni po večnosti, tukajle! Nobene

neumnosti nisem storil, ampak govoril sem z gospódo, kakor mi je ravno prišlo na jezik. Popolnoma zadovoljni so bili z menoj, in jaz z njimi. Ampak posebno pametni pa niso ti ljudje; skoraj bi bili mislili, da je bila tista koža volčja. Slednjič je vendar uvidel deželni predsednik, da ni volčja in dejal, da je risova. Mene je pa jezilo, da so ti ljudje tako zabiti, da ne spoznajo takoj risove kože, in zato sem odgovoril predsedniku: To je vendar samo ob sebi umevno!“

„Grom in strela z jasnega neba! Ali noriš, dečko?“

„Nikakor, gospod stotnik!“

„Ali te niso takoj zaprli?“

„Ne.“

„Kaj so pa storili?“

„Smejali so se, družega nič.“

„Saj sem vedel! To je še hujše! Torej smejeli so se ti?“

„Smejali se mi pa niso, gospod stotnik! Vsled samega veselja in v zabavo so se smejali, tukajle. Kajti vprašali so me tudi, koliko let že služim, zakaj ne sprejemem gozdarske službe, in ko sem dejal, da se ne morem ločiti od gospoda stotnika, so me pohvalili, in deželni predsednik je rekel, da se bo že spomnil name. In ko sem potem izročil pismo, ga je nadgozdarski ravnatelj prebral gospódi na glas —“

„Torej, kaj so pa rekli glede mojega pisma?“

Nadgozdar je mislil, da so ga pohvalili, a Ludevit je dejal odkritosrčno:

„Smejali so se Vam, gospod stotnik!“

„Ka — ka — ka — kaaaj?“

„Smejali so se Vam!“

„Ne — ne — nemogoče!“

Podgornik je kar pobledel vsled strahu.

„Je že tako!“ je dejal Ludevit. „Vsi so se Vam smejali, tudi dame.“

„Ampak zakaj pa, za vraga?“

„Zaradi različnih stvari.“

„Torej, naprimer?“

Ludevit je imel sicer rad svojega gospoda, vendar se mu je prileglo, če ga je mogel malo podražiti, zato je rekel:

„Prvič zaradi celega pisma; morda se gospôda ne razume na take stvari; smejali so se celemu pismu, in deželni predsednik je rekel, da je imenitno.“

„Tepec, s tem me je vendar pohvalil!“

„Primojkokoš, potem sem pa vendar fin dečko!“

„Zakaj?“

„Deželni predsednik je dejal: Podgornik ostane vedno isti; naprvo nam pošlje tega Ludevita Štempiharja, potem pa še tako pismo! — Če je torej pismo imenitno, sem tudi jaz imeniten; to se samo ob sebi razume, tukajle! Ampak smejali so se Vam pa vendar, posebno zaradi kože in dveh ušes.“

„Zakaj?“

„Torej, ker ste vendar zapisali, da imam jaz kožo in dvoje ušes.“

„Kaj si vsega ne izmisliš! Pisal sem: Tu Vam pošiljam Ludevita Štempiharja, in tako dalje, ki ima kožo in dve ušesi, kar mi blagovolite uradno potrditi in —“

Tedaj sta se zasmejala doktor Strnad in državni pravdnik na glas, Ludevit pa je dejal:

„Torej videte, celo sami priznate, da ste zapisali, da imam jaz kožo in dvoje ušes, in da mi naj to uradno potrdijo, in plačajo zato nagrado.“

„Ti presneta smola; saj res, kako sem se blamiral!“ je tedaj zaklical nadgozdar ves obupan.

„Nadalje pa zaradi napitnine,“ je dejal Ludevít.
 „Zapisali ste, da mi naj dado napitnino.“

„Seveda sem to zapisal; menil sem, da dobi moje pismo blagajnik, kdo bi si bil pa mislil, da pride moje pismo deželnemu predsedniku v roke. No, jutri dobim pa gotovo dvanajst milj dolg nos! Kdo ti je pa dal denar za kožo?“

„Sam deželni predsednik.“

„Grom in strela, temu bi jo bil moral dati zastonj!“

„Kaj pa še! Saj nisem prismojen, tukajle! Še prav rad mi je dal zanjo petinsedemdeset goldinarjev.“

„Pisma ti niso dali?“

„Ne. Jutri se sami pogovorijo z Vami. Videti hočejo Slavkota, kajti ne verjamejo, da je ustrelil tako mlad deček volka in risa. Nadalje hočejo, da jim predstavite gospoda doktorja in milostivo grofico de Rodriganda.“

„Torej je vedel deželni predsednik že o nas?“ je vprašal Strnad.

„Že. Gospa deželna predsednica je rekla, da jim je pravil o Vas tajni svetnik Belec.“

„Čujte, čujte, gospod državni pravdnik,“ je dejal tedaj Strnad, „tajni svetnik Belec je že izpolnil svojo obljubo!“

„Saj sem bil prepričan o tem,“ je dejal državni pravdnik. „Gotovo pride gospôda samo zaradi tega.“

„Gospod državni pravdnik, Vi pridete jutri seveda tudi!“ ga je potem povabil nadgozdar.

„Hvala lepa za povabilo, pridem!“

„Gospa Strnadova, kaj je pa s kuhinjo?“ je potem vprašal Podgornik.

„Pravzaprav sem v veliki zadregi,“ je odgovorila.
 „Saj ne vem, kaj bi gospôda rada in — —“

„Neumnost! Kar jim pripravite, s tem morajo biti zadovoljni, sedaj je prepozno, da bi jih morda še izpraševali. Ali imamo kaj divjačine?“

„Dovolj! Svinjskega in telečjega tudi.“

„Potem je pa vse v sedu. Če rabite še kaj drugih stvari, pa pošljemo hitro koga v mesto.“

„Ampak ne vem, za koliko oseb — —“

„Neumnost! Kolikor imamo, pripravimo. Če kaj ostane, pa sami snemo. Hvala Bogu, da imamo dovolj vina v kleti!“

Gospa Strnadova je imela graščinsko gospodinjstvo v najlepšem redu, a obisk tako odlične gospôde jo je vendar malo iznenadil. Kuharica in dekle, so morale danes delati celo noč in pripravljati različne stvari za drugi dan.

Nadgozdar je ukazal okrasiti graščino in popraviti pot skozi gozd. Ker so imeli v graščini tudi dva možnarja, zato je poslal Podgornik v mesto po navaden smodnik, da sprejmo na Bršljanovem dostojno deželnega predsednika.

Malo pred poldnem je osedlal Ludevit svojega rujavca, jahal gospôdi naproti, se takoj obrnil, ko jih je zagledal in naznanil prihod gospôde v graščini.

Deželni predsednik je bil točen. Ravno opoludne so zagrmeli možnarji, in osem polnih kočij je pridrdralo pred graščino. Burni živijo-klici so pozdravili odlično gospodo. Vseh skupaj je bilo približno štirideset oseb.

Stotnik je stal v nadgozdarski uniformi pri yežnih vratih, da sprejme gospodo. Tudi gozdarski pomočniki so bili v državni uniformi, v prvi vrsti seveda Ludevit.

Poleg njega je stal Slavko. Tudi ta je imel danes svojo zeleno lovsko uniformo.

Deželni predsednik je skočil iz voza in hotel potem pomagati svoji soprogi izstopiti, tedaj je zagledal Ludevita.

„O, naš Ludevít Štampihar!“ je dejal. „Pridite bližje!“

Ludevít je stopil vojaško pred barona Kotnika.

„Podajte baronici roko,“ je dejal deželni predsednik.

„Smete ji pomagati izstopiti iz voza.“

„Ali je bolna tukajle?“ je vprašal Ludevít.

Niti slutil ni, da je to zanj velika čast, za katero se poteguje zaman marsikak častnik in uradnik.

„Ne,“ se je zasmel baron, „ampak tako hoče.“

„No, če mora biti, naj pa bo!“

S temi besedami je stopil k vozu, podal deželni predsednici baronici Kotnikovi roko in dejal:

„Dober dan, Ekselencia! No, pojdite sem, če mislite da se prekucnete iz voza!“

Prijil jo je in jo takorekoč vzdignil iz kočije.

Nadgozdarski ravnatelj je že pravil gospodom in damam o včerajšnjem Ludevítovem obisku pri deželnem predsedniku, zato so bili vsi zelo radovedni na Ludevita, a da bo tako občeval z gospodo, tega si niso mislili.

Nato se je oklenila baronica Kotnikova desnice svojega soproga, in šli so proti veži. Druga gospoda je šla za njimi.

Nadgozdar se je globoko priklonil. Njegovo obličje je žarelo samega veselja, ker je imel čast sprejeti v svojem domu deželnega predsednika.

„Tu smo torej,“ je dejal deželni predsednik. „Kajne, veliko nas je, moj dragi Podgornik.“

„Čim več, tem bolje, Ekselencia!“ je odgovoril nad-

gozdar. „Prosim, počastite moj dom s svojo prisotnostjo!“

Deželni predsednik je podal Podgorniku roko, ki jo je na lahko stisnil, deželni predsednici pa jo je častljivo poljubil, in potem je šla vsa gospoda v veliko graščinsko dvorano. Dvorana je bila okrašena z rogovjem, orožjem in drugimi lovskimi stvarmi. Tam so se vsedli, da se malo okrepčajo.

Podgornik je vse lepo uredil; njegovi lovski pomagači so izvrstno fino stregli.

Potem, ko so prvič pili, je dejal deželni predsednik:

„Prišel sem v prvi vrsti, da si ogledam Vašega malega, petletnega junaka, vendar imamo za to še vedno čas. Ali je gospod doktor Strnad doma?“

„Je. Velevate, Ekselenca?“

„Naj pride!“

Podgornik je namignil Ludevitu.

Vsi so že slišali o zanimivih doktorjevih doživljajih a poznali ga še niso, zato so bili zelo radovedni, da vidijo moža, ki dobi najlepšo špansko grofico za ženo.

Strnad je vstopil.

Če si je kdo mislil, da si bo štel Strnad v bogvo kako milost, da sme priti v tako odlično družbo, ta se je motil. Visoke in krepke postave je bil, in vstopil je z kraljevim ponosom. Mirno je gledal na zbrano gos-podo.

Deželni predsednik je vstal, in nehote vsi drugi za njim.

„Moj Bog, knez Olzuna!“ je dejal precej glasno v začudenju visoki uradnik, ki je stal za deželnim predsednikom baronom Kotnikom.

„Gospod doktor Janko Strnad!“ je predstavil stotnik zdravnika gospôdi.

Baron in baronica sta odzdravila Strnadovem poklonu, in deželni predsednik je dejal:

„Slišal sem praviti o Vas. Rojeni ste na Kranjskem, kajne? Kako ste pa prišli na Špansko?“

„Bil sem v Parizu asistent pri profesorju Leturbirju, ko so me poklicali v Rodrigando, da ozdravim grofa Emanuela de Rodriganda. Imel je kamen v mehurju in bil slep.“

„O jej! Ali ste se Vam posrečili obe operaciji?“

„Imel sem srečo.“

„Torej Vam smem čestitati k Vašemu uspehu.“

Strnad se je priklonil v zahvalo, in deželni predsednik je nadaljeval:

„Sicer sem pa slišal, da ste prinesli s seboj izredno prijetno plačilo — —?“

„Ekselenca, to plačilo sem dobil prostovoljno.“

„Slišali smo o Vaših doživljajih, in moja soproga želi videti grofico de Rodriganda. Ali živi dama morda tako sama zase, da — —“

„O nikakor, Ekselenca. Dovolite, da grem po Silvo de Rodriganda?“

„Seveda, prosim, prosim.“

Strnad je odšel.

Vsi so se zopet vsedli. Drug z drugim so šepetali, kajti Strnad se jim je dopadal, posebno damam. Zato so bili tem radovednejši na grofico, kateri so ugrabili očeta in jo zastrupili, da je postala blazna, in ki jo je mogel rešiti samo Strnad.

Medtem se je obrnil deželni predsednik k tistemu gospodu, ki je vzkliknil pri Strnadovem vstopu.

„Ušlo Vam je preje nekaj besedi — —?“ je vprašal.

„Ekselenca, ker sem se res začudil.“

„Imenovali ste neko odlično ime?“

„Kneza de Olzuno.“

„Torej kaj je s knezom de Olzuno?“

„Doktor Strnad je knezu tako podoben, da sem se skoraj prestrašil.“

„Ali ste poznali kneza?“

„Dobro. Spoznal sem ga, ko sem bil v Španiji pri avstrijskem poslaništvu.“

„To je pač slučaj!“

„Hm!“

„Kaj hočete povedati s svojim „hm“!?“

„Spomnil sem se namreč na neke malenkosti. Ekselenca, ali ste opazili tisti dve mali bradavici v doktorjevem obrazu?“

„Na čelu in na levem licu.“

„Da; navadno jih nihče niti ne opazi.“

„Torej kaj je s temi dvema bradavicami?“

„Knez Olzuna je imel dve ravnotaki bradavici na istem mestu.“

„Oh, to je pa res malo čudno.“

„Nadalje je bila madám Strnad, ki vodi sedaj na Bršljanovem gospodinjstvo —“

„Ali je tu?“ je posegel baron v besedo.

„Da, in njena hči. Torej madam Strnadova je bila v Španiji vzgojiteljica, nekaj časa tudi pri knezu de Olzuni.“

„To je pa že zelo sumljivo.“

„Kar nenadoma je odpotovala iz Španskega. Gotovo so se kaj sprli. Takrat sem bil pri avstrijskem poslaništvu in sem videl njen potovalni list (pas).“

„Ali soglaša doktorjeva starost z tistim časom?“

„Popolnoma, in še več: Poznal sem doktorja Strnada že preje, še kot dečka. Slučajno sem ga videl pri nekem sorodniku gospe Strnadove, pri nekem Lapajnetu, čegar sin je sedaj učitelj v Zalogu. Že takrat sem preračunal njegovo starost in sem dospel do sklepa, ki ga Ekselenca gotovo slutite.“

„Gotovo!“ je pritrdil deželni predsednik.

Tedaj se odpro vrata, in vstopila je Silva ob Strnadovi desnici.

Vsi bi bili najrajše vskliknili vsled začudenja, a ker je bila tako odlična družba, so se premagovali, vendar je zmaknil tuintam kdo s stolom, ali pa je zašumelo kako krilo.

Lepa, neskončno lepa je bila, tako lepa, da bi se ne bila mogla nikoli meriti nobena izmed navzočih dam z njo. Imela je belo obleko, v laseh temnorudečo rožo in na prsih dva naglejna. Bilo je, kakor da bi bila vstopila boginja lepote, da očara gospode in vzbudi zavist nevošljivih dam.

Zopet so vsi vstali. Deželna predsednica ji je šla par korakov naproti in ji podala roko. Silva se ji je častitljivo poklonila.

„Grofica Silva de Rodriganda y Sevila!“ je dejal Strnad glasno.

„Svetlost,“ je dejala baronica francosko, ker je slutila, da Silva še ne zna slovenskega, „pozdravljam Vas prisrčno na kranjskih tleh in Vas priporočam svojemu soprogu.“

Deželni predsednik se je odzval in dejal:

„Če dovolite, Svetlost, Vam bomo po svoji moči na razpolago. V našo družbo imate vedno prost vstop.“

„Hvala lepa, Ekselenca, moja najprisrčnejša za-

hvala," je dejala Silva, „ampak dovolite mi, da ostanem še nekaj časa v samoti, da pozabim saj malo nesrečne dni, ki so popolnoma predrugačile moje življenje.“

„Kolikor je v naši moči," je dejal deželni predsednik, „Vam gotovo radi pomagamo. Zavzel se bom za Vaše razmere, da jih srečno uredimo. Sicer se pa vsedimo! Prosim, Svetlost, pojdite na mojo desnico! In Vi, gospod doktor, vsedite se poleg moje soproge. Povedati nam morate kaj o slavni španski deželi.“

Nato so se vsi vsedli na svoje prostore.

Pojedina je bila imenitna, in vse jedi so se gospôdi izvrstno dopadale. Vino, ki je ležalo že mnoga leta nedotaknjeno v graščinski kleti, je bilo tako dobro, da so bili konec pojedine vsi precej dobre volje.

„Podgornik," je dejal po pojedini deželni predsednik baron Kotnik, „pridite malo bližje!“

Nadgozdar je ubogal predsednikov ukaz.

„Koliko časa že služite?“

„Štiriintrideset let.“

„In še niste ničesar dosegli?“

„Ničesar, Ekselenca? Hm, mislim, da sem že nekaj!“

„Ampak razloček je med nekaj biti ali imeti!“

„Hm!“

Nadgozdar ni umel deželnega predsednika, a ta je nadaljeval:

„Ker mislite, da ste nekaj, zato dobite sedaj nekaj, da boste tudi nekaj imeli. Stopite bližje!“

Deželni predsednik je segel v žep in prinesel iz njega usnjeno škatljico, iz katere je vzel vitežki križec s krono in ga pripel stotniku na prsi.

„Priporočil sem Vas Njegovemu Veličanstvu cesarju Francu Jožefu I., ki Vam je milostno podelil to od-

liko. Sprejmite jo kot znak moje izredne naklonjenosti. Natančnejše odredbe dobite uradno.“

Podgorniku je zastala kar sapa, pobledel je in zopet zarudeł, in ustnice so se mu tresle.

„Ekselenca — saperlot — to je — o sveta Mati Božja — no, no, tako iznenadenje! Tega niti zaslužil nisem,“ je jecljal iznenadeni nadgozdar.

„To je popolnoma moja stvar,“ je dejal deželni predsednik. „Sedaj nam pa pokažite svojega majhnega junaka!“

Podgornik je namignil Ludevitu.

„Gospod doktor Strnad,“ je dejal baron, ali verjamete, da je res ustrelil tako mlad deček volka in risa?“

Strnad je odgovoril:

„Gotovo, Ekselenca. Sicer bi gotovo ne verjel, a poznam ga. Popolnoma ravnodušno bi nameril tudi na slona. Nekoč je ustrelil v moji prisotnosti divjega mrjasca, in rešil s tem grofico Rodriganda smrtne nevarnosti.“

„Res radoveden sem na tega dečka!“

Sedaj je vstopil Slavko. Vojaško je prikorakal v dvorano, se ustavil pred deželnim predsednikom in se mu poklonil.

„O, ti si prišel!“ je dejal baron.

„Kakor ste ukazali!“ je odgovoril Slavko neustrašeno in razločno.

„Kako ti je ime?“

„Slavko Krek. Krek mi je ime po svojem očetu, Slavko pa po gospodu stotniku, ki je moj boter.“

„Koliko si pa star?“

„Pet let in četrt.“

„Kaj pa je tvoj oče?“

„Pomorščak.“

„Kje pa je?“

„Bil je krmar na Jefrovi Mitji, sedaj je pa doma, tu na Bršljanovem.“

„Kaj pa postaneš?“

„Ekselenca, vrl dečko!“

„To je prav, ampak mislil sem, kak stan da si izberoš?“

„Tega jaz ne razumem; to odločijo že moj oče, gospod stotnik in gospod doktor Strnad.“

„Zakaj ravno ti trije?“

„Ker so pametnejši ko jaz in natančnejše vedo, za kak stan da sem.“

„Torej nimaš nobenega veselja za kak stan?“

„O pač! Postati hočem nekaj, kar je zelo težko, kjer se mora človek veliko učiti in zelo boriti. Naprimmer lovec, pomorščak ali vojak.“

„Ali se rad učiš? Kaj pa že znaš? Brati?“

„Hm,“ je dejal Slavko ponosno, „tega ne štejem, Brati, pisati in tako dalje zna vsak pastir. Angleško, francosko in nemško znam; risati moram tudi. Nadalje znam streljati, jahati, sabljati se, plavati, telovaditi — no, pa vse to ni težko.“

„Vrl dečko si! Kaj si pa že streljal? Tarčo?“

„Da, tarčo; najprvo pritrjeno tarčo, potem pa nihajočo, nadalje kamenje v zraku.“

„Morda tudi že kakega zajca?“

„Že nekaj sto to zimo.“

„Kako je pa bilo z volkom? Ali te je bilo kaj strah?“

Slavko je debelo pogledal deželnega predsednika.

„Strah? Pred kom pa? Morda pred volkom? Tega mora biti vendar mene strah in moje puške.“

„A tako! Torej se nisi nič bal volka in risa?“

„Prav nič.“

Vsa gospôda se je začudila ko je čula, da je Slavko tako odločen dečko.

Deželna predsednica ga je pa pobožala in dejala:

„Ali nimaš nič rad svoje matere? Pomisli, kako bi se bila jokala tvoja mamica, če bi te bil usmrtil volk.“

„Vem, da bi se bila zelo jokala,“ je odgovoril Slavko. „Ampak mamica gre tudi v gozd, in bi jo bil volk lahko usmrtil. Ali ni bilo boljše, da sem šel jaz v gozd in ustrelil volka?“

Baronica je videla, da jo je deček pošteno zavrnil, zato je dejala:

„Dečko, kakor junak govoriš.“

„O, Ekselenca, jaz nisem junak. Če hočete videti junaka, morate pogledati tule mojega strica Strnada, ki je bil že v Ameriki in Afriki, in celo že v Aziji. Ta je bil že na lovu na tigre, leve, panterje in slone; boril se je tudi že z divjaki!“

„Oh,“ je dejal tedaj deželni predsednik, „tega niti vedeli nismo. V Ameriki ste bili, gospod doktor?“

„Tako je,“ je odgovoril Strnad.

„In v orijentu?“

„Nekaj let.“

„In ste res hodili na lov na te živali?“

„Res; a glavni namen mojega popotovanja so bile moje znanstvene študije.“

„O svojem potovanju nam morate pri prihodnji priliki kaj natančnejšega povedati. Potemtakem pa že rad verjamem, da se tale mladi junak od Vas marsikaj nauči.“

„Kako malenkost že. Sedaj naprimer ga učim laso.“

„Nemogoče! Petleten deček!“

„Prav lahko je mogoče. Narediti sem dal zanj petnajst čevljev dolg laso (jermen), ki je štirikrat spleten. Precej vaje ima že.“

„S kako živalijo se pa uči?“

„S psi in kozami, in svojim ponijem (mali konjič).“

„To bi pa res rada videla,“ je dejala baronica.

„O, to vse nič ni,“ je rekel Slavko. „Ekselenca, če bi videli strica Strnada, kadar me poučuje. Če streljam jaz petdeset korakov daleč, strelja on tristo, če poderem jaz na tla z lasom kozo, podere on konja, če vržem štiri kamne v zrak, ustrelji dva naenkrat, vsak kamen zadene, in sicer tudi v najhitrejšem diru. To je pravi junak!“

„Potem se seveda nič več ne čudim, če ustrelji volka in risa. Torej sabljati se znaš tudi, praviš? Kdo te je pa naučil?“

„Gospod stotnik. In sedaj me uči stric Strnad cele boks.“

„Saj si vendar premajhen, da bi se boril z stricom Strnadom.“

„Saj se ne boksam z njim. Nek deček pride vedno iz vasi, in s tem se boksava, stric se pa z Ludevitom.“

„A tako! Kdo je pa navadno natepen?“

„Deček in Ludevita. Ludevita vpije vedno: »Primoj kokoš, tukajle!« To je zelo zabavno.“

„Verjam, da je. Torej tudi jahati znaš?“

„Tudi, ampak samo na svojem poniju.“

„Dejal si, da znaš tudi angleško in francosko?“

„Znam. Če želite, Ekselenca, se lahko pogovarjam angleško ali francosko. Meni je vseeno!“

„Ti si pa vrl dečko! Sicer pa le rajše ostanimo pri slovenščini! Kdo te je pa naučil te jezike?“

„Gospod stotnik in gospa Strnadova. Sedaj me poučuje pa še drug učitelj nek tuj jezik; gozdni čuvaj Tombi namreč, ki je pravzaprav cigan.“

„Kak jezik te pa uči?“

„Tega mi pa noče povedati; vendar sem ga nekoč prevaril in videl, da se bere narobe, namreč z desne na levo; mislim da je arabsko ali malajsko.“

„O tem pa še ničesar ne vem!“ je dejal Strnad.

„Tombi je rekel, da ne smem nikomur ničesar povedati, ker misli, da bi ga gospod stotnik zaradi tega okregal.“

„Zakaj te pa uči?“

„Pravi, da morda še kedaj rabim ta jezik, in tudi sam ga popolnoma pozabi, če z nikomur ne govori.“

„Gotovo te uči ciganski jezik. Tega se ti pa ni treba učiti.“

„Cigansko pa že ni! Cigani vendar ne molijo!“

„Torej te uči tudi molitve?“

„Tudi. Vse pregovore, pesni in molitve mi prestavi. Kajne, stric, da znaš arabsko?“

„Znam.“

„Torej povej mi, kako se moli arabski očenaš!“

„Očenaš se začne arabsko takole: Ja abana lledzi fi s semavati jata hadezo smoka.“

„Potem pa tisti jezik že ni arabski; kajti očenaš se začne takole: Bapa kami jang ada de surga, kuduzlah kiranja namamu.“

„Kaj? Kje se je pa naučil gozdni čuvaj ta jezik! To je malajsko.“

„Malajsko?“ se je začudil deželni predsednik. „Slo-

venski gozdni čuvaj naj bi znal malajsko? Na Bršljanovem so pa res sami čudaki!“

„Saj je bil na Malajskem,“ je dejal deček. „Pravil mi je o otoku Borneo, Timur in Celebes. Stric Strnad, ali se smem učiti ta jezik še nadalje?“

„Zamojdel, če hočeš. Jaz znam tudi nekaj malajškega, ti pa pomagam.“

„Imenitno!“ je zaklicala baronica Kotnikova. „Že vidim, da bomo morali priti večkrat na Bršljanovo.“

„Da, da, le pridite, Ekselenca!“ je zaklical Slavko veselo.

„Oh, zakaj se pa tako veseliš?“ je vprašala prijazno.

„Ker Vas imam rad.“

Baronica se je sklonila, ga poljubila in vprašala:

„Zakaj me pa imaš rad, Slavko?“

„Ker imate tako dobre oči.“

„Torej se me nič ne bojiš?“

„Prav nič. Zakaj naj bi se Vas pa bal?“

„Ker — torej, ker sem baronica in deželna predsednica,“ se je nasmejala.

„Zaraditega? Ali je baronica ali deželna predsednica nekaj tako strašnega? Zakaj naj bi se Vas bal, če se volka in risa nisem.“

„Prav imaš,“ ga je pohvalila baronica. „Sedaj nam pa pojdi pokazat svoje umetnosti!“

Prijela je Slavkoto za roko, in potem je šla vsa gospôda na dvorišče. Tam so si ogledali v drvarnici najprvo volka in risa. Potem pa je dejal Slavko:

„Ali smem iti sedaj po svojega ponija (majhen konjič) in po svoje orožje?“

„Le pojdi!“ mu je dovolil stotnik. „Gospôda te bo gledala skozi okna.“

„In Vi,“ se je obrnila baronica k Strnadu, „ali

nam tudi pokažete svoje umetnosti? Nikoli še nismo videli, kakšen je laso. Prosim, gospod doktor!"

Strnad je videl, da ne more odreči deželni predsednici prošnje, zato se je udal in odšel v svoje stanovanje.

Graščinsko dvorišče je bilo dovolj veliko. Ker je pa bilo mraz, so šle dame v dvorano in gledale skozi okna na dvorišče, gospodje so pa ostali na prostem.

Kmalu se je vrnil Strad na dvorišče, in sicer v obleki prerijskega lovca. Imel je usnjeno lovsko srajco in hlače, težke, visoke škornje in širokokrajen klobuk. Za pasom je imel dva revolverja, bóvi-nož in tomahavk; čez pleča dve puški in okoli pasu laso (spleten jermen) na katerem je visela južnoameričanska bola.

„Oh, prerijski lovec!“ je zaklical deželni predsednik baron Kotnik.“

Tedaj je prijahal od druge strani tudi že Slavko na svojem konjiču na dvorišče, in sicer brez sedla. Tudi ta je odložil svojo zeleno obleko in se preblekel v ravno tako prerijsko obleko, kakor jo je imel Strnad. Čez pleča mu je visela njegova dvocevka.

„S čim začneva, stric Strnad?“ je vprašal.

„Z lasom.“

„Dobro. Ludevit, izpusti kozla na dvorišče!“

Ludevit je odšel in izpustil velicega, močnega kozla na dvorišče, ki je takoj nastavil poniju roge.

„Ali naj začnem?“ je vprašal Slavko Strnada, ki je stal poleg deželnega predsednika.

„Le začni,“ je odgovoril stotnik namesto doktorja.

Deček si je ovil konec lasa (spleteni jermen) okoli telesa, navil ostali del v klobčič in ga vzel v desnico. Z levico je vodil konja.

Kadar se je hotel konj ganiti z mesta, mu je na-

stavil kozel roge. Konj je bil s sprednjimi nogami kozla, ki se pa ni umaknil.

„Le naprej! Kar čez!“ je zaklical Strnad.

„Živijo!“ je odgovoril deček.

Spodbodel je svojega konjiča, zakričal v spodbudo in pognal drzno čez kozla.

Brez sedla je dirjal Slavko na svojem konju okoli dvorišča. Sedel je na konju popolnoma prosto. Sedaj je vstal in poklenil na konjev hrbet.

„Haló, Ludevít, vzemi bič!“ je klical dečko.

Ludevít je vzel bič in pognal kozla z mesta, — ki je drl v diru okoli dvorišča. Slavko je dirjal za njim. Kozel je vedel, da ga ulovi Slavko z lasom, zato je napel vse svoje moči in drl in najhitrejšem diru okoli dvorišča. Pri tem je skakal v stran in drl vprek čez dvorišče, a vse to ga ni rešilo — urni deček mu je sledil na svojem konjiču vedno za petami.

„Imenitno!“ je zaklical deželni predsednik, ves navdušen za mladega mojsterskega jahača.

Kar zakliče Strnad:

„Pozor!“

Deček, ki je klečal še vedno na konju, se je na to povelje vsedel in zavihtel lasovo zanjko okoli svoje glave.

„Sedaj!“ je ukazal Strnad.

„Haló!“ je zaklical Slavko navdušeno.

Deček je zavihtel in zagnal laso, ki se je odvil in ujel kozla okoli glave v zanjko. Tedaj je Slavko trdno prijel svojega konja, ki se je vzpel kvišku, vendar ostal trdno na mestu. Kozel je skočil še parkrat v stran, pri tem se je odvil laso, zanjka se je zategnila, in kozel se je zgrudil na tla.

„Živijo!“ so zaklicale vse navzoče dame in gospodje.

„Izvrsten učitelj ste!“ je pohvalil deželni predsednik Strnad.

„O, s takim učencem ima človek veselje,“ je odgovoril Strnad.

„Laso je torej zelo nevarno orožje.“

„V izurjenih rokah na vsak način.“

„Ali je mogoče uiti?“

„O pač, ampak človek mora biti zelo izurjen in dobre oči mora imeti. Ujeti je namreč treba zanjko ravno v trenutku, ko šine čez glavo, niti preje, niti pozneje.“

„Ali je to mogoče?“

„Mogoče. Dovolite, Ekselenca, da Vam pokažem. Mislim, da se mi posreči, akoravno tega še nikoli s Slavkotom poskusil nisem.“

Slavko je med tem razjahal svojega konja in oprostil kozla, da se ne zaduši. Sedaj je počasi pristopil in dejal:

„Kajné, Ekselenca, da je taka zanjka imenitna; z njo se lahko vse ujame.“

„Ali mene tudi?“ je vprašal Strnad smehljaje se.

„Vas pa ne, ker bi ostali vedno v taki daljimi, da Vas moj laso ne doseže.“

„Če pa tega ne storim?“

„Tedadj Vas ujamem!“

„Tudi če se postavim na sredo dvorišča in tam na mestu stojim?“

„Potem Vas pa še celo zelo lahko ujamem.“

„Ali poskusiva?“

„Saj se samo šalite“

„Nikakor. Na mestu ostanem, in če se ti posreči, da me ujameš v zanjko, tedaj — kaj pa tedaj?“

„Tedaj mi darujete majhen tomahavk in me naučite, kako se moram z njim bojevati,“ je dejal Slavko, in oči so se mu veselo zaiskrile.

„Velja.“

„Tedaj je tomahavk že takorekoč moj.“

„Le počasi, dečko!“

Strnad se je vstopil potem na sredo dvorišča in snel daljšo puško s svojih ramen.

Slavko je pa šel v primerno oddaljenost, navil laso, ga zavihtel in izpustil. A v trenutku, ko je bila zanjka nad Strnadovo glavo, je dvignil ta svojo puško, jo zavihtel in ujel z njo lasovo zanjko.

„Torej?“ je vprašal.

„Ne morem,“ je odgovoril deček ves začuden.

„Poskusi še enkrat!“

Poskusila sta morda še desetkrat, a vedno z istim uspehom.

„Ne morem Vas ujeti, pa ne morem,“ je priznal Slavko.

„Torej pa malo jahaj, in sicer s zaprekami. Ludevít, nastavi zapreke!“

„Hm,“ je godrnjal Ludevít, „zapreke; saj ta deček ne pozna nikakih zaprek.“

Medtem je razpostavil po dvorišču različne deske in droge, lonce, zaboje in sode, in napel po dvorišču vrvi, in sicer kakor se mu je ravno zdelo.

Kozla so spravili zopet v hlev, in Slavko je zasedel svojega konjiča. Počasi je jahal skozi skrižem nastavljenе stvari, potem je konjiča pognal in moral skakati čez zapreke, in sledujoč je začel dirjati, kar je mogel.

Gospôda je kar zijala in se ni mogla dovolj naču-

čiti mlademu jahaču, s tako drznostjo je dirjal Slavko čez zaboje, sode in vrvi.

V prvem nadstropju so odprle dame okna in ploskale mlademu junaku, ki je tem drznejše drl po dvorišču na okrog, dokler mu ni dal Strnad znamenja, da se naj ustavi.

„Neverjetno!“ je zaklical deželni predsednik.

„Kajné, da je vrl dečko?“ je dejal stotnik.

Deželni predsednik se je nato obrnil k gospôdi in dejal:

„Ta deček postane gotovo še junak. Že sedaj vidim, da ne postane samo čil huzarski častnik, ampak kak drzen poveljnik. Gospod nadgozdar, dovolite mi, da skrbim pozneje zanj.“

„V čast si štejem, Ekselenca, da ugodim Vašemu povelju,“ je odgovoril stotnik.

Nato so zahtevale dame, da naj pride Slavko k njim v prvo nadstropje. Strnad mu je namignil, Slavko je odšel v graščino k deželni predsednici in drugim damam, in Ludevit je peljal konjiča v hlev.

„In Vi gospod doktor,“ je vprašal baron, „imate tudi laso? Oh kaj pa je to?“

Pri tem je pokazal na tri jermena, ki so visela na Strnadovem lasu.

„To je bóla —“

„Oh, bral sem že o bóli. V Južni-Ameriki se je menda poslužujejo. Ali je pripravna?“

„Ekselenca, zelo pripravna je. Celó nevarnejša je ko laso. Kdor je izurjen, zdrobi z njo noge najmočnejšemu volu. Ker bi žival poškodoval, Vam pokažem na drug način, kako se rabi to nevarno orožje.“

Nato je pokazal bólo najprvo celi družbi. Bili so trije kratki jermeni, ki so bili na enem koncu zvezani,

na drugem je pa visela težka, z usnjem obšita krogla. Potem je poklical Strnad hlapca, da naj zabije v zemljo moran drog, in dejal:

„Ekselenca, da se gospôda prepriča, kako natančno zadene izurjenec, bom zadel drog deset centimetrov pod vrhom.“

Oddaljil se je kakih pedeset korakov od droga, zavihтел bólo z desnico okoli glave in jo vrgel. Kroglice so se v zraku vrtele in natančno zadele drog. Zaškripalo je, — drogov vrh se je odlomil.

„Imenitno!“ je zaklical deželni predsednik, „ali vedno tako natančno zadenete?“

„Vedno! Takoj Vam dokažem,“ je dejal Strnad.

Vrgel je bolo še večkrat, in zadel drog vedno na mestu, ki ga je zaznamoval.

„Mislim, da je to najnevarnejše orožje, saj v pre-rijskih gozdovih,“ je dejal baron Kotnik.

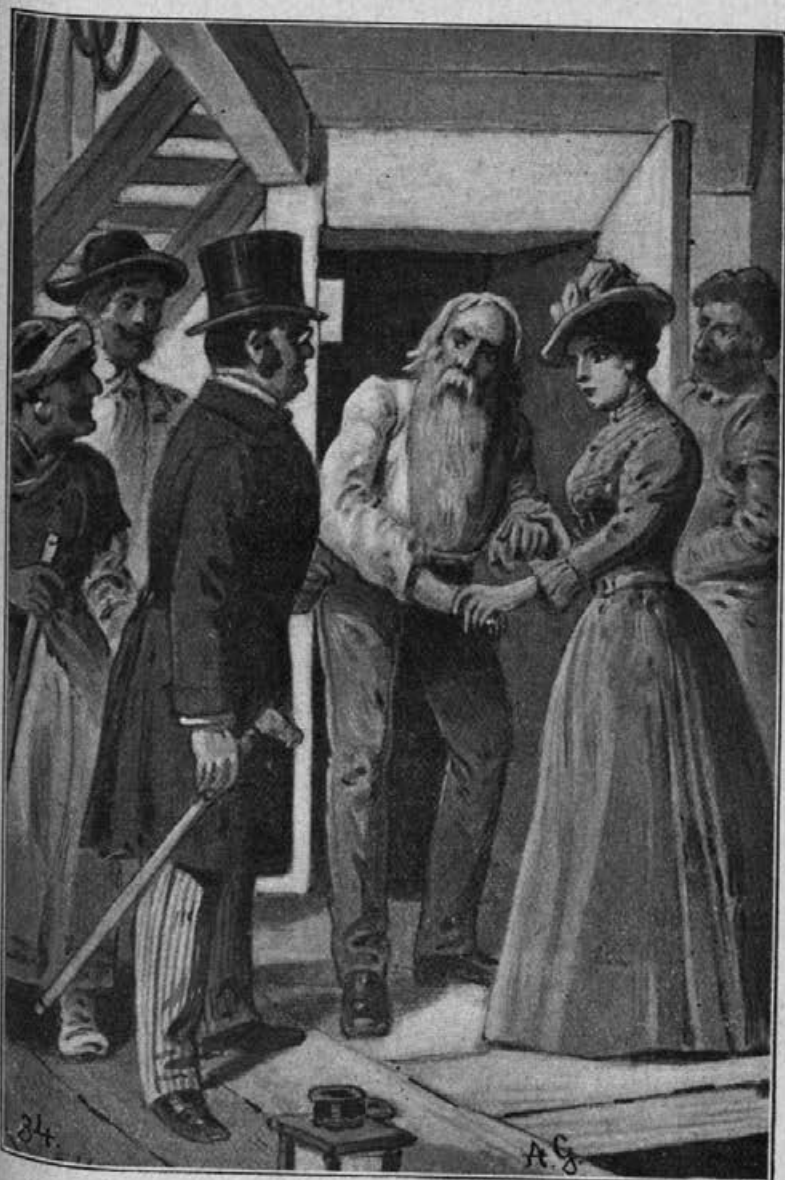
„Ne, tale bojna sekirica je še nevarnejša,“ je rekel Strnad.

Vzel je izza pasa svoj tomahavk in ga pokazal gospôdi

„Ta sekirica, z tako kratkim ročajem?“ je vprašal baron. „Ali ni to orožje samo za bližino?“

„Nikakor. Z tomahavkom prebijem najmočnejšo črepinjo in zadenem tudi v veliki oddaljenosti najmanjši cilj. Begunca usmrtil lahko v najhitrejšem diru. Natančno preračunam, ali zadenem njegovo glavo, vrat, roko, telo, desno ali levo nogo. Najbolj čudno je pa to, da ne leti tomahavk v zraku v loku, ampak popolnoma vodoravno, potem pa šine malo pred ciljem tako visoko v zrak, kakor sem preračunal, pade in zadene natančno svoj cilj.“

Obesil je potem bolo na svoj pas in vzel tomahavk

„Oh res, grof Emanuel!“ je zaklicala Flora.

Beračeve skrivnosti.

Nato je šel na drugo stran dvorišča, se obrnil z levico proti drogu in zagnal z desnico tomahavk. Zadel je drog ravno v sredo.

„Čudežno!“ je zaklical baron. „Iz oddaljenosti pedesetih korakov ste tako natančno zadeli!“

„Svoj cilj zadenem tudi iz oddaljenosti petstotih korakov. Takoj prepričam gospôdo. Pol metra od okna bo zabil hlapec v zemljo drog, potem grem čez dvorišče, pri graščinskih vratih ven, in na cesti natančno petsto korakov daleč. Tam zaženem potem tomahavk. Zadel bom natančno kamen, ki ga postavim na drog. Gospôda gleda lahko brez nevarnosti skozi okno!“

Hlapec je zabil potem drog v zemljo, in Strnad je šel natančno petsto korakov iz graščine. Gospodje so stopili za zid, in tudi dame se niso upale gledati skozi okno.

Sedaj je zagnal Strnad svoj tomahavk. Sekirica je letela popolnoma vodoravno ob tleh, malo pred ciljem je šinila do prvega nadstropja v zrak, padla in vrgla z glasnim treskom kamen z droga ob zid, ne da bi se dotaknila droga samega.

Vsa navzoča gospôda se je glasno začudila in začela ploskati. Strnad se je vrnil, se s priklonom zahvalil za priznanje in dejal:

„Gospôda torej vidi, kako orožje je tomahavk.“

„Najstrašnejše!“ je dejal baron.

„Priznam,“ je pritrdil Strnad.

„Ne samo izurjen, ampak tudi močan mora biti človek za tako orožje; tak orjak mora biti, kakor ste Vi edini med nami.“

Strnad se je nasmehnil.

„Za naše kraje ni važno, čez na kdo tomahavk me-

tati," je dejal, „pač pa za prerijo, kjer je od tega življenje odvisno. Kar ste sedaj videli, zna vsak Indijanec.“

„Kaj je pa z lasom, gospod doktor? Prosim, pokažite nam še to!“ je dejal deželni predsednik.

Strnad se je moral udati.

Ukazal je, da naj zapro zopet graščinska vrata, in osedlajo stotnikovega rujavca. Potem so izpustili vse konje na dvorišče.

Strnad je zajahal svojega konja in jahal po dvorišču parkrat semtertja. Lepše viteške postave bi si ne mogel nihče misliti.

„Krasen, zelo krasen mož je!“ je dejala deželna predsednica grofici Silvi.

Silva je zarudela in potem odgovorila:

„In plemenite duše, Ekselenca.“

„Potem ste res lahko srečni.“

„Neskončno srečna sem!“ je zašepetala Silva.

Tudi druge dame so občudovale lepega jahača: zavidale so grofico de Rodriganda.

Sedaj je privezal Strnad laso na sedlo in ga zavil v klobčič.

„Gospôda moja,“ je dejal, „moj konj ni navajen lasa, in tudi dvorišče je premajhno, da bi Vam lahko pokazal kako se kroti konje. Laso je dolg osem metrov. Poskusiti hočem.“

Nato je ukazal hlapcem, da naj splaše vse konje, kar se jim je kmalu posrečilo s pomočjo bičev in po kanja. Splašeni konji so dirjali vsi divji po dvorišču.

„Katerega konja želite, Ekselenca?“ je vprašal Strnad.

„Vranca,“ je odgovoril deželni predsednik, baron Kotnik.

Strnad je pognal svojega rujavca in dirjal z glas-

nim krikom med konjsko tolpo, ki je drla vsa zbegana po dvorišču na okrog.

Nenadoma je vstal jezdec, stopil konju na hrbet in dirjal v sredo med splašene konje.

Sedaj je zažgal Ludevít še majhen top, in sicer sredi dvorišča.

„Moj Bog, to je smrtnonevarno!“ klicala baronica.

„Oh, vsa se tresem,“ je zdihovala Silva.

„Gospod doktor, za vse na svetu — —“ je klical deželni predsednik.

Sedaj je počil strel. — —

Vsi konji so se vzpeli kvišku, tudi Strnadov ruja-vec se je postavil na zadnje dve nogi. Vsi so mislili, da pade Strnad pod divja konjska kopita; a porabil je še pravi trenutek; ravno ko se je vzpel njegov konj, je sedel v sedlo.

„Oh!“ oddahnili so se vsi, vendar je bila stvar še zelo nevarna, kajti konji so dirjali vsled strela vsi divji okrog dvorišča; Strnad pa je obrnil svojega konja in drl naravnost proti divji konjski tolpi.

Dame so na ves glas zakričale.

Strnad pa je ozpodobel svojega konja in skočil drzno čez dva dirajoča konja.

„Živijo!“ je zaklical deželni predsednik, in vsa gos-pôda je začela ploskati drznemu jahaču.

Strnad se je v zahvalo priklonil in zavihtel svoj laso, ki je šinil, žvižgaje skozi zrak, naravnost v sredo med divjo konjko tolpo vranecu okoli vratu.

Takoj je vzpodbodel Strnad svojega konja na nasprotno stran. — Močno je potegnil, in vranec je ležal na tleh. Bil je s kopiti v zrak, kajti laso mu je zadrnil vrat, da ni mogel dihati.

Sedaj je šele razjahal Strnad svojega konja in oprostil žrebca.

Vsi so mu začeli iznova ploskati.

„Ma foá, doktor, Vi ste pa jahač!“

Strnad je izročil svojega konja hlapcu in stopil potem k gospôdi.

„Kar ste sedaj videli, zna vsak Indijanec,“ je dejal.

„In obe puški ste ime na hrbtu!“

„Teh prerijski lovec nikdar ne odloči. Ali naj morda gospôdi pokažem, kako se z njimi strelja?“

„Prosim!“

„Potem bi pa želel, da pride Slavko doli.“

Takoj je dovolila deželna predsednica, da sme iti Slavko na dvorišče.

„Vzemi svojo puško,“ mu je dejal Strnad, „in pokaži, da ne znaš samo zajcev streljat!“

Slavko je vzel svojo puško, ki jo je naslonil preje ob zid, in stopil k Strnadu.

„Vrano vrhu strehe!“ mu je dejal ta.

Slavko je nameril in sprožil.

Vrana je padla s strehe, deček jo je zadel ravno sredi telesa.

„Imenitno!“ je dejal deželni predsednik.

„Oprostite, Svetlost, to je bil zelo slab strel,“ je odgovoril Strnad, zadeti bi jo bil moral ravno v glavo.“

„Ali jo zadenete Vi ravno v glavo?“

„Jaz?“ je vprašal Strnad smehljaje se.

„Da.“

„Ta deček tudi!“

„Ampak v kaki bližini!“

„Ekselenca, tamle pred graščino v oddaljenosti tristotih korakov stoji visoka smreka. Tam sedi cela jata

vran. — Ludevit pojdi tja in prinesi vrane, ki padejo s smreke. Slavko stopi bliže!“

Ludevit je hitro odšel.

„Katero pa?“ je vprašal deček Strnada.

„Zadnjo na tretji veji.“

„Dobro, pripravljen sem!“

„Ena — dve — tri!“

Slavko je nameril in sprožil, vrana je padla na tla, druge so pa preplašene vzletele v zrak.

„Pazite!“ je zaklical Strnad.

Snel je manjšo puško s svojih ramen in nameril. Ena, dve, tri, štiri, pet, šest strellov je počilo skoraj hitrejšje, kakor je štel Slavko, in ravno toliko letečih vran je padlo na tla.

„Oh, kakšna puška je pa to?“ je vprašal deželni predsednik.

„Kratka puška po Henrijevem načinu.“

„S kolikimi streli?“

„S petindvajsetimi.“

„Pokažite mi jo!“

Gospôda je ogledovala potem Strnadovo puško, medtem pa se je vrnil Ludevit, in prinesel sedem vran, vse so bili zadete ravno v glavo.

„Čudežno!“ so se začudili vsi.

„To ni umetnost,“ je dejal Strnad. „Slavko pojdi po ravnilo v mojo sobo. Na pisalni mizi leži!“

„Takoj grem. Ali smem še preje ustreliti vrabca na graščinskem zvoniku?“

„Tega pa gotovo ne zadene!“ je dejal jeden izmed gospodov.

„Ali staviva?“ je rekel deček.

„Dobro.“

„Za koliko pa?“

„Za deset goldinarjev.“

„Dobro, velja!“

Slavko je nameril in ustrelil.

Vrabec je padel z zvonika na dvorišče. Deček ga je zadel v sredo telesa.

„Neverjetno!“ je zaklical deželni predsednik. „Gospod major, stavo morate plačati!“

„O, prav rad.“

Segel je v žep in dal Slavkotu cekin za dvajset kron.

„Hvala lepa, gospod major!“ je dejal deček. „Tako drazega vrabca nisem še nikdar ustrelil.“

Vsi so se zasmeli, in deček je odšel po ravnilo.

Kmalu se je vrnil na dvorišče.

„Kaj pa nameravate z ravnilom, gospod doktor?“ je vprašal deželni predsednik.

„To ravnilo bode moj cilj,“ je odgovoril Strnad.

„Slavko, ali mi zaupaš? Alim i držiš ravnilo nad glavo?“

„Seveda, meni je vseeno, kako ga držim.“

„Torej stopi k vratom in drži ravnilo z obema rokama nad glavo!“

„Stojte, gospod doktor!“ je zaklical tedaj deželni predsednik. „To je smrtnonevarno! Tega Vam pa ne dovolim! Saj Vam verjamemo, da zadenete. Pomislite, da dečka lahko usmrtite.“

„O, kaj pa še!“ se je zasmel deček. „Stric Strnad zna še vse drugače streljati. Držim mu, pa je!“

„Ne smeš! Tu ostani!“

Tedaj je pristopil stotnik in dejal:

„Ekselenca, pustite ju. Saj sama vesta, kaj da delata in znata.“

„Ampak odgovoren nisem za njihovo življenje.“

Slavko je nato odhitel k graščinskim vratom, držal ravnilo z obema rokama nad glavo in vprašal:

„Koliko strellov?“

„Deset!“ je odgovoril Strnad.

Potem je šel na nasprotno stran dvorišča in name-ril s svojo kratko puško.

Šele sedaj so dame v prvem nadstropju razumele celo situvacijo in začele v strahu vpiti.

A Strnad se ni brigal za njihov krik in zaklical odločno:

„Ali je vse v redu, Slavko?“

„Vse.“

Eden, dva, tri, pet — sedem — devet, deset strellov je počilo tako hitro drug za drugim, da jih ni mogel nihče šteti. Potem je stopil Strnad k gospódi in dejal, ne da bi se brigal za Slavkota:

„Ekselenca, pogledjte kako fina je ta puška; po Henrijevem načinu je narejena. Desetkrat sem ustrelil, in cev niti vroča ni.“

Vsi so občudovali fino puško. —

„Kaj je pa z ravnilom?“ je vprašal deželni predsednik.

„Tu je, Ekselenca!“ je dejal Slavko, ki se je tačas že vrnil.

Deželni predsednik mu je vzel ravnilo iz rok in občudoval deset lukenj v njem, ki so bile vse v ravni črti in tako jednako oddaljene ena od druge, kakor da bi bil izmeril njihovo oddaljenost z šestilom.

Vsi so se začudili in hvalili Strnada kot izbornega streleca.

„Izvrsten strelec ste, na čast!“ je dejal tedaj gospod, ki je dosedaj vedno molčal.

Vsi so se obrnili sedaj proti tistemu gospodu, ki je nadaljeval:

„Slišal praviti pred kratkim o preriji. Na Dunaju, pri amerškem poslanecu. Govoril o savani, traperjih, Indijancih in bledokožcih. Bilo zanimivo, zelo zanimivo, na čast.“

„Dragi grof, to je nekaj za Vas,“ je dejal tedaj deželni predsednik. „Vi se zanimate za šport.“ Potem se je obrnil k Strnadu, in mu predstavil tujega gospoda:

„Grof Vélšrod, gospod doktor!“

Grof Vélšrod in Strnad sta se priklonila drug drugemu, in potem je nadaljeval angleški grof, ki ni znal dobro slovenskega:

„Bral mnogo romanov, spisov o potovanjih. Cooper, Marryat, Möllhausen, Gerstäcker. Mislim, vse goljufija. Vendar vse drugače. Slišal na Dunaju pri poslanecu, da vse resnica. Poslanec bil sam v preriji in videl slavne poveljnike in lovce. Najslavnejše poveljnike v Mehiki. Njih ime Medvedovo Srce in Bivolovo Čelo.“

„Medvedovo Srce in Bivolovo Čelo?“ se je začudil tedaj Strnad. „Oh, to sta Šójinlijet in Mókašimótak, vodja Apahov in Mictékov.“

„Oh, poznate?“

„Nisem ju videl, a praviti se slišal o njih. Večkrat prideta menda v staro Mehiko.“

„Res je. Torej vendar res. Slišal tudi o dveh slavnih lovcih, a pozabil njihovo indijansko ime, a imenujeta se Gromov Strel in Knez Skalovja. Knez Skalovja imeniten dečko. Vedno zadene njegova puška, v preriji se nikoli ne izgubi. Imeniten dečko, jénki, na čast.“

„Motite se, grof; ta »Knez Skalovja« ni jénki.“

„Kaj pa?“

„Slovenec.“

„Oh, čudežno. Ga poznati?“

„Poznam. Gromov Strel se imenuje indijansko Itintka. Nisem ga videl. Ampak Kneza Skalovja poznam zelo natančno; Indijanci mu pravijo Matávaze.“

„Oh, resnično, na čast. Je junak, pravi Goljat. Pobije konja s pestjo na tla.“

„Oho!“ so se začudili vsi navzoči razun Strnada.

„Kdo ne verjeti? Pobije konja s pestjo, na čast!“

„Rad bi videl tega slavnega moža!“ je dejal tedaj deželni predsednik.

„Jaz tudi. Jaz ga povabiti. Prijatelj biti. Imenitno jahati in streljati, na čast!“

„Ta želja se Vam pa lahko izpolni!“ je dejal tedaj Strnad smehljaje se.

„Kedaj? Kje?“ je vprašal grof.

„Sedaj, tukaj,“ je odgovoril Strnad.

„Oh, Vi?“

„Da, jaz.“

„Hm, saj res. Ste imeniten dečko. Nisem takoj govoril, ker mislil, da ni res; a se prepričal, da ste imeniten dečko. A pravi prerijski lovec še niste, tak še ne biti, kakor Gromov Strel ali Knez Skalovja.“

„Motite se, grof,“ je dejal Strnad, „kajti Matávaze, Knez Skalovja sem jaz sam.“

„Oh!“

Grof je od samega začudenja zazijal. Nataknil je svoj monókel in ogledoval zdravnika. Tudi drugi navzoči so mislili, da se Strnad šali.

„Stoj!“ je dejal tedaj grof. „Prepričati se!“

„Zamójdél,“ je rekel Strnad mirno.

„Knez Skalovja bil strašno ranjen na vratu.“

„Tu je brazda. Poglejte!“

Strnad je odpel ovratnik, in vsi so se prepričali, da ima res brazdo na vratu.

„Dobro, zelo dobro!“ je dejal grof. „Knez Skalovja imeti slavno puško številka ničla, ime puške »medvedja smrt«. Puška zelo težka.“

„Tu je tista puška.“

Strnad je snel daljšo puško z ramen in jo pokazal grofu. Grof jo je prijel, a takoj mu je roka umahnila.

„Hudič!“ je zaklical. „Težka pošast. Deset kilogramov, kaj? Junaška moč! Res biti Knez Skalovja, na čast!“ je dejal grof.

„Dokazati vam hočem še na drug način, da sem pravi. Nihče ni preje verjel, da pobije Matávaze z samo pestjo konja na tla. Ludevit! Pripelji žrebca na dvorišče!“

„Oh!“ je zaklical grof. „Imenitno! Konja pobiti! Famožno, kaj? Nikoli še videl. Imenitna zabava!“

Ludevit je pripeljal močnega žrebca na dvorišče in ga izpustil, da je dirjal divji in rezgetáje po dvorišču. Tedaj se je zagnal Strnad — poskočil, in sedel je na žrebcu.

„Oh, imenitno, na čast!“ je dejal grof Vélsrod.

Strnad je jahal na divjem žrebcu parkrat po dvorišču na okrog, in ga potem zopet razjahal.

„Pazite, gospóda!“ je zaklical. „Ne samo pobil, ampak celo vrgel ga bom na tla.“

Vtaknil je žrebcu dva prsta svoje desnice v nosnice, in ko se je hotel žrebec vzpeti, je skočil Strnad v stran, močno potegnil, in žival je ležala na tleh.

Vsi so začeli Strnadu ploskati.

„Sedaj pa rad verjeti, na čast,“ je dejal grof. „Knez Skalovja Vi biti, na čast!“

Medtem je žrebec vstal in mirno stal pred svojim krotiteljem.

„Še pobiti na tla!“ je zaklical grof.

Strnad je zamahnil in zadel žrebca ravno nad očesom. Žival se je stresla in se zagrudila na tla.

„Oh! Vražji dečko!“ je klical grof ves navdušen.

„Tega ne znati nihče izmed nas, na čast!“

Vsi navzoči so se čudili velikanski Strnadovi moči.

Stotnik pa je stopil k Strnadu in dejal:

„Doktor, za Bóga Svetega, imeniten dečko ste!“

„Hvala lepa,“ se mu je nasmehnil Strnad. „Pokazati sem hotel gospódi samo, da sem res pravi Knez Skalovja.“

„Ampak jaz sem izgubil pri tem svojega žrebca.“

„Kaj pa še! Samo omamil sem ga. Ali morda mislite, da more človek konja s samo pestjo ubiti? Samo omamiti ga zamore.“

Tedaj je pristopil grof Vélsrod in dejal Strnadu:

„Čuden človek! Imeniten dečko! Doktor, morate k meni priti. Na graščino Grilsten, lepo orožje, izvrstni konji, dobro vino, na čast. Prijatelja biti, kaj?“

„Dobro, vsprejem!“ je dejal Strnad.

„Tukaj desnica, top!“

„Top!“

„Sedaj pa prosim še enkrat ustreliti z težko puško »medvedja smrt«.“

„Dobro, pokažite mi kak cilj!“ je rekel Strnad.

Gospodja so iskali zastonj kak pripraven cilj, tedaj je dejal Strnad:

„Ali vidite, gospóda, tamle zunaj pred graščinskim zidom poleg smreke velik hrast? Na desni strani, malo pred vrhom, je dolga veja. Konec veje so tri pèresa, in na srednjem je želod. Ali vidite?“

„Kdo videti želod tako daleč! Moje oči ne biti daljnogled, na čast!“

Tudi vsi drugi niso ničesar videli.

„Nemogoče, da bi kaj videli!“ je dejal deželni predsednik. „V tej oddaljenosti! Ta strel se Vam pa ne posreči, doktor!“

„Prosim, gospôda, pojdite malo bližje k drevesu in prepričajte se! Kadar vidite želod, mi pomignite, in tedaj ustrelim.“

Nadgozdar je prinesel med tem pogovorom daljnogled in dvoje gledaliških kukal. Potem so šli vsi pred graščinski zid in gledali na drevo.

Kmalu je zaklical nekdo v daljini, da naj Strnad ustrelj.

Strnad je nastavil svojo puško in ustrelil. — — Zadel je.

V dveh minutah se je vrnila gospôda na dvorišče. Prvi je prišel grof Vélsrod. Prinesel je hrastov list, katerega se je držal želod.

„Zadeli ste,“ je zaklical že od daleč. „Ali Vi prodati list? Dragocen list! Plačam vsako ceno, na čast.“

„Ne prodam,“ je odgovoril Strnad.

„Torej ga hočete shraniti?“

„Ne, ampak dam Vam ga za spomin, če imate veselje z njim. Imate saj spomin na moža, ki mu niste verjeli, da je Knez Skalovja.“

„O, pardón, moj dragi! Morate oprostiti; na čast, morate mi odpustiti. Prijatelja biti!“

Tedaj je pristopil deželni predsednik, podal Strnadu desnico in dejal:

„Gospod doktor, imeniten mož ste! Mojster ste v vsaki stvari! Spoznati Vas moram natančneje. Ali me obiščete jutri na Račjem?“

„Na povelje, Ekselenca!“

„Nikakor na povelje, gospod doktor. Sprejel Vas n**am** bom kot deželni predsednik. — Sedaj moramo pa i**e** malo k damam, ki so bile toliko časa same. Preje pa mi pokažite, doktor, še svojo sobo. Videti moram, kako stanuje in dela tak junak.“

Strnad se je priklonil in peljal deželnega predsednika v svoje stanovanje. Gospodje in dame pa so se vrnile v dvorano.

Kmalu je prišel Strnad po deželno predsednico in grofico Silvo. Tudi državni pravdnik in gospa Strnadova sta morala priti pozneje v Strnadovo stanovanje. Pogovarjali so se tam celo uro o važnih stvareh. Ko so se vrnili zopet v dvorano, je imela Silva, deželna predsednica in gospa Strnadova objokane oči.

Sedaj je poslal deželni predsednik po Slavkota in njegove stariše.

„Vi ste mornar, in sicer krmar, kajne?“ je vprašal baron Kreka.

„Da, Ekselenca!“

„Ali imate kaj sorodnikov?“

„Brata imam. Rojen je na Kranjskem, a sedaj je v Ameriki. Kaj da je, tega ne vem. Mislim da je lovec. Pol leta mi že ni pisal. Najprvo je bil skvéter, potem je nastavljal pastí divjim zverinam, potem je pa kopal zlato —“

„In postal milijonar?“ se je nasmejal deželni predsednik.

„Ravno nasprotno. Šel je iz Kalifornije in postal cibolóro, lovec na bivole. Pa tudi to mu ni ugajalo, in postal je gambuzíno, iskal je zaklade. Tedaj so ga u**jeli** Komanhi. Vendar jim je uš**e**l in vz**e**l s seboj za kazen njihovega vodjo —“

„Ali Vam je pisal, katerega?“ je tedaj vprašal Strnad.

„Seveda. Imenuje se Ijovuctókvi, kar se pravi slovensko »črni volk«.“

„Ali je mogoče!“ je zaklical tedaj grof Vélsrod.

„Gospôda moja,“ je dejal tedaj Strnad, „oni slavni lovec, ki ga je imenoval preje grof Vélsrod poleg mojega imena, je brat našega gospoda Kreka.“

Vsi so se začudili.

„Če je brat gospoda Kreka res vzel Komanhom njihovega vodjo, tedaj je gotovo tisti slavni lovec,“ je razložil Strnad navzočim. „Gospod Krek, kako pa imenujejo Indijanci Vašega brata?“

„Itintika, slovensko Gromov Strel.“

„Imenitno! Čudežno!“ je zaklical tedaj grof Vélsrod. „Gromov Strel ali Itintika sem slišal pri ameriškem poslancu.“

„Torej vidite, da je Itintika res brat gospoda Kreka!“ je dejal Strnad. „Zelo zanimiva povest je o tem, kako je ušel Itintika z Črnim Volkom Komanhom. Če dovolite, Ekselenca, Vam jutri na Račjem vse povem.“

„Seveda,“ je dejal deželni predsednik. „Pa pospod Podgornik mora tudi priti z Vami. Če bi ne bilo prepozno, bi nam morali danes še vse povedati. Sedaj pa še nekaj. Slavko, stopi bliže!“

Slavko je pristopil.

„Ali veš, kakšna nagrada je za volka in za risa?“

„Vem. Pedeset in dvestopedeset goldinarjev.“

„Nagrada je tvoja. Tu jo imaš.“

Deželni predsednik je segel v žep in naštel dečku pedeset cekinov po dvajset kron.

„Pedeset cekinov?“ je dejal Slavko. „To je dvesto goldinarjev preveč.“

„To nič ne de. Vse je tvoje.“

„Torej smem storiti z denarjem kar hočem?“

„Smeš,“ je dejal deželni predsednik radovedno.

„Tedad dam svojih trideset cekinov starišem, ostalo pa dobi Miklavž, ker mi je pripeljal divjačino domov, in je revež. Zadnjič mi je tožila njegova mala Ana, da jo tako trebuh boli, ker nimajo nič jesti.“

Vsi so se začudili dečkovi milosrčnosti in ga poljubili.

Kmalu potem se je gospôda poslovila in odpeljala.

Ko je stotnik takoj po odhodu gospôde obiskal Strnada, je bila Silva ravno pri svojem zaročencu. Tam je zvedel Podgornik, da jima je deželni predsednik nasvetoval, naj se kakor hitro mogoče poročita. — —

Drugi dan sta se peljala Strnad in stotnik na Račje obiskat deželnega predsednika. Tam je zvedel naš junak, da se vrši njegova poroka z grofico de Rodriganda lahko že drugi teden. — —

Bilo je ponedeljek družega tedna, ko se je vršila poroka. V graščini Bršljanovo so napravili v dvorani majhen oltar in ga okrasili z rastlinami iz graščinskega rastlinjaka. K poroki sta se pripeljala tudi deželni predsednik in njegova soproga, z njima pa dvorni kaplan.

Silva je prišla k poroki v priprosti belosvileni obleki; razun pajčolana in belega venca na glavi, jo je krasila samo njena lepota. Prisotni so bili še stotnik, mati in sestra ženinova, Alimpo in njegova Elvira, Ludevit in drugi lovci.

Dvorni kaplan je poročil ženina in nevesto.

Tako je dobil priprosti, slovenski zdravnik lepo, bogato, špansko grofico za ženo. — —

Samo en teden je užival Strnad svojo zakonsko srečo, in potem je odpotoval z krmarjem Krekom, da razjasni skrivnosti grofovske rodovine de Rodriganda.

Svoj najdražji zaklad, svojo ženo, je pa izročil v varstvo deželnemu predsedniku in nadgozdarju Podgorniku.

Pretresljivo je bilo Strnadovo slovo od svoje mlade žene, ki se je jokala in ga vedno iznova poljubovala in objemala.

Tudi Elvira, Alimpo, Ludevit in Slavko so jokali pri Strnadovem odhodu. Strnadova mati in sestra se kar ločiti nista mogli od svojega Jankota. — —

Stotnik je spremljal Strnada do Dunaja. Tam sta se ločila. Strnad je pustil pozdraviti še enkrat svoje drage in potem je odpotoval v daljni svet. — — —

Petnajsto poglavje.

— Pri Bogu sem obljubil,
Da pred bom dušo 'zgubil,
Ko nehal te ljubiti'.

Pri Bogu si prisegla,
Mi vedno zvesta bit'.

Le jadra spet napnimo,
Valovom se 'zročimo,
Kak je čistó morjé!

Spet so se jádra bela
Od južnih sap napela,
Prinésla me nazaj;

(Dr. Fr. Prešeren.)

Na zahodni obali Škotskega leži slavno mesto Grinok. V tem mestu gradijo ladije, in večina nemških in avstrijskih Lojdovih in bojnih ladij je zgrajena v tem mestu. Tudi velikanske trgovinske in druge navadne ladije gradijo v Grinoku.

V najlepšem hotelu v Grinoku srečamo Strnada in krmarja Kreka. Napotila sta se v to mesto, da kupita primerno, manjšo ladijo. Pregladala sta že vso lukó in vse delavnice za ladije, a našla nista nič pripravnega.

Sedaj sta sedela v hotelu pri kosilu in se pogovarjala o tej zadevi.

Pri isti mizi je sedel tudi star gospod, in slišal, o čem da se pogovarjata. Povedal jima je, da leži na obali izven mesta prekrasni parnik. Pristavil je, da ima

neki odvetnik naročilo, da naj proda tisti parnik. Parnik leži ravno pred odvetnikovo vilo.

Strnad se je zahvalil gospodu za priporočilo in šel takoj po kosilu s Krekom gledat omenjeni parnik.

Ko sta dospela do odvetnikove vile, sta videla, da je tista ladija brzovozni parnik, sto črevljev dolg, šestnajst širok in sedem visok. Imel je dva jambora in fino urejena jadra, ki pospešujejo parnikovo hitrost. Krek je takoj spoznal, da ne prekosi nobena druga ladija tega parnika glede hitrosti.

Ker je bila prislonjena ob parniku lestvica, sta si ogledala Strnad in Krek vso ladijo. Oprava je bila zelo fina. Krek, kot strokovnjak, je dejal, da je parnik izvrsten, in da ni dobiti boljšega in pripravnejšega.

Ko sta si ogledala ladijo, sta šla čez vrt proti vili. Na vratih je bil napis: „Emerik Milner, odvetnik.“

Odvetnik ju je prijazno sprejel, in ko je zvedel, zaradičesar da sta prišla, jima je povedal, da sta vila in parnik lastnina grofa Notingvéla.

„Lastnina grofa Notingvéla?“ je vprašal Strnad začudeno. „Prosim, kako se glasi celo grofovo ime?“

„Sir Henrik Lindzej, grof Notingvél.“ je odgovoril odvetnik.

„Torej grof Notingvél, čegar hči Ema je bila pred kratkem na graščini Rodriganda na Španskem pri svoji prijateljici Silvi?“

„Tako je!“ je odgovoril Anglež in se začudil. „Ali poznate mis Emo?“

„Celo zelo dobro. Bil sem tudi nekaj časa na Rodrigandi in smem reči, da sem njen prijatelj.“

Sedaj sta se šele predstavila doktor Strnad in Krek angleškemu odvetniku, ki je zaklical potem ves začuden:

„Torej ste morda celo tisti doktor Strnad, ki je operiral starega grofa?“

„Da.“

„O potem me pa zelo veseli, da imam čast! Sir Lindzej in mis Ema sta bila v Grinoku preden sta odpotovala v Mehiko, in mis nam je mnogo pravila o Vas. Mis Ema in moja soproga sta dobri prijateljici, zato ji je vse povedala, kar se je zgodilo v Rodrigandi.“

„Zato Vam torej odkritosrčno povem, da je grofica Silva de Rodriganda sedaj moja žena. Stanuje na Kranjskem pri moji materi.“

„Tako hitro ste to napravili!“ je zaklical odvetnik. „Iz mis Eminega pripovedovanja smo sicer sklepali, da se utegne kaj takega zgoditi, ampak da napravite to tako hitro, to bi se nam pa niti sanjalo ne bilo. Gotovo je to izreden slučaj. Radoveden sem; prosim, povejte mi kaj natančnejšega.“

„Ker Vam je itak mis Ema že vse zaupala, nimam vzroka, da bi Vam drugo prikrival,“ je dejal Strnad uljudno.

„Torej prosim, če Vam smem najprvo predstaviti svojo ženo. Nujno Vas prosim, da ostanete naš gost, dokler ste v Grinoku.“

Strnad se je sicer branil, vendar je moral slednjič sprejeti prijazno ponudbo. Odvetnikova žena se je zelo razveselila, ko je slišala, kdo da sta tujca, in si je mnogo prizadevala, da pogosti dobro svoja gosta. Slovenec je pripovedoval s svojih doživljajih, in vpraševanja ni bilo ni konca ni kraja. Strnad je zvedel, da proda lord Lindzej parnik samo zato, ker ga sedaj ne rabi, ker ostane precej dolgo v Mehiki. Strnad je kupil parnik za zelo nizko ceno.

Sedaj je moral Strnad parnik še opremiti s potreb-

nimi stvarmi in moštvom. Moštvo je šteló razun Kreka štirinajst oseb, ki so bili vsi vrli mladeniči. Mornarji so imenovali Kreka odslej »kapitan«, in lastnik parnika, doktor Strnad, je potrdil ta naslov.

Parnik so prekrstili in mu dali ime »Silva«. Strnad je dal napisati to ime na obeh koncih ladije.

Odvetnik mu je pomagal pri nakupovanju živeža, oprave in orožja. Ker so bili namenjeni proti morskemu roparju, je bilo treba tudi topov. Zato je dobila »Silva« šest topov in na vsakem koncu še en finejši top, ki se da obračati na vse strani.

Parnik je prevozil vsako uro osemnajst milj in porabil vsako uro sto kilogramov premoga. Zato so se morali večkrat ustaviti, da nalože premog. Prvič so se ustavili v ovranški luki na Francoskem. Od tam pa so šli na daljno morje. Kam, tega ni vedel nihče. Samo toliko so slutili, da je kapitan Landola približno na zahodni afriški obali.

Ovranš ne leži čisto ob morju, ampak na nizkem griču. Iz luke dospeš lahko v pol ure v mesto. Ob obali je stal lesen, drzno zidan morski svetilnik. Čuvaju, ki je oskrboval ta svetilnik, je bilo ime Gabrilo.

Bil je čuden človek, občeval je malo z ljudmi, in najljubše mu je bilo, če ga ni nihče nadlegoval. Imel ni niti žene niti otrok, in samo stara gluha žena je oskrbovala njegovo gospodinjstvo. Le redkokedaj je šla v mesto, da je nakupila najpotrebnejših stvari in vzela Gabrilovo plačo.

Preje so obiskavali svetilnik, tujci in domačini ker je iz vrha prekrasen razgled v okolico in na večno nemirno morje. A zadnjih par mesecev je bil Gabrilo zelo neuljuden, oziroma naravnost surov, z obiskovalci, zato ni šla živa duša več na svetilnik.

Ljudje so ugibali, zakaj je čuvaj tako oduren, a niso našli pravega vzroka. Samo nekateri stari ribiči, ki so ponoči kupčevali, so trdili, da so opazili ponoči na hodniku, na vrhu svetilnika, dolgega, suhega moža, ki je v španskem ali podobnem jeziku izgovarjal nekaj otožnih besedi.

Babjeverni Ovransani so zato mislili, da je Gabrilo v zvezi z hudičem ali z drugimi hudobnimi duhovi, ki ga ponoči obiščejo. Zato so se ogibali čuvaja, in živa duša se ni upala hoditi ponoči blizu svetilnika.

Samo mâr (župan) je bil drugih misli. Gabrilo mu je namreč naznanil, da stanuje pri njem star stric, ki se mu malo meša v glavi. Gabrilo se ni mogel izogniti temu naznanilu, in župan je molčal o tej stvari, posebno ker mu je bilo v zabavo, da zamenjajo babjeverni ljudje nôrega strica z hudičem.

Še nekaj drugega novega se je spremenilo v Ovransu. Mlad zdravnik je namreč preiskal v bližini mesta studenec, ki je imel rumeno, kalno vodo, ki ni bila za rabo, in našel, da je ta studenec kislina. Zdravnik je trdil, da se dado ozdraviti z to vodo različne bolezni. Poslal je analizo na akademijo znanosti v Pariz, ki mu je pri-trdila in sezidala v Ovransu veliko kopališče.

Sedaj so prihajali različni bolniki in letovišniki v Ovrans. Mesto je olepšalo okolico, in kmalu se je razvilo v okolici svetilnika živahno življenje, ki je pa bilo Gabrilu zelo nadležno.

Bilo je popoldne lepega poletnega dneva. Včeraj je bilo malo viharo, zato je bilo morje še vedno malo razburkano, a zrak je bil čist, in od daleč so se videle lastovke, ki so švigale nad morsko gladino.

Debel mož, z zlatimi naočniki je šel iz mesta proti

ribiški koči, ki je stala ob obali. Za njim je nesel mlad mož zavitek popírja in velik tintnik.

Pred kočo je sedel ribič in vezal mrežo.

„Ali ste Vi ribič Žan Foreti?“ je vprašal debeli mož.

Ribič je vstal, snel uljudno svojo kapo z glave in odgovoril:

„Da, gospod notar.“

„Ali ne stanujete pri Vas letovišniki?“

„Da. Odličen gospod s svojo hčerjo, služabnikom in služabnico. Svoje pohištvo in postelje imajo, in ker rabijo celo hišo, sem se moral umakniti in spim pri svojem sosedu.“

„Kdo pa je tisti gospod?“

„Španec je; imenuje se knez Olzuna.“ In po tihem je pristavil: „Gospod notar, dolgo več ne živi. Jetiko ima; kri pljuje, kašlja noč in dan in hoditi več ne more. Mislim, da ga morski zrak ne reši; v enem tednu gotovo umre, če ne že preje.“

„Ali leži?“

„Da. Služabnik in služabnica sta šla v mesto, ampak milostiva dama je pri njem.“

„V kateri sobi je pa?“

„Spodaj na onile strani. Le potrkaite in vstopite. Ta gospod ni prevzeten in ne zahteva, da bi Vas moral služabnik preje naznaniti.“

Notar je previdno potrkal in vstopil, ko je slišal v sobi nežni ženski glas: „Prosto!“

Soba je bila priprosta in nizka, a pohištvo je bilo pripravno in skoraj elegantno. Na zofi je ležal bolnik. Bil je bledega, suhega obraza, in oči je imel globoko udrte. Ker je imel dolgo, črno brado, je bil še bledeješe barve, in visoko, plešasto čelo se ti je zdelo, kakor mrtvaška glava.

To je bil nekdanji ponosni in krepki knez Olzuna, ljubimec najlepših dam, ki je s Kortejevo pomočjo zapeljal Strnadovo mater.

Poleg njega je sedela velika, močna dama. Stara je bila približno trideset let, ampak njen obraz je imel še tako čiste, dekliške poteze, in njeno vitko telo še tako deviške oblike, da si takoj uganil, da je še neomožena. Njen pogled je bil ljubeznjiv, in njen obraz prijazen.

To je bila princesa Flora de Olzuna, knezova hči, katero je vzgojevala nekaj nesrečnih mesecev Strnadova mati. Takrat je bila ciganka Carba še mlado dekle; a leta so minula; Flora je preživela že dekliška leta, ne da bi bila uživala srečo, ki naj bi osrečevala njena leta. — —

Začudeno je pogledala vstopivšega notarja.

Notar se je uljudno priklonil in dejal:

„Ekselenca, jaz sem notar Beltušé iz Ovranša. Naročili ste mi, da naj pridem.“

„Da naj notar pride, si naročil, papa?“ se je prestrašila Flora.

„Da, moja ljuba hči,“ je odgovoril knez tiho. „Nisem te hotel razburjati, zato ti nisem povedal. Nikar se ne prestraši, urediti moram z gospodom notarjem samo neko trgovsko zadevo.“

Ko se je knez odkašljal, se je obrnil k notarju in nadaljeval:

„Hvala lepa, cenjeni gospod, ker ste prišli; ampak prosil sem Vas, da pripeljete s seboj tri priče.“

„Vse je v redu,“ je odgovoril notar. „Ker ne vem, v kateri zadevi hočete z menoj govoriti, Svetlost, sem si mislil, da bi bilo dobro, če se preje z Vami malo

pogovorim; zato sem naročil, da naj pridejo priče šele čez četrto ure.“

„Popolnoma prav,“ je dejal knez. „Prosim, vsedite se.“

Potem se je obrnil k Flori in dejal:

„Sedaj lahko odideš, draga hči. Šele v par urah bom mogel s teboj govoriti.“

Skrbno je pogledala svojega očeta in ga vprašala:

„Oče, ali boš mogel vzdržati tako dolgo posvetovanje?“

„Gotovo. Če bi pa slučajno pozvonil, naj pride samo služabnik.“

Solze so porosile Flori oči, kajti prepričana je bila, da napravi njen oče sedaj testament; ampak očetu na ljubo se je premagovala in šla iz sobe.

Ravno se je vrnil služabnik iz mesta. Zato mu je Flora naročila, da naj gre v sobo, če bi pozvonil njen oče. Ker je vedno sedela pri svojem bolnem očetu, je bila potrebna, da se malo okrepča, zato se je oblekla in šla na izprehod.

Počasi je šla navzgor proti mestu. Nemirno morje je šumelo pod njo; ravnotako nemirno je bilo tudi njeno srce. Vedela je, da umre njen oče; in potem ostane sama na svetu. Sicer je bila odlična in bogata dama, vsa pota so ji bila prosta, a za vse to se ni brigala.

Med potom je premišljevala svojo preteklost. Nikoli ni poznala svoje matere, vedno je bila sama, v tuji družbi, kajti tudi njen oče se ni mnogo briga za svojo hčer. Vse njene vzgojiteljice in družabnice so bile tuje in neprijazne; samó Slovenko, senoro Lapajne, ki je tako nenadoma izginila, je ljubila. Tožila in jokala se je po senori Lapajne, a njen oče jo je zaradi tega kaznoval.

Tako so minula leta, in postala je odraščena devica. Bila je lepa, to ji je povedalo zrcalo, in isto so potrdili njeni nešteti oboževalci. A nijednega izmed te neštete množice bi ne bila mogla ljubiti. Knez jo je kregal, a vse zaman. Slednjič ji je sam izbral ženina, a odklonila ga je. Dejala je, da si sama izbere moža. Oče je bil zaraditega zela hud, a slednjič je moral odnehati.

Nenadoma so se pa razmere spremenile. Knez Olzuna je nevarno obolel; zdravniki so ga sicer rešili, a bolezen je imela svoje posledice in se razvila v sušico. Knez je preveč zaupal svojim močem, in zato ga je zadela kazen. Postal je resen, mislil na Boga in na večnost, premišljeval je o svojem preteklem življenju, in uvidel, da je živel samo v grehu in strasti. Bridko se je kesal svojega življenja. Spomnil se je na deklice, katerim je vzel nedolžnost in mir srca, posebno se je, pa spominal one Slovenke, ki jo je prisilil z opojno ljubezensko pijačo, da se mu je udala, in čutil je sveto dolžnost, da poravna ta svoj greh. Njegov spomin je sicer že opešal, vendar ni mogel pozabiti Slovenke in onih nesrečnih dni.

Nekoč je šel na izprehod v svoj graščinski park in premišljeval o svoji žalostni preteklosti in o bližajoči se smrti. Kar zašumi nekaj v grmovju, in pred njega je stopila stara, zoperna ciganka.

„Ali me še poznaš, Olzuna?“ ga je vprašala.

Knez Olzuna ji je pogledal v obraz, a ni je spoznal.

Škodoželjno se je zasmejala in rekla:

„Da, oba sva se že postarala v grehu; nihče naju več ne pozna!“

„Starka, kdo si?“ je zarohnel knez nad njo, da so ga zbolela bolna pljuča.

„Verjamem ti, da ne poznaš več ciganke Carbe, a pozabil je še gotovo nisi!“

Tako mu je odgovorila ciganka.

Knez se je prestrašil, vendar se je kmalu toliko premagal, da je vprašal:

„Kaj pa hočeš od mene?“

„Obračunati hočem s teboj!“ je odgovorila Carba in vzdignila desnico.

„Obračunati hočeš z menoj?“ je dejal knez skoraj v omotici. „Da, obračunati! O, davno sem že obračunal sam s seboj. Konec mojega življenja se približuje, že umiram. Moje življenje je prekratko, da bi mogel poravnati, kar sem zakrivil, dediča pa tudi nimam, ki bi poravnal moj greh namesto svojega očeta.“

„Dediča nimaš?“ je vprašala Carba. „Da, dediča nimaš! Ponosna, plemenita rodovina Olzuna izumira, njen grb razpade in njen rod izumre. To je prokletstvo tvojih grehov. Ampak nekaj ti povem: Imaš naslednika, ponosni knez, ampak postava ga ne priznava. Sicer si upliven in mogočen, lahko bi ga priznal za svojega sina, poročil bi se lahko z njegovo materjo, ker je sedaj vdova, ampak ne povem ti, kje da je. To je moje maščevanje!“

„Ha!“ je zaklical knez. „To maščevanje je strašno!“

„Tako strašno gotovo ne, kakor je bil tvoj greh!“

„Ali imam sina?“ je vprašal knez.

„Da, sina imaš, moža, ki je vrlejši ko tisoč drugih, junak je glede kreposti, znanosti in hrabrosti; a ne boš ga našel!“

„Kdo je pa njegova mati?“

„Tista slovenska vzgojiteljica, senora Lapajne, ki

si jo zastrupil s svojimi opojnimi kapljicami. Šla je na Kranjsko in se tam srečno omožila. Kmalu je postala vdova in vzgojila svojega sina, da je postal mož, ki je vreden nositi knežjo krono. Le išči jo, če jo hočeš, a ne najdeš je nikdar!“

Tedaj je razprostrl knez Olzuna svoje roke in jo prosil:

„Ne bodi tako neusmiljena! Povej mi, kje da je, vse poravnaj! Dam ti kar hočeš, samo povej mi, kje je moj sin!“

Ciganka se mu je zlobno zasmejala v obraz in izginila v grmovju. To je bil njen odgovor, njeno maščevanje, oziroma samo začetek njenega maščevanja.

Od tistega dne ni preživel knez Olzuna več mirnega trenutka. Vest ga je pekla noč in dan. Poizvedoval je na celem Kranjskem o svojem sinu, a zvedel ni ničesar. Vsi njegovi odposlanci so se vrnili na Špansko, ne da bi bili kaj opravili. Spomnil se je še na njeno ime, a vedel ni, iz katere okolice da je bila. Pisal je tudi španskemu poslaniku na Dunaj, a tudi ta ni mogel ničesar zvedeti, ker je živela gospa Strnadova popolnoma samotarsko pri nadgozdarju Podgorniku.

Tako je minil mesec dni. Bolezen in kesanje, nestrpnost in hrepenenje sta razjedala knezu življenje. Najhujše je pa bilo to, da ga je ciganka povsod zasledovala in mu ob vsaki priliki očitala njegovo pregreho. Kadar je šel kam na izprehod, jo je srečal, in vedno so mu zatrjevale njene besede in pogledi, da se hoče večno maščevati nad njim; da nikdar ne zve, kje da je njegov sin.

To je pospeševalo njegovo bolezen. Zdravniki so mu svetovali, da naj odpotuje na kako letovišče, a

komaj je izstopil iz voza, je že srečal maščujočo se Carbo.

Tedaj je bral o novem kopališču in letovišču v Ovransu. Zapustil je vse bogatstvo, in odpotoval na skrivnem samo s svojo hčerjo in dvema služabnikoma v Ovrans na Francosko. Upal je, da se iznebi na ta način grozne ciganke.

Kmalu je zapazil, da mu škoduje morsko podnebje, namesto da bi mu pomagalo. Oslabel je popolnoma in čutil, da se mu bliža zadnja ura. Zato je poklical francoskega notarja in tri priče, da napravi testament.

Od takrat, ko je zvedel, da ima sina, je bil vesel, ker se njegova hči še ni omožila. Od takrat se je izogibal družbe in pazil, da se njegova hči ni seznanila z nobenim moškim. Vprašal jo je celo, če je njeno srce še prosto, in ko mu je odgovorila, da še, jo je prosil, da naj ostane samostojna. Vzroka ji seveda ni mogel povedati. Še danes zjutraj jo je prosil, da naj se nikar nikdar ne omoži.

„Vzroka ti ne morem povedati,“ ji je dejal, „a zveš ga kmalu, morda še prekmalu.“

Teh besedij se je spominjala Flora, ko je šla danes na izprehod. Do sedaj je lahko vedno pomirila svojega očeta glede te zadeve, a zadnje dni ji je postajalo vedno težje ubogati svojega očeta.

Zadnje dni je prišel v Ovrans tujec, ki ni zahajal nikamor v družbo. Cele dneve je posedal na hribu pod vrbami in opazoval razburkano morje. Včasih je odprl svojo risarsko knjižico in narisal kako škico.

Tam gori pri vrbah sta se spoznala. Flora je sedala na klopi, ko je prišel. A ko jo je zagledal, se je hotel obrniti. Poklicala ga je nazaj, in odšla potem sama.

Pozneje sta se večkrat srečala, potem skoraj vsak dan, vsaj nekaj minut sta govorila. Flora je zvedela, da je slikar, a ni ga vprašala, kako da se piše. Pogovarjala sta se o umetnosti in znanosti, in sploh o takih stvareh, po katerih se človeško srce in značaj najložje spozna. Tako sta se spoznala, in spoštovala sta drug drugega.

Slikar je bil lep, odkritosrčen mož, a neka skrivnost mu je težila srce. Flora je to takoj spoznala, in smilil se ji je. Kadar sta se pogledala, je zarudela, in srce ji je začelo močno biti. Čutila je, da je ta mož nevaren za njo, da se ga mora izogibati; ampak vedno, kadar je vedela, da je na hribu pod vrhami, jo je gnal nek notranji čut na izprehod.

Tako je bilo tudi danes. Počasi je šla proti vrham. Njen oče umira in jo zapusti samo. Ali je res tako sama? Ali bi se ne mogla rešiti te samote in zapuščenosti? Tako je premišljevala, in srce ji je bilo vedno hitreje. Ali ji bije srce zaraditega, ker gre v hrib, ali morda vsled — — — ?

Ustavila se je, položila roko na vzdigajoče se prsi in globoko vzdihnila. Naenkrat je spoznala samo sebe! Ljubi ga! Kneginja neznanega slikarja! Kako strašna misel!

Vprašala se je, če naj se obrne, in vendar je šla naprej; bala se je svidenja, in vendar je stal že pred njo. Slišal jo je prihajati in ji prišel malo naproti. Spoštljivo jo je pozdravil; zapazil je rudečico na njenih licih; mislil je, da se je preveč upehala med potjo, in ji dejal:

„Zakaj se pa tako upehate, seniorita, to ni zdravo! Oblečite svojo mantilo in vsedite se!“

Ogrnil ji je svilen mantilo in jo spremil do klopi. Samo pokimala mu je prijazno v pozdrav, še govoriti

ni mogla. Tudi on je sedel molče poleg nje in gledal dolgo na valovito morje.

Kaj neki misli? Iz potez njegovega obraza je sklepala, da se ne čuti srečnega.

Slednjič se je ozrl na svojo sosedinjo in dejal z tresočim glasom:

„Ali vidite kako je razburkano morje, senorita? Včeraj je bil vihar, in še danes je morje nemirno. Ali se poléze valovje? Morda pa nastane nov vihar? Tako je tudi v živjenju in v srcu. Koliko nemirnih src je na svetu, ki jim manjka odrešenik, da bi jih pomiril.“

To je bil zelo nevaren pogovor. Flora je čutila, da bi bilo boljše, če ne odgovori, in vendar je rekla nehote:

„Ali tudi Vam manjka odrešenik?“

„Da, tudi meni!“ je vzdihnil.

„Meni tudi!“ je vzdihnila Flora neprevidno.

„Vam tudi? Takoj, ko sem Vas prvič videl, sem uganil, da Vam teži nekaj srce. Zakaj nosite sami svoje gorje? Ali nimate nikogar, ki bi Vam olajšal Vaše breme?“

„Nikogar!“ je odgovorila.

„To je pa žalostno. Torej ste čisto sama na sveta?“ Pogledala mu je v oči in odgovorila:

„Ali me ne poznate?“

„Vi mislite, če vem, kako se pišete? Vaše srce, značaj in dušo poznam natančno. Ne, ne poznam Vas, ne vem kako se pišete.“

„Torej sem Vam popolnoma neznana?“

„Da, popolnoma. Nisem radoveden človek. Sam sem bil na svetu, in velika žalost mi je težila srce. Tolažbo in mir sem iskal samo v prosti naravi. Tedaj sem spoznal Vas. Uplivali ste name zelo blagodejno,

Beračeve skrivnosti ali preganjanje okoli sveta

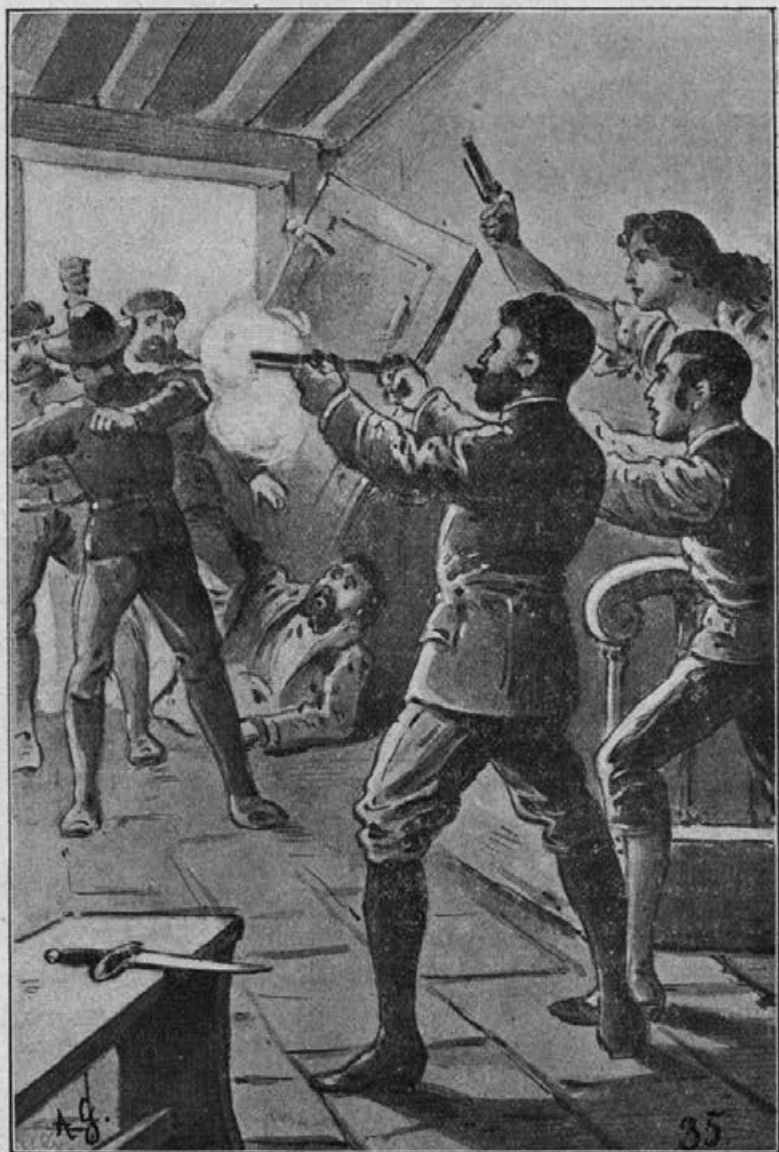
Velik roman, poln
razkritja skrivnostij
spisal človeške družbe
kapitan

Ramon Diaz

de la Escosura.

Založila knjigarna
Josip Rubinstein na Dunaju.

Vlomili so v hišo, a tam so jih sprejeli z streli.

zato se Vas nisam izogibal, kakor se drugih ljudi. Spoznal sem Vaše nepokvarjeno čisto srce, in zaupal sem zopet ljudem. Po dolgem času sem se čutil zopet srečnega. Pokleknil bi bil pred Vas in Vam povedal, da ste moja Madona, h kateri hočem moliti. Kadar Vas tule pričakujem, mi utriplje srce, in kadar Vas vidim, sem ves srečen. Vi ste moje vse, Vi ste moje solnce. Vem, da zatone to solnce, a prepričan sem, da se ne izgubim v temni noči; kajti nikdar Vas ne pozabim. Kot svetla zvezda bodete razsvetljevali v spominu moje življenje. Vaša duša je moja lastnina; vse drugo je nemogoče. Zato Vas nisem niti vprašal, kako Vam je ime, kdo da ste, niti poizvedoval, kje da stanujete.“

V svoji razburjenosti je vstal in stal pred njo. Nekaka svetost ga je obdajala, ko ji je odkril svoje srce.

Tudi Flori je postalo nekam čudno pri srcu, tresla se je, in prsi so se ji vzdigovale. Pogledala mu je v oči in dejala s tresočim glasom:

„Meni se godi ravnotako.“

Te besede so ga prestresle, kakor električna iskra.

„Tudi Vam se tako godi?“ jo je vprašal. „V katerem oziru pa? Prosim, povejte v katerem oziru?“

„Glede Vas,“ je zašepetala.

Z vsemi močmi se je premagoval, da ni pokleknil pred njo. Pogledal je na prosto morje in stegnil potem svojo roko proti morju, rekoč:

„Senorita, ali vidite tamle v daljini prihajajoči angleški parnik. Kako se bori z valovi in vendar dospe v pristan. Jaz pa nimam pristana; nimam niti očeta niti matere; niti brata niti sestre; niti imena nimam, ki bi ga smel nositi. Zavržen in zaklet sem, ter ne smem hrepeneti po čutečem srcu. Tak sem kakor mlad orel, ki ga vržejo stari in gnezda, da pogine v prepadu. In

tudi če ne pogine, si je vendar polomil peruti, in mora čepeti zapuščen in samoten med skalovjem.“

To je govoril slikar iz dna svojega srca. Flora je čutila sočutje zanj; slutila je, da mu teži srce veliko, izredno zlo.

Tudi Flora je vstala, mu položila svojo roko na rameni in dejala:

„Senor, mož ste; ne smete obupati!“

„Ali mislite morda, da bom obupal?“ je dejal ponosno, vendar žalostno.

„Nikakor; hotela sem reči, da ne smete biti preveč nezaupljivi. Samotariti ne smete. Ni ga srca na svetu, ki ne bi našlo drugo, in če nimate očeta in — —“

„Ne, nimam, ga akoravno še živi,“ ji je segel v besedo.

„Nimate ga? In vendar še živi?“ je vprašala. „Kako naj to razumem?“

Zmignil je z rameni in s hudo jezo stisnil svoje ustnice; a premagal se je in dejal samo žalostno:

„O, to je prav lahko umljivo, seniorita: Izgubljeni sin sem. Ubogal nisem svojega očeta, zato me je zavrzel. Prepovedal mi je celo nositi njegovo ime. Pišem se sedaj po svoji umrli materi, ki gotovo odpusti to svojemu edinemu otroku.“

Solze so mu zalile pri tem oči: jokal je moško. Moške solze so hude, in čuteča ženska jih ne more prenašati.

„Zavrgel Vas je? Nemogoče!“ zaklicala Flora. „Gotovo niste izgubljeni sin! Vse Vam verjamem, samo tega ne! Preje bi verjela, da imate neusmiljenega očeta! Kaj ste storili, da Vam je celo prepovedal nositi

njegovo ime? Rodbinsko ime je Vaša lastnina, nihče Vam ga ne sme vzeti!“

Vedel je, da ga ni vprašala iz radovednosti, zato ji je odgovoril:

„Slovenec sem. Moj oče je bil častnik in je sedaj nadgozdar na Bršljanovem pri Ljubljani. Nositi ne smem njegovega imena, a imenovati ga smem; glasi se Slavko plemeniti Podgornik. Bil je strog mož, če je še, tega ne vem. Tudi jaz naj bi bil postal častnik. Bil sem v kadetni šoli. Tam se je razvil pri risanju moj talent, in moji učitelji so bili prepričani, da sem rojen slikar. Pregovoriti so hoteli mojega očeta, in jaz sem se jim pridružil, a oče se ni dal prepričati. Ostati sem moral pri vojakihi, in grozil mi je s prokletstvom, če ga ne ubogam. Ubogal sem ga, napravil častniško skušnjo in postal častnik. Storil sem svojo dolžnost, a v prostih urah sem se bavil samo s slikarstvom in vežbal svoj talent. Dolgo časa se nisem upal v javnost, a slednjič me je pregovoril moj profesor. Naslikal sem sliko in prosil očeta, če jo smem poslati na razstavo; prepovedal mi je. Teda j so me pregovorili moji prijatelji, ker so mislili, da se oče slednjič vendar uda; tudi jaz sem tako mislil, posebno ker so bili vsi slikarji prepričani, da je moja slika umotvor. Senorita, naj torej kratko končam. Poslal sem sliko na razstavo, komité jo je kupil, in jaz sem dobil prvo nagrado, a obenem tudi pismo od svojega očeta, da ne smem priti nikdar več domov.“

„Moj Bog, kako neusmiljeno, grozovito!“ je zaklicala Flora.

„Nočem ga obsoditi; moj oče je! Kljub njegove prepovedi sem se vrnil vendar domov. Obljubil sem mu, da ne razstavim nikdar več javno nobene slike, a vse

je bilo zaman, češ ravnal sem proti njegovemu ukazu in se postavil med umetnike, zato ga nisem več vreden. Prepovedal mi je iznova, da ne smem priti več domov, in nositi njegovega imena. In ko nisem takoj odšel, je ukazal služabnikom, naj me postavijo pred vrata. Stal sem pred vratmi, kakor bi me bila zadela kap. Služabniki so jokali, a zaprli so vrata; trkal sem, najprvo proseče, potem jezno — a vrata se niso nikdar več odprla. Odiiti sem moral. Pustil sem potem vojaščino in se posvetil samo umetnosti, ki pa ni bila tako kruta ko moj oče. Dosegel sem slavo, si pridobil premoženje in neodvinost, a moje srce je ostalo tako prestrašeno kakor takrat, ko sem stal pred domačimi vratmi, proseč da mi naj odpro. Ostal sem izgubljeni sin, ki nima pravice do življenske sreče.“

Vroč je čutila z njim, zgrabila v razburjenosti njegovo desnico in dejala:

„Pravice nimate, senor? O vendar, brez pravice niste. Vsakemu človeku je dal Bog pravico, da sme biti srečen. Zaupajte! Ubogajte glas svojega srca! Vaše srce Vas gotovo ne vara!“

Trdno je držal njeno roko in odgovoril:

„Senora, ali ste pomislili, kaj ste rekli? Ali slutite, kaj bi moral storiti, da ubogam glas svojega srca?“

Odgovorila mu ni, a pogledala ga je tako zaupljivo, da je takoj uganil, da ona ne sluti samo, ampak celo natančno ve.

„Če bi hotel ubogoti glas svojega srca, bi moral Vas, senora, pritistniti na svoje srce in nikdar več ne odjenjati,“ je nadaljeval. „Tedaj bi mi sijalo solnce sreče, in mi svetile zvezde zadovoljnosti. Senora — — —!“

Vroče solze so porosile Flori nežna, vroča lica; ni se mogla več premagovati, objela ga je in odgovorila:

„Moj ljubček, moj dragec, dam Ti pravico, da me pritisneš na svoje srce. Kajti Tvoja sem, to mi pravi moja duša.“

Tedaj jo je pristisnil nase, trdno in pristrčno, ter dejal ves srečen:

„Hvala ti, ljubica! Sedaj se je zopet zjasnilo moje življenje, in težak kamen se mi je odvalil od srca. Moja rešiteljica si, moje življenje, moje vse. Povej mi, krasna deva, kako naj te imenujem?“

„Flora!“ je zašepetala in zarudela.

„Flora, moja preljuba, zlata Flora, ali me res ljubiš?“ jo je vprašal in se sklonil k svoji izvoljenki.

„Neskončno!“ je zašepetala.

„In ostaneš moja in me ne zapustiš, akoravno me je oče zavrgel?“

„Nadomestim ti ves svet, moj —“

„Mirko,“ je dostavil slikar.

„Moj Mirko!“

Pristrčno sta se objela in iskreno poljubila — —. Uživala sta neskončno srečo in pozabila na ves svet.

— — —

Kar počí strel in ju vzdrami. Ozrla sta se doli proti morju in zagledala v lukó prihajajoči parnik.

„Ali vidiš,“ je dejal Mirko, „ladija je dospela srečno v pristanišče. Tudi jaz sem dospel slednjič v varni pristan, kamor me je privedla ljubezen. Samo za ljubezen hočem živeti odslej.“

„Torej nimaš človeka, ki bi se ga oklenil?“

„Nimam. Nikoli nisem iskal prijateljev. In vendar imam prijatelja, in sicer enega samega. Ta pa je moj najdražji in najzvestejši prijatelj.“

„Kdo pa je to, moj Mirko? Tudi jaz hočem biti njegova prijateljica, iz hvaležnosti, ker je bil tvoj prijatelj.“

„Imenuje se Janko Strnad. Seznamila sva se v gimnaziji. Njegov oče je bil profesor, a je zgodaj umrl. Potem je šel Janko na vseučilišče, jaz pa v vojaško akademijo, vendar sva tam še vedno občevala. Vsled najinega prijateljstva je prišla njegova mati, ker je bila vdova, gospodinjit mojemu očetu. Sedaj je Janko zelo slaven zdravnik. Prepotoval je ves svet, in sedaj si vije lavorove vence na polju medicine. Prepričan sem, da postane najslavnejši zdravnik na celem svetu.“

„Ali ve, da te je tvoj oče zavrzel?“

„Ve. Pisal sem mu, takrat je bil ravno v Alžiru. Ko se je vrnil, ni mogel posredovati med menoj in mojim očetom, ker je moral iti takoj v Pariz, a pisal je večkrat svoji materi in jo prosil, naj se záme zani-ma. Ko je poskusila poravnati razpor med menoj in mojim očetom, se je ta tako razsrdil, da je morala po-begniti. Oče ji je ukazal enkrat za vselej, da mene ne sme nikdar več omeniti. Kdor se vendar še upa kaj omeniti o meni, tega na mestu spodi. Če je Strnad še v Parizu, tega ne vem. Zadnji čas sem bil v Egiptu in ob Nilu, kjer človek ne more dopisovati s svojimi znanci.“

„Rada bi 'ga poznala.“

„Lep mož je, visoke in ponosne postave. Ravno-tak je njegov značaj. Nekaj pa moram omeniti, kar je zelo čudno. Vidva sta si namreč popolnoma podobna. To sem takoj spoznal, ko sem te prvič videl. In rav-no ta podobnost z mojim edinim prijateljem, je bil prvi vzrok, da sem se ti približal.“

V sladkem objemu sta stala na vrhu hriba in gle-

dala doli v lukó. Videla sta, da se je došli parnik ukrcal, in potem sta šla na kopno dva moža. Obrazov nista mogla spoznati, ker sta imela moža širokokrajne klobuke.

„Poglej prvega,“ je dejal Mirko. „Ravnotako ponosne postave je Strnad, tudi tako odločno in elegantno hodi. Če bi ne bil v Ovransu, bi odločno trdil, da je ta mož Strnad.“

Mirko je uganil; tujca, ki sta izstopila iz ladije sta bila Strnad in Krek. Ustavila sta se v Ovransu, da naložita premog. Mirko pl. Podgornik je poznal seveda tudi krmarja, oziroma sedanjega kapitana ladije „Silva“, ker je stanoval na Bršljanovem. A tujca sta bila predaleč proč, da bi ju mogel Mirko spoznati. —

Ljubljenca sta sedela še dolgo gori na klopi in uživala presladko srečo ljubezni. —

Slednjič se je izvila Flora svojemu ljubčeku iz rok in dejala:

„Oprosti, Mirko, davno bi bila morala biti že doma; moj oče me gotovo že težko pričakuje.“

„Tvoj oče je tu?“ je vprašal Mirko. „Ali ne tudi tvoja mati, moje srce?“

„Ne. Samo očeta imam. In,“ je dejala, in solze so se ji udrle po nežnih licih, „še njega ne bom imela več dolgo, morda samo še nekaj dni.“

„Moj Bog, ali je bolan?“ se je prestrašil Mirko.

„Da, na smrt je bolan,“ je jokala Flora.

„Ali mu ne morejo zdravniki pomagati?“

„Ne morejo, kajti jetičen je, in jetika je neodravljiva.“

„Jetika! Oh, to je strašna bolezen, ker se bolnik do zadnjega diha popolnema zaveda. Obžalujem njega in tebe, moje rsce! Če bi bil zdravnik, bi napel vse

svoje moči, da ti rešim očeta. Ampak sedaj mi je šnila pametna misel v glavo, govorila sva o Strnadu. Če more tvojemu očetu sploh kdo pomagati, tedaj ga ozdravi gotovo Strnad. Takoj pišem njegovi materi, naj mi naznani njegov naslov. Ne, ne, telegrafiram ji, in ga potem telegrafično pokličem v Ovransh.“

„Prepozno, Mirko! Oh, medtem, ko sem uživala ljubezen v tvojem objemu, leži moj oče na smrtni postelji, in notar je pri njem, da sestavi testament. Kako razposajena hči sem!“

„Le potolaži se! Tudi ljubezen ima svoje pravice, celo v tako resnem položaju. Takoj brzojavim Strnadu!“

„Ali misliš, da pride?“

„Gotovo! Vse pusti, da izpolni prošnjo svojemu prijatelju. Takoj grem. Ampak, srce moje, ali smem vedeti, kje da stanuješ? Rad bi bil pri tebi v tem žalostnem času, da te tolažim.“

„Hvala lepa ti, moj dragi,“ se je zahvalila. „Res mi je treba tolažbe, ampak ne smem ti izpolniti tvoje želje. Stanujem v hiši ribiča Žana Foretijéja, ampak obiskati me ne moreš na noben način.“

„Zakaj pa ne, Flora?“

Malo je pomislila in ga potem vprašala:

„Mirko, ali mi zaupaš?“

„Zaupam, je odgovoril odkritosrčno, „zaupam ti iz dna svojega srca.“

„Torej izpolni mi mojo prvo prošnjo: Ne vprašaj me sedaj še, kdo da sem, in ne poizveduj v mestu o nas. Kmalu zveš vse iz mojih lastnih ust. Bojim se ti resnico povedati, ker te potem morda izgubim, ampak verjemi mi, da nisem tega kriva jaz, ampak ti. Meni ni treba sramovati se svojih razmer, in prepričana sem,

da bo tvoj oče obžaloval svoje trdosrčnost in ti odpustil. Ali hočeš?"

„Hočem,“ je pritrdil. „Sprejela si izgubljenega sina v svoje naročje, zato bom mirno čakal, dokler mi sama vsega ne poveš. Ampak če Strnad pride, ali ga smem k vam poslati?"

„Smeš, in sicer takoj. Kakor navadno, se snideva tudi v prihodnje tu gori. Kadar bom mogla, gotovo pridem. Sedaj pa, na svidenje, ljubček moj!"

„Na svidenje, moj angelj, moja tolažba, moja sreča, moje vse na svetu!"

Prisrčno sta se objela, še par poljubov in še enega po vrhu, in potem sta se ločila.

Flora je šla doli domov, Mirko je pa stal na hribu in gledal za njo, dokler mu ni izginila izpred oči. Potem je šel v mesto, in sicer naravnost na telegrafično postajo.

Tam je brzojavil gospej Strnadovi na Bošljanovo, priložil svoj naslov in prosil za takojšen odgovor.

Sree mu je hotelo počiti same sreče, ki je še nikdar ni občutil v svojem življenju. Šel je v svoj hotel in se zaprl v svojo sobo.

Tam je vzel iz svoje risalne mape Florino podobo in se popolnoma zagledal v svoj ideal in zatopil v svojo srečo. — —

Tako je minil dan, in storila se je noč. Življenje v restavraciji je utihnilo, in vsi so spali. Samo Mirko je čul v svoji sobi in čakal nestrpno na brzojaven odgovor. Vsaka minuta se mu je zdela večna. Slednjič je pozvonil hišni zvonec, vratar je šel odpirat, in kmalu potem je vstopil v Mirkotovo sobo pismonoša z brzojavom.

Mirko je pismonošo hitro odslovil in razpečatil

potem brzojav. Prebral je par besed in se naslonil potem obupano na svoj stol.

Brzojav se je glasil sledeče:

„Moj sin je na Angleškem. Kje, tega ne vem.

Vrne se šele čez dolgo časa.“

Te besede so žalostno uplivalo na Mirkota, ki je upal, da pomaga njegov prijatelj očetu njegove ljubice. Ves obupon je hodil po sobi semtertja, in se vlegel šele zelo pozno spat.

Zato se je pozno zbudil. Vstal je, se oblekel in šel v pritličje v restavracijo zajuterkovat. V restavraciji je bil en sam gost, imel je mornarsko obleko. Ko ga je Mirko zagledal, ni verjel svojim lastnim očem.

„Ali je mogoče!“ je zaklical. „Krek, krmar Krek! Ali vidim prav!“

Krek je vstal in pogledal ravnotako začudeno Mirkota.

„Gospod Podgornik!“ je zaklical. „Gospod Mirko! Da, jaz sem. Kako iznenadenje!“

Hitela sta drug drugemu naproti in si podala roke.

„Kaj pa delate v Ovransu, tule v tej hiši?“ je vprašal slikar.

„Prenočil sem danes v tem hotelu; sedaj zajuterkujem ravno, in v Ovransu moram naložiti premog, da lahko s svojim parnikom odplujem.“

„S svojim parnikom? Ali niste prišli včeraj zvečer v Ovrans?“

„Da, včeraj zvečer.“

„Tedaj bi mi ne bilo treba brzojaviti!“

„Brzojaviti? Komu pa?“

„Brzojavil sem gospej Strnadovi in jo vprašal, kje je sedaj doktor Strnad.“

„Oh čudežno! Kaj je pa odgovorila?“

„Da je skoraj gotovo na Angleškem, kje, tega pa ne ve. Videl sem vas včeraj, ko ste pripluli v pristanišče. Če bi bil vedel, da ste vi, bi bil takoj prišel s hriba doli v luko.“

„Na hribu ste bili?“

„Da.“

„Saperlot, če bi bil to vedel! Videli smo od daleč na hribu damo in gospoda — —“

„To sem bil jaz!“

„Objemala in poljubovala sta se, kakor da bi ne bilo žive duše daleč na okrog.“

„Da,“ se je zasmel Mirko, „to sem bil jaz. Videl sva vas, ko ste se usidrali, in potem sta šla dva moža proti mestu.“

„To sem bil jaz.“

„In drugi?“

„Hm!“ je odgovoril Krek porogljivo, „drugi je bil lastnik parnika.“

„Ravnotake postane je bil ko Strnad.“

„Verjamem. Saj se tudi tako piše?“

„Kaj? Kako!“ je zaklical Mirko hitro. „To je gotovo samo slučaj!“

„Nikakor,“ je dejal Krek, „ime ni nikdar samo slučaj. Vsekako je pa slučaj, da smo šli mi ravno v Ovrans premog nalagat. Lahko bi bili šli tudi kam drugam. Sedaj vam seveda ni treba iskati senorja doktorja Strnada po Angleškem.“

„Moj Bog! Ali res? Ali je sam tudi tu?“

„Seveda!“ se je nasmejal Krek. „Parnik je njegova last.“

„Kje pa je? Hitro! Kje ga najdem?“

„Tudi on stanuje v tej hiši. Šel je pozno spat in gotovo še leži — — o ne, ravno tule prihaja!“

Vrata so se odprla, in Strnad je vstopil. Takoj je spoznal prijatelja, mu hitel naproti in objela sta se.

„Mirko, ti si tu?“ je vprašal Strnad.

„Da, Janko. Kakšen slučaj! Včeraj sem po tebe brzojavil, in danes te tu najdem. To je gotovo božja volja!“

„Ali stanuješ v tem hotelu?“

„Da.“

„Torej bi me bil že lahko včeraj videl.“

„Zvedal sem to že od Kreka. Pojdi z menoj v mojo sobo, imam ti mnogo povedati!“

„Gotovo, Mirko, ampak verjemi mi, da ti imam jaz več povedati, ko ti meni.“

Nato sta šla Mirko in Strnad v prvo nadstropje v slikarjevo stanovanje. — —

Ko je prišla Flora včeraj popoldne domov, je njen oče spal. Notar in priče so že odšli. Flora je šla po tistem zopet iz sobe in čakala, da se oče zbudi in pozvoni.

Oče se je zbudil šele proti polnoči. Hitela je v njegovo sobo, kjer je ležal na divanu. Veliko, zapечатeno pismo je ležalo pred njim na odeji. Flora je stopila k njemu in ga poljubila.

„Kako ti je, dragi oče?“ ga vprašala.

„Hvala lepa, moj otrok,“ je odgovoril. „Zelo dobro sem spal, in nekako lažje in boljše mi je. Če izpolni človek svojo sveto dolžnost, mu vedno odleže.“

Pri teh besedah je pogledal na pismo. Tudi Flora je uprla svoje oči na pismo in na velik notarski pečat, in vztrepetala je. Oče je to opazil in dejal:

„Ali ti je neljubo tole pismo? Kako neljuba ti bode šele vsebina! In vendar moraš vse zvedeti, in

cesir še danes. Pojdi, moja hči, vsedi se in poslušaj me!“

Flora ga je ubogala in se vsedla poleg njega. Solze so ji porosile svetle oči.

„Ali slutiš, kaj da je v ten pismu?“ jo je vprašal.

„Slutim,“ je odgovorila po tihem.

„Kaj pa je?“

„Tvoj — tvoj — oh, papá, ne morem izgovoriti te besede.“

„Hotela si reči moj testament, kajne, Flora?“

„Da, dragi oče,“ je dejala žalostno.

„Uganila si,“ je priznal, „ampak nikar se ne jokaj! Če je božja volja, še ne umrem tako kmalu. Ampak izpolnil sem samo svojo dolžnost, če sem uredil svoje stvari.“

Vzdignil se je in odkašljaj, potem pa nadaljeval:

„Flora, testament izročim tebi. Prepis leži pri notarju. Prizezi mi, da izpolniš o moji smrti vse določbe, ki so v testamentu. Ali hočeš?“

„Papa,“ je tarnala Flora, „saj ni treba prisege, ampak, če te to pomiri, rada prisežem, da natančno izpolnim tvojo zaščito voljo.“

„Tudi tedaj, če se ti bo zdelo, da sem s teboj ravnal neusmiljeno in neočetoško?“

„Tudi tedaj, papa. Vem, da nisi ravnal z menoj neusmiljeno. Prepričana sem, da me nočeš onesrečiti.“

„Hvala lepa ti! Sedaj pa obriši svoje solzne oči, razložiti ti hočem svoj testament — — preljubi otrok, tvoj oče se ti hoče — — izpovedati!“

Hotela si je obrisati solze, a ta beseda jo je iznova vznemirila. Ta strašna beseda!

Oče je potrpežljivo čakal, da se je njegova hči pomirila, potem je pa začel:

„Moj dragi otrok! Velik, težak greh imam na svoji vesti! Brata imaš, o katerem ti nisem še nikdar pravil. Ali mi odpustiš?“

„Brata!“ se je veselo začudila. „Ali res, papa?“

„Res.“

„O, zaraditega ti vendar nimam ničesar odpustiti. Gotovo si imel tehtne in modre vzroke, da si molčal o njem. Kako si me vzradostil s svojo izpovedjo!“

„Flora, tvoje besede so mi odvalile težak kamen od mojega srca. Ampak priznati ti moram, da sem šele sam zvedel pred kratkem, da imam sina. Ta moj sin ni sin tvoje matere, ampak sin druge žene. Rodil se je po smrti tvoje matere; — nezakonski otrok je.“

„Papa vendar je moj brat, in ljubila ga bom iz dna svojega srca. Kje pa je?“

„O, če bi vedel!“

„Ne veš tega? Kje je pa njegova mati, papa?“

„Tudi tega nisem mogel zvedeti; ampak poznaš jo, moja draga hčerka. Saj se še spominjaš na senoro Lapajne, ki je bila par meserev tvoja vzgojiteljica.“

„Flora je globoko vzdihnila in potem žalostno dejala:

Moja ljuba, dobra Lapajne? Moj Bog, koliko je morala pretrpeti!“

„Prav imaš,“ ji je pritrdil oče skesano. „In koliko morda še trpi! Ampak odškodoval jo bom. Preje ti pa moram vse povedati. Poslušaj me, moja hči!“

Nato je začel oče pripovedovati svoji čisti, nepokvarjeni hčeri o svojih mladeniških grehih. Pravil ji je o svojem razuzdanem življenju, o Kortejevem zapeljevanju, o tisti maškeradi, kako je izvabil senoro Lapajne k sebi in jo zapeljal z tistimi vražjimi sredstvi, da je šla proč brez vsake podpore in je morda še sedaj brez

sredstev; pravil ji je tudi o ciganki, ki mu je prva povedala o njegovem sinu, in o svojem kesanju, ki mu razjeda srce. Pri tem je mahal z rokami in se jokal. Ko je končal, je vzdihnila Flora vsa objokana:

„Papa, ali te ni morda ciganka nalagala?“

„Ne, ne; Carba je govorila resnico?“

„Torej se moramo potruditi in napeti vse svoje moči, da najdemo mojega brata.“

„Ampak pomisli, kakšno škodo imaš vsled tega ti!“

„Oče, nikar tega ne omeni, na to niti ne mislim. Brata imam, in to vse drugo poravna. Takoj moramo začeti iznova poizvedovati!“

Tega oče ni pričakoval. Kako velikodušna je njegova hči! In odgovoril ji je:

„Ampak razjasniti ti moram vse natančno! Če bi ne imel sina, bi bilo vse premoženje tvoje, istotako podeduješ ti moje ime in knežjo krono. Po španskih postavah postaneš po moji smrti kneginja, in tvoj prvo-rojeni sin podeduje knežjo krono rodovine de Olzuna, tudi če tvoj soprog ni plemenitaš. Vse to moraš žrtvovati, če iščeš svojega brata.“

„To je prvič moja dolžnost, in drugič storim to prav rada. O tem sva torej na jasnem.“

„Hvala Bogu!“ je vzdihnil oče olajšan. „Moja ljuba, dobra hči, Bog ti bo vse poplačal! Sedaj me tudi lahko razumeš, zakaj sem vedno želel, da se ne omožiš. Vse kar imam, je last mojega sina. Po svoji materi podeduješ samo dva milijona, kar pa ne zadostuje za zakon, ki bi bil dostojen tvojemu stanu.“

Tedaj se je Flora nasmehnila in dejala:

„Torej pa sklenem zakon, ki ni dostojen mojemu stanu. Mislim, da imam potem dva milijona dovolj.“

Oče jo je resno pogledal.

„Flora“, je dejal potem resno. „Nekaj si mi prikrivala!“

„Nikakor, papa,“ je odgovorila, „ampak včeraj se je nekaj zgodilo, kar ti moram takoj povedati.“

Pri teh besedah je zarudela, in oče je zaklical:

„Zaljubljena si!“

„Da,“ je priznala, „zaljubljena sem, in ta, ki ga ljubim, je moje vse. Njegova žena postanem, ali se pa nikdar ne omožim!“

„Kdo pa je ta?“

„Umetnik je, slaven, slovenski slikar, sicer plemenit, ampak samo navadno plemenit“. Zaradi umetnosti ga je njegov oče zavrgel.“

Knez je molčal. Naslonil se je v blazine in premišljeval. — —

Flori je začelo biti tesno pri srcu. Začela se je jokati in dejala počasi:

„Papa, sin je, ki nima očeta; tvoj sin ga tudi nima. Če hočeš, če zahtevaš, pa se odpovem tej ljubezni!“

Zopet sta nekaj časa molčala, potem pa je dejal oče:

„Moj otrok, težko, težko stališče imam glede na svoj knežji stan. Vendar sem se — odločil. Priznanje, da ljubiš navadnega plemenitaša, ki ga je oče zavrgel, me je zelo pretreslo. To je zaslužena kazen zame, kajti ljubil sem deklico še nižnega stanu, ljubil sem priprosto vzgojiteljico — in jo goljufal. Moja ljubezen je bila omadeževana, tvoja je čista. Ravнала si usmiljeno z menoj, ker si prepustila vse svojemu bratu, zato ti tudi jaz nočem zagreniti tvojega življenja. Konec mojega življenja se bliža. Zato ne gledam na stan, ampak samo na srce. To je moj odgovor: Ime Olzuna ne sme

izumreti. Če ostaneš ti edina nositeljica našega rodu, moraš skleniti zakon, ki je dostojen tvojemu knežjemu stanu, in tvoj prvorojeni sin postane knez de Olzuna. Če pa najdeš svojega brata, tedaj je on moj pravi naslednik, tako sem namreč določil v testamentu. Mislim, da potrdi španski vladar moj testament, v katerem sem priznal tvojega brata kot svojega lastnega sina. Če bi še dalje živel, o tem niti ne dvomim, posebno če bi se oženil z nekdanjo vzgojiteljico. Če pa španski vladar ne potrdi mojega testamenta, si ti edina naslednica, in moraš izpolniti svojo dolžnost. Če pa prizna moj testament, tedaj ti dovolim, da se poročiš s svojim ljubčekom, seveda če je pošten mož, in ga je oče samo po nedolžnem zavrzel.“

Ko je končal knez ta dolg govor, je pokleknila Flora k njegovem ležišču, mu poljubila roke in vzdihnila s solznimi očmi:

„Hvala, tisočkrat hvala, moj dragi, usmiljeni oče! Vse kar želiš izpolnim, ampak Mirko je pošten mož. Prosim te, ali ti ga smem predstaviti? Prepričaj se o njegovem značaju, in gotovo uvidiš, da me je vreden!“

„Upam, moj otrok! Sedaj se moram pa malo odpočiti, ker sem zelo truden. Dobro spi, Flora, in prosi Boga, da obrne vse na boljše in odpusti svojemu očetu, kar je zagrešil!“

Nato sta se ločila.

Flora ni mogla zaspati; čuti njenega srca so jo vznemirjali. Šele proti jutru je zaspala, in se zbudila pozno dopoldne.

Takoj po zajutreku je šla k svojemu očetu.

Zunaj pred hišo na klopi je sedel ribič Foretijé in pletel mrežo. Kar zasliši Flora bližajoče se korake, in potem je nekdo glasno vprašal:

„Ali stanuje tu ribič. Žan Foretije?“

„Da, cenjeni gospod,“ je odgovoril ribič. „To sem jaz sam.“

„Hvala lepa!“

Nato je vstopil prišlec v vežo in potrkal na vrata.

Flora je odgovorila: „Prosto“, in vstopil je velik in močan mož. Bil je lep, resen, vendar blag in prijazen junak.

„Oprostite mi, da se drznem,“ je prosil in se globoko priklonil. „Slišal sem, da leži v tej hiši bolnik.“

„H komu so Vas pa poslali,“ je vprašal knez.

„Imena ne vem, kajti moj prijatelj ga žalibog sam ne ve.“

Tedaj je Flora vstala in vprašala:

„Oh prosim, dragi gospod, kako se pa pišete?“

„Moje ime je Strnad.“

„Strnad! Oh, doktor Strnad! Prišli ste vsled brzjava svojega prijatelja? Oh ne, tako hitro je nemogoče!“

„Seveda je nemogoče,“ se je nasmejal Strnad. „Lastnik parnika sem, ki je priplul včeraj v Ovranš. Moj prijatelj niti slutil ni, da sem tu. Brzjavil je včeraj in dobil ponoči sporočilo, da moja mati ne ve, kje da sem. Slučajno sva se danes zjutraj našla.“

„Oh, to je čudežno, to je božja volja!“ je dejala Flora. „Prosim, gospod doktor, vsedite se. Dovolite, da pojasnim svojemu očetu vso stvar, kajti nisem mu še povedala, da sem govorila z Mirkotom o Vas.“

Strnad se je vsedel, in Flora je začela pripovedovati. Knez je medtem zdravnika nekako čudno opazoval. Ko je njegova hči končala, je dejal z motnim glasom:

„To je seveda zelo čudežen slučaj, in zelo hvaležen sem Vam, da ste se k meni potrudili. A zdi se mi, da

mi tudi najboljši zdravnik ne more več pomagati; vsi moji dosedanji zdravniki so že obupali nad menoj.“

„Naša umetnost in znanost je seveda zelo majhna napram človeški naravi in volji božji,“ je dejal Strnad, „ampak včasih zamore zdravnik vendar mnogo pomagati. Glavna stvar je seveda zaupanje v Boga in v naravne moči. Kjer narava bolezní ne premaga, tam nič ne pomaga. Zdravnik mora zato naravo kolikor mogoče podpirati.“

Knez in njegova hči sta pri teh besedah spoštljivo in zaupljivo pogledala slovenskega zdravnika, in Flora je dejala:

„Čisto iz srca ste mi govorili. Vse je samo božja volja. Ali ni morda tudi božja volja, da ste Vi tako nepričakovano in hitro prišli?“

„Nočem reči, da sem božji poslanec,“ je odgovoril Strnad, „ampak odkritosrčno priznam, da sem se na svojih potovanjih marsikaj naučil, kar se bolezní tiče, ki jo ima Vaš gospod oče. Mislim, da se ne motim v diagnozi. Bolnik ne sme zdravniku vse verjeti, ker se ta lahko večkrat zmoti, ker je toliko raznovrstnih bolezní. Jaz naprimer sem že sedaj prepričan, da naš bolnik nima jetike.“

Te besede so uplivalé na bolnika in njegovo hči.

„Ne, res ne?“ je vprašala Flora razburjeno.

„Ali res nimam jetike?“ je zaklical knez in se vzravnal, kot bi bil mladenič.

„Res je nimate,“ je odgovoril Strnad. „Jetika se spozna po različnih znamenjih, in jedno izmed teh znamenj Vam manjka v Vaših očeh. Prosim, če Vas smem natančneje preiskati? Le zaupajte mi.“

„Papa, prosim te, zaupaj gospodu doktorju,“ je

dejala Flora in odšla iz sobe. Bolnik in Strnad sta ostala sama.

„Zelo drzno diagnozo ste določili,“ je dejal knez, „a tako pošteno gledate, da Vam moram zaupati. Prosim, ali me hočete preiskati?“

„Seveda; saj sem Vas že prosil.“

„Prosim, na razpolago sem Vam.“

Knez je odkril odejo in se slekel, in Strnad ga je začel vestno in natančno preiskovati. Zdravnik je imel zelo težko delo in je bolnika izpraševal o različnih stvareh. Slednjič je spoznal bolezen in dejal:

„Dovolite gospod, da pozvonim, dama naj pride noter?“

„Oh, gospod doktor, kako tolažilno je to vprašanje,“ je odgovoril knez. „Gotovo bi ne poklicali moje hčere, če bi bilo Vaše mnenje o moji bolezni brez upanja, da ozdravim. Ali sem prav uganil?“

„Prav ste uganili,“ je pritrdil Strnad, „a dovolite mi še eno vprašanje preden pozvonim. Prosim, odgovorite mi odkritosrčno: Ali ste imeli v svoji mladosti kako kožno bolezen?“

Knez jo zarudel in vprašal:

„Katero bolezen mislite, gospod Strnad?“

„Mislim namreč Skabies ali gárje.“

„Gospod! Kako morete misliti — —!“

Strnad pa mu je strogo pogledal v oči, in knez je obmolčal sredi stavka. Zarudel je in potem dejal:

„Uganili ste, gospod doktor, kaj bi tajil pred smrtjo. V mladosti sem občeval včasih s krasoticami, ki pa morda niso bile posebno zdrave. Tako sem našel tisto bolezen. Ker sem se pa sramoval pred svojim domačim zdravnikom, sem šel k nekemu mazaču, ki me je ozdra-

vil v dveh dneh, a samo navidezno, kakor sklepam iz Vašega vprašanja.“

„Prav imate. Bolezni Vam ni ozdravil, ampak samo v nostranjost pregnal. Tako Vam je zatrupila bolezen Vašo kri in prišla v Vaše celo telo. Bolezen se je v notranjosti razvila, in sedaj imate Psóro. Ta bolezen je zelo podobna jetiki, in kmalu bi bili umrli.“

„In Vi mislite, da me rešite?“ je vprašal knez Olzuna ves razburjen.

„Da. Le potolažite se in povejte to svoji hčeri!“

Sedaj je Strnad pozvonil, in kmalu je vstopila Flora. Oče je bil ves srečen, razprostrl je svoje roke in zaklical:

„Pridi sem, moj otrok! Ta zdravnik mi je dal upanje. Obljubil mi je, da ne umrem!“

Flora je hitela svojemu očetu okoli vratu in vprašala med potom Strnada:

„Ali res, moj dragi gospod? Ali res rešite mojemu očetu življenje?“

„Upam, in sem celo prepričan,“ je odgovoril Slovenec odločno in samozavestno.

Tedaj je zavriskala od samega veselja, zgrabila hitro Strnadovo roko in jo poljubila, ne da bi se mogel ubraniti.

„Ali vidiš, papa, da je to božja volja!“ je dejala.

„O, gospod Strnad, kako ste nas osrečili s svojo tolažbo.“

Ko je stala sedaj vsa srečna pred njim in mu gledala v obraz, se je spomnila besed svojega ljubčka, ki je dejal, da ji je Strnad tako zelo podoben. Nekak čuden čut se je je polastil, najrajše bi bila tega lepega, junaškega moža objela in poljubila, in ne zdelo bi se ji greh. Tudi Strnada je bilo nekako čudno pri sreči, ko

je stal pred njo, se mu je zdelo, da jo pozna že mnogo, mnogo let, kakor da bi bila brat in sestra.

„Hvala lepa za Vaše zaupanje,“ je dejal. „Ponavljam torej še enkrat, da gospod oče gotovo ozdravi, če me podpirate.“

„O, prav rada,“ je odgovorila. „Zahtevajte, kar hočete.“

„Ali bi se mogli preseliti v kak drug kraj?“

„Zakaj pa ne?“ je vprašal knez.

„Oprostite! Ne poznam namreč Vaših razmer, in preseljevanje stane denar.“

„Oh, naših razmer ne poznate, morda celo niti našega imena?“

„Seveda ga ne poznam. Moj prijatelj ga ne pozna, ker ste ga gospodična prosili, da naj nikar ne poizveduje o Vas. Prosil me je, da naj tudi jaz nikogar ne vprašam. Prišel sem samo k bolniku, ki leži v koči ribiča Žana Foretijéja.“

„Čudežno!“ je dejal knez.

„O, papa,“ je rekla Flora, „takrat namreč še nisem govorila s teboj, zato mi je moral Mirko obljubiti, da ne poizveduje o meni.“

„Sedaj te pa že razumem, moj otrok. Prosim, sporočite tistemu gospodu Mirkotu, da ga jutri dopoldne pričakujem; zahvaliti se mu moram, ker mi je poslal tako izvrstnega zdravnika. Gospod doktor, preselim se lahko, kamor zahtevate. Bogat sicer nisem, vendar mi ni treba skrbeti za vsakdanje potrebe.“

„Torej Vas prosim, zapustite Ovrans,“ je dejal Strnad, „ker to obnebje ni zdravo za Vas. Ob morju ne smete stanovati. Svetoval bi Vam srednje obnebje, blizu kake reke, sredi med gozdovi in poljem, kjer se lahko izprehodite — —“

„Kjer se lahko izprehodim?“ je ponovil Olzuna.
 „Moj Bog, saj se niti z mesta ganiti ne morem!“

„Le pomirite se! Dal Vam bom zdravilo. Namreč Kebrášo, Kóka in možki cvet datljeve palme. Teh stvari sicer ne dobite v tukašnji lekarni, a jaz jih imam na ladiji. V enem tednu toliko okrepčate, da lahko odpotujete. Peljite se — oh, sedaj mi je šinila pametna misel v glavo! Ali ste že bili na Kranjskem?“

„Še ne,“ je odgovoril knez.

„Torej potujte tja. Ne vprašam Vas, kdo da ste, ampak dal Vam bom priporočilno pismo. Na Kranjskem je graščina, kjer imam sorodnike, in sprejeli Vas bodo prijateljsko. Ostanite tam, dokler popolnoma ne okrevate. Sedaj vzemite zdravilo, ki Vam ga naredim; na steklenico zapišem vse natančneje. Ko pa pridete na Kranjsko, si naročite zdravilo, ki Vam ga sedajle zapišem. Bolezen se bo pokazala tudi zunaj na koži, takrat se morate mnogo gorko kopati. Na ta način kmalu ozdravite. Sedaj pa moram iti zdravilo napraviti.“

„Oh, kakor prerojen sem,“ je zaklical knez.

„In jaz niti ne vem, kaj naj rečem!“ je dejala Flora, in se jokala od samega veselja.

Stopila je k svojemu očetu in ga začela poljubovati. To priliko je porabil Strnad in po tistem odšel. Zunaj pa je dejal staremu ribiču, da naj gre z njim.

Šele ko sta se oče in hči nehala objemati in poljubovati, sta zapazila, da je zdravnik odšel.

„Zdravilo je šel delat,“ je dejal Olzuna. „Tacega zdravnika pa še nisem videl. Že njegov pogled človeka na pol ozdravi.“

„Papa, zdi se mi kakor kak bog. Ozdravel boš, papa! Pomisli, kaka sreča!“

Celo uro sta čakala na Strnada, slednjič je potrkal nekdo na vrata, in vstopil je ribič Foretije. Prinesel je pismo in zavito steklenico. Oboje je izročil Flori in dejal:

„Milostiva gospodična, zdravnik se Vam priporoča in pošilja to pismo in zdravilo.“

„Pošilja? Ali ne pride sam nazaj?“ se je začudila.

„Saj ne more priti.“

„Zakaj pa ne?“

„Ker se ravno sedaj odpelje s svojim parnikom. Ali čujete strel?“

V istem trenutku je počil top. Flora je stopila k oknu in videla, kako je odplul parnik iz пристanišča. Strnad je stal na krovu in vihtel proti obrežju beloruto. Tam je stal mož, ki je storil isto. Bil je Mirko plemeniti Podgornik. Najrajše bi bila hitela ven, nekako čudno težko ji je bilo pri srcu.

„Ali res odpluje?“ je vprašal knez.

„Res, papa,“ je odgovorila. „Gotovo ni mogel dalje tu ostati, a nam tega ni povedal, da bi se mu ne mogli zahvaliti.“

„Moj Bog, popolnoma sem mu zaupal!“

„Nikar ne obupaj, dragi oče. Poglejmo, kaj nam piše!“

Namignila je ribiču, da naj odide, in razpečatila potem velik ovoj, v katerem je bil obljubljen recept, dva zapečateni pisma in Strnadovo pismo, ki se je glasilo sledeče:

„Oprostite mi, ker Vam nisem povedal, da moram takoj odpotovati. Iz nujnih vzrokov ne smem zamuditi nijedne minute. Ko sem bil pri Vas, so že kurili kotel mojega parnika. Da Vas ne razburim, se nisem osebno poslovil. Vendar trdno zaupajte, da gotovo ozdravite. Vzemite zdra-

valo, ki Vam ga pošiljam, in v enem tednu lahko odpotujete. V Parizu, Berlinu in na Dunaju se odpočijte. Potem pa pojdite naravnost v Ljubljano, kjer najdete v bližini Bršljanovo. Tam Vas prijazno vsprejmo. Ko se odpočijete od potovanja, naj Vam naredo v lekarni zdravilo po priloženem receptu. To zdravilo Vas potem popolnoma ozdravi. Vse natančnejše Vam lahko razjasni moj prijatelj, gospod Mirko plemeniti Podgornik, ki Vas vsled Vašega prijaznega povabila jutri dopoldne obišče.“

Konec pisma je bil navaden; par uljudnih besedi in prošnja, naj se bolnik ravna natančno po njegovem navodilu.

„Sedaj sem se zopet oddahnil!“ je priznal knez. „Vse storim, kar mi je ukazal, natančno ga ubogam. Ta Strnad je pa res izredno plemenit človek. Priporočil me je na Kranjskem pri svojih sorodnikih, in niti ne ve, kdo da sem. Veliko hvale sem mu dolžan. Na koga so pa pisma naslovljena, moj otrok?“

„Jedno na gospo Strnadovo, drugo pa na nadgozdarja, stotnika plemenitega Podgornika na Bršljanovem. Oh, kako iznenadenje!“

„Kako si rekla Flora?“

„Ta stotnik Podgornik je — Mirkotov oče!“

„Res?“ se je začudil knez. „Tedaj spoznamo saj očeta tvojega ljubčeka, in po njem lahko sodimo njega samega.“

„O, dragi oče, o Mirkotovi vrednosti nisem še nikdar dvomila; tudi ti ga boš spoštoval in ljubil, ko ga spoznaš.“

„Upam. Ampak prosim te, daj mi zdravilo!“

Flora je odprla steklenico in dala očetu eno žlico tekočine. V nekaj minutah potem je knez trdno

zaspal. V spanju je enakomerno dihal, kakor takrat, ko je bil še popolnoma zdrav. —

Spanje je trajalo dolgo, skoraj do večera, in ko se je knez potem zbudil, se je čutil tako okrepčanega, da je hotel vstati in se v sobi malo izprehoditi. Vendar je ostal na divanu in vzel iz veselja še eno žlico zdravila. Zopet je zaspal in spal do jutra. Ko je prišla Flora zjutraj očeta pozdravit, ga je našla oblečenega pri mizi.

„Moj Bog, papa, kaj pa delaš!“ je zaklicala.

„Pridi bliže, moj otrok, in obejmi me!“ ji je odgovoril knez ves srečen. „Čutim, da sem rešen. Strnad je res od Boga blagoslovljen zdravnik, in z vsem svojim bogatstvom mu tega ne morem poplačati. Čisto preroben sem. Ko posije solnce, grem pred hišo na klop sedet.“

„Oče, nikar si preveč ne upaj!“ ga je svarila Flora.

„Ne, ne, draga hči. Natančno čutim, da mi ne bo škodovalo. Strnad me je okrepčal že s svojim samim pogledom, in zdravilo je uresničilo njegovo prerokovanje.“

„Papa, ali nisi opazil, kako mi je podoben?“

„Sem; kar čudil sem se. Jaz sem bil ravnotak v svoji mladosti. Zdelo se mi je, kakor bi videl samega sebe. Tudi moj glas in vse moje kretanje je imel. Glej, glej, kako lepo je prisijalo ljubo solnce. Pokliči služabnika, da me pelje pred hišo na klop.“

Flora mu je hotela to ubraniti, a trdil je, da je dovolj močan, in morala se je udati.

Kmalu potem je sedel v mehki, gorki domači suknji na klopi pred hišo in gledal zadovoljno v krasno pokrajino.

Flora je sedela pri njem, ga držala za roko in mu gledala veselo v obraz, ki se je že malo porudečil. Hvaležno se je spominjala v tem trenutku rešitelja

svojega očeta. Udala se je popolnoma utisu, ki ga je storil Strnad na njo, in nehoté je dejala po tihem:

„O, zelo ga ljubim!“

Hitro se je ozrl njen oče in se nasmehnil rekoč:

„Oh, na svojega ljubčeka misliš!“

„Ne, papa,“ je odgovorila in zarudela. „Mislila sem na nekoga drugzega.“

„Radoveden sem; na koga pa?“

„Na Strnada.“

Knez je pokimal z glavo.

„Kako čudežno! Tudi jaz sem mislil ravnokar nanj. Tudi jaz bi najrajše zaklical: Ljubim ga! Vedno mi je pred očmi in na mislih.“

Zopet sta molčala in se utopila v svojo srečo, dokler se ni ozrl knez na cesto, ki je vodila v mesto. Hitro je vzdignil glavo, pogledal natančneje in pobledel.

„Kaj pa ti je, oče?“ je vprašala.

Čutila je, da se je stresel njen oče po celem telesu.

„Poglej tja gori!“ je odgovoril.

„Stara ciganka!“ je rekla. „Zakaj si se pa tako prestrašil zaradi tega?“

„O, Madona! To je Carba, ta strašna ženska!“

Sedaj se je prestrašila tudi Flora. Uprla je svoje oči v staro ciganko in vprašala:

„Morda se pa motiš, papá?“

„Ne, ne, gotovo je ona, gotovo! Ta vrag me zasleduje, da bi me trpinčala. Vsegavedna mora biti, sicer bi ne vedela, kam da sem šel.“

„Le premagaj se, dragi oče! Saj sem jaz zraven. Knez Olzuna se ne sme bati stare ciganke! Le pomiri se; bom že jaz govorila z njo.“

Stara ciganka je bila res Carba. Ta ženska ni bila vsegavedna, niti slutila ni, da je knez v Ovransu. Prišla

je iz drugega vzroka. Obiskati je hotela čuvaja Gabrila, ki je bil varuh njenih skrivnosti.

Prišla je počasi mimo ribičeve koč. Tedaj je zagledala na klopi kneza in njegovo hči. Nehote se je ustavila. Takoj je spoznala kneza in Floro. Nekako zadovoljno se je nasmehnila in krenila proti hiši. Tam se je ponižno sklonila, stegnila svojo roko in dejala Flori:

„Lepa, draga dama, prosim, dajte majhen dar ubogi ciganki!“

Flora je segla v žep in ji dala tolar za pet frankov.

„Tu imaš, stara,“ je dejala, „prav rada ti dam!“

Knez je slonel na klopi z na pol zaprtimi očmi in se delal popolnoma mirnega.

„Hvala lepa,“ je dejala Carba in vtaknila denar v žep. „Lepa dama, ali Vam smem morda prorokovati?“

„Ni treba,“ je odgovorila Flora.

„Ne? Zakaj pa ne? Jaz sem Carba, kraljica žitanov. Preteklost in prihodnost vem. Dajte mi svojo roko!“

„Je že dobro!“ se je branila Flora. „Svojo preteklost vem, prihodnosti zvedeti me pa prav nič ne mika!“

„Kako je ponosna!“ je rekla ciganka. „Morda pa smem temu gospodu prorokovati?“

Ne da bi počakala odgovora, je zgrabila knezovo roko in jo držala tako trdno, da je bolnik ni mogel odtegniti. Delala se je, kakor bi premišljevala poteze, in potem dejala:

„Kaj vidim! Temno preteklost, življenje polno nezvestobe, goljufije in — — —“

„Stoj!“ je rekla tedaj Flora z strogim glasom. „Molči, stara! Tvoje čenčarije niso tu na pravem mestu!“

„Čenčarije?“ je vprašala Carba porogljivo. „Kar sem rekla, je natančno zapisano v potezih te roke.“

„Naj bo zapisano, kar hoče biti, ampak mi ne maramo tega slišati.“

„O, če bi me lepa dama hotela poslušati, bi se zelo začudila zaradi — —“

„Zaradi tvoje usiljivosti in predrznosti!“ ji je segla Flora v besedo. „Poznam te in vem vse, kar nameravaš.“

„Vse veste? O gotovo ne!“ je odgovorila Carba. „V tej roki berem, da imate brata, ki ga ne morete najti. Lepa, draga dama, predrzna in usiljiva starka Vam pove, kakega očeta imate. Prokletstvo ga zasleduje povsodi, kajti — — —“

„Dovolj! Maščevati se hočeš. Ločiti me hočeš od mojega očeta, s svojo prisotnostjo ga hočeš trpinčiti, da zboli in umre, in sina mu skrivaš, da zaman hrepeni po njem. Ti si pošast! Kdor ne odpusti, je vrag. Poberi se odtod starka!“ ji je ukazala Flora.

Te besede je govorila popolnoma hladnokrvno in odločno. Ko pa ciganka še vedno ni hotela oditi, je šla Flora k vratom in ukazala služabniku:

„Spravite proč to žensko!“

Služabnik je prijel starko za roko in jo peljal v stran. Ciganka se ni branila, ampak obrnila se je še enkrat in zaklicala z škodoželjnim smehom:

„Nikoli ga ne najdete, knežjega sina, nikoli, nikoli, nikdar! To je moje maščevanje!“

Knez se je naslonil trudno na klop. Stara ciganka ga je zelo vznemirila.

„Oh, to je strašna ženska!“ je zdihoval. „Draga hči, to ni bilo pametno, da si jo tako razjezila.“

Flora je zmajala resno z glavo in odgovorila:

„Oče, nobeden človek nima pravice kaznovati sam kak zločin, za to so postave in sodniki. Tvoj sodnik je pa edino le tvoja vest in mati tvojega sina.“

„Ampak Carba ve, kje da je moj sin. Vedno sem jo hotel pridobiti z prijaznim občevanjem.“

„Saj vidiš, koliko ti pomaga tvoja prijaznost. Ali naj bo morda ta ciganka tvoja gospodarica, ti, ki si knez Olzuna? Tvoj ponos, tvojo samozavest ti uničuje in zdravje ti kvari! Ne, ne, moj dragi oče! Odkar si mi zaupal svojo skrivnost, je moja sveta dolžnost, da oprostim tvoje srce te nadloge. Bog je vsegamogočen, gotovo mi pokaže pravo pot, ki vodi k tvojemu sinu, k mojemu bratu. In če vse drugo ne pomaga, naznamim ciganko sodnji, ki jo gotovo prisili, da pove bivališče tvojega sina.“

„Novo upanje je oživilo moje srce, ko vidim, kako si odločna,“ je dejal knez veselo. „Hitro premisliva, kaj morava storiti, preden izgine.“

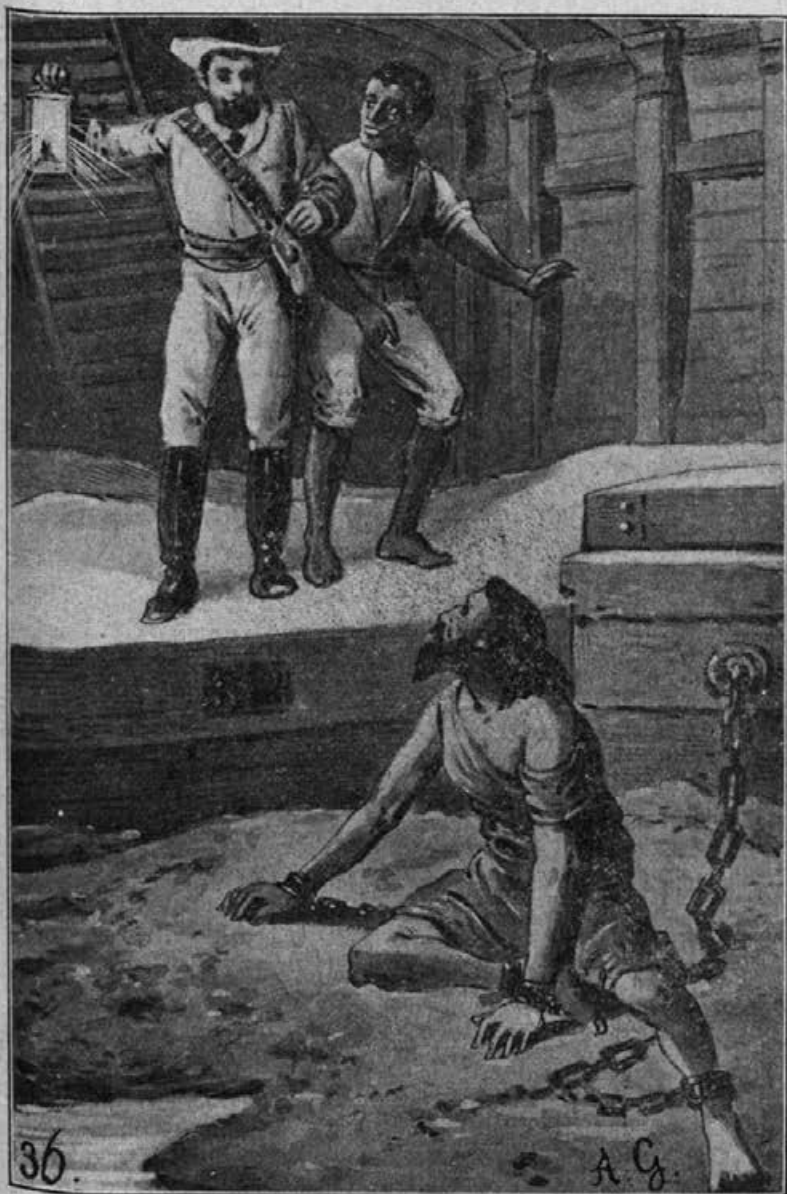
„Tega sedaj takoj ne moreva storiti, kajti glej, tam nas pride neki gospod obiskat.“

Od pristanišča je prišel počasi fin gospod. Flora mu je šla naproti. Bil je Mirko plemeniti Podgornik.

Mirko še vedno ni slutil, kako visokega stanu je njegova ljubica. Videl je sicer od daleč livriranega služabnika, ki je šel v hišo, vendar ni mislil, da je Flora njegova gospodarica. Zato je pričakoval precej brez zadrege trenutek, ko se seznani z očetom svoje ljubice.

Flora mu je prišla naproti in mu podala obe roki v pozdrav.

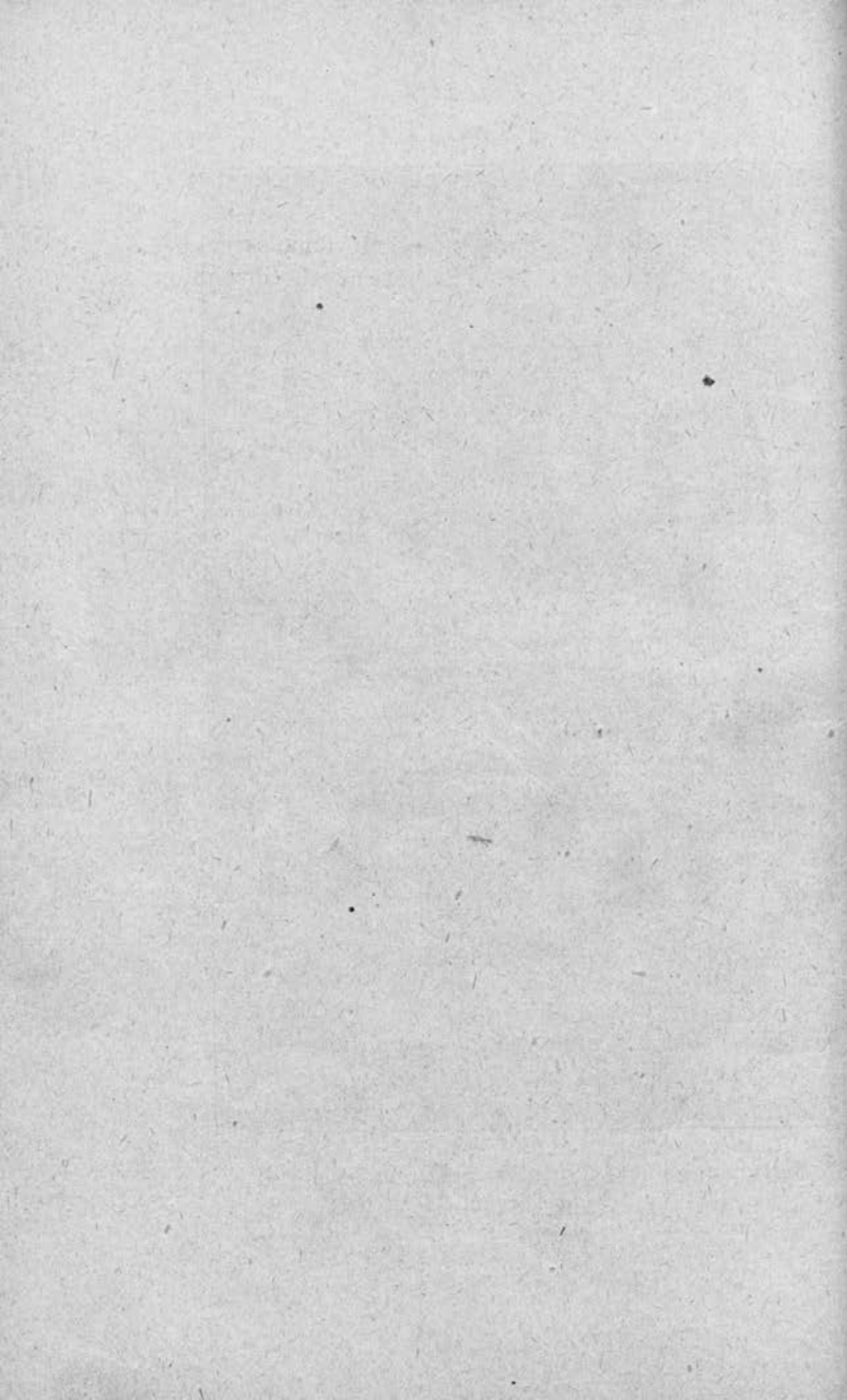
„Pozdravljen!“ je rekla in se vsa srečna veselo nasmejala. Ravno prav si prišel. Oče te bo zelo vesel.“

S trdom se je vzravnal v pesku in se obrnil
k prišlecema.

Beračeve skrivnosti.

141

Knez je pazljivo gledal Mirkota, ki se je približal s kretnjo plemenitaša in umetnika ter uljudno pozdravil:

„Zelo me veseli, da Vas smem pozdraviti, dragi gospod. Moje ime gotovo že poznate. Moja najiskrenejša želja je, da se smem priporočiti Vašemu spoštovanju.“

„Vidim, da si bodete znali pridobiti moje spoštovanje,“ je odgovoril knez blagovoljno.

Mirkov nastop je vplival jako dobro na kneza, zato ga je povabil, naj se vsede poleg njega, ker je prinesel postrežljiv služabnik Flori stol.

Flora je takoj začela primeren pogovor in dejala:

„Oče je bil zelo bolan, vendar ga oživlja novo upanje, odkar je bil pri njem doktor Strnad.“

„Res je,“ ji je segel knez v besedo. „Že njegov nastop in njegovo trdno prepričanje sta uplivala blagodejno na mene. Zahvaliti se Vam moram najtoplejše, ker ste mi ga priporočili. Slišal sem, da je Vaš prijatelj?“

„Moj edini prijatelj, monsje; ampak ta mi nadomeštuje vse druge, ki bi jih lahko imel, pa jih ne maram. Moje življenje sploh ni bilo ugodno za prijateljstva.“

„Slišal sem že, da ljubite samoto,“ je dejal knez in porogljivo pogledal Floro, ki je sedela nasproti njemu. „Sicer imate pa popolnoma prav. Tudi samota ima svojo prednost. Vendar, da ostanemo pri Strnadu, me je zelo užalostilo, ker je tako nenadoma in nepričakovano odpotoval. Kar prestrašil sem se.“

„Oprostiti mu morate, dragi gospod,“ je prosil Mirko. „Moj prijatelj živi v zelo čudnih razmerah, ki ga silijo potovati po morju, in vsled katerih ne sme zamuditi nijedne minute. Tudi z menoj je govoril samo eno uro. Ali Vas smem vprašati, če Vam je odklonil zdravljenje ali ne?“

„Dal mi je zdravilo — — —“

„O potem bodite prepričani, da ozdravite, če ubogate njegove nasvete. Nikoli še nisem videl tako vestnega in resnicoljubnega zdravnika. Nikoli ne obeta bolniku, kar ni mogoče. Najslavnejši zdravnik je menda na svetu, in vedno ima srečo. Pravil mi je o priporočilnih pismih, ki Vam jih je poslal.“

„Prejel sem jih. Ali veste, na koga so naslovljena?“

„Vem; povedal mi je. Prvo pismo je za njegovo mater, drugo pa za mojega očeta — — —“

„S katerim Vi ne občujete, kakor sem slišal,“ je segel knez Mirkotu v besedo.

„Tako je,“ je odgovoril slikar žalostno. „Nisem mogel drugače. Ubogal sem svoj notranji čut, zato mislim, da mi dela oče krivico; vendar bi storil bógvekaj, če bi mi hotel odpustiti. Ljubim ga še vedno z vsem svojim srcem. Umetnost mi je dala sicer brezskrbno življenje, vendar bi se rad odpovedal vsej umetniški slavi in bogatstvu, če bi se le mogel poravnati s svojim očetom.“

Tako je ljubil Mirko svojega očeta, da bi pustil vse, samo da bi se poravnal z njim. Solze so zalile pri teh besedah Flori oči, in tudi knez je bil ginjen. Podal je mlademu možu roko in dejal:

„Nikar ne obupajte, gospod Podgornik. Slutim, da boste še srečni, in če ne umrjem, se morda meni posreči, spraviti Vas z Vašim očetom. Morda je trd, vendar upam, da ni neusmiljen!“

Mirko je povedal potem natančnejše, zakaj ga je njegov oče zavrgel. Dolžil ni svojega očeta, a zagovarjal tudi ni samega sebe; govoril je tako resnično in milo, da se knez ni več čudil, kako da je očaral ta mož srce njegove hčere.

„Ali se bodete poslužili Strnadovih priporočilnih pisem?“ je vprašal Mirko slednjič.

„Gotovo. Na Bršljanovo potujem, ne samo zaradi svojega zdravja, ampak tudi zaradi Vas,“ je odgovoril bolnik. „Skoraj bi se malo bal Vašega očeta, vendar upam, da se posreči mojemu pogumu in Florinemu prigovarjanju, prepričati starega gospoda.“

Mirko se je čutil vsega srečnega vsled teh besed. To mu je bilo dokaz, da Florinemu očetu njegova ljubezen ni neljuba. Tako so sedeli še dolgo časa in se pogovarjali, dokler ni prišla od daleč stara ciganka, ki je obiskala na svetilniku čuvaja Gabrila in se sedaj vračala.

Da se izogne knez stare babure, je prosil Floro, naj ga pelje v hišo, in ob tej priliki se je Mirko poslovil. Knez ga je prijazno povabil, naj kmalu zopet pride.

Mirko je bil vsled tega ves srečen, zato ni hotel iti v mesto, ampak šel je ob samotnem morskem obrežju na izprehod in poslušal mehko suštenje valov.

Prišel je v bližino svetilnika. Tam je bila z mahom obraščena skala, ki ga je vabila, naj se vsede. Mirko je stopil bliže in se vsedel. Tam ga je prišla bolezen zaljubljenih ljudi; sanjal je o sreči, ki jo bo užival v Florinem objemu. Niti mislil ni na to, da oče njegove ljubice ni imenoval svojega imena. Zavedal se je samo svoje srečne ljubezni. Obiskati jo sme, kadar se mu poljubi; kaj hoče se več!

Tedaj ga je vzdramil čuden glas. Ali je to človeški glas? Tako tožech in obupan, in vendar tako mil in miren glas! Sedaj zopet! Da, to je človeški glas. Posameznih besed Mirko ni razumel, ampak ponavljale so se vedno; vedno je čul isti tožoč glas.

Mirkotu je bilo nekako čudno pri srcu, ne da bi vedel zakaj. Srečen dotičen človek, ki tako žalostno toži, gotovo ni. Morda rabi ta nesrečnež pomoči?

Mirko je hitro vstal in šel okoli svetilnika. Prišel je k vratom, ki niso bila zaklenjena. Odprl je in vstopil.

Svetilnik je imel štiri lesene stene, ki so bile pribite na visoke jambore. Ozke, lesene stopnjice so vodile navzgor. Šel je po teh stopnjicah in prišel do prostora, ki je bil podoben sobi, a vrata so bila znotraj zaprta. Iz tega prostora so prihajali tisti otožni glasovi. Mirko je potrkal, in takoj je uhihnil čudezni glas.

Potrkal je še enkrat, sedaj je čul korake, nekdo je je odprl vrata. Pred njim je stal velik, vitek mož, a njegova postava je bila sklonjena. Imel je belo brado in lase, in njegov obraz je bil bled ko marmor.

„Oprostite, dragi gospod, da Vas nadlegujem,“ je rekel Mirko, seveda francosko, ker je bil na Francoskem. „Slišal sem nekoga tožiti, in mislil sem, da — —“

Sredi stavka je obmolčal; starček ga je gledal tako mrtvo in žalostno, da ga je zmotil. Mirko se je zopet ojačil in vprašal:

„Morda ste nesrečni, dragi gospod? Ali rabite morda pomoči?“

Starec je stal še vedno nepremično pri vratih in ga gledal. Sedaj je šele spregovoril, in sicer ne francosko, ampak špansko:

„Jaz sem dobri, zvesti Alimpo.“

To je bil isti mili, tožeči in enakomerni glas, ki ga je čul Mirko preje. Sedaj je bil prepričan, da je starček blazen človek, ki pa ni nevaren. Zato je Mirko ostal in vprašal:

„Ali stanujete na tem svetilniku?“

„Dobri, zvesti Alimpo sem,“ je dejal starec drugič.

To je bila blaznost; ta monoton glas, te poteze, to motno oko.

Mirkota je malo mrazilo, vendar je dejal:

„Rad bi šel enkrat na vrh svetilnika. Gotovo je iz vrha jako lep razgled na morje in na mesto.“

Starček ga ni razumel, ampak ponovil je:

„Jaz sem dobri, zvesti Alimpo.“

Mirko je stopil bliže, in blazni starček se je umaknil, da je Mirko lahko vstopil. Tedaj je nekdo prišel, in sicer iz vrha. Iz tega prostora so namreč vodile zopet ozke stopnjice navzgor.

Prišel je mož v revni mornarski obleki. Imel je gosto, zmršeno brado. Jezno je pogledal Mirkota in ga zelo odurno nagovoril:

„Kaj pa hočete? Kdo Vam je pa dovolil vstopiti?“

To je bil Gabrilón, čuvaj tega svetilnika. Mirko ni bil vaju tako surovega postopanja, zato je dejal mirno, ampak odločno:

„Prosim, bodite malo manj surovi! Kdo pa ste?“

„Če sem surov ali ne, to je popolnoma moja stvar. Kdo da sem, to Vas pa prav nič ne briga!“ je odgovoril čuvaj še surovejše.

„Morda me pa vendar briga! Vprašal sem Vas, kdo da ste?“

„Čuvaj tega svetilnika sem,“ je odgovoril Gabrilón in se nehote udal Mirkotovem odločnemu pogledu.

„Torej dobro, želim iti na vrh svetilnika.“

„Iz tega pa ne bo nič!“

„Zakaj pa ne?“

„Ker ni dovoljeno?“

„Kdo je pa prepovedal?“

Garbilon je bil v zadregi, kajti uradno to ni bilo prepovedano; saj je pa tudi dobival čuvaj od obisko-

valcev mnogo napitnine, ki je bila precej važen del njegovih dohodkov.

„Prepovedano je, pa je!“ je odgovoril ježno.

„Radoveden sem, kdo da je to prepovedal!“ je vprašal Mirko, kajti takoj je uganil, da govori čuvaj neresnico.

„Jaz sem zvesti, dobri Alimpo!“ je dejal tedaj umobolni mož četrtrič.

Gabrilon se je tako prestrašil, da je Mirko to takoj zapazil, in zadrl se je nad bolnikom:

„Poberi se odtod, stari norec, in ne blebetaj takih neumnosti!“

Prijel ga je za roko in ga porinil k stopnjicam. Starček ga je ubogal in odšel po stopnjicah navzgor. Potem se je obrnil Garbilon zopet k Mirkotu in dejal osorno:

„Torej, saj sem Vam že povedal, da je vstop na svetilnik prepovedan. Kaj pa čakate še tu?“

„Saj sem Vam že rekel, da bi rad zvedel, kdo da je prepovedal pristop na svetilnik!“

„Vprašajte! Jaz nimam časa, da bi se z vsakomur kregal, ki se mu poljubi mene motiti. Pojdite!“

Mirkotu se ni poljubilo prepirati se s tem surovežem, zato je mirno odšel, in Gabrilon je zaklenil vrata za njim.

Mirkotu se je zdelo čuvajevo vedenje zelo čudno. Zakaj [ne bi smel nihče na svetilnik? Gotovo samo zaradi tega umobolnega starčka. Kaj neki pomenijo besede, ki jih vedno ponavlja ta revež? Kdo je ta umobolni starček? Kako fine poteze v obrazu, kako majhne aristokratske roke ima! Gotovo ni čuvajev sorodnik. Kako pride ta revež sem. Te in take misli so vznemirjale Mirkota. Ta svetilnik saj ni pripraven kraj

za umobolnega človeka; v takih razmerah ne more ozdraveti.

Tembolj je Mirko premišljeval, tem verjetnejše se mu je zdelo, da mora biti tu kaka skrivnost. Zato je sklenil, da hoče iti po vsej sili na svetilnik, in da gre k merfju (župan), ki sme edini prepovedati vstop na svetilnik. —

Župan ga je zelo prijazno sprejel, posebno ker sta se seznanila z Mirkotom že na promenadi.

„Kaj pa želite, dragi gospod?“ je vprašal uradnik postrežljivo.

„Majhno pojasnilo, monsje. Kdo je pa prepovedal pristop na svetilnik?“

„Nihče, kolikor je meni znano,“ je odgovoril župan.

„Kolikor je Vam znano? Mislim, da bi morali Vi prvi in najboljše vedeti!“

„Seveda; kdo je pa rekel, da je prepovedano?“

„Čuvaj!“

„Oh, Gabrilon. To je čuden človek, mislim da sovraži ves svet. Najljubše mu je, če ga nihče ne moti, dragi gospod!“

„Oho! Kako more človek motiti moža, ki nima drugega dela cel božji dan, kakor da prižge zvečer svoje luči in jih zjutraj zopet ugasne. Morda ima kaj protipostavnega in noče, da bi drugi ljudje zvedeli o tem?“

„Kako Vam pride kaj takega na misel, monsje?“ se je začudil župan.

„Ker ste rekli preje, da nima rad, če ga kdo moti. Tega ne morem na nobeden način razumeti, posebno ker bi moral biti vendar vesel, če dobi kaj napitnine. Tudi me je odslovil na posebno oduren in surov način. Mislim, da nima čiste vesti!“

„Oh, ali ste bili pri njem?“

„Da. Hotel sem uživati razgled na morje.“

„In tedaj Vas je odslovil?“

„Pa še na zelo nesramen način. Rekel je, da je pristop prepovedan, vendar ni hotel povedati, kdo da je to prepovedal. In ko sem zahteval, da mi mora povedati, sem moral oditi, sicer bi se mi ne bilo dobro godilo.“

„To je pa že preveč! Navadno pustimo Gabrilona v miru, ampak če postopa tako z tujci, ki prihajajo v naše kopališče, potem mu moramo pa že malo posvetiti. Takoj pošljem uradnika k njemu, ki mu prepove take surovosti.“

„To sem tudi pričakoval, monsje, hvala lepa. Prosim Vas pa, če smem iti tudi jaz z dotičnim gospodom uradnikom k Gabrilonu.“

„Kakor Vam drago. Žandar stoji v predsobi; kadar želite, ga pošljem.“

„Torej bom šel naprej in ga čakal. Pardon, še na nekaj sem pozabil. Videl sem namreč v svetilniku starejšega gospoda, ki se mi zdi umobolen. Kdo je ta mož?“

„Gabrilonov sorodnik je.“

„Sorodnik? Hm!“

„Da, njegov stric ali nekaj takega.“

„Kako se piše, in odkod je doma?“

„Kako se piše?“ je vprašal uradnik v zadregi.

„O, hm! Piše se — mislim, tega pa sam ne vem. Gabrilon ga je sicer naznanil, vendar ne pismeno.“

„Mislim sem, da mora vendar vsak pokazati gotove dokumente.“

„Da, hm, pravzaprav, že! Mu bom moral pač naznaniti, naj mi jih prinese. Človek ima toliko dela, da ni čudo, če pregleda tako malenkost.“

S tem se je moral slikar zadovoljiti. Odšel je, in sicer zopet k svetilniku. Ker je šel tik ob bregu, ga Gabrilon ni videl. Komaj je čakal dve minuti, ko zagleda žandarja.

„Ali ste Vi gospod, ki me čaka?“ je vprašal slikarja.

„Da. Žal mi je, da Vas nadlegujem. Tu imate majhno odškodnino.“

Mirko je segel v žep in dal žandarju srebrnjak za pet frankov, ki ga je mož spravil veselega obraza v žep.

„Pojdite, velečenjeni gospod,“ je dejal. „Pokazala bova Gabrilonu, kako se mora obnašati napram tako velikodušnim gospodom.“

„Pustite me, naj grem jaz naprej, in počakajte na stopnjicah,“ je rekel Mirko.

Ko je prišel do vrat, so bila zaklenjena, zato je pozvonil. Pozvoniti je moral večkrat, slednjič se odpro vrata. Čuvaj je pogledal ven, a ko je zagledal Mirkota, je zaklical jezo:

„Vi ste že zopet? To je pa že preveč! Vrag Vas vzemi!“

Zaloputniti je hotel vrata, a Mirko jih je trdno držal.

„Le pustite odprto!“ je rekel, „iti hočem na svetilnik!“

„Saj sem Vam že preje povedal, da je prepovedano. Ali ste gluhi?“

„In jaz sem Vam že preje dejal, da hočem vedeti, kdo da je to prepovedal.“

„To Vas nič ne briga! Pojdite!“

Hotel je vrata s silo zapreti, a tedaj je pristopil žandar, ki je slišal ves pogovor.

„Kaj ti pa je, Gabrilon!“ je dejal. „Kdo ti je pa ukazal, da smeš odpoditi take obiske?“

Ko je zagledal čuvaj uradnika, se je umaknil ves iznenaden par korakov.

„Ali naj morda trpim, da me sme vsak potepuh motiti in nadlegovati?“ je vprašal.

„Ali je ta gospod morda potepuh, čuješ, Gabrilon?“ je zaklical žandar. „Takoj te aretiram, če zineš eno samo tako besedo še. Izporočiti ti moram županov ukaz, da ni prepovedan pristop na svetilnik. Če še koga od-sloviš, izgubiš svojo službo! Razumeš?“

Žandar je nato ponosno in samozavestno, odšel po stopnjicah navzdol.

Mirko je vstopil. Čuvaj ga ni pozdravil, ampak hitel je hitro po stopnjicah navzgor in se navidezno ni brigal za tujca.

Slikar je šel počasi navzgor. V drugem nadstropju je sedela stara baba na nizki klopici in gledala strupeno na tujca.

Trejte nadstropje je bilo razdeljeno v dva oddelka. Jeden je bil zaprt, ampak Mirko je natančno slišal to-žiti umobolnega starčka:

„Jaz sem dobri, zvesti Alimpo!“

Sedaj je Mirko vedel, zakaj je hitel preje Gabrilon tako brzo naprej. Zapret je šel bolnika, da ne pride slikar z njim v dotiko. Čuvaj je stal pred vrati in opa-zoval tujca, če bo zapazil, da je v tej sobici bolnik.

„Zakaj pa zapirate bolnika?“ je vprašal Mirko.

„To Vas pa prav nič ne briga!“ je odgovoril čuvaj ježno in odurno.

„Ali imate morda slabo vest glede na tega bol-nika?“

„Gospod,“ se je zadrł Gabrilon, „kaj Vas pa briga moja družina? Dovoliti Vam moram sicer pristop na svetilnik, ampak če me žalite, Vas vržen doli po stopnjicah.“

„Vi? Mene?“ je vprašal Mirko zaničljivo. „Če bi se mi ne studili, bi Vas bil že davno doli vrgel!“

Nato je odšel naprej in moral je iti še štiri nadstropja visoko, preden je prišel na vrh.

Razgled je bil prekrasen, a Mirko ni mislil sedaj na razgled; rojile so mu druge misli po glavi.

Mislil je samo na umobolnega starca, ki je uplival tako globoko nanj. Mirko je bil prepričan, da je tu velika skrivnost. Premišljeval je in premišljeval, in vedel je prišel do zaključka, da ga stvar pravzaprav nič ne briga.

Ne da bi bil užival prekrasen razgled, je šel zopet doli. Gabrilon je stal še vedno pred vrati majhne sobice in stražil kakor hud, popadljiv pes. Mirko je šel mimo, ne da bi ga pogledal ali mu dal kaj napitnine.

S silo je prišel na svetilnik, to mu je začasno zadostovalo.

Vendar se ni mogel iznebiti misli na umobolnega starca. Cel dan je mislil nanj, in ponoči se mu je sanjalo, da je sam blazen, in da ga je vrgel Gabrilon iz svetilnika. Boril se je z vsemi močmi z divjimi valovi in se — zbudil, ves pôten. — —

Popopoludne je šel obiskat svojo ljubico. Videla ga je že od daleč in mu prišla naproti. Mirko je bil ves srečen. Tako si je mislil, mu bo prišla naproti njegova ljuba, sladka ženica, kadar se bo vrnil domov. Najrajše bi jo bil objel in poljubil, tako lepa, ljubezniva in dobra se mu je zdela; a moral se je premagati,

kajti pri odprtem oknu je sedel njen oče. Vendar je brala v njegovih očeh, kako je srečen.

„Pozdravljen, Mirko,“ je dejala. „Očetu je danes še boljše ko včeraj. Že dolgo te pričakujeva.“

„Res?“ je vprašal pristrčno in ji pogledal v prekrasne oči.

„Res, res, dolgo te že čakava!“ je odgovorila.

„Če bi bil to vedel, bi bil že davno prišel.“

„Torej ti povem, Mirko, da te ne smem nikdar čakati! Tako srečna sem, kadar si pri nas, in opazila sem, da te ima tudi oče zelo rad.“

„Ali res?“

„Res, dopadeš se mu.“

„Hvala lepa ti, moje srce. Sedaj sem prepričan, da bodeva srečna.“

Pri teh besedah sta vstopila v vežo, in ker ni bilo tam žive duše, jo je objel, dvignil njeno glavico in jo poljubil pristrčno na cveteče ustnice. Zaprla je oči in uživala nebeški poljub. Mirko jo je pritisnil nase in jo vedno iznova poljuboval, slednjič se mu je izvila iz rok in dejala ljubko:

„Le nikar preveč, predrznež, sicer bi utegnil oče kaj zapaziti. Pojdi!“

Vstopila sta. —

Knez je zapazil, da imeta zarudela lica, a rekel ni ničesar in samo prijazno pozdravil:

„Pozdravljeni, gospod Podgornik! Pričakoval sem Vas že zjutraj, da Vam sporočim nekaj zelo veselega.“

„Oprostite se moram torej, ker sem tako pozno prišel,“ je odgovoril Mirko. „Ampak veselo sporočilo je vedno dobrodošlo.“

„Upam! Torej poslušajte: Prvič bi želel, da z nami obedujete. Ali hočete?“

Mirko je hvaležno prikimal in odgovoril:

„Z veseljem sprejemem Vaše povabilo. Prepričani bodite, da si štejem v veliko čast biti v Vaši cenjeni družbi.“

„Torej dobro,“ je rekel Olzuna prijazno. „Vem, da družba bolnika ni vedno prijetna, vendar bo morala to Flora po svoji moči poravnati. Sedaj Vam moram pa še drugo povedati: danes sem še bolj zdrav ko včeraj. Doktor Sttnadovo zdravilo je res čudežno. Tako zdravega, čilega in krepkega se čutim, da bi šel lahko že precej daleč peš na izprehod.“

Flora je bila vsa srečna, ko je čula svojega očeta tako govoriti. Mirko je pa prijel kneza za roko in dejal z tresočim glasom:

„Verjemite mi, da hvalim Boga iz dna svojega srca, ker zopet okrevate. Skoraj ljubosumen sem na svojega prijatelja Strnada. Tudi jaz bi rad pripomogel k Vašemu okrevanju.“

„Saj lahko,“ je odgovoril knez. „Prijazna družba vedno blagodejno upliva na bolnika. Če bo stvar tako hitro napredovala, oom res lahko že kmalu odpotoval.“

„O, če bi Vas mogel spremiti!“ je rekel Mirko.

„Zaradi očeta lahko. Ali nimate morda dovolj prostega časa?“

„O pač! Sicer pa ne samo zaradi očeta. Ves srečen bi bil, če bi vedel, da ste Vi na potovanju v skrbnem varstvu.“

„Hvala lepa,“ je rekel Olzuna in malo pomislil. „Morda se o tej zadevi drugič natančneje pogovorimo. Ampak, Flora, prosim, zapovej, naj pogrnejo mizo za obed!“

Flora je pozvonila in služabnik je vstopil.

Šele sedaj je spoznal Mirko, da je bogato opravljeni služabnik Florin. Oh! Ali je tako bogata? Kako se je šele začudil, ko je videl, da je vsa namizna oprava srebrna, vsa posoda iz najfinejšega, kineškega porcelana, in posoda je imela — sedel je predaleč, da bi lahko natančno spoznal — krono. Ali sanja?

Služabnik ga je povabil, naj se vsede. Ko je razvil slikar prt, mu je padel od strahu skoraj iz rok. V prtju je bila vpletena knežja krona in črki E in O.

To je pomenilo seveda: »knez Evzebijo de Olzuna«, ampak Mirko tega ni vedel.

Knez in njegova hči sta zapazila, da se je slikar prestrašil, in sta se na tihem veselila.

Tisoč misli je vznemirjalo Mirkota, a ta ga je pomirila. Morda je pa oče njegove ljubice uradnik kakega plemenitaša, ki je spravil pri njem dragoceno namizno orodje? Gotovo je tako! In da razveseli svojega ljubčka, je ukazala Flora pogrniti z tem finim namiznim orodjem.

Ta misel je Mirkota pomirila. Flora in Mirko sta se med pojedino precej živalno pogovarjala. Služabnik je odšel, ker je Flora sama stregla.

Kako je bil srečen, ko mu je tako gospodinjsko postregla in zanj najboljše izbrala! Kadar se je slučajno dotaknil, ga je spreletelo po celem telesu kakor električna iskra. Tudi Flora je čutila isto, kajti vedno je zarudela.

Knez je jedel malo, ampak z slastjo; nadležnega kašlja se je skoraj že popolnoma iznebil.

„Strnad dela res čudeže,“ je dejal. „O, kako mu želim, da bi srečno potoval! Njegove stariše zavidam. Sin, ki poplača tako trud svojih starišev, je sreča, ki jo moreta umeti samo oče in mati.“

„Njegov oče je žalibog že davno umrl,“ je pripomnil Mirko.

„Oh, obžalujem! Kaj je pa bil?“

„Profesor. Bil je zelo učen mož in je ljubil ženo in otroke nad vse. Seznanil se je s svojo ženo na Španskem.“

„Na Španskem? Kaj je pa bil tam?“

„Vzgojitelj pri odlični rodovini, ona pa tudi vzgojiteljica.“

Knez je pazljivo pogledal Mirkota, tudi Flora je postala pozorna.

„Pri kateri rodovini je pa bila vzgojiteljica?“ je vprašal knez, ki ni slutil, da je tako blizu razkritja skrivnosti.

„Oba sta bila istočasno v Saragosi, in sicer pri nekem bankirju — hm, menim, popolnoma sem pozabil ime.“

Tedaj je odprl knez oči, in bleda lica so se mu porudečila.

„Papa!“ je zaklicala Flora, ki je to zapazila, akoravno je bila sama razburjena. „Pazi náse!“

„Pusti me! Saj sem dovolj močan!“ ji je zabranil oče. Ves vznemirjen, z nenaravnim in vedno bolj hripavim glasom je dejal:

„Ali se je pisal dotični bankir morda Salmóno?“

„Salmono, da, Salmono se je pisal,“ je odgovoril Mirko. „Ampak, ne, ne, gospod, kaj Vam pa je?“ je dejal potem iznenaden.

Olzuna se je zgrudil na naslonjač in zaprl svoje oči. Pobledele je ko smrt. Flora je skočila kvišku in ga vsa prestrašena objela.

„Oče, moj dragi oče!“ je klicala. „Saj sem vedela.

Zbudi se, dragi oče! Ali me slišiš? Saj sem pri tebi, jaz, tvoja Flora!“

Ihté je pritisnila njegovo glavo náse. Tudi Mirko je pristopil. Prihittel je z kozarcem sveže vode, a njegove pomoči ni bilo treba, kajti že je odprl knez svoje oči, pogledal v sobi na okrog, stisnil svoji hčeri roke in dejal:

„Nikar se ne boj, ljuba hči. Saj se nisem onesvestil; samo neskončna sreča me je malo omamila. A to še ni zanesljivo naznanilo, vprašati moram gospoda še različne stvari.“

„Ali si dovolj močan, dragi oče?“

„Dovolj, le pomiri se!“

Da ji to dokaže, se je vzravnal, uprl svoje oči na Mirkota in vprašal:

„Gospod pl. Podgornik, ali poznate tudi druge doživljaje gospe Strnadove?“

„Poznam,“ je odgovoril Mirko, ki ni mogel razumeti, zakaj se zanima Florin oče tako za njeno življenje, in zakaj ga to tako zelo razburja.

„Povejte mi torej, ali je bila služba pri bankirju Salmonu njena zadnja?“

„Ne. Imela je potem še eno službo, vendar samo malo časa. Postala je vzgojiteljica princese Flore de Olzuna.“

Tedaj se je prijel knez z obema rokama za glavo, zbral vse svoje moči, se naslonil na naslonjač in vprašal:

„Kako se je pisala preje gospa Strnadova?“

„Lapajne.“

„Flora! Otrok, moj otrok!“

Tako je zavriskal in razprostrl svoje roke, in Flora ga je objela. Kakor otroka sta ihtela oba na ves glas.

Mirko vsega tega ni mogel razumeti, vendar je pristopil, da pomaga knezu, če bi bilo treba.

Svetle solze so porosile knezu velo lice.

„Odrešen, odrešen sem! Slednjič! O, moj ljubi, milostivi, neskončno usmiljeni Bog, kako sem Ti hvaležen!“ je zaklical.

Potem je položil svojo desnico na Mirkotovo ramen in dejal:

„Ali je to resnica, gola resnica, kar ste mi povedali?“

„Resnica.“

„Flora, drži me! Čutim, da se tresejo vse mišice na mojem celem telesu.“

„Vsedi se, papa; vleži se,“ ga je prosila Flora, „to je preveč zate!“

Tudi Flora se je tresla po celem telesu in bila bleda ko zid.

„Ne, ne, stojé hočem slišati nadaljevanje; potem naj se zgrudim zamojdel na tla, saj vem, da od sreče ne umrem. Gospod Podgornik, Vi sedaj vsega tega ne razumete, vendar Vam pozneje vse natančno razložim. Ta trenutek odloča o mojem življenju in smrti. Prepričan sem, ali se moje upanje izpolni, ali pa — umrem.“

„Dragi gospod!“ je prosil Mirko iznenaden. „Za smrt je še vedno dovolj časa. Vidim sicer, da ste zelo razburjeni. Počakajte, da se poleže vihar v Vaši duši, potem Vam pa odgovorim na Vaša vprašanja.“

„Ne, ne! Sicer bi moral umreti od same nestrpnosti! Govorite, za božjo voljo; lepo Vas prosim! Nikoli Vas ne pozabim, nikoli. Vedno Vam bom hvaležen. Govorite in povejte mi: Ali ima gospa Strnadova več otrok?“

„Več.“

„Oh! Koliko pa?“

„Dva. Tega sina in eno hčer.“

„Ali ji je morda kaj otrok umrlo?“

„Ne, imela je samo ta dva.“

„Kdo je starejši, doktor ali njegova sestra?“

„Doktor. Njegova sestra je precej mlajša.“

„O Bog, zdi se mi, kakor bi vzhajalo pred menoj veliko, krasno solnce. Ali veste morda natančno, koliko je star doktor Strnad?“

„Čisto natančno. Na rojsten dan si navadno piševa in se razveseliva drug drugega z majhnim darilom. Rojen je dvajsetega marca in je sedaj star osemindvajset let.“

„Oh, je že pravi! On je pravi!“ je zaklical knez veselo in povzdignil roke proti nebu. „Sedaj se bom pa vsedel,“ je pristavil na tihem.

Roke so mu padle ob telesu, in vedno bolj tiho je dejal:

„Da, vsedel se bom! Oh, kako sem truden — truden — o, moj Bog, — — kako sem — —“

Zaprl je oči in se zgrudil; ampak ne na tla, kajti Mirko ga je ujel v svoje naročje.

„Saj sem vedela!“ je zaklicala Flora in se jokala do veselja in v skrbah za svojega očeta. „Oh, morda celo umre!“

„Ne, še živi!“ je rekel Mirko. „Moja roka leži ravno na njegovem sreču, in natančno čutim, kako bije, sicer malo bolj po tihem, vendar dovolj razločno. Pojdi, pomagaj mi, položiva ga na divan!“

Nato ga je položil na divan, kjer je pripravila Flora blazine. Potem sta oba pokleknila poleg kneza. Flora je prišla z eno roko desnico svojega onesveščenega

očeta, z drugo je pa objela svojega ljubčka. Vedno je še ihtela, položila svojo glavo na njegove prsi in dejala:

„Mirko, moj ljubi Mirko, kako veselo naznanilo, koliko srečo si nama prinesel!“

„Da je to sreča, velika sreča, vidim,“ je odgovoril, „akoravno mi je vse nerazumljiva uganka.“

„Vse zveš, moj ljubček. Ampak, ali mi boš odpustil?“

„Odpustil? Ali ti imam kaj odpustiti, predraga Flora?“

„Da, imaš. Prosim te moram odpuščanja za velik greh.“

Tedaj jo je pritisnil pristrčno nase, ji pogladil ljubeznivo lase in dejal:

„Vem, da je tisti greh majhen, samo tebe tako zelo skrbi. Odpustim ti in te prosim, bodi tudi ti napram meni vedno popustljiva.“

„Ne, ne, naprej nočem odpuščanja,“ se je branila. „Res je zelo velik greh.“

„Ali ga smem morda zvedeti?“

„Sedaj ne, oče mora tudi slišati, sicer se te bojim.“

Srečno se je nasmejal in je ni več silil. Tako sta klečala še precej dolgo, dokler se knez ni zavedel. Odprl je oči, ju zagledal pred seboj v sladkem objemu in vprašal ves srečen:

„Kako je, Flora, ali sem sanjal?“

„Ne, papa,“ je odgovorila. „O, kako sem se bala zate.“

„Ne, od veselja gotovo ne umrem; saj moram vendar živeti, da izpolnim svojo dolžnost. Da, živeti, živeti, živeti moram, zánj in — zánjo!“

Vzravnal se je, in tudi Mirko in Flora sta vstala. Slastne jedi so stale še vedno v dragocenih posodah na mizi, a nihče ni mislil na kosilo.

Olzuna je zrl dolgo molče skozi okno na široko morje. — —

Slednjič je dejal:

„Flora, moj ljubi otrok, ali nisem dejal danes, da je Bog neskončno dobrotljiv? Uslišal nas je in izpolnil naše upanje! Sedaj se ciganka ne more več maščevati nad menoj!“

„Kako čudežno, papa,“ je rekla in zaploskala z rokami. „Iskali smo ga, in ga vendar poznamo.“

„Da, bil je tu. Videli smo ga, in vendar nismo vedeli in slutili, kdo da je. Srce mi je utripalo, ko sem čul njegov glas. Tako sem govoril jaz v svoji mladosti. Ali nisem bil ponosen na njegovo junaško postavo? Tak sem bil jaz v svoji mladosti. In on je čistejši in plemenitejši, kot sem bil jaz!“

„Ali nisem rekla, papa, da ga morava ljubiti?“ je pristavila Flora. „Najrajše bi ga bila objela in poljubila, ko je stal pred nama tako samozavestno, in vendar je znal tako milo in prisrčno govoriti.“

Pozabila je na vse, sreča jo je omamila, obrnila se je k Mirkotu in dejala:

„Nikar ne bodi hud, ljubček, kogar sem hotela objeti in poljubiti, ni bil tujec, ampak moj — moj — — o papa, povej ti! Nikoli nisem smela izgovoriti te lepe besede!“

„Da, jaz hočem izgovoriti najprvo to besedo, jaz najprvo,“ je dejal knez. „Gospod Podgornik, Flora je govorila o svojem — bratu, o mojem — o mojem sinu.“

Od ponosa in ljubezni je zažarelo pri teh besedah njegovo lice.

„Sina imate?“ je vprašal Mirko veselo iznenaden.
 „O, torej dovolite, da Vas nekaj vprašam o njem!“

„Le, le; vprašajte! Rad Vam odgovorim. Pa še kako rad; vse Vam povem o svojem sinu. Kajti ponosen, neskončno ponosen sem nanj, in sicer iz upravičenih vzrokov. Torej, le vprašajte, moj ljubi gospod Podgornik!“

Moj preljubi gospod Podgornik! Kako se je čutil Mirko srečnega pri tih besedah! Niti mislil ni na to, kar je govoril, zato je vprašal tja vendan:

„Kje pa je Vaš gospod sin?“

„Na morju.“

„Torej je mornar?“

„Ne,“ se je nasmejal knez.

„Torej je šel samo na potovanje?“

„Skoraj gotovo. Ampak to potovanje je menda zelo važno, kakor ste mi včeraj povedali.“

„Jaz?“ se je začudil Mirko.

„Da, Vi! Saj sva govorila vendar o mojem sinu!“

Začudeno je pogledal sedaj Mirko Florinega očeta. Pred kratkem na smrt bolni mož se je smejal sedaj tako zadovoljno, kakor že dolgo ne, in dejal:

„Da, o njem sva govorila. Saj ste ga celo videli in z njim govorili. Poslali ste ga celo k meni, kakor se gotovo še spominjate.“

„Jaz? Moj Bog, saj sem ves zmešan, popolnoma nezaveden.“

„Poslali ste ga k meni, da me reši smrti!“

„O sveta nebesa, o Strnadu govorite?“ je vprašal Mirko, ki je mislil, da govori knez morda samo v mrzlici.

„Da, o doktor Strnadu, o mojem sinu.“

Tedaj je pogledal Mirko prestrašen Floro. Bal se je češ njenemu očetu se je zmešalo; a ona ga je pogledala vsa srečna in dejala:

„Le verjemi, Mirko, Strnad je moj brat.“

Tedaj je poskočil Mirko kvišku in zaklical:

„Ampak o tem nisem ničesar vedel!“

„O, tudi mi nismo tega vedeli,“ je rekel Olzuna.

„Saj ste nam to šele Vi povedali.“

Mirko zopet ni razumel, a njegova ljubica mu je pomagala in rekla:

„Oče, nikar ga ne mučiva, ampak povejva mu vse Strnad je moj brat, ne da bi bila midva vedela, in tudi on gotovo tega ni vedel.“

„Res je,“ je pristavil knez. „Preje sem Vam rekel, da Vam bom hvaležen svoje žive dni; zato Vam bom sedaj nekaj priznal, akoravno me bodele potem strogo obsojali: Poznal sem gospo Strnadovo malo časa pred njeno poroko; njen sin je moj sin, akoravno se drugače piše.“

„Oh,“ je zaklical Mirko, ki je šele sedaj razumel vso stvar. „Flora, ali ti nisem rekel, da ti je tako podoben!“

„Res, ampak takrat ga še nisem videla; takrat še slutila nisem o tem, kar smo danes zvedeli. Španka sem namreč. Senora Lapajne je bila moja vzgojiteljica.“

Tedaj je pogledal slikar očeta in hči ter rekel:

„Torej ste Vi bankir Salmono?“

„Ne,“ se je zasmel knez.

„Ne? Kaka uganka! Ampak senora Lapajne je bila vzgojiteljica samo pri dveh rodovinah, pri Salmonu in pri knezu de Olzuna.“

„Torej,“ je dejal knez, „zapazil sem že pred

obedom, da ste nekako začudeno gledali naš grb. Ali poznate to krono?"

„Knežja krona je, dragi gospod.“

„Res je! Ali ste zapazili tudi začetne črke?"

„Sem. E in O?"

„Torej, to je moje ime: Evzebijo, knez de Olzuna. Moja hči — oprostite, ker Vam je še nisem predstavil — je princesinja de Olzuna.“

„Knežja princ — — —“

Mirkotu Podgorniku je zastala beseda. Hudo mu je bilo pri srcu. Tresel se je po celem telesu; čutil se je tisočkrat nesrečnejšega kot nekdanj in dejal je:

„Svetlost! Nekaj dni sem bil srečen, in hvalil bom Boga za te srečne trenutke v mojem temnem življenju. Sedaj se bom vrnil k svojemu samotarstvu in se spominjal do konca svojih dni teh presrečnih trenutkov.“

„Moj Bog, Mirko,“ je zaklicala Flora, „nikar! To je namreč, kar mi moraš odpustiti!“

„Oh, sedaj Vas šele razumem, Svetlost,“ je odgovoril. „Govorili ste o grehu, ki naj Vam ga odpustim. Oh, to je strašen greh. Greh, ki mi zamori srce. Prokletstvo svojega očeta sem prenašal, ampak tega ne premorejo moje moči. Oh kako —“ zaškripal je z zobmi, da se premaga. Prijel se je za stol, da se ne zgrudi na tla. In stol je zaškripal na vseh koncih in krajih, kajti naslonil se je nanj s svojim celim telesom. Od same bolesti že ni vedel, kaj da govori — „oh kako mi postaja temno pred očmi, temnejše kot nekdanj — in — in — —“

Zaprli je oči, beseda mu je zastala, in z vsemi svojimi močmi se ni mogel premagovati. Na glas je zakričal, potem se je zgrudil — ne, ne; Flora je pristopila, ga objela in ga trdno držala.

„Mirko, moj Mirko,“ je zaklicala. „Bodi močan! Saj te ljubim, saj te ljubim!“

Pritisnila ga je náse in ga poljubovala na blede ustnice, in solze so ji zalile od strahu svetle oči.

Tudi knez je vstal in pristopil.

„Le pomirite se, gospod Podgornik!“ je dejal. „Ne žrtvujte se!“

Vsled poljubov svoje ljubice se je počasi zavedel.

„Mirko, pomiri se!“ ga je prosila. „Pojdi, vsedi se in poslušaj naju!“

Peljala ga je k stolu, kjer se je mehanično vsedel. Z obema rokama se je prijel za glavo, in gledal je zmešano; ampak Flora ga je objela, mu položila roko na vroče čelo in mu tako prisrčno in ljubeznivo šepetala na uho, da je postal vedno treznejši in mirnejši, ter slednjič vprašal:

„Ali me res ljubiš, Flora?“

„Neskončno te ljubim, Mirko!“ je zatrjevala.

„Kneginja in — in zavrženi sin! O, zakaj si mi to storila! Nikoli se ne bodeva smela združiti. Saj poznaš dolžnosti svojega visokega stanu, ki je onesrečil že marsikatero ljubeče srce.“

„Kaj me brigajo te dolžnosti! Oče me je oprostil teh dolžnosti. Obljubil mi je, da smem ubogati glas svojega srca, če najdemo mojega brata. Tu stoji moj oče; vprašaj ga sam, Mirko!“

Tedaj so se mu zopet porudečila blede lica. Globoko, globoko je vzdihnil. Potem je vstal in stopil h knezu.

„Oprostite mi, Visokost,“ je dejal, „ker sem se onesvestil. To je sicer nečastno za moža, vendar pomislite, kaj je pretrpelo moje srce. Ali je res, kar je rekla Flora?“

„Res,“ je odgovoril knez milo. „Vsedite se, moj ljubi gospod Podgornik, naj Vam povem, zakaj išče oče svojega sina. Videti hočem, ali me bodele obsodili, ali mi morete pomagati.“

Potem se je knez natančno izpovedal, in Mirko je pazljivo poslušal. Kaki občutki so tedaj obhajali slikarja! Spreletavala sta ga mraz in vročina. Poleg njega je pa sedela njegova ljubica. Čutil je, da ne more živeti brez nje. —

Sedaj je knez končal in pristavil:

„In Vi ste mi razjasnili to temoto in mi prinesli veselo poročilo. Sreča, ki sem jo danes našel, me navdaja z novimi močmi. Ali dvomite o moji hvaležnosti?“

„Nikakor, plemenit mož je hvaležen,“ je odgovoril Mirko. „Ampak ne meni, temuč Bogu se morate zahvaliti. In celo tedaj, če bi smel zahtevati hvaležnost, bi bilo to, kar bi zahteval, tako dragoceno in vrednostno, da — —“

„Da, bi Vam vendar ne odklonil Vaše prošnje,“ Olzuna v besedo.

„Kaj? Ali slišim prav? Hoteli — —!“ je zaklical Mirko in stopil bliže h knezu.

„Da. Ne mislim namreč na svoj stan, temuč samo na srečo svojega otroka. Umetnik ste. Plemstvo umetnosti je morda še višje ko plemstvo rodu. Tudi Vi ste plemenitaš v umetnosti, in sicer ne na najnižji stopnji; istega stanu ste ko moja hči. Pošten, plemenit mož ste in ste po nedolžnem trpeli. Flora, ljubi ga in osreči ga!“

Mirko je stal pred knezom, kakor bi ga bila zadela kap, potem je pa padel pred njega na kolena in vprašal:

„Ali je res? Ali je res? Ali mi res zaupate najdražje, kar imate? Zaklad, ki je milijonkrat več vreden

ko Vaša knežja krona? O moj Bog, kako naj se Vam dostojno zahvalim!“

„Ne bodite mi hvaležni z besedami, ampak z dejanji. Osrečite mojega otroka, da bo srečnejši ko je bil njegov oče.“

Tudi Flora je pokleknila vsa srečna pred svojega očeta. V pristrčnem objemu sta klečala pred knezom. Tedaj je položil Olzuna vsakemu eno roko na glavo, povzdignil svoje oči k nebesom in rekel z tresočim, ampak pristrčno prosečim glasom:

„Oče Vsemogočni, ki ljubiš svoje otroke, prosim te iz dna svojega očetovskega srca, ne šteji jima mojega greha. Obdari ju s svojo dobrotljivostjo in ljubeznijo. Svoj očetovski blagoslov jima dajem, blagoslovi ju tudi Ti. Pokaži jima pravo pot k sreči in zadovoljnosti. Usliši mojo molitev, zaradi Svoje neskončne milosti, Amen.“

To je bil svet trenutek. — —

Knez je odpustil svoji hčeri knežjo krono, da osreči svojega otroka.

Ko je Olzuna končal, ju je vzdignil in pritisnil s solznimi očmi na svoje srce. — —

„Odslej, moj sin, mi reči »ti«,“ je dejal slednjič knez. „Ker nimaš očeta, bom jaz tvoj oče; vendar upam, da te poravnam z njim, ko bom pri njem in z njim govoril.“

„Oče, moj oče!“ je rekel Mirko vesel. „Gotovo mi odpusti, kajti sinu, ki dobi knežjo hči, mora odpustiti.“

„In če vaju noče uslišati,“ je rekla Flora, „se začnem jaz z njim boriti, in gotovo se bo moral udati. Moje ljubezni in mojih prošenj se ne bo mogel ubraniti.“

Ampak, papa, Mirko potuje tudi z nama na Bršljanovo, kajne?"

„Seveda. Mislim, da ne bo zapustil svoje zaročenke in svojega očeta.“

„O, grem, grem, zelo, zelo rad!“ je zaklical Mirko in pritisnil svojo ljubico nase.

„Torej si naš potovalni maršal in boš moral za naju skrbeti, moj sin. Tako zdravega se čutim, da bi lahko že jutri odpotovali.“

„To moram pa odločno odsvetovati,“ je rekel slikar. „Strnada moramo na vsak način natančno ubogati. Flora naj piše tačas gospej Strnadovi in mojemu očetu; istočasno naj pošlje tudi priporočilna pisma in naznani naš prihod. Ampak mene ni treba še omeniti.“

„Le stori to, Flora,“ mu je pritrdil knez. „Ampak priporočilna pisma oddamo osebno. Gospa Strnadova ne sme vedeti, da jaz pridem. Piši drugo ime, moja hči, piši, da nas pošilja doktor Strnad, in da oddamo priporočilna pisma osebno.“

„To pa ni pravilno, papa!“

„Zakaj pa ne? se je zasmel knez. „Vsak knez ima pravico nepoznan potovati. Sploh si grem pa ogledat svojo nevesto, in zato hočem biti nepoznan.“

Star gospod je postal precej dobre volje. Čutil se je tako zdravega, da je slednjič predlagal, naj iznova začno obedovati. Flora in Mirko sta seveda takoj pritrdila in se veselila knezove dobre volje.

Mirko je bil ves srečen, saj je bil zaročenec svoje ljubice, zaročenec knežje princesinje. Med obedom so se pogovarjali o različnih stvareh, slednjič so se spomnili zopet Strnada.

„Kako neprijeten slučaj je to, da smo ga našli in takoj zopet izgubili,“ je tožil knez. „Če bi bil ostal

samo še en dan v Ovranšu, pa bi sedel sedaj srečen med nami. Ali ni nič rekel, kedaj se vrne s svojega potovanja?"

„Nič,“ je odgovoril Mirko. „Tega še sam ne ve. Rešiti mora namreč zelo čudežno zadevo.“

„Kako pa?"

„Uloviti hoče nekega roparja.“

„Morskega roparja?" se je prestrašila Flora. „Moj Bog, kaka nevarnost!"

„Naš Mirko se gotovo šali!" se je nasmejal knez. „Z tako majhnim parnikom vendar ne more ujeti morskega roparja!"

„In vendar se ne šalim,“ je odgovoril Mirko. „Stvar je resna, zelo resna. Od tega potovanja je odvisna sreča in obstoj odlične rodovine. Papa, ali si že slišal praviti o znani roparski ladiji »Lijon«?"

„O »Lijonu« kapitana Grandeprija? O, že večkrat. Strašen človek je, kakor pravijo.“

„Torej, tega Grandeprija hoče ujeti.“

„Nemogoče!" je zaklical Olzuna in pobledel.

„In vendar!"

„Tedaj je izgubljen!"

„Ne verjamem. Strnad je junak. Prepotoval je skoraj že cel svet in se boril že z levi, pantri, sloni, krokodili, Kafri, Arabci in Indijanci. Velikan je glede moči, in umetnik glede orožja. Samo on zamore ujeti Grandeprija.“

„O, sedaj sem pa izgubil ves svoj pogum!" je tožil knez. „Nikdar več ne bom videl svojega sina!"

„Ampak zakaj se pa podaja v toliko nevarnost?" je vprašala Flora.

„Da razkrije skrivnosti, ki so zanj zelo važne, da

najde ljudi, ki so jih ukradli in skrili, in da kaznuje zločince, ki so hoteli uničiti njega in njegovo rodovino.“

„Njegovo rodovino? Torej njegovo mater in sestro?“

„Reči sem hotel pravzaprav rodovino njegove soproge.“

„Njegove soproge! Oh, torej je oženjen?“ je zaklical knez in skočil kvišku. „Na to niti mislil nisem!“

„Da, oženil se je zelo srečno,“ je dejal Mirko.

„To je pa neprijetno zame, zelo neprijetno!“ je zaklical knez. „Hotel sem ga priznati kot svojega sina; podedoval bi moj naslov, dobil moje časti in posestva, in sedaj — —“

„Kot zdravnik gotovo ni imel take sreče ko jaz kot slikar, kajne?“ mu je pomagal Mirko.

„Da, tako sem mislil.“

„Le pomiri se, ljubi papa. Popolnoma stanu primerno se je oženil.“

„Po nazorih zdravnika!“

„Tudi za zdravnika dostojno. Sicer je pa to zelo čudežno; tudi njegova soproga je Španka.“

„Oh! Odkod pa?“ je vprašala Flora.

„Iz Rodrigande v Aragoniji.“

„Iz Rodrigande, tam kjer ima grof Emanuel de Rodriganda in Sevila svoja posestva?“

„Da, srce moje.“

„O tam sem pa znana. Bila sem nekaj časa pri grofici Silvi; obiskala nas je tudi pozneje v Madridu. Sicer ima pa Silva samo eno ožjo prijateljico, namreč Angležinjo, ki se piše mis Ema Lindzej.“

„Poznam to ime; Strnad ga je imenoval predvčerajšnjem.“

„Ali jo pozna?“

„Natančno. Bila sta ob istem času na Rodrigandi. Poklicali so ga iz Pariza, da ozdravi nekega bolnika; tedaj se je seznanil tam z damo, ki je sedaj njegova soproga.“

„O jej!“ se je prestrašil knez. „Rodriganda je majhna. Nijedne rodovine ne poznam tam, iz katere bi si želel ženo svojemu sinu.“

„Nijedne?“ je vprašal Mirko z srečnim nasmehom. „Ena rodovina je pa tam vendar zelo odlična, predragi papa.“

„Katera pa?“

„Grofova.“

„Hm! Grof Emanuel ne da svoje hčere navadnemu zdravniku!“

„Zakaj pa ne? Saj si je knez Olzuna tudi izbral slikarja za zeta.“

„Porednež.“

„Sicer pa grof Emanuel ni več posestnik Rodrigande, ampak njegov sin Alfonzo.“

„Res?“ je zaklical knez iznenaden. „Torej je grof Emanuel umrl? Dolgo časa sem živel v tujini, zato se nisem mogel toliko zanimati za privatne zadeve.“

„Pravijo sicer, da je umrl, ampak Strnad tega ne verjame. Ravno zaraditega potuje, da najde grofa.“

„Tega pa ne razumem. Ali se tako zanima za grofovo rodovino?“

„Seveda, dragi oče! Saj je grofov zet, in grofica Silva je njegova soproga.“

Sedaj sta se začudila knez in njegova hči.

„Grofica Silva, njegova soproga!“ je zaklical Olzuna.

„Moja ljuba Silva, moja svakinja!“ je zaklicala Flora.

Beračeve skrivnosti

ali

preganjanje okoli sveta.

Velik roman, poln razkritja skrivnostij človeške družbe
spisal

kapitan Ramon Diaz de la Eskosura

prestavil

prof Sokolski

Ta roman nam predočuje dolgotrajen boj za ljubezen in življenje, boj zoper nevoščljivost in sovraštvo.

Doktor Janko Strnad je pravi slovenski junak, ki se ti prikupi že na prvi pogled, in slediš mu iz domovine v daljne, tuje dežele, iz jedne nevarnosti v drugo.

Mraz te pretresa, če bereš o teh dogodkih, in drugič se ti topi sree od veselja. Seznanis se s plemenitimi in krasnimi ženami, z grafico Silvo, z indijansko nevesto Karjo in drugimi; a tudi hudobna brata Kortejo, nepravega grofa Alfonza in druge hudobneže spoznaš.

Koliko skrivnostij ve stara eiganka Carba? Kako zmaga slednjič pravica nad krivico? Koliko mora pretrpeti doktor Strnad in njegovi tovariši dokler se po šestnajstletni ječi maščujejo nad svojimi sovražniki?

Naznanilo

Vse to zveš v tem romanu, in čim dalje bereš, tem bolj se zanimaš za svojega ljubljenca.

Roman: „Beračeve Skrivnosti“ izhaja v zvezkih po 30 vinarjev. Vsak zvezek obsega 32 tiskanih strani z eno podobo. Dobiva se v vseh knjigarnah. Če bi raznaševalec pozabil na nadaljevanje, obrnite se na ono knjigarno, ki je na ovoju označena. Če bi slučajno v dotičnem kraju ne bilo knjigarne, pošljite denar za dotične zvezke po poštni nakaznici ali pa v znakmah, in svoj natančni naslov na podpisano založniško knjigarno, ki Vam zaželjene zvezke nemudoma dopošlje.

Dunaj, VII. Sigmundgasse 11.

* JOSIP RUBINSTEIN, založniška knjigarna *